

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ŞÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ SELİM-NÂME

Yayına hazırlayanlar

*Prof. Dr. Ahmet Uğur
Dr. Mustafa Çuhadar
Dr. Ahmet Gül*

İSİS
İSTANBUL

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

SELI-NÂME ŞÜKRÎ-BİTÂNÎSÎ

SELİM-NÂME

Isis Yayımcılık Ltd.
Şemsibey Sok. 10
81210 Beylerbeyi İstanbul
Tel: (0216) 321 38 51

Basım Tarihi: Ağustos 1995

ISBN: 975- 428- 077-0

ŞÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ SELİM-NÂME

Yayına hazırlayanlar

*Prof. Dr. Ahmet Uğur
Dr. Mustafa Çuhadar
Dr. Ahmet Gül*

**İSİS
İSTANBUL**

ÖNSÖZ

Târihî metinlerimizi bugünkü harflere çevirip, okuyucuların hizmetine sunmak, bence önde gelen görevlerimizden olsa gerektir. Bu metinleri okumadan geçmişimizi şimdiki ve gelecek nesillere aktaramayız. Bu metinlerden ağır ve ağdalı bir dille yazılanlar olduğu gibi Şükrî'nin eseri gibi, halkımızın anlayacağı dille yazılanlar da eksik değildir.

Bitlisimizde yetişen Şükrî altı dil "Arapça, Farsça, Türkçe, Kürtçe, Ermenice, Hindçe" bildiği halde eserini temiz bir Türkçe ile yazmıştır.

Başlayalım sözi Bismillah ile
Kim şeref tapar söz İsmullah ile (vr.1b)

Çünkü tevhid ile na't oldu tamâm
Mustafa ashabına irdi selâm (vr.8b)

Oldı tokuz yüz yığırımı yıl tamâm
Mustafa'nın hicretinde ves'selâm (vr.69a)

Hem Karanü köpri oldı bir konak
Kayseri şehrinde görildi yarak (vr.71b)

Hem o günde Ala tağa yağdı kar
On yedi gün i Ağustosın şümâr (vr.78b)

Türk ilen Türk ü Kürd ilen Kürdem
Evde koyun u yabanda kurdam (vr.196a)

İşte bu beyitlerdeki Türkçe kelimelerimiz bunu göstermektedir. Dilimiz, töremiz, kural ve kaidelerimiz hep bu tarihî metinlerimizin içinde gizlidir. Bizlere düşen onları bulup, çıkartmak ve değerlendirmektir.

Bize bu filmin temininde ve bazı sayfeleri örnek olarak vermede yardım eden hocam Mr. J.R. Walsh'a, Şükrî'nin dili üzerinde bir Doktora çalışması

yapan ve elinde bulunan Topkapı nüshasını, mukayese için bize veren Yrd.Doç. Mustafa Argunşah'a teşekkürü bir borç biliriz.

KAYSERİ-1994

Prof.Dr.Ahmet UĞUR

Dr.Mustafa ÇUHADAR

Dr.Ahmet GÜL

ŞÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ VE SELİM-NÂMESİ

Original Selim-nâmelerin birinin yazarı olan Şükrî-i Bitlîsî'nin hayatı hakkında târîhî kaynaklarda bilgi oldukça sınırlıdır. Târihî kaynaklardaki bilgilerin sınırlı olmasının yanında verilen bilgilerin kaynaklarda farklılık arzemesi de Şükrî'nin hayatı hakkındaki bilgilerimizi daha da azaltmıştır. Dolayısıyla Şükrî'nin hayatı hakkında en doğru ve geniş bilgiyi eserin sonunda "Der Sıfât-ı Kemâl-i Şükrî" başlığı altında kaleme aldığı bölümde kendi dilinden öğrenmekteyiz.

Doğu illerimizden Bitlis'ten olan Şükrî için Mevlânâ Âşık ve Mevlânâ Şümri gibi isimler de kullanılmıştır. Şükrî'nin doğum tarihi hakkında elimizde herhangi bir bilgi yoktur. Kendi dilinden bir çok ilme vâkıf olduğunu öğrendiğimiz Şükrî'nin tahsilini nerede tamamladığı hakkında kesin bir bilgimiz yoktur.

Tahsil dönemi târîhî kaynaklara yansımayan Şükrî, Yavuz Selim'in tahta geçmesiyle İstanbul'a gelmiş ve Pâdişâh'a sunduğu kasîdeden dolayı mükâfâtlandırılmıştır. Daha sonra Şehsüvaroğlu Ali Bey'in hizmetine giren Şükrî, o'na hocalık yapmıştır.

Şehsüvaroğlu Ali Bey Yavuz Selim'e aşırı bir hayranlık beslemektedir. Bu hayranlığın neticesi olarak hocası Şükrî'den Yavuz Selim hakkında Ahmedî'nin İskender-nâme'si türünde bir eser kaleme almasını ricâ eder. Yavuz Selim'le birlikte İrân seferine katılan Şükrî, Şehsüvaroğlu Ali Bey'in Sultan hakkında verdiği bilgilerin ve kendi gördüklerinin ışığı altında, Selim-nâme'yi kaleme alır.

Şehsüvaroğlu Ali Bey'in îdâm ettirilmesinden sonra o'nun yerine göreve getirilen Halil oğlu Koçi Bey'e Şükrî te'lîf ettiği eserini göstermiş fakat Koçi Bey verilen bilgilerin bir çoğunun yanlış olduğunu söylemiştir. Şükrî, Koçi Bey'in,

Selim-nâme'sinde verdiği bilgilerin yanlışlığı hakkındaki düşüncesini, eserin "Sebeb-i Te'lif-i Kitâb" bölümünde şu şekilde dile getiriyor:

Çün Halîl-oğlu ki Koçi'dur be-nâm
Dinledi in'âm ile bundan kelâm

Didi hey hey Şükrî sehvün çokduru
Bunda Şâh'un çok makâli yokdurur

İş bu nüshan kim Selîm'i medh ider
Bendeye envâ'-ı ma'nâ feth ider

Ol hüner-verden haber virmez tamâm
Ğayr-i vâkı' nakl ider iş bu kelâm

Gerçi râvîdür 'Ali bin Şehsüvâr
Lîk bunda çok hatâ vü sehvi var

Taşradan dinlerdi Şâh'in hâlin ol
Bilmez idi tâc-dâr ahvâlin ol

Bendeden ger dinler olsan kıssayı
Şâh tavrından alursın hisseyi

Koçi Bey. Yavuz Selim'e Şehsüvaroğlu Alı Bey'den daha yakın olmuştur. Zîrâ uzun yıllar onun emrinde çalışmış, onunla birlikte bir çok sefere katılmıştır. Dolayısıyla Yavuz Selim hakkındaki bilgisinin Şehsüvaroğlu Ali Bey'den çok daha güvenilir olduğu gerekçesi ile Şükrî, eserini, Koçi Bey'in anlattıkları doğrultusunda değiştirir.

Şükrî'nin Selim-nâme'sinin diğer bir adı da "Fütûhâtü's-Selîmiyye"dir. Çok uzun bir şekilde mesnevî tarzında Doğu Türkçesiyle yazılmıştır. Daha önceki Selîm-nâme'lerde eksik olan detaylara sahiptir. Seferlerde konaklanan yerler ve şahıslar hakkında eşsiz bir kaynaktır. Doğulu olması nedeniyle, Yavuz Selim'in İran seferi için son derece kıymetli bir eserdir. Çünkü en küçük yerleri ve ayrıntıları belirtmektedir. İdrîs-i Bitlîsî'nin Selîm-nâme"sinde ise bu şekilde geniş teferruâta rastlanmak mümkün değildir. Mısır seferi için de diğer Selim-

nâme'lerden farklı ma'lûmâta sahiptir.

Geniş bir girişten sonra, Yavuz Selim'in Trabzon'da vâililiği ile başlayıp, Kânûnî'nin tahta çıkmasıyla sona eren Şükrî'nin Selîm-nâme'si Hoca Sa'dettin Efendi ve Gelibolulu Mustafa Âlî gibi târihçiler tarafından kaynak olarak kullanılmıştır.

Şükrî, eserini Vezîr-i a'zam İbrâhim Paşa vâsıtasıyla Kanûnî Sultan Süleymân'a takdîm etmiş ve onun tarafından ödüllendirilmiştir. Eser Kânûnî tarafından beğenilmiş olup, Kânûnî ondan bir Süleymân-nâme yazmasını istemiştir. Fakat Şükrî'nin ömrü, Süleymân-nâme'yi kaleme almaya yetmemiştir.

Kânûnî Sultân Süleymân'la Belgrad ve Rodos seferlerine katılan Şükrî'nin ölüm târihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Kânûnî devrinin başlarında (1530-?) vefât etmiştir.

Şükrî'nin nazım hâlinde olan bu Selim-nâme'sini, Çerkezler kâtitibi Yûsuf, Kâhiri'de nesre çevirmiş ve sonuna 1041/1671 târihine kadar Mısır'da bulunan Osmanlı vâlîlerinin listesini eklemiştir. Cevrî isimli bir şâir ise bu eseri tekrar nazma çevirmiştir.

Gönlü insan sevgisiyle dolu olan Şükrî, herkesle dosttur. Bir şiirinde:

Türk ilen Türk ü Kürd ilen Kürdem
Evde koyun u yabanda kurdam

diyerek Osmanlı'nın kendi bünyesi içerisindeki birlik ve beraberliğinin önemini vecîz bir şekilde dile getirmiştir.

Şâirimiz, İslâmî ilimlerden Tefsir, Hadis, Fıkıh, Kelâm'ın yanında ilm-i Ma'ânî, ilm-i Beyân, ilm-i Bedî', ilm-i Hikmet, Mantuk, Sarf, Nahiv, ilm-i Ma'kûl, ilm-i Menkûl, Fenn-i İnşâ, Arûz vb. ilimlerde söz sâhibi olduğunu şu şekilde dile getirmektedir:

Görmüşem men hadîs u tefsîr'i
Bilmişem 'ilm u fıkıh u ta'bîri

Ger ma'ânî vü eger bedî' u beyân

Tab'-ı pâkim yanındadır yeksân

'İlm-i hikmet'le hey'et oldı fennim

Bir zaman zıkr u fikrim idi benim

Nahv'ilen sarf u mantık ile kelâm

Oldılar zihnim için bar-çe gulâm

Şeyh'den ıstılâh-ı nakş-ı Fusûs

Buldı ifnâ-yı kalbim içre husûs

'İlm-i ma'kûl'i görmüşem ma'kûl

'İlm-i menkûl'e olmuşam men kûl

Görmüşem men Sihâh-ı Cevherî'ini

Gûşe oldum dürr ile gevherini

Mâhirem men arûz u kâfiye'de

Nice kim Kâfî ile Şâfiye'de

Ger mu'ammâ vu eger lugaz zâhir

Ver lûgat cümlesinde-em mâhir

Fenn-i inşâ'da dahl-ı tâmmım var

'İlm-i edvâr'da kelâmım var.

Türkçe, Arapça, Farsça, Ermenice ve Hintçe gibi altı dil bildiğini söyleyen Şükrî bunu eserinde şu şekilde ifâdelendirmiştir:

Şâirem üşte ortalıkta sözüm

Altı dilde gazel dirdim men özüm

Türkî dirmen revân Nevâyî gibi

Fârisî'de hemân Nebâyî gibi

'Arabî söylerem velî Kürd'üm

'Ayıb söz Tangrider budur hordum

İrmenî dilini kemâlince
Bilürem Hindî dahî hâlince

Şükri kadılık, müderrislik ve müftülük gibi resmî vazîfelerde bulunmuş olup, kendisinin en iyi hatip ve vâizlerinden kabûl etmektedir. Bu özelliklerini şu beyitlerde kaleme almıştır:

Oldum idi müderris u kâdî
Hem hatîb-i zamâne-i mâzî
Va'zımı ehl-i fazla dinledirem
Vecd u hâletle halkı inledirem

Çok iyi yüzme bildiğini, ata binmede, ok kullanmada ve avcılıkta mâhir olduğunu, kuşlara ve av hayvanlarına karşı ilgisi bulunduğunu da şu beyitlerinden öğrenmekteyiz:

Okurdum her ne dilde olsa sevâd
Yüzerem suları ger olursa murâd
Bilürem ât u it kemâli nedür
Anlarım bâz u yoz hâlî nedür
Çarh u şâhîn u bahrî vu şînkâr
Uzadubdur kamû manâ mînkâr
Bu kamûnun mîzâcını bilürem
Kuşculukda bu da'vâyı kıluram
Atamızla bu yolda at yorduk
Bâz-nâme dahî besî gördük
Ururam ağı oluram sayyâd
İderem bunları kim itdim yâd
Ağ ile suda avlarım balık
Balık er bilmese bilür Hâlik

Çekerem eğri yayı düz ok ataram
Toğru der men meni değil sataram

Çok yönlü bir insan olan Şükrî güzel sanatlara karşı da ilgisinin olduğunu şu beyitle bizlere iletmektedir:

Çalaram gönlüm olsa tanbûr
Severem hûb yüzlü manzarı
Men meni hem nedîm bildürirem
Ağlar iken herîfi güldürürem

Şükrî ilmi, hoş görüsü ve fikirleriyle bu günki insanımıza ışık tutup, birlik ve beraberliğe en çok muhtaç olduğumuz bu dönemde bizlere yol göstermektedir. Bizlere düşen görev ise onların tecrübelerinden en iyi şekilde istifade etmeye çalışmaktır.

Biz bu çalışmamıza esas olarak;

Doktora çalışmamızda üzerinde durduğumu, elimizde mevcut olan ve en iyi bildiğimiz nüshalardan biri olan, The British Museum (Ktp. nr. Or. 1039, istinsah tarihi: 972/1564-1465) nüshasını aldık. Ve yine en iyi nüshalardan biri olan Topkapı Sarayı (Müze Ktp. , Hazine bölümü nr. 1597-1598, istinsah tarihi bilinmiyor) nüshasıyla karşılaştırdık.

Bu karşılaştırmamızda farsça olarak yazılmış olan başlıklar hariç hemen hiç fark göremedik. Meselâ: Şükrî'nin bu eserinin "The British Museum" nüshası (varak 145a) nda şöyle bir başlık vardır: "Bîrûn-âmeden-i Sinân ez dâr-ı İstanbul be-kast-ı feth-i Âzerbâyçân" olan başlık, Topkapı nüshası (varak 204a) nda "Bîrûr-âmeden-i Sinân Paşa ez Dâru'l-İslâm İstanbul be kast-ı feth-i Âzerbâyçân" şeklindedir. Yine eserin "The British Museum" nüshası (varak 188a) nda şöyle bir başlık vardır: "Vefât yâften-i Sultân Selîm" şeklinde olan başlık Topkapı nüshası (varak 265a) nda "Vefât yâften-i Sultân -enâra'llahü burhâneh-" şeklindedir.

Nazım halinde olan metinlerde birinden diğerine aktarmalar yaptık. Fakat bu çok nadir olan şeylerdendi. Buna bir örnek olarak şunları gösterebiliriz:

Eserin The British Museum nüshası (varak 179a) nda :

"Pâcu vu murslarını teng ü dürtüst"

halinde olan mısra, Topkapı nüshası (Varak 252 b) nda

"Mürsil ile pâçe düresin dürtüst"

şeklindedir. Yine eserin The British Museum nüshası (varak 179 a) nda

"Gayrı atlular gemiler sürdi bâd"

şeklinde olan mısra, Topkapı nüshası (Varak 252 b) nda

"Gayrı rîh-birle gemisin sürdi bâd"

şeklinde verilmiştir. Yine eserin The British Museum nüshası (Varak 196 b)nın son beyti olan

"Her ki diler rahmet-i Hakk kazana
Fâtîha okuya bunu yazana"

bu beyit ise Topkapı nüshasında bulunmaktadır

Şükrî'nin Selîm-nâme'sinin bilinen nüshaları şunlardır:

- 1- The British Museum Ktp., nr: or. 1039.
- 2- Topkapı Sarayı, Müze Ktp., Hazine Bölümü, nr: 1597 -1598
- 3-Viyana Ktp., nr: 1007.
- 4-İpsala Ktp., nr: 206.
- 5- Marburg Devlet Ktp., nr:Orient, Oct., 1045.
- 6-Afyon Gedik Ahmet Paşa Ktp., nr: 30.
- 7-Atatürk Üniv. Ktp., Seyfettin Özege Böl., nr: 308.
- 8-Bursa Genel Ktp., nr: 1212.
- 9-Türk Tarih Kurumu Ktp., nr: Y.283.

BİBLİYOGRAFYA

- 1- Şükrî-i Bitlîsî, Selîm-nâme, The British Museum Ktp. nr. or. 1039.
- 2- Şehâbeddîn Tekindağ, "Selîm-nâmeler", Tarih Enstitüsü Dergisi, İstanbul 1970, c.I, s. 212.
- 3- Ahmet Uğur, "Selîm-nâmeler", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Ankara 1978, c.XXII, s. 367-379.
- 4- Ahmet Uğur, "Şükrî-i Bitlîsî ve Selim-nâmesi", Ankara Üniversitesi Dergisi, Ankara 1981, c. XXV, s. 325-347.
- 5- Mustafa Argunşah, "Şükrî-i Bitlîsî, Selîm-nâmesi ve Eserin Dili", Türk Dünyası Araştırmaları, İstanbul Ağustos 1988, sayı, 55, s. 51-72.
- 6- Bursalı M. Tâhir, Osmanlı Müellifleri, İstanbul 1975, c. III, s. 140.
- 7- Gelibolulu Mustafa Âlî, Kühü'l-Ahbâr, Râşed Efendi Kütüphânesi, nr. 901 ve 920.
- 8- İ. Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, Ankara 1983, c. II, s. 309.
- 9- F. Babinger, Osmanlı Tarih yazarları ve Eserleri, çev. Coşkun Üçok, Ankara 1982, s. 58-59.
- 10- Agah Sırrı Levend. Gazavât-nâmeler. Ankara 1956. s. 22-24

(vr. 1-b)

ŞÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ VE SELÎM-NÂMESİ

Başlayalum sözi bismillah ile
 Kim şeref tapar söz ismullah ile
 Hâlik-ı kevneyn ü Dârâ-yi kadîm
 Sâni'-ı eşyâ vü 'Allâm u 'Alîm
 Bâhir-i cûd u Hudâvend-i vücûd
 Mübdi-i feyz u Mu'în-i ehl-i cûd
 Zâtî şirket töhmetinden bî-niyâz
 Vasf-ı vasmetden müberrâ kâr-sâz
 Kâyinâtı yoğ iken vâr eyleyen
 Künbed-i eflâki devvâr eyleyen
 Âlemi mevcûd iden Perverdigâr
 Yasayan sun'iyle çarh-i zer-nigâr
 Kâyım ânunla adem birle vücûd
 Bâhir-i akl oldur u feyyâz-ı cûd
 Cevher ânun evvel-i bünyâdîdur
 Ol ki Akl-i evvel ânun âdîdur
 Sâni'-i rûh-i izâfî oldurur
 Keyfiyyet yok anda Kâfî oldurur
 Cism u cevher ona gösterdi niyâz
 Ondan ervâh-ı ülü'l-azm oldı sâz
 Rûh-i hayvânî vü cism-i ma'denî
 Bu kamû muhtâc ona oldur Ganî

(vr. 2a)

Ger tabâyi'-i dörd eger rûh-i nebât
 Ver mevâlîd-i selâs er ümmehât
 Cümle Sâni' san'atıdır lâ-muhâl
 Fehm-i kâsır bunda âcizdir hayâl
 Âlem-i gayb u şuhûd oldur yakîn
 Hâlik-ı kevneyn u Rabbi'l-Âlemîn
 Kendüden gayri dahî mevcûd yok
 Andan özge maksad u maksûd yok
 Yerde gökde yokdur andan gayri zât
 Olsa olurdu fesâd u müşkilât
 Her giz olmaz ol fenâ dâyimdurur
 Cümle mâhiyyet ona kâyimdurur
 Nî adem târifdür ona nî zaman
 Nî mahal sâbitdür ona nî mekân
 Zâtine akl irmemişdür fi'l-mesel
 Onda fîkr itmek sana virmez hâlel
 Pes gel âlâ vu sıfâtın kıl beyân
 Kim ne resmile düzülmüşdür cihân
 Kandan olmuşdur felek tâs-ı nigûn
 Nice seyrider bu çarh-i nilgûn
 Bu mu'allak tâs u bu çarh-i kebûd
 Kendü zâtından mı bulmuşdur vücûd
 Kandan almuşdur bu sür'ati felek
 Ya hilâl-i çarh kim düzdi keçek
 Safha-i nîlide ger itsen hayâl
 Râ-yi rahmetdir ki yazılmış hilâl
 Bu kevâkibler müzeyyendir semâ
 Kendü kendüden mi düşmüş câ-be-câ
 Hoşe-i pervîn-i cev cev kim bilür
 Yâ benâtü'n-nâkşı dâğûğ kim kılur

(vr. 2b)

Sâbit u seyyâre kimdendür bu nev'
 Yâ felek devvâre kimdendür bu nev'
 Sekizinci gökde neyler bu bürûc
 Bu bürûca böyle kim virdî 'urûc
 Ây u gün tahvîlinün aslı nedir
 Bunların geh vaslı geh faslı nedir
 Biri bu süflî felekde hôşe-çîn
 Ol biri 'İsî ilendir hem-nişîn
 Gîce gündüz söylenen âğ u kara
 Nîredendir bunların aslın ara
 Bû bisât-ı hâke kim virdi nizâm
 Gör bu merkez birle pür kârı müdâm
 Bir temâşâ it bu rûşen mazhara
 Bahr u berdür hoşk u terdür yek-sere
 Bû zemînün bâğ u râğın gör 'ıyân
 Hem çemen hem sebze hem âb u revân
 İş bu san'atlarda sâni' kimdurur
 Sâni'a san'atda mâni' kimdurur
 Bir teemmül it ki kandandır bu kevn
 Yohsa kimdendir bu kevne bunca levn
 Müstedil ol iy hakîm-i kâr-dân
 Söyle kim şeksüz zemîn u âsumân
 Kendü zâtından değil kâyim bu nev'
 Mümkün olmaz kendüden dâyim bu nev'
 Böyle fi'lün fâ'ili dâyim gerek
 Kendi zâtiyle hemân kâyim gerek
 Ol Bâkî, olmaya ona zevâl
 Muttasîf ola bekâlen lâ-muhâl
 Pes buna bu muhtera' vardır yakîn
 Yok şerîki kendü fâ'ildir hemîn

(vr. 3a)

Emr anundur hükm anundur cûd anun
 Kendü ferd u cümle bu mevcûd(ât) anun
 Lutfile ızhâr-ı behr bûd eylemiş
 Âlem u Âdemni mevcûd eylemiş
 Âdemî nev'ini eşyâdan tamâm
 Hâs idüb virmiş ona teşrîfe 'âm
 Feyz âdem nev'ine âyiddürür
 Üşte "kerremnâ" ona şâhiddürür
 Âdemîdir her müşerrefden şerîf
 Âdemîdir her letâyifden latîf
 Lîk âdem bârçe bir meşreb degül
 Cümle feyza kâbil u enseb degül
 Muhtelif bulmuş tabâyi' bellü bil
 Uş "rafa'nâ ba'dehüm" ona delîl
 İns u cinn u mûr u mâhî Hâlikı
 İşbu eşyânın temâmet râzıkı
 Şâmilün "fî halkıhî ihsânuhû"
 Rabbünâ ve Hak te'âlâ şânuhû

MÜNÂCÂT

İy Hudâvend-i Kerîm-i Kâr-sâz
 Sâni'-i 'âlem, Kadîm-i Bî-niyâz
 Emr-i "kün" birle yaratdın 'âlemi
 Rahmete i(t)dün sezâ-vâr Ademi
 Rahmetünden çünki yok bir nâ-ümîd
 Men niçün nevmîd olam mânend-i bîd
 Gerçi men hod bir menâhî-bîşe-em
 Sehv u gaflet içre bî-endîşe-em
 Sen kerem göster ki lutfuna pîşdir
 Merhem it kim sîne gamdan rîşdir

(vr. 3b)

İ'tirâfım var ki cürmüm çokdurur
 Lîk senden gayrı kimsem yokdurur
 Gark-ı deryâ-yı günâhem iy Kerîm
 Nîçe deryâ-yı güneş kim mevc-i bîm
 Al elim lutfunla iy Perverdigâr
 Ol temevvüçden mana göster kenâr
 Lutfını sedd it günâhım seylene
 Bakmagıl emmâre nefsün meylene
 Çünkü 'ısyân içre-em tevîk vir
 Koyma bu taklîd ile tahkîk vir
 Lutfun ile vasfdan pâk it meni
 Çünkü aslım hâkdir hâk it meni
 Mahv kıl menden heves âlâyışın
 Def it dilden hevâ ârâyışın
 Mâ vu menlikden meni itgil halâs
 'Âmîler silkinde koyma eyle hâs
 Gıl u gışden sâf kıl terkîbimi
 Mahv kıl ya'nî benim tertîbımı
 Vir hidâyet cehilden dûr it meni
 Ma'rifet nûriyle ma'mûr it meni
 Rûhımı nefis âfetinden kıl ırâğ
 Koyma hırmân âteşiyle câna dâğ
 Sâf u hâlis kıl küdüretten meni
 Fârîğ it ya'nî bu sûretten meni
 Câna bir gam vir ki fikrin şâd ide
 Kalbimi kalb it ki zikrin yâd ide
 Nutkimun kesrine zamm it fethuni
 Tâ fesâhat birle idem medhuni
 Zikr-i zâtun çün dilimni kıl revân
 Vahdetünden koyma gönlümde gümân

(vr. 4a)

Yâ Râb, ol dem çün ecel mihmân olur

Mâ hadar evvel nefesde cân olur

Dilime telkîn-i îmân it nasîb

Rahmetünden itme nevmîd iy Mücîb

Dîde ter leb huşk olgeç iy Ganî

Âb-ı rahmet birle sırâb it meni

Dahl eder ol demde Şeytân-ı la'în

Sakla îmânum halelden yâ Mu'în

Tîrlikden kabri mehtâb it mana

Fazlum kabr içre hem hâb it mana

Çün seni menden sora Mûnker Nekir

Yîne telkînle sen ol dest-gîr

Çün ola mahşer, gele vakt-i nüşûr

Ya'nî ol gün çala İsrâfil Sûr

Âdemî vâ-nefsî dîb feryâd ide

Her kişi kendü günâhın yâd ide

Tartıla vezn ile a'mâl-i beşer

Nef' u dardan her ne varsa hayr u şer

Anda a'mâlim terâzûsine bak

Hayrım içün meyl-i bâzûsına bak

Bâr-i sengîn dâne-i tesbîh kıl

Keffe-i hayrâtımı tercîh kıl

Ol Sırâtın kim kılıçden tîzdir

Kıldan ince rişte-i perhîzdir

Sen hidâyet vir geçür andan meni

Çün bu menzilde seni bildim seni

Yâ Rab, ol gün kim olur mahşer günü

Zâhir olur halka hayr u şer günü

Mustafâ olur Şeffî'u'l-müzribîn

Nef' virmez onda nî dünyâ ne dîn

(vr. 4b)

Mustafâ ol gün mana olsun Şeff'
Pest iken kadrum refî' olsun refî'

DER NA'T-İ RASÛL

İy dürr-i deryâ-yı rahmet Mustafâ
Gülbün-i bustân-ı vahdet Mustafâ
İy Rasûl-i pâk-dîn u pâk-rev
Enbiyâ hatmi sipeh-sâlâr-ı nev
Âsitânun mehbit-ı Rûhu'l-Emîn
Zât-ı pâkin "rahmeten li'l-'Âlemîn"
İy nübüvvet bâğının gül-destesi
Ravza-i kudsın gül-i nev-restesi
Ol Ahad kim Sâni'-i 'âlemdurur
Mazhar-ı azhar ona Âdemdurur
İstedi lutfiyle ızhâr ide cûd
Virdi Ahmed rûhuna evvel vücûd
Gizlü gencin âşikâr itdi celîl
"Küntü kenzen" dir buna rûşen delîl
Ol fesâhat birle takrîr eyledi
"Evvelü'l-mahlûki rûhî" söyledi
Menşe' oldı rûhî ervâha tamâm
Mebde' oldı gayre ervâh-ı 'avâm
Anun için yâradıldı işbu kevn
Anun için virdiler bu kevn levn
İşbuna "levlâk" şâhiddir 'ıyân
Mu'terif halka zemîn u âsumân
Çün Muhammed'den ma'ânî oldı fâş
Buldı a'yân sûret u sûret ma'âş
Seyyid-i kevineyn u şâh-ı Enbiyâ
Pîş-vâ-yı esfiyâ vu evliyâ

(vr. 5a)

Söyledi "küntü" nebiyâdan her rumuz
 Ya'nî Âdem yoğ idi ol gün henüz
 "Min ledün" remzin bilüb buldı şeref
 Ona ma'lûm oldu sırr-ı "men 'aref"
 "Rahmeten li'l-'Âlemîn" oldur yakîn
 Ona tekrîmât-ı "kerremnâ" karîn
 Lem yezel ilminin oldur 'ârifi
 Hem ebed remzinün oldur vâkıfı
 Serv-âzâdı risâlet bâğının
 Kebk-i ra'nâsı nübüvvet râğının
 Hâk-i pâyi kuhl-i erbâb-ı safâ
 Âsitân-ı maksad-ı ehl-i vefâ
 Sâhib-i Mi'râc u sultân-ı melek
 Kim kemîne pâyesîdir nüh felek
 Sırr-ı "Esrâ"dan kemâ hiy behre-ver
 Âfitâb-ı burc-i "mâ zâğa'l-basar"
 Bir nefesde nüh felek seyrân iden
 Cümle kerrûbîleri hayrân iden
 Cebrâîl'i perr u bâliyle yoran
 Âsumân halkını bî-minnet gören
 Arş u ferş iden mübârek makdemi
 "Kâbe kavseyn"ün harîm-i mahremi
 İsteyen Hak'dan günahkâr ümmetin
 Gör ne 'âlîdir Rasûl'in himmetin
 Ümmetin teşrîf-i rahmetlen temâm
 Ol müşerref itdi anda ve's-Selâm
 Bin dürûd olsun anun ashâbına
 Hemdemine yârine ahhâbına
 Hâssa ol Bû-Bekr-i Sıddîk'a benâm
 Kim viribdir ehl-i islâma nizâm

(vr. 5b)

Hem Ömer Fârûk'a bolsun çok dürûd
 Kim irişmiş andan ehl-i dîne sûd
 Sonra Osmân'a tahiyyetle selâm
 Câmi'-i Kur'ân u Zü'n-Nûreyn nâm
 Sonradan şîr-i Hudâ'ya ki ol velî
 Evliyânın şâhıdır ya'nî Alî
 Hem Hasan birle Hüseyin'e bi't-temâm
 Hamza vü Abbâs'ına sümmel-kelâm

DER MEDH-İ PÂDİŞÂH-I A'ZAM

İy birâder çünki bu dürr-i leâl
 Böyle nazm oldu bi-fadl-i Zü'l-Celâl
 Lâzım oldu tâ bula zînet kitâb
 Zikr olunmak bunda ol Mâlik-rikâb
 Kim mana devrinde ma'nî oldu râm
 Rûzigârında kitâb oldu tamâm
 Hâdî-yi devrân u sultân-ı cihân
 Hayder-ı sâni, Süleymân-ı zamân
 Pâdişâh-ı kişver u Dârâ-yı dîn
 Tâc-bahş u Hüsrev-i rûy-i zemîn
 Dîn 'adûsın kahr iden Haydar-sıfât
 Hâmî-yi İslâm ümmîd-i kâyinât
 Şâh-ı âdil-dil şehin-şâh-ı kerîm
 Mefhar-i devrân Süleymân-ı Selîm
 Dîn hevâdârı şeh-i Döldül-süvâr
 Tîğ u cür'etle ferîd-i rûzigâr
 Şâh-ı gâzî kim zamân ile zemîn
 Olıser tîğ-ı emânından emîn
 Tûtısdır maşrik ile mağribi
 Nîce kim tutdı Süleymân-ı Nebî

(vr. 6a)

Ol Süleymân ger nübüvvet şâhıdur
 Bû Süleymân evc-i rahmet mâhıdur
 Ol Süleymân tekye idi hâteme
 Bû Süleymân hâkim oldu 'âleme
 Ol Süleymân'un bir idi Âsaf'ı
 Bû Süleymân gösterir Âsaf-safı
 Ol Süleymân'ın nigînin medh idin
 Bû Süleymân'm da dînin medh idin
 Ol Süleymân virdi mâhîden haber
 Bû virir sırr-ı İlâhîden haber
 Ol Süleymân'un nigînin aldı dîv
 Bû Süleymân saldı dîv içre gırîv
 Ol Süleymân yîle virdi tahtını
 Bû Süleymân böyle gördi bahtını
 Ol Süleymân bâde olırdı süvâr
 Bunda vardır bâd-pâ çendîn hezâr
 Ol Süleymân mühr ile buldı şeref
 Bû Süleymân bildi sırr-ı "men 'aref"
 Ger Sikender tutdı yekser âlemi
 Bunda dâhî var Süleymân hâtemi
 Gerçi Dahhâk idi bir mâr ile zâr
 Oldı tığından bunun ejder hezâr
 Ger Ferîdûn gâvile buldı şükûh
 Var şükûhından bunun lerzende kûh
 Cem cihânda câm ile meşhûrdur
 İşbunun bezmi serâser nûrdur
 Şâh-ı Çîn hâkânı ger dirler kebîr
 Var bunun yânında bir kemter vezîr
 Zôr ile meşhûr ise Behrâm-gûr
 Gelsün öğrensün bu erden dest-i zûr

(vr. 6b)

Rüstemî dirler eğer sâhib-kemend
 Bû kemend ile ider Rüstemni bend
 Kim ânı Şîrvân'ı 'Âdil söyledi
 İşbunun 'adliyle bâul söyledi
 Gerçi Hâtem söylenür sâhib-'atâ
 Bûnı andan kemleyen söyler hatâ
 Gördi cûdın bahr urdı kekefe
 Hazretinde söyler Âsaf Âsaf'a
 Devletinden halk-ı 'âlem behre-mend
 Himmetile ehl-i meşreb ser-bülend
 Mihr ânun üns-i cân-ı ins ü cân
 Cümle 'âlem kalıb u hükmi revân
 Hâtırnı hak idibdir nûr-bâş
 Tanlığı râzî dîn itmiş onda fâş
 Tab'-ı pâkin gördi âb efserdedir
 Zihn-i tîzin gördi âteş dûdedir
 Tâ cihân vardır cihânda vâir ola
 Ömr-ı devlet birle ber-hôrdâr ola
 Baht u devlet şâh(a) râm olsun müdâm
 Çarh seyr etdikçe dursun ber-devâm
 Şâh bolsun reh-nümûn ikbâl u baht
 Şâh ile pâ-bende kalsun tâc u taht
 Çîn u Mâçîn ehli virsün Şâh'a bâc
 Şâh'a gelsün kâfiristândan harâc
 Düşmanından kalmasun nâm u nişân
 Müstedâm olsun hüdâvend-i cihân
 Bû du'â icâbına sıdkân yakîn
 Çarhdan Rûhu'l-Emîn itsün âmîn

KASİDE-İ SULTÂN SÜLEYMÂN TAVVELA'LLÂHU 'UMRAHÛ

(vr. 7a)

(Hezec)

Seher kim mürğ-i zerrîn ber-hevây oldu iy hemdem
 Nikâbı zulmetün ref' oldu aldı bir ka'n-ı 'âlem
 Götürdi Hüsrev-i hâverler iy 'âlem-ârâsm
 Kevâkib mevkibi sındı münevver oldu nüh-târem
 Zamânın ı'tidâlinden zemîn fîrûze-reng oldu
 Kadeh sun devrile sâkî kim olmaz böyle dem herdem
 Uyurdi nergisün gözi bi-'aynih yâr çeşmi tek
 Gelürdi goncadan herdem dem-i 'Îsî bin Meryem
 Çınar u serv u şimşâdın kıyâm- i'tidâlince
 Benefş u sûsen u sünbül gözlü zulf-i tek der-hem
 Bu fasl içre çemen sîrîn iderken gûşime nâ-geh
 Bir âvâz-ı hazîn geldi gehî zîr ol sadâ geh bem
 Okurmuş kıssa-i Hân efsânesi Rüstem-i Zâl'un
 Revânı ağzına çaldım didim iy yâve-gû epsem
 Hakîkat-i Şâh bin Şâh u kemâl u haşmetin vasf it
 Ki dergâhına zâyirdir hezârân Behmen u Rüstem
 Neseble nâdir-i şer' u haseble hâmi-yi sünnet
 'Adilde eşk-i Nûşîrvân sehâda gayret-i Hâtem
 Hudâvend-i zemîn Sultân Süleymân ol Ebu'l-Gâzî
 Kim a'dâ kesr-i dîn her dem ona ne bin feth oldu zam
 Radyîyü'l-Hümâm sâdık-dil takî-âsâr Mehdî-fer
 Hasen-hulk u 'Alî-azm u Muhammed-rây u 'Îsî-dem
 Cihân evsâf u medhunde dil u cân birle dil çekdi
 Cihânı cümle dil gördüm uzakdım dilimi men hem
 Sen ol 'âlî şehinşâhsın ki nüh-eflâk girdinde
 Rikâbun eğlûb öperler anuñçün hamdururlar ham
 İderdin pür sıkâlin kâsâ kelb-i âsitâmnçün
 Eğer olsaydı eyyâmında yüz zînetle câm-ı Cem
 Mu'allâ hâsı dergâhın ki Kâf-ı kadr-i himmetdir

Ona âdem kadem basmaz meger Sîmürğ ola mahrem
 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

(vr. 7b)

Şer'at muktezasınca yürür ahkâm ile dâdın
 Tapundur Ka'be-i hâcet, kapundur şemme-i zemzem
 Kılıcun kabzasındandır kefünde âbile bilmen
 Veyâ gül berkine düşmüş hevâ eltâfidi şebnem
 Direfş-i nusret-âsârın 'adû çeşminde ejderdir
 Sinân-ı reng-âmîzin dahî bir efî-yi erkam
 Siyâset bezmide iy şâh-ı âlem rezm-gâhunda
 Çeker geh nîze geh hançer önünde neyyir-i a'zam
 Cihân meydânına sen-tekk mübâriz gelmedi gelmez
 Sözüñ tahkîkî budur kim zamân(e) zevâl(zâl) u sen Rüstem
 İşin büt yakmak u büthâne yıkmaktır sen ol ersin
 Ki küffârın kilîsâsinde hutben zikr olur her dem
 Bilağrâd ile Rodos'tan kıyâs it cür'etin şâhın
 Kim ol feth u gazâ okı nişân virmez benî Âdem
 Sikender 'âlemi feth itdi vü virdi revâc ammâ
 Süleymân'ı Sikender'den hakîkat söylemezler kem
 Çık iy İslâm hurşîdi cihânı koyma zulmetde
 Kı küfr âsârıyla basdı bu rûşen 'âlemi mâtem
 Cihâd-ı a'zam istersen kızıl-bâş üzre 'azm it
 Kim ol evbâş zulmünden 'Acem haşmında vardır gam
 Cigerlerde cerâhat var cefâ vü cevri tîğından
 Süvâr ol kim senin sümm-i semendin gerdidir merhem
 Bisât-ı hâki hamrâ tâcdın bir lâle-zâr it kim
 Senün rengîn bahârunla gide mahzûn gönülde gam
 Senün meydân-ı medhünde tefekkür a'cem (u) a'rec
 Kalem takrîr-i vafunda zebânsız hindû-yi ebkem
 Havâtırda hutûriden hevesden cümle vâkı'asın
 Hemân ilhâm-ı Rabbânî'le olmuş kalbinüz mülhem
 Senin idrâk-i pâkin kim kemâ hiy bilmiş eşyâyı
 Dekâyık hall ider hâletde 'akl-ı kül kalır mülzem

(vr. 8a)

Tenimde her ser-i mû fi'l-mesel ger (bir) zebân olsa
Senün vasfın beyânında mukırdırlar ki "mâ na'lem"

Tasavvur hadd-i zâtında hacîldir lâl irer mantuk

Bu bir bahs-i mutavveldir du'âle muhtasar itsem

İlâhî her metâlib kim anı maksûd ide gönlün

Çalab virsün sana iy pâdişâh kişver-i 'âlem

Cihân bâğında ber-hûrdâr-ı 'ömr ol iy gül-i ra'nâ

Hevâ âsîbdin servün (ne) zahm görsün ne sen gör gam

Felek döndükçe iy Hüsrev cihanda ömr-i devlet sür

Kim eyyâmında 'âlem emn u râhatdır benî Âdem

Kasîdem dâmenin dirdim ne resme tarz idem yâ Rab

Mana oldu telekkufla bu bir zîbâ gazel mülhem

GAZEL GÜYED

Gönül mürğini bend iden sen iy ca'd-ı ham ender ham

Kaşın gözün belâ vu ol belâ üzre belâ berçem

Melâlet kûyîde yokdur menem tek gamlu Ferhâd'ı

Melâhat mülkide yokdur senün tek Hüsrev u hurrem

Kemâl u hüsn iklîminde senin şâh-ı ferruh-ruh

Belâ vu derd kûyinde menem bî-çâre vu mülzem

Lebün gûyâ Mesîh-i'câz birle rûh bahş irdi

Kim eşyâya tekellüm hâletinde can virir her dem

Nazîrin görmedi iy bî-bedel mâ'nâ-yı sûretde

Tasavvurla temâşâ gerçi çok itdi delü dîdem

Cemâlinden kinâyetdir rumûz-i "semme vechu'llâh"

Anunla sen müşerreftin çü "kerremnâ" ile Âdem

Şikeste Şükrî'nün nazmı senün evsâf-ı medhünde

Bi-'aynihî dürr-i meknûndur nitâkim himmetündür yem

Sa'âdet-mend(î) üstünde şehâ (sen) müstedâm ol kim

Seninle şâdlık geldi gününde âhir oldu (gam)

(vr. 8b)

SEBEB-İ TE'LÎF-İ KİTÂB

Çünkü tevhîd ile na't oldı tamâm

Mustafâ ashâbına irdî selâm

Pâdişâhın dahî medhin söyledim

Binde bir ikbâl u fethin söyledim

Vâcib oldı pes mana ifşâ-yi hâl

Kim nihânî fikre irmez her hayâl

İy ki te'lîfüm-çün istersen sebab

Men sana takrîr idem sen dinle heb

Bir zamânî kim sabâ gül-rîz idi

Gül havâsı müşk u 'anber-bîz idi

Çarh sâfi-kalb idi vu hoş-mizâc

Hem hevâ virmişdi eşyâya revâc

Âdemî emn u zemîn ma'mûr idi

Dehr tab'ından küdüret dûr idi

'Adlile bulmuşdı 'âlem i'tidâl

Yoğ idi kat'â gönüllerde melâl

Âlem olmuşdı serâser lâle-zâr

Yir yüzini cennet itmişdi bahâr

Berr u bahrûn pâdişâhı Hân Selîm

Hâkimü'l-eşyâ idi bî-havf u bîm

Geh çemende 'ayşe meşgûl idi şâh

Gâh sayd isterdi ol 'âlem-penâh

'Ayş u nûş ile müdâm ol ser-firâz

Nâs-perverdî vu halk ehl-i niyâz

Şehsüvâr oğlı meğer bir gün seher

Virdi ol şâhın hisâlinden haber

Şem'-tek bir cem' içinde çekdi dil

Şâh'ı vâsf itdi vu cem' oldı hacîl

(vr. 9a)

Bendesinden iltimâs itdi 'Alî
 K'iy fesâhat gülşeninün bülbülü
 Gel cihânı gamdan âzâd eylegil
 Bir Selîmî-nâme bünyâd eylegil
 Nî Sikender'den Selîm'i kemlerem
 Ahmedîni nî sana a'lemlerem
 Ol Sikender-nâme koydı yâdigâr
 Sen Selîmî-nâme düzgil âşikâr
 Nesr it ismini anun ebyât ile
 Resmini şâd it bu tevcîhât ile
 Sen ki Şükrî'sin şikâyet eyleme
 Söz budur ayruk hikâyet eyleme
 Tıfliyet 'ahdinde ânun hâlini
 Cümle takrîr eyleyem ahvâlini
 Men sana takrîr idem andan hüner
 Sen anı nazm eyle mânend-i güher
 Çün bu takrîrin anun gûş eyledüm
 Gayri güftârın ferâmûş eyledüm
 Sôzini âzâde-tek çekdim zebân
 Nesrîn anın nazma döndürdüm revân
 Bir kaç eczâ oldu el-hâsıl sözüm
 Ana rûşen oldu gönlümlen gözüm
 Çün tamâm itdim Selîm-nâme'i
 Fâriğ oldum koydum elden hâmeyi
 Ol 'arûsı perde içre besledim
 Beslegil didiler anı esledüm
 Tapmadın ihvân önünde iştiyhâr
 Bulmadın a'yân içinde i'tibâr
 Görmemişken kimse ol mahzûreyi
 Bilmemişken halk ol mestûreyi

(vr. 9b)

Çün 'Ali bin Şehsüvâr oldı katıl
 Yurdına nasb oldı Koçi bin Halîl
 Aldım ol eczâyı vardım yanına
 Tâ karîn olam meğer ihsânına
 Açtım ol mestûre yüzünden nikâb
 Tâ vire hurşîd-i 'âlem-tâba tâb
 Hazretinden okudum bir kaç sözün
 Cilve eyleb göstere ya'nî özin
 Çün Halîl-oğlı ki Koçi'dur be-nâm
 Dinledi in'âm ile bundan kelâm
 Didi hey hey Şükrî sehvün çokdurur
 Bunda Şâh'un çok makâlî yokdurur
 İşbu nüshan kim Selîm'i medh ider
 Bendeye enva'-ı ma'nâ feth ider
 Ol hüner-verden haber virmez tamâm
 Gayr-i vâkı' nakl ider işbu kelâm
 Gerçi râvîdir 'Ali bin Şehsüvâr
 Lîk bunda çok hatâ vü sehvi var
 Taşradan dinlerdi Şâh'ın hâlin ol
 Bilmez idi tâc-dâr ahvâlin ol
 Bendeden ger dinler olsan kıssâ
 Şâh tavrından alursın hissei
 Söyledi men derdmende ercümend
 K'iy selâtîn meclisinden behremend
 Şâh-ı şîr-efken Selîm-i nâmdâr
 Hem zamâne şâhîdi hem şehriyâr
 Çarh böyle merd-i meydân görmedi
 Âdemî çok böyle insan görmedi
 Rûm'ı râm itdi vu şarkı ser-nigûn
 Tâc ile rûy-i zemîn lâle-gûn

(vr. 10a)

Şâh anı kim bu serheng eyledi
 Nî Sikender nî Timur-leng eyledi
 Hem kerem var idi onda hem kemâl
 Hem mürüvvet hem fütüvvet hem celâl
 Hem sipeh-sâlâr idi hem genc-i cûd
 Hem sıfatda gayra virmezdi vücûd
 Söyledi Şâh'ın kemâl u haşmetin
 Savlet u zor u şükûh u şevketin
 Dîdi benden dinle ahvâlin anın
 Men bilürmen ser-be-ser hâlin anın
 Yıldırımmdan tâ bu dem biz bende-üz
 Onların ihsânı birle zinde-üz
 Yıldırım oğlu ki Sultân Hân idi
 Yıldırım'dan sonra ol sultân idi
 Oğlu ânın pâk-dîn Sultân Murâd
 Hem velî idi vu Peygamber-nihâd
 İşbu üç şâha menüm ceddüm Hasan
 Bende-i fermân olubdur dinle sen
 Eyledi Yeniçeri ağalığın
 İşbu üç şâhın güninde ol emîn
 Hem anın oğlu Hızır Ağa benâm
 Kim anı rûşen bilür hâs ile 'âm
 Ol dahî Sultân Muhammed Hân'a hîn
 Eyledi Yeniçeri ağalığın
 Tâ vefât itdi cihandan ol şehîd
 Ya'nî cennet ehli Sultân Bâyezîd
 Bende ağa nâm ider iy ehl-i hûş
 Şâh'ın ahvâlini benden eyle gûş
 Hâssa hûd Sultân Selîm'in men gedâ
 Hizmetinde n'idüğüm bilür Hudâ

(vr. 10b)

Dergehinde bende-i fermân idüm
 Gâh eyvân içre geh derbân idüm
 Bir takarrub virdi ol hüsrev bana
 Kim melâik cem'i kaldılar tana
 Vâkıfım Şâh'ın besî ahvâline
 Âşikârâ vü nihânî hâline
 Gel didi bu nesr benden nazm kıl
 Men ne dirsem onda kesr-i 'azm kıl
 Tâ beyân-ı vâkı' ola her sözün
 Vâkı'a rûşen ola gönlün gözün
 Kala senden sonra nüshan yâdigâr
 Hem bula a'yân içinde i'tibâr
 Çün bu söz sem'ine irdi bendenin
 Zihni rûşen oldu ben efkendenin
 Söylerim gerçek rivâyet bundadır
 Şâmıma şem'-i hidâyet bundadır
 Bozdum ebter itdim ol nazmı tamâm
 Oldı ol demde ma'ânî mana râm
 Söyledim iy Hâlik-ı cân-âferîn
 Bunda tevîk isterim senden hemîn
 Fazlunı yâr it bana bu kıssada
 Koymagıl fikrimni derd u gussada
 Nüşhamı sen sakla haşv u 'aybdan
 Zihne ma'nî vir İlâhî gaybdan
 Aldım ol dem ilgüme men hâmei
 İbtidâ itdim Selîmî-nâmei
 Ol mana neşrini takrîr eyledi
 Hâmem ol takrîr(i) tahrîr eyledi
 Tıflıyet 'ahdinden ol hüsrev-nijâd
 Her ne itmişdiyse idem bunda yâd

(vr. 11a)

Gürçi'ye şehzâdenin azmin idem
 Ol gazâda Gürçi'yle rezmin (d)idem
 Rûm u şark u Şâm'ile ceng itdüğün
 Düşmana yir yüzini teng itdüğün
 Cür'et ile tığ u tedbîrin hemân
 Cümlesin nazm itdim u kıldım beyân

ÂĞÂZ-I DÂSTÂN-I SULTÂN SELÎM

Murğ-i dil gel bir terennüm kıl yine
 Çünkü tûtîsin tekellüm kıl yine
 Bir hikâyet başla kim şîrîn ola
 Dil-güşâ vu tâze vu rengîn ola
 Şâh-ı Rûm'ın dâsîtânın yâd kıl
 Dâsîtân u kıssalar bünyâd kıl
 Başla iy cân bûlbûli bir dâstân
 Söyle kim halvet kalubdur bûstân
 Bâğ içinde şimdi sensin 'ândelîb
 Kıssası Şâh'ın sana boldı nasîb
 Kıssa el-hâsıl budur kim rûzigâr
 Tûtalı kendü vakârınca karâr
 Bunca kim şâh u selâtîn besledi
 Her birin hükmünü bîş gûn esledi
 Düzmedi Sultân Selîm'e bir nazîr
 Gerçi geldi gitdi çok şâh u emîr
 Nî anun tek şâh düzdî rûzigâr
 Nî zamân gördi anın gibi süvâr
 Bizge râvî böyle takrîr eyledi
 Ol rivâyetni bu nev'a söyledi
 Kim şehîd merhûm Sultân Bâyezîd
 Şâh-ı gâzî kendü 'ahdinde ferîd

(vr. 11b)

Rûzigârında ki feth oldu diyâr
 İtdi her şehre bir oğlun şehriyâr
 Dârbuzûn'ı Hân Selîm'e virid Şâh
 Onda nasb itdi ânı 'âlem-penâh
 Ol vilâyet ânun oldu ser-beser
 Âna mensûb oldu ya'nî hayr u şer
 Oldı her hâlinden ol mülkün habîr
 Gerçi kim tıfl idi ol ma'nâda pîr
 Âşikâr anda nişân-ı serverî
 Tıfliyet 'ahdinde hikmet mazharı
 Zîver-i ta'zîm ile ârâste
 'Âkıl (u) 'âdil şehî nev-hâste
 Cevherinde zîbe ferr-i Husrevî
 Çehresinde nûr-i devlet pertevi
 Nâzilen beslendi Şâh-ı nâzenîn
 Kendü gönlünde şeh-i rûy-i zemîn
 Geh silâh (u) çeng ile ceng eyledi
 Geh süvâre sayda âheng eyledi
 Tığ (u) tîr ile erişdi bir zaman
 Gâh kemân aldı ele gâhî sinân
 Ma'rifet kısmın kemâ hiy anladı
 Nîcedir etvâr-ı şâhı anladı
 'Îş (u) nûş itdi zamân-ı şehriyâr
 Uş bu üslûb ile bir kaç rûzigâr
 Husrevî bîdâr-dil oldu civân
 Kendüsin gördi deminde pehlivân
 Rehber olmuş her taraftan baht ana
 Muntazır her gün serîr u taht ana
 Gördi ki olmuş baht u devlet ana râm
 Zor u cür'et hadd-i zâtinde tamâm

(vr. 12a)

Kendüsin gör geç kamu fende ferîd
Arkasında hâssa Sultân Bâyezîd

SUÂL KERDEN-İ SULTÂN SELÎM AHVÂL-İ GÜRCİSTÂN

Gezdi bir kaç gün bu devr-i âsumân
'Îş u 'ışret itdi şâh-ı nev-civân
Şîr-becce âhiru'l-emr oldı şîr
Sayda râğbet itdi ol şîr- dilîr
Tîz-i çengâl oldı ol ceng-i peleng
İtdi yüreğine çü âheng-i ceng
Söyledi bir gün gazablan şehriyâr
Kim bize küffârdan kimdir civâr
Çevremizde din 'adûsı kim durur
Pûta kim tapar Mecûsî kim durur
Dîn-î İslâm ile kimdir kîne-hâh
Kimdir illâ size mu'în lâ ilâh
Dîdiler kim iy şeh-i rû-yi zemîn
Kurbumuzda gerçi vâr a'dâ-yi dîn
Leşkeri bî-hadd u mülki bî-şumâr
Başları çok her biri bir tâc-dâr
Bîşe vu deryâyı itmişler libâs
Bendeden bî-bâk Hak'dan bî-hirâs
Çokdurur anlarda esbâb-ı sipâh
Söyledik çün sordı Gürcistân şâh
Dîdi kim vardı gazâ için ana
Terk-i cân itdi Hudâ için ana
Dîdiler iy nev-civân-ı tîğ-zen
Şarkdan vardı ana Sultân Hasan
Âsıl ilen bânîdir ol şîr-i jiyân
Kendü devrinde hüner-ver pehlivân

(vr. 12b)

Geldi Gürcistân'a bir kez ol Ferîd
 Hem gazâ aldı vu hem virdi şehîd
 Oğul andan sonra ol Ya'kûb-cân
 Hem cihân şâhı vu hem ne pehlivân
 Geldi ol dahî buna bir kerre tünd
 Lîk şimşîr u sinânın gördi künd
 Dinle geç bu kıssa-i Sultân Selîm
 Kalkdı kopdı yerinden Hân Selîm
 Kim Hasan Ya'kûb dirsiz bî-direng
 Kanden aldılar bular âlât-ı ceng
 Yokdur anlarda sipâh (u) mâl u genc
 Bizdedir genc-i sipâh-i zôr-senc
 Âl-i Osmân'un şükûhı kûhdur
 Bizde genc ilen sipâh enbûhdur
 Kâfire katl-i gazâ bizden olur
 Ol maraz çün her devâ nebrden olur
 Kâfiristân bizden oldı kana gark
 Bizden öğrendi gazâyı şâh-ı şark
 Virmiş i'câz-ı Resûlullâh dest
 Kâfire ecdâdımızdandır şikest
 Şâh-ı gâzî şimdi Sultân Bâyezîd
 Kâfiri kurbından itmiş nâ-bedîd
 Haşyet ondan kâfirin cânındadır
 "Câhidû'l-küffâr" ânın şânındadır
 Oldı te'yîd-i İlâhî reh-nümûn
 Unguruz-teki düşmeni itdi zebûn
 Gürci kimdir kim civâr olur mana
 Yâ mudârâ birle yâr olur mana
 Men dahî itdim tevekkül Sâni'a
 İltifât itmen bu yolda mâni'a

(vr. 13a)

Mustafâ'nın mu'cizin itdim delîl
 Gürci'ye düzdüm gazâ içün rahîl
 Ger bana tevîk-ı Bârî olsa yâr
 Koymayam Gürci'de deyyâr u diyâr
 Eyledi fermân cem' oldı sipâh
 Göçdi vu 'azm itdi Gürcistân'a Şâh
 Tutdı bir menzilde bir sâ'at karâr
 Hıbet ehlin cem' kıldı şehriyâr
 Ol diyârın sordı hâlin mû-be-mû
 Bildi Gürcistân'ı gâyb kû-be-kû
 Deştin u derbendin u deryâsını
 Bîşe vu kûh (u) berr u sahrâsını
 Anladı tahkîkile ol mülki Şâh
 Tab'ına tahsînler itdi mihr u mâh
 Dîdiler iy şehriyâr-ı nev-hırâm
 'Ömr u bahtun üstüvâr olsun müdâm
 Çün haber sordun bu vâdîden bize
 Söyleyâlüm olca vâkı'dır size
 Bu seferde bahr u berr gezmek gerek
 Ehl-i sevdâ huşk u ter gezmek gerek
 Bunda yol geh bahr gâhî berredir
 Aramızda bahr ilen berr perdedir
 Çok gemi girmek gerek deryâsına
 Bir teemmül kıl bunun sevdâsına
 Tûşe vu âlât-i harbin tamâm
 Ol gemiler yüklenür iy nîk-nâm
 Bîşesinde yerleşürsün sen peleng
 Tûşe deryâdan alursın iy neheng
 Şâh gâhî bîşe geh berdden yürür
 Ol gemiler muttasıl terden yürür
 Belki birden vâkı' ola bî-lecâc
 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
 Göstere bu leşker âna ihtiyâc

(vr. 13b)

REFTEN-İ SULTÂN SELÎM BE-GÜRCİSTÂN

Dinle geç iy Şeh-i firûz-baht
 Eyledi fermân revân bağlandı raht
 İşbu tedbîr ile Şâh-ı nev-civân
 Vardı Gürcistân'a girdi yek-'inân
 Her taraf vardı haber kim rûzigâr
 Saldı Gürcistân'a bir çâpuk-süvâr
 Şöyle tünd-tîzdir ol şîr-i nerr
 Kim berâberdir yanında bahr u berr
 Bir tehevvue gelübdür ol ferîd
 Ki ne Cem varmış ne Sultân Bâyezîd
 Düşdi Gürcistân'a vehm u velvele
 Çalkadı ol merzubûmı zelzele
 Her melik cem' itdi bir yirde sipâh
 Her taraftan mend olub bağlandı râh
 Deşt u derbendi hisâr oldu revân
 Her hisâr oldu bir Hayber hemân
 Râhib-ı rûhbân-ı küffârın tamâm
 Çıkdı vu oldu salâ-yi hâss u 'âmm
 Ditredi nâkûs savtından zemîn
 Her kilîse oldu kûh-i âhenîn
 Her yanadan din 'adûsı çekdi bâş
 Bûsudan çıkdı vu yüz dutdı savâş
 Basdıdı dâru'l-harb Şâh'un leşkeri
 İtdi kâfir birle harb-i Hayber'i
 Pîşesinde şîr-i ner-tek itdi ceng
 Bîşe kıldı peleng şîre teng
 Gâziler aldı ele tîğ u teber
 Geh teber düşdi yire gâhî siper
 Kâfire tîğ urdı mü'min Şâh için

(vr. 14a)

Ma'reke kan ile oldu nâ-bedîd
 Ol gazâda anca kim düşdi şehîd
 Her keminden geldi yüz virdi savaş
 Kûşelerde ceng-i âşûb oldu fâş
 Berr u bahrinde ol iklimün tamâm
 Oldı din için gazâ her subh u şâm
 Girdi Gürcistân'a saldı zelzele
 Aldı vu katl itdi kim girse ele
 Gayret-i İslâm için ol nerreşîr
 Din 'adûsın aldı vu oldu dilîr
 Yıkıdı ol milki serâ-ser şehriyâr
 Yıkmadın nî şehir koydı ne hisâr
 Bir gazâ itdi ki din dapdı küşâd
 Oldı andan Mustafâ'nın rûhı şâd
 Münhezim boldı 'adû-yı din tamâm
 Leşkere virdi ganîmet onda kâm
 Gâret oldu genc-i eshâb-ı esîr
 Ol ganîmetden ganî oldu fakîr
 Sîm u zer harvâr ile girdi ele
 Belki toldı sîm u zerlen merhale
 Aldılar gürçe esîrin bî-şumâr
 Hem gulâm u hem kenîz-i gül-'izâr
 Döndi andan sonra Şâh-ı şîr-gîr
 Saldı Sultân Bâyezîd'e çok esîr
 Dâhi gûne-gûn metâ'-ı sîm u zer
 Viribdi dergâha Şâh-ı nâm-ver
 Âferinler eyledi bî iştibâh
 Hem gazâvetine hem râyetine Şâh
 Uş bu tedbîr ile Şâh-ı nev-civân
 Gürci'ye üç kerre döndürdi 'inân

(vr. 14b)

Her varışda bir gazâ itdi Selîm
 Kim dahî var Gürci'de ol havf u bîm
 Mu'tekid irdi çü vahdâniyyete
 Düşdi tedbîri muvâfık niyyete
 Mustafâ'nın mu'cizin gördi kavî
 Böyle ikdâm itdi Şâh-ı ma'nevî
 Cür'etin kim olsa Şâh'ın anladı
 Anlayan tedbîr u râyın tanladı
 Dîdiler bu nev-civân-ı nîk-baht
 Olıserdir 'âkibet Dârâ-yı taht
 Olmadın şeh-zâde Şâh-ı milk-i Rûm
 Kılıcından seyle vardı merz-i bûm
 Kim buna tevffık bulsa reh-nümûn
 Yedi iklîmi ide zâr u zebûn
 Bundadır âyîn-i İskender tamâm
 Oliser 'âlem bunun hükminde râm
 Hassa-i şâhî vu ferr-i serverî
 Sırr-ı Haydar mu'ciz-ı Peygamberî
 Bunda peydâ vu hüveydâdır bugün
 Tâc u tahta kendü evlâdır bugün
 Böyle teşhîs itdi tab'ın her hakîm
 Kim bu esnâlarda Şâh olur Selîm

GUFT U GÛ-Yİ SULTÂN SELÎM HÂN BÂ-'ASÂKİR-İ HOD DER-KÂR-I KIZILBÂŞ

Bir seher kim subh-ı sâdık urdı dem
 Sebze üzre çarh dökdi nem
 Gül-i ter kovukdan çıkıdı gösterdi yüzün
 Nergis aştı uyhudan şehlâ gözin
 Şâne urdı sünbülün ca'dına bād

(vr. 15a)

Gülşenün şebnem yüzün yurdu seher
 Lâle bağrından düzerdi müşk-i ter
 Bâğ u bostânun hevâsı mu'tedil
 Başdan ayağa çemen giydi yeşil
 Böyle bir mevsimde Şâh-ı nev-hırâm
 İstedi sâz u şarâb-ı la'l u fâm
 Hâzır oldu hem-dem u mahbûb demi
 Mutrib-i hôş açsa 'ûd u ceng u nî
 Meclis-i germ itdi ceng u nây u 'ûd
 Kopdı dilden dûd u mutribden sürûd
 Câm-ı zerrîn gezdi mâlâ-mâl heb
 Sâki dilberler nedîm u nûş-leb
 Bâdeden mest oldu Şâh-ı bâde-nûş
 Bezmede rezm andı vu itdi hurûş
 Kulların meclisde mahmûr itdi Şâh
 Söyledi mestâne Şâh-ı kîne-hâh
 Kim menüm gönlümde bir sevdâ geçer
 Gönlümün murgî kanadlandı uçar
 İşbu Erzincân ki vardır bir zamân
 Rûmî'ye râm olmuş idi bî-gümân
 Yıldırım devrinde oldu Rûm'a râm
 Rûmî ol etrâfı zabt itdi tamâm
 Rûm'a munzam oldu bir vakt ol diyâr
 Rûm anunla itdi bir vakt iftihâr
 Sonra çıkmış elden ol ma'mûre şehîr
 Bilmezem nitmiş anun devrinde dehr

(vr. 15b)

Gâh Şark aldı anı geh Dulkadir
 Lîk şimdi hâkim oldu Surha-ser
 Şimdi zabt itdi anı bir nâm-dâr
 Gâh cevri ider o mülke gâh zâr
 Şâh İsmâ'îl kimdir kim gele
 Men dururken mülkümün kurbun ala
 Ol benim tîğım la râm olmak gerek
 Tîğım ile dîni şâm olmak gerek
 Men sezâvârem ne söyler Surha-ser
 Eylesün Tebrîz tahtından hazer
 Gîti bânîdir menemdir rûzigâr
 Rûm'a râm olmak gerekdir ol diyâr
 Leşkerin düzdi Selîm-i şîr-hû
 Bindi bindürdi peleng-i kîne-cû
 İlgadı sür'atle Erzincân'a şâh
 Girdi Erzincân'a Şâh-ı kîne-hâh
 İtdi sâlârı ol iklimün karâr
 Aldı Erzincân'ı ol çâpuk-süvâr
 Bir kulun nasb itdi vu döndi revân
 Ol erenler serveri ol pehlevân
 Erdebil oğluna i'lân oldu tîz
 Kim Selîm Şâh uş kopardı rest-hîz
 Aldı Erzincân'ı ol bebr-i beyân
 Vâkıf ol iy dehr içinde pehlevân
 Çün bu sözden hisse aldı şâh-ı şark
 İtdi şarkı askeri pûlâda gark
 On iki bin boy-i nöker gönderdi Şâh
 İşbu menzilde tamâm olur sipâh
 Bir mürîdin bunda sâlâr eyledi
 Surha-ser resmince serdâr eyledi

(vr. 16a)

Geldi Erzincân'a küstâh ol sipâh
 Şehre girdi ol sipâh-ı kîne-hâh
 Çıkdı gafletden Selîm'ün leşkeri
 Nefret itdi dîv-i mahfîden perî
 Çün bu söz irdi revân şeh-zâdeye
 Şâh-ı şîr-efken yilî (belî) âzâdeye
 Darbozân'ın leşkeri virdi revân
 Ata çıkdı ol mübâriz pehlevân
 Kapsı halkîle hâriçden sipâh
 Bir yire dirildi vu 'azm itdi şâh
 Bir teemmül itdi ol Hüsrev-nijâd
 Kıldı şîr-efken Süleymân Şâh'ı yâd
 Didi oğlum gerçi kim nev-hîzdur
 Nâ-resîde vâcib-i perhîzdur
 Lîk doğgeç kan emer şîr oğlu şîr
 Şîr-beççe kan emer olur dilîr
 Şimdiden girmek gerekdür cenge ol
 Şimdi taklîd eylesün hûşenge ol
 Şîr-zâde kan yudar kim sayd alur
 Yutmayan ol kanı saydından kalır
 Lâlâya emr itdi kim bî-intizâr
 İt Süleymân Şâh'ı nâz ilen süvâr
 Aldı ol şîr-i jiyân ferzendini
 Dinledi ferzâne Şâh'ın pendini
 Yürüdi sür'atle Erzincân'a Şâh
 İndi Bayburd'a Selîm'i kîne-hâh
 Çün sınır kondı ki bir köydür benâm
 Onda ılgar âletin düzdü tamâm
 Subhadan tâ gice nısf oldı Selîm
 Rûmsarây'ı geşti ol bî-havf u bîm

(vr. 16b)

Geşti Erzincân'a ol Haydar-sıfât
 Geldi Şâh'a pâymâl oldı Furât
 Geşti ferr ile Furâtı subha-dem
 Boru bağırđı 'urûc itdi 'âlem

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM ŞÂH BÂ KIZILBÂŞ-I GÜMRÂH

Çün sebîde-çehre gösterdi firâz
 Subh-ı sâdik bârigâhı oldı bâz
 Leşkerin Hind'ün şeh-i hâver-zemîn
 Târ u mâr itdi bozuldı nakş-i Çîn
 Toğdı bu 'âlî sürâdıkdan güneş
 Rûşen itdi dehri Şâh-ı Rûm-veş
 Taht-ı çârum üzre çıkdı âftâb
 Perdei ref' itdi rif'atden sehâb
 Çehresin işi zamâne bir dahî
 Âsumân itdi bahâne bir dahî
 Boy-i nöker ordusu üzre sürdi Şâh
 Cenge ıkdâm itdi Şâh-ı dîn-penâh
 Virdi Rûmî-pehlevânî ol peleng
 Girdi meydâna peleng-ı tîz-ceng
 Rezm-i bezmi düzdi Şâh-ı Cem-nişân
 Câm-ı Cem başına giydi pehlevân
 Cevşene girdi bahâdır bî-direng
 Hôd u haftân giydi endâmına teng
 Gürz u tîr u tîğa urdı Rûmî el
 Araya girdi şefâ'at-çün ecel
 Nâ'ra urdı boru feryâd itdi kûs (kös)
 Toz heftüm çerhi itdi abanos
 Ol tarafdan dahi bindi surha-ser
 Ordusu üzre dirildi bôy-ı nöker

(vr. 17a)

Saf saf oldu ser-be-ser bîdâd için
 Can fedây irdi yek-ser âd için
 Tâc-ı Hamrâ zâhir itdi nev-bahâr
 Kıldı kûh u deşti yekser lâle-zâr
 Tîğ-i Hindî Rûm'a yüz gösterdi tîz
 Girdi meydâna sufûf-ı subh-hîz
 İki deryâ girdi bu sahrâya teng
 Çarhacı baş kesdi vu başlandı ceng
 Çıkdı zırh atdı kemînlerden kemân
 Kana kana er kanın çekdi sinân
 Er ere zahm urdı zahm-i vehm-nâk
 İtdi zahme cevşenî pûlâdî- çâk
 Pes ki kan döküldi halk itdi vefât
 Akdı ol maktelde bir âhar Furât
 Rûm u şarkî- pehlevân itdi sitûz
 Nî sitûze kopdı rûz-i reste-hîz
 Âhiru'l-emr ol mübâriz pehlevân
 Surha-ser üzre hücûm itdi revân
 Döndi din a'dâsı oldu târ-mâr
 Gâlib oldu Hayder-i Düldül-süvâr
 Basdı şarkî- leşkeri ol pîl- mest
 Din 'adûsı boldı Haydar'dan şikest
 Kavdı kırdı surha-ser cem'in Selîm
 Nî 'adû baş kesdi ol nî havf u bîm
 Atı evbâşın vefâ-dâr olmadı
 Baht-i nâ-fercâmı bîdâr olmadı
 İndi atdan çıkdı bir gülsâre heb
 Gör ne gösterdi sipihr-i bü'l-'aceb
 Elllerinden gitdi heb âlât-i ceng
 Her biri dâğ içre oldu bir peleng

(vr. 17b)

Seng ile ceng itdi ol akvâm-ı şûm

Lîk Rûmî itdi ol pûlâdı mûm

İndi atından revân Rûmî-sipâh

Heb yayan ol kavm itdiler tebâh

Şâh-ı şîr-efken dahî oldı revân

Çok hüner gösterdi ra'nâ pehlevân

Onda bir katl oldı kim geç rû-sipihr

Döndi insâf itdi gösterdi mihr

Her tarafdân bâş u can geldi ere

Bahtiyâr oldı hünerver servere

Gâret oldı boy-i nöker esbâb heb

'Avret u âlât (oğlan) u raht-i nûş leb

Bîseregler tâzî atlar genc u mâl

Mâl yağmacıdan oldı pây-mâl

Dahî gûnâ-gûn metâ'-ı la'ldurur

La'l u dürden kîseler pür oldı pür

Otuz akçe holdı kadrin bir deve

At u katır bâkî merkeb bir ceve

Ol diyârı aldı zabt itdi Selîm

Halka gösterdi tarîk-ı müstakîm

Döndi Erzincân'a girdi şîr-i nerr

Vardı ma'dûm oldı yek-ser surha-ser

'İyş u 'işret itdi bir kaç gün ferîd

Şehr-i Erzincân içinde ehl-i dîd

Tâğ u tâşın deşt u sahrâsın tamâm

Sayd idüb Seyr itdi şâh-i nîk-nâm

Bir kulun nasb itdi ol kişvere Şâh

Dârbozîn diyüb döndi Şâh-ı dîn-penâh

Geldi temkîn itdi milkinde Selîm

Görmedi pâ-dâş silkinde Selîm

(vr. 18a)

**SANCAK TALEBİDEN-İ SULTÂN SELÎM EZ PEDER-İ HÔD
BE-CİHET-İ SULTÂN SÜLEYMÂN**

Gel gil iy râz-i nihân gûyendesi

Şâh tavrında nişân cûyendesi

Giru bir zîbâ hikâyet sâz kıl

Kıssa çok bir dâstân âğâz kıl

Söyle kim heb muntazırdır ehl-i hûş

Çün sözün vâr niçün olursın hamûş

Geçmedin çok hayli vakt- rûzigâr

Söyledi şehzâde bir gün şâh-vâr

Kim hudâvendigâr Sultân Bâyezîd

Serveri devrân devrinde ferîd

Kalmadı ma'zûl eyyâmında er

Şefkatinden 'âlem oldu behre-ver

Kulların sancakla itdi ser-firâz

Ol 'inâyetlen bulurdu imtiyâz

Kim Süleymân Şâh olmuşdur civân

Sancağa lâyıkdurur ol pehlivân

İltimâs itsen n'ola ol Şâh'dan

Kim 'inâyet ire ol dergâhdan

Didiler iy ser-firâz-ı dûr-bîn

Râyuna bolsun hezârân âferîn

Dânişunda kim sana hem-râz olur

Kim senün endîşenâ enbâz olur

Dergehe gönderdi bir rûşen-zamîr

Her söz ehlinün zamîrinden habîr

Bardı ol dâneninde merd-i feylesof

Dâniş (u) tedbîrde sâhib-vukûf

Dergehe yüz sürdi vu itdi sipâs

Bir taraftan sancak itdi iltimâs

(vr. 18b)

Şâh'a 'arz oldu murâd-ı mültemes
 Söyledi sancak virin evvel nefes
 Hem Süleymân'a virin bî-intizâr
 Ahmed'in taht-ı yedinden bir hisâr
 Mültemes 'arz oldu virildi murâd
 İltimâs iden bu sözden oldu şâd
 Girü döndi müjde birlen ol beşîr
 Geldi vu sancak getürdi zî vezîr
 İrdi Sultân Ahmed'e işbu haber
 K'iy zahîr-i mülk-i Şâh-ı nâm-ver
 Sancak taht-i yedünden bir hisâr
 Uş Süleymân Şâh'a virdi şehriyâr
 İstimâlet almış u gelmekdedur
 Niyyeti öldürmek u ölmekdedur
 Dinle geç bu kıssai oldu melûl
 Didi bu tedbîri men itmen kabûl
 Ol hisâr ol şehir virilmez ana
 Ol diyârın halkı dirilmez ona
 Bilmedi mi Şâh-ı bahr u berr meni
 Onları men sevmezem onlar meni
 Konşuluk mihr u mahabbetden gelür
 Konşı kim bed-hâh olur andan n'olur
 Söyledi ana Yularkasdı vezîr
 K'iy yarak bakmaz firâsetsiz emîr
 Yâ 'adû gâyet ba'îd olmak gerek
 Yâ huzûrında bed'îd ölmek gerek
 Tâ sen anı ol seni düрте tamâm
 Gizlü yirde kalmaya bed fikr-i hâm
 İki koçdur fi'l-mesel iki 'adû
 Birbirini gözler hazerlen rû-be-rû

(vr. 19a)

Sürme soyundan çü düşmendür sana
 Niyyeti kurbunda rûşendür sana
 Gel giderme ânı kurbından ırak
 Dem-be-dem ef'âl (u) eşğâline bak
 İki koçdur iki düşmân iy hakîm
 Biri sen biri Süleymân-ı Selîm
 Niyyetin gözlâb tedârik kıl ana
 Dinle menden ger ne 'arz itdim sana
 Didi yok kurbumda ol gitmek gerek
 Gitmesine cidd (u) cehd itmek gerek
 Bir ulak dergâha gönderdi revân
 İşbu hâli Şâh'a 'arz itdi revân
 Kim men olmaz-men Süleymân'a civâr
 Gayri yirden hisse virsün şehriyâr
 Şâh'a 'arz ol geç bu takrîr-i beyân
 Bolu'yı virdi Süleymân'a revân
 Giru Sultân Ahmed oldu bî-karâr
 Kim ne Bolu virilür ne ol hisâr
 Tünd u tîz oldu Yularkasdı Şâh
 Men gedâsm ger sayarsan nîk-hâh
 Çünki kurbundan anı itdün ba'îd
 Râhat ol kim yardı irdi nâ-bedîd
 Didi yok ol şehr kârı Bolu'dır
 Bizden ol ma'mûre tahtun yoludur
 Böyle fikr itmiş ki yarın çarh-i dîn
 Darb-i dest ile ider Şâh'ı zebûn
 Şâh'dan sonra menem şâh-ı zemîn
 Tâc u tahta men sezâ-vârım hemîn
 Müdde'im olur bu sevdâda Selîm
 Bolu'dır yolum zarûret iy hakîm

(vr. 19b)

Ger Süleymân itse Bolu'da karâr
 Sa'b (u) müşkildir bize andan güzâr
 'Âkıbet dergâha 'arz oldu murâd
 Bolu'yı virdirmedi ol şâh-zâd
 Sundular 'arz vezîr-i Âsaf'a
 Didiler olsun Süleymân'un Kefe
 Böyle istihsân itgeç şehriyâr
 Tutdı Sultân Ahmed'in gönli karâr
 Hurrem oldu işbu tedbîr ile ol
 Gör ne tedbîr itdi taksîr ile ol
 Giru tünd oldu Yularkasdı ki hey
 Olıser âhir Kefe cânunda key
 Bâda virdin dâniş-i ferzânunı
 Öz elünlen şimdi yıkdı hânunı
 Dahi şimdi anlara yüz virdi Rûm
 Onların oldu tamâm ol merz-bûm
 Söyledin Şâh'ı zebûn itgeç zaman
 Tâç (u) tahta men sezâvârem hemân
 Sen memâtın gözleyu buldun mecâl
 Ol hayâtında ider yüz dürlü hâl
 Çün Kefe oldu Süleymân menzili
 Bârda bardı bârçe fikrin hâsılı
 Bir gün ol Şâh-ı Süleymân-fer Selîm
 Leşkerini cem' ider bî-ters u bîm
 Lâ tekellûf rû-yi deryâdan geçer
 Ol diyâr(ı) darb-ı destiyle açar
 Âlemi feth ider ol kişver-küşây
 Böyle m'olur dâniş (u) tedbîr-i rây
 Belle gel menden bu güftârı bugün
 Bilmedün çün yârı ağyârı bugün

(vr. 20a)

Geşti deryâyı Süleymân-ı Selîm

Gör ne hikmet gösterir şimdi Hakîm

GAYRET NUMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN EZ HÂDİSE-İ ZAMÂN

Döndi bir kaç gün bu çarh-ı lâciverd

Gâh germ oldu hevâ vu gâh serd

Mu'tedil boldı hevâ vu rûzgâr

Kalmadı eşyâ zamîrinde ğubâr

Bir tabî'at düzdi dehr-i hâş-mîzâc

Kim zaman ebnâsına viridi revâc

Yer yüzün tutdı gül-i hod-rû tamâm

Lâle vu gül jâleden doldurdı câm

Böyle hoş mevsimde bir gün Hân Selîm

Nûş iderken bâdei Sultân Selîm

İçmedin viridi kadehin sâkiye

Meclis(i) def' itdi olgün bâkiye

Didi kim gayret meni itdi helâk

Yok 'aceb itsem girîbânımni çâk

Âl-i Osmân'un gurûr u heybeti

Savlet-i rûz u şükûh-ı şevketi

Münteşir duraydı iklîme tamâm

Bilki biz virdik ekâlîme nizâm

Dîn 'adûsınun talebkârı bizuz

Ehl-i İslâm'ın hevâdârı bizuz

Zôr-i zerlen kimse hem-ser yok bize

Saltanat Tûr'ında hemser yok bize

Nice karn oldu ki devr-i rûzigâr

Âl-i Osmân'ı tutubdur üstüvâr

Bundan akdem istimâ' itdim ki Şâm

Ehl-i Rûm ile nizâ itmiş tamâm

(vr. 20b)

Gâlib olmuş ehl-i Rûm'a ol gürûh
 Beste beste küşte dolmuş deşt (u) kûh
 Bendeden geh tîr yağmış gâh tîğ
 Paşalar başı kesilmiş bî-dirîğ
 Ma'reke kanile olmuş lâle-gûn
 Anca sancak beyleri düşmüş zebûn
 Rûm'a girmiş ehl-i Şâm'ın sancağı
 Gitmiş andan sonra Rûm'un revnakı
 Eyle küstâh eylemişler bendei
 Kim yakubdur Niğde vu Lârendei
 Türk ulusu ol AlÂ-i Devle hem
 Fitne için araya koymuş kadem
 Germ iken sevdâ vu bâzârı Kulun
 Ol dahi olmuş hevâ-dârı kılın
 Rûm (u) Şâm'ı düşman itmiş âşikâr
 Kendü çıkmış aradan tutmuş kenâr
 Fitne bâ'is ânı dirler hemîn
 Fitneden hâlî değil rû-yı zemîn
 Bende kimdir bir bahâsı bellü Kul
 Gâh olur kim müşterî itmez kabûl
 Âl-i Osmân'un esîridir tamâm
 Ânı bilmez mi tamâm-ı ehl-i Şâm
 Türk ulusu dahi bir bî-behredir
 Fitne vu kizb (u) hasedlen şöhredir
 Men bu gayretde yanarken nâ-gehân
 Rûm'a İsmâ'îl döndürdi 'inân
 Geldi aldı Kayseri'den mâl-i bâç
 Gayri yirlerden dahi imdi (umdı) harâç
 Döndi ol vechile vardı tahtına
 'İzzet oldu kendü taht u bahtına

(vr. 21a)

Erdebîl oğlu nedir bir bî-hired
 Anca nâ-keslerde olur müstened
 Olda bir dâğ oldu cânımda hadîd
 Gerçi iğmâz itdi Sultân Bâyezîd
 Geçmedin beş gün bu derde rûzigâr
 Âşikâr(e) itdi bir tenhâ-süvâr
 Şâh-kulı nâm aslı nâ-peydârını
 Nî makâmı bellü nî hod meskeni
 Rûm-ilinden çıkdı vu Şâh urdı dem
 Bâşa tâc aldı vu kaldırdı 'alem
 Yürüdi ceng itdi her gün Şâh içün
 Şâh anı def itmedi Allâh içün
 Rûm-ili'nün beylerin itdi zebûn
 Nîce sancak andan aldı ser-nigûn
 Mülkimüzde gezdi Şâh(a) irdi dem
 'Âkıbet aldı 'Ali Pâşâ'yı hem
 Vardı ol tavr ile şarka bî-hirâs
 Bundan eylen cür'etin Rûm'un kıyâs
 Mende fi'l-vâkı' tahammül kalmadı
 'Akl u dânişden tecemmül kalmadı
 Gayret öldürdi meni bu ğussadan
 Bî-hamiyyet vâkı' olmaz kıssadan
 Şâh-ı mülk-i Rûm Sultân Bâyezîd
 Pîr-i 'âcizdir zamân görmüş medîd
 Bir yanadan 'ârız olmuş pîrlik
 Bir yanadan dahi bî-tedbîrlik
 Tîğ-i cür'et yokdur anda âşikâr
 Mülk bu üslûb ilen tutmaz karâr

(vr. 21b)

Leşkerin bindirdi bindi Selîm

Geşti deryâyı revân bî-havf u bîm

Mülhak oldu çün Süleymân Şâh'a Şâh

Böyle tedbîr itdi ol gîtî-penâh

Kim budur devletle Sultân Bâyezîd

Devleti efzûn devrinde ferîd

Edrine şehrinde tutmuşdur karâr

Şehr anunlen şöhre vu ol şehriyâr

Mânî'i yokdur eğer men bendesi

Bende-i üftâde vu efkendesî

Dergehine varsam u itsem niyâz

Hem niyâzum vâ u hem ifşâ-yi râz

Çün zamân oldu ki Şâh'ı görmedim

Göz açub 'âlem-penâhı görmedim

Hem varam pâşâlar etvârın görem

Hem Şâh'ın devletlü dîdârın görem

Devleti erkâniyle olam hem-nişîn

Ola kım ref' ola benden kibr u kîn

Bir du'â idem temennâ Şâh'dan

İstimâletlen dönem dergâhdan

Didiler iy Şâh-ı İskender-misâl

Rây u tedbîründe 'âcizdir hayâl

Sen ne fikr itdünse ol geldi savâb

Şeh suvâlinden mukassırdır cevâb

Gerçi kim terk idübdür bu kelâm

Bî-icâzet gitmek istersiz tamâm

Pâdişâh-ı 'asrdır ol tâc-dâr

Hâtırına konmaya nâ-gâh ğubâr

Kim icâzetsiz niçün geldi Selîm

Belki mefhûm ola andan vehm-i bîm

(vr. 22a)

Şâh didi olmaz eger baksan savâb
 Ata oğul arasında çok hicâb
 Aramuzda kimse nâ-bûd olmadı
 Mihr u şefkat bâbı mesdûd olmadı
 Dâhi bu kim ol şâha men bendeem
 Ni'meti âsârı birle zindeem
 Bende Şâh'un âsitânın itse yâd
 Yok 'acebdir iy hakîm-i pâk-zâd
 Yüz urub uş vardım ol dergâha men
 Bendeem çün cân u dilden Şâh'a men

REFTEN-İ SULTÂN SELÎM BE-EDİRNE BE-DÂSİTÂN-I O BÂ-PEDER

Düzdi şîr-efken sefer esbâbını
 Ol heves men' itdi hord u hâbını
 Çün gemi donatdı ol rûşen-zamîr
 Huşk u ter hâlınden âgâh u habîr
 Tûşe vu esbâb ile toldı tamâm
 Ol gemiler ser-be-ser iy nîg-nâm
 Yirde yürütdi mübâriz leşkeri
 Sürdi deryâ üzre ol keştîleri
 Didi bil kim vâkı' ola bir demî
 Kim bize dil-hâh ola işbu gemi
 Böyle fermân itdi kim bî-intizâr
 Âhyolu'nda tuta geştîler karâr
 Bindi vu geçti revânî şâh-zâd
 Dergeh-i a'lâyı idindi murâd
 Püşt u sahrâ kat' itdi şehriyâr
 Sürdi menzil menzil ol çâbuk-süvâr
 Deşt-i Kıpçâğ'a çü irdi şehriyâr
 Püşte girdi Hayder-i Düldül-süvâr

(vr. 22b)

Geldi nâ-gâhî Tâtârhanî-firâz

Şâh'a 'arz itdi besî 'acz u niyâz

Tuhfeler çekdi revân Şâhzâdeye

Çok senâlar itdi ol âzâdeye

Didi iy şehzâde-i 'âlî-cenâb

Lâyık-ı tâc u nigîn fî külli bâb

Hayra-makdem çün kadem basdın bize

Can bu menzilde tafîl olsun size

Emrun olursa bu muhlis bî-gümân

Şâh'a yoldaş olayın bî-în u ân

Bu seferde Şâh'a men hem râm olam

Hayr u şerden fi'l-mesel âgâh olam

Ver mana bu yolda emrin yokdurur

Devletünden zûr-i leşker çokdurur

Nîce bin leşker gerekse bî-lecâc

Şâh ile varsun ne hâcet ihtiyâc

Altı harbiyle çok leşker direm

Üstüne mecmu'-ı Tatar'ı direm

Himmetünde bir çerî hem-râh idem

Kim seni hükmiyle Rûm'a şâh idem

Çün bu söz irdi Selîm'in sem'ine

Ne ona meyl eytür u ne cem'ine

Didi iy dânâ-dili rûşen-zamîr

Kendi iklîminde sultân-ı kebîr

Hân bin Hân şâhı Tâtâr ehlinün

Gâzî vu kattâli küffâr ehlinün

Bizlere çok lutf izhâr itdünüz

lutfundan haber-dâr itdünüz

Sizden ihlâs u muhabbet anladık

Bizi-ney Himmet u sıdk u safânı dinledik

(vr. 23a)

Sür'atümden işbenim iy nîk-hâh
 Anlaman ceng aslı yâ da'vâ-yi câh
 Çok zaman oldu ki Şâh'ı görmedim
 Göz açup 'âlem-penâhı görmedim
 İşbu vehmi itmesün her havsala
 Maksûdum zâhirdurur ya'nî sıla
 Ger sipâh u leşker itsem arzu
 Bî-'adaddir leşkerim heb ceng-cû
 Mende âyîni 'adâvet yokdurur
 Yohsa leşker himmetünle çokdurur
 Şâh dergâh murâdımdır hemîn
 Ne zamîrimde keder vardır ne kîn
 Bir du'âdır sizden el-hâsıl murâd
 Himmet it iy Hüsrev-i nîk-i'tikâd
 Hânile âhir vedâ' itdi Selîm
 Yürüdi devletle ol bî-havf u bîm
 Nîce menzil varmadın kişver-küşây
 Geldi hâk-i pâyine Sa'det-girây
 Ya'nî ol Hân oğlu Tâtâr şehi
 Hüsn ile çerh-i sa'âdetnin mehi
 Söyledi iy şehriyâr-ı pür-şitâb
 Men dahi bir bendeem fî külli bâb
 Bir alay Tâtâr ile ol nev-civân
 Deşt içinde Şâh'a oldu hem-'inân
 Yürüdi şehzâdile ol nûş-leb
 Fitne-i Tâtârî âşûbî 'Arab
 Deşt-i Kıbçâğ'ı temâşâ itdi şâh
 Gördi her bir nev'din rengîn giyâh
 Güllerinden gülşen-i cennet hacîl
 Âb-ı hayvân çeşmesinden münfa'îl

(vr. 23b)

Tûba'ya ta'n eyler anda erguvân
 Cûy-bâr u sebzesi reşk-i cinân
 Sûseni âzâde ol deştün tamâm
 Yâsemîn tâze vu hoş-bû müdâm
 Bitmiş ol sahrâda envâ'-ı nebât
 Her kenârından akar âb-ı hayât
 Cûy-bârında gül-i râ'nâları
 Lâle vu sünbül tolu sahraları
 Lâlesi hûd-bîn u servi hûd-perest
 Nergisi bîdâr u çeşmi nîm-mest
 Geh sabâ seyr eyler anda geh şimâl
 Seyr-i gül geştinde def' olur melâl
 Sebzesi hoş-bû hevâsı mu'tedil
 Toprağından 'anberî-sârâ hacîl
 Kebk(u) murğâbî tolu sahraları
 Sünbül otlu âhû-yi ra'nâları
 Boz yeşil ördekle envâ'ı tuyûr
 Çeşmesinde bâzdan fârîğ uyur
 Turnası şâhini her-giz görmemiş
 Âhû-yi müşkîn yüzi yurmamış
 Saydı gül-geştiyle deşti şehriyâr
 Geçti menzil menzil u itdi şikâr
 İşbu sahrâlarını gördi Hân Selîm
 Hüsrev-i bîdâr-dil Sultân Selîm
 Hem bahâr eyyâmı hem Nevruz idi
 Ebr-i Nîsânî zemîn-efrûz idi
 Her sunun boynunda zencîr-i cünûn
 Hem akar olmuşdı bir deryâ-yı hûn
 Yer yüzün deryâya döndürdi sehâb
 Seyle virmişdi zemîni ebr-i âb

(vr. 24a)

Âfitâbun tâbdin âb irdi berf
 Oldı her ırmak revân deryâ-yı jerf
 İşbu fasl içinde geldi zû-fünûn
 Kondı Özi üzre k'oldur bahr-i hûn
 Âdile Özi velî deryâdurur
 Ol perîşân bî-ser u bî-pâdurur
 Halkıdan bî-bâk ol sû sehm-nâk
 Mest u bî-pervâ vu rind u sîne-çâk
 Sûr-i İsrâfîl'e benzer her demi
 Varamaz yanına vehm eyler gemi
 Darb-ı dest ile gemiler sürdî Şâh
 O amansız bahre âhir girdi Şâh
 Geşti ol deryâyı keştîlen Selîm
 Lâ-tekellûf serû-rû bî-ters (u) bîm
 Yürüdü sür'atle ol hüsrev-nijâd
 Bâd-pây-i gerdeni görmezdi bâd
 Leşker-i nusret-şî'ârîyle revân
 Vardı kondı Tuna'ya ol pehlevân
 Tuna ger şâtdır velî deryâ geçer
 Ol şâtm bat mevc-i hevlinde kaçır
 Heybetinden Âdemî tersân u zâr
 Cünbüşünden murğ (u) mâhî bî-karâr
 Gök buhârından hemîşe sûg-nâk
 Yir yüzi dün gûn elinden sîne-çâk
 Mülki Rûm'ın hâliyâ ser-haddidir
 Ehl-i îmân ile küfrün seddidir
 İşbu deryâyı dahî geçdi Selîm
 Şâh'a yol virdi revân ol bahr-i bîm

(vr. 24b)

Gice gündüz sür'at ile şehriyâr
 Sürdi menzil menzil ol Düldül-süvâr
 Çün Silisre kurbına irişdi Şâh
 Dutdı ol vâdîleri yekser sipâh
 Ol hisârın kondı kurbında çerî
 Gördi ol mülki erenler serveri
 Çün bu sûret vâkı' oldu bî-şekî
 Bir ulak saldı revân sancak begi
 İşbu hâli Şâh'a 'arz itdi revân
 Geldügin şehzâdenin kıldığ 'ıyân
 Şâh'a 'arz oldu ki iy devlet-meâb
 Şâh-ı 'âdil (-dil) kerîmî kâm-yâb
 Ol Silisre hâkimi Kâsım be-nâm
 Bir ulak göndermiş (u) virmiş peyâm
 Kim budur şehzâde-i Cem-iktidâr
 Hayder-i sâni şeh-i 'Aşkar-süvâr
 Husrev-i gâzî Selîm-i ser-firâz
 Edrine deyüb gelür bî-ihtirâz
 Hayr u şerden kimse bilmez niyyetin
 Likin 'âlem fehmi idibdir cür'etin
 Zâhirinde dôstdur ol tâc-dâr
 Bâtınında bilmez kişi cüz (çün) Kırdigâr
 Şâh dergâhın murâd itmiş gelür
 Bendelik resmini âd itmiş gelür
 Şehre gavğa düşdi Şâh oldu tünd
 Hem perîşân oldu hem cem' oldu cünd
 Kim icâzetsüz 'aceb geldi bu er
 Gerçi olmaz der-'aceb erden hüner

(vr. 25a)

Güft u gû germ oldu vu çalkandı Rûm
 Bî-sebât oldu tamâm ol merz-bûm
 Edrine tahtını koydı tâc-dâr
 Geçdi kondı adaya bî-ihtiyâr
 Gulgule toldurdı Rûm'ı iy hakîm
 Kim gelübdür tâc u taht ister Selîm
 Sür'atinden tâğılık fehm itdiler
 Cür'etinden yağılık fehm itdiler
 Rûmî ili beğlerbeğisine revân
 Kim Hasan Pâşâyidi ol pehlevân
 Tîz çavuşlar vir diyu ahkâm-ı Şâh
 Kim yetiştür beğleri iy nîk-hâh
 Cümle sancak beğlerin itgil habîr
 Kim demî eğlenmesünler iy dilîr
 Çok ulaklar Rûm'a irsâl itdi Şâh
 Rûm-ili'nden geldi bî-pâyân sipâh
 Adaya cem' oldu haylû leşkeri
 İspâhîoğlanı hem Yeniçeri
 Nîğebolı emîri Bâlî Beg
 Kim ana tahsînler itmişdir felek
 Gâzî vu devrân-ı ferd-i rûzigâr
 Pehlevân-ı 'asr merd-i rûzigâr
 Nakdi Yahyâ Pâşâ'nın merd oğlu merd
 Tîğ-ı cür'et birle Rûm içinde ferd
 Fitneden çün vâkıf oldu ol civân
 Ol civân-baht (u) hüner-ver pehlevân

(vr. 25b)

Sancağından çıkdı vu sürdi çü bâd
 Bir karâvul gibi oldu ol çü bâd
 Yürüdi önünce ol şehzâdenin
 Cür'etin dinlen meyer ol âzâdenin
 Şâh'a 'arz itdi onun her menzilin
 Gerçi bilmez idi esrâr-ı dilin
 İşbu demde bir ulak geldi revân
 Kim budur geldi Selîm-i Cem-nişân
 Tunca suyun geçmedi lîkin geçer
 Leşkerin su yirine hep kan içer
 Menzil idi uş ulu şâhî ni-merd
 Menzilinden anlanur anun neberd
 Kimse idrâk itmez etvârın anun
 Anlamak müşkildir esrârın anun
 Şâh'a çün 'arz oldu anın menzili
 Menzili tünd itdi ol rûşen dili
 Söyledi şeksüz Selîm'i bî-hirâs
 Ceng içün gönlünde düzmüşdür esâs
 Ger muhâl ise velî itmiş hayâl
 Tahta geçmekdir murâdı lâ-muhâl
 Bî-icâzet geldüğünden anlarım
 Cür'et u tedbîrin anun tanlarım
 Bî-sebeb geldi bu er mânend-i bâd
 Cür'et u tiğına itmiş i'timâd
 Göçelüm biz gelmedin ol pür-sitîz
 Yohsa ol geldükde kopar reste-hîz
 Ol Çukur-çayır ki mâ-beyn oldu fâş
 Konalum anda budur 'akl-i ma'âş

(vr. 26a)

Şehr dursun arkamızda fi'l-emân
 Görelim n'eyler Selîm'i bir zamân
 İşbu tedbîr ile göçdi ol ferîd
 Pâdişâh-ı arz Sultân Bâyezîd
 Leşkerin bindirdi vu oldı revân
 Leşkeridin gerde girdi âsumân
 Ata bindi sad-hezârân âdemî
 Arşa irdi boru zurnânın demi
 Kûh (u) deşti dutdı yekser leşkeri
 Basdı sahrâlar yüzün Yeniçeri
 Geldi ol haşmetle kondı çayıra
 Bağladı girdinde leşker dâyire
 Tutdı ol menzilde ârâm u sükûn
 Bir kaç eyyâm ol ferîd u zû-fünûn
 Pâdişâh kîn (u) gazablan pür-sitfz
 Geh çeker hançer gehî şimşîr-i tîz
 Kim edeb terk itmiş aslınca Selîm
 Gör ne küstâh olmuş ol bî-havf (u) bîm
 Pâdişâh-zâde kudûmundan hacîl
 Bî-icâzet geldüğinden münfa'îl
 Geh niyâz izhâr ider geh ma'zeret
 Geh tazarru' gösterir geh meskenet
 Dem-be-dem söyler murâdım Şâh'dır
 Maksad u maksûdum ol dergâhdır
 Didi yokdur mende âyîn-i mesâf
 İki ma'nîdir murâdum bî-hılâf
 Evveli şâh'ın mübârek tal'atı
 Sâniyen erkân-ı devlet sohbeti
 Pâşalarlan bir sözüm var muhtasar
 Kani'am men bir cevâba hayr u şer

(vr. 26b)

Ger sözümde var garaz memnû' ola
 V'er müveccehdîr sözüm mesmû' ola
 Didiler ol şehriyâr-ı şîr-dil
 Şâhden hem münfa'ildir hem hacîl
 Müttehem oldu sebebsiz ol ferîd
 Töhmetin ref' itse Sultân Bâyezîd
 Kimse bilmezdir anun gönlündegin
 Yokdurur kat'â anun gönlünde kin
 Şâh icâzet virse vu itse kabûl
 Gelse dergâhına ol devletlü kul
 Mem şehin ferhunde dîdârın göre
 Hem bu kullar anun ahhârın sora
 Nice kim şehzâdeden geldi rasûl
 İtmedi a'yân-ı Rûm ânı kabûl
 Tanrı vahdâniyyetin yâd itdi şâh
 Kim degil men pâdişâha kîne-hâh
 Ehl-i Rûm ol 'ahd(e) kâni' olmadı
 Ol kim ahhâbiydi mâni' olmadı
 Didiler bu nev-civân-ı zû-fünûn
 İtdi Gürcistân zemîni gark-ı hûn
 Bundan oldu tîğ ilen cür'et zuhûr
 Rây-i tedbîrinde hem yokdur kusûr
 Her ne iş kim tutdı bu rûşen-zamîr
 Nî ana şâh ta'n itdi ne vezîr
 Olalı bu şâh-ı şîr-efken süvâr
 Koymadı elden tîr u tîğ u âbdâr
 Yok 'acebdir ger bu şâh-ı nîk-baht
 Eyleye da'vâ-yı mülk(u) tâc u taht
 Nî tevehhüm ref' oldu nî gümân
 Nî icâzet virdi sultân-ı cihân

(vr. 27a)

İki cânibden karavul oldu fâş
 Aradan nî sulh bellû ne savaş
 Pâdiřâhun kullarında gîr u kîn
 Ol karavullar hacâletden hazîn
 İş bu üslûb ile bir kaç rûzigâr
 Bunda şâh u onda ol tutdı karâr
 Heybet-i řimřîri ol řehzâdenün
 Cür'et-i tedbîri ol âzâdenün
 Eyledi Rûm-ili'ni ana mezîd
 Gâfil irdi gerçi Sultân Bâyizîd
 Bir mahabbet aldı andan her gönül
 Ğâyibâne oldu halk ol şâha kul
 Çün 'adâvet zâhir itdi şehriyâr
 Bundan ana vardı çok Rûmî süvâr
 Varmayanlar dahî ondan urdi dem
 Sem'ine 'arz etdi i'lâm-ı kalem
 Kim sana döndürdi 'âlem cümle meyl
 'Âlem-i Âdem sana olsun tufeyl

NÂME FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELÎM BE A'YÂN-I DEVLET

Şâh-ı şîr-efken Selîm-i tünd-hû
 Hayder-i sâni hûner-ber cenk-cû
 Rûm'a girsın olmasın Şâh'ı bülend
 Rûm ehli olmaz âhir ercümend
 Lîk bir fîkr eyle iy rûşen-zamîr
 Kim sana teslîm ola tâc (u) serîr
 Çün kabûl-i Hazret-i Şâh olmadı
 Arzusu Şâh'a dil-hâh olmadı
 Bir resûl u nâme gönderdi revân
 Devlet erkânına ol rûşen-revân

(vr. 27b)

Beyle 'arz itdi Selîm-i ser-firâz
 Kim sizünle idelüm ifşâ-i râz
 Bî-icâzet gerçi gösterdim nüzûl
 Geldüğümden men hacîlmen siz melûl
 Bundan evvel anca itmişdüm murâd
 Anı ma'lûm itdünüzdi bî-'inâd
 Bir murâdım vech-i zıllu'llâh idi
 Bîri dahî bezm-i devlet-hâh idi
 İdelüm ol gizlü esrârı 'ıyân
 Çünki devlet-hâhsız siz bî-gümân
 Âl-i Osmân gayreti sizlerdedir
 Geçicek sizlerden ol bizlerdedir
 Nîce kim perverde-i dergâhsız
 Devlet erkânı vu nigû-hâhsız
 Çü zamân oldu ki çarh-ı nîl-gûn
 Anca tâc u tahtı itdi ser-nigûn
 Çok ocaklar bâde virdi rûzigâr
 Nîce evler yıkdı gerdûn âşikâr
 Nîce Şâh'ı dehr-i dûn itdi zebûn
 Hânedânlar bâde virdi çarh-ı dûn
 Nîci bir âzâdei itdi esîr
 Bu vefâsuz rûzigâr u çarh-ı pîr
 Seyrüb gezdikce çarh-ı lâciverd
 Her taraftan savurur eflâke gerd
 Hamdu li'llâh kim sipihr-i hîş-hırâm
 Âl-i Osmân mülkine virmiş nizâm
 Bunca kim devr ider devrân-ı değâl
 Bulmadı bu taht (u) bu devlet halel
 Devletile Husrev-i 'âlem-penâh
 Berr u bahrin Şâh'idur bî-iştibâh

(vr. 28a)

Mülkümüz ma'mûr, leşker bizde çok
 Gencimiz vâfir, ne var kim bizde yok
 Bî-adeddir şehr, bî-haddir hisâr
 Nîce kerre yüz bin âdem bizde vâr
 Fitne-i Ye'cûcdur a'dâ-yı dîn
 Rûm'dur ol fitnenin seddi hemîn
 Âl-i Osmân'un şükûhı âşikâr
 Dîn-i İslâm'ı tutubdur üstüvâr
 Bûm hod zâhir bilür devlet u Şâh
 Hem hazâin bizde çokdur hem sipâh
 Harb (u) darb u âlât-i ceng
 Çıksa eyler yer yüzün a'dâya teng
 Bende vu âzâde milk u sîm (u) zer
 Bizde vâfirdir bular iy behre-ver
 Her ne mümkün olsa vardır bî-lecâc
 Bizde yokdur şimdi ancak ihtiyâc
 Rây-i tedbîr u firâset kânı-sız
 Her (ne) mesâlih cisme irdi cânı-sız
 Çün bu mezkûrâta câmîdir ferîd
 Şâh-ı gâzî şimdi Sultân Bâyezîd
 Pes ne gayretdir bu kim Dârâ-yı Şâm
 Rûm Şâh'iyle ider da'vâ-yi hâm
 Bundan evvel kim bilürsüz bunu şâ'
 Kim idibdir Şâm Rûm ile nizâ'
 Şark Şâh'ı vu 'Alâü'd-Devle nâm
 Rûm'a düşmandur o müfsidler müdâm
 İttifâk anlarda hod ma'dûmdur
 Kudret u yâverleri ma'lûmdur
 Uş bu gayretdin besî gam-nâk-men
 Derde düşkün tek girîbân çâk-men

(vr. 28b)

Kâfiristân cümle düşmandır bize
 Bû mesel gün gibi rûşendür size
 Kalmamışdır sizde gûyâ i'tikâd
 Rûm'a ğayret söylemişdir hayr bâd
 Ğayretîçün koca er bilen kemer
 Bî-hamiyyet olmasa 'âlemde er
 Dün 'Âli Pâşâ'ya gör n'itdi fulân
 Ol hakâret rûm'a kâfidir hemân
 Çünki devlet bâbının bevvâbı-sız
 Âl-i Osman milkinün nüvvâbı-sız
 Sizlere vâcib olubdur belki farz
 Uş bu hâli eylemek ol Şâh'a 'arz
 Lîk sözümden ğaraz fehmi itmenüz
 Bende-em men Şâh'a siz vehmi itmenüz
 Bende-em men tahtile tâc istemen
 Saltanat evcinde mi'râc istemen
 Kendünün hâlin bilürsüz âşikâr
 Kim 'adâvet def' için olmaz süvâr
 Hamdü li'llâh çokdurur şehzâdeler
 Hem şecâ'at merdi hem âzâdeler
 Fikr idüb insâfa gelsün şehriyâr
 Ğayret için birin itsün ihtiyâr
 Pâşâlar didi ki iy Şâh-ı cihân
 Tâ cihân vardır sen ol-ğıl câvidân
 Sen şehin şânında söylenmez güzâf
 Dâniş u cür'et senündür bî-hilâf
 'Akl mi'yârında söz Şâh'ındurur
 Tanrı virsün her ne dil-hâhmdurur
 Vâr idi mihrî gönüllerde tamâm
 İşbu sözlerle mahabbet oldu 'âm

(vr. 29a)

Lîk arz etmeklige yokdur mecâl
 Korkarız tâ kim diger-gûn ola hâl
 Gerçi kim bu veche verildi cevâb
 Bu sözi erkân görüb dirdi savâb
 Ehl-i Rûm oldu ana bî'ât -girây
 Dîdiler zî cür'et u tedbîr u rây
 Vâridi mihri gönüllerde tamâm
 İşbu sözlerle mahabbet oldu 'âm
 Behre-mend olmadı el-hâsıl resûl
 İtmedi 'arzını 'âdil-dil kabûl

RASÛL FIRİSTÂDEN -İ SELİM HÂN BÂR-I DUVVİM

Çün bu sözden dahî oldu nâ-ümîd
 Ditredi ğayretle sirv hemçü-bîd
 Yıkdı ğayret odı ol şehzâdei
 Hışım-nâk itdi mîr ol âzâdei
 Giru gönderdi resûlün ser-firâz
 Şâh'a arz itdi leb-i 'acz u niyâz
 Dîdi çün hazretde makbûl olmadım
 Kulları silkinde bir kul olmadım
 Şâh redd itdi sebebsiz bendesin
 Tâpusından sürdi men efkendesin
 Böyle fikir itmen ki bî-minnet dönâm
 Konduğum menzilde bir dahî konam
 Dönmezem ol milke tâ imkân ola
 Özge bir sancak meĝer ihsân ola
 Çün meni kahrile Sultân Bâyezîd
 Âsitânından ba'îd ister ba'îd
 Lutf ızhâr itse Şâh-ı şîr-dil
 İtmese 'abdin her yüzden hacîl

(vr. 29b)

Ger Semendre'ye meni gönderse Şâh
 Virse etrâf u cevânibden sipâh
 Kâfir ile dem-be-dem cenk eylesem
 Kâfire yer yüzini teng eylesem
 Yâ alam ol milki yekser Şâh için
 Yâ şehîd olam sebîlu'llâh için
 Kestürem ol yolda âhir başımı
 Şâd idem bir nice karındâşımı
 Çün meni redd itdi Sultân Bâyezîd
 İşbu tedbîr ile itsün nâ-bedîd
 Ger cefâ gördüm vefâsın gözlerem
 Nâ-murâd oldum rızâsın gözlerem
 Çün bu yüzden feth-i bâb itdi Selîm
 Râstî fikri savâb itdi Selîm
 Şâh'a 'arz oldı Selîm'in sözleri
 Eşk ile toldı şehîdin gözleri
 Böyle emr itdi ferîd-i kâm-yâb
 Husrev-ı 'âdil-dil-i 'âlî-cenâb
 Kim Semendre'ye iki sancak dahî
 Lâhık olub ola in'âm iy ahî
 İkının biri Vidin'dür âşikâr
 Biri dahî âdile Ala-Hisâr
 Çıkdı tuğrâyile bir şâhî-berât
 Hoş-dil oldı Husrev-i Haydâr-sıfât
 Geçdi fi'l-hâl ol ferîd-i rûzigâr
 Tutmadı bir lahza ârâm u karâr
 Ata çıkdı bir mehâbetlü sipâh
 K'âferîn didi felekde mihr u mâh
 Bir şukûhile revân oldı ferîd
 Kim tevehhüm itdi Sultân Bâyezîd

(vr. 30a)

Çün Kazan köyini geçti şehriyâr
 İki cânibden sipâh oldu süvâr
 İnmedi attan ne bu leşker ne ôl
 Hem karâvul gezdi vu hem yâsavul
 Ol gice tâ-subh göz hâb itmedi
 Aradan bîm u tevehhüm gitmedi
 Geçdi andan dahi haşmetle Selîm
 İşbu leşkerden dahi ref' oldu bîm
 Yürüdi Çermen Hisârın kondı Şâh
 Râyine tahsînler itdi mihr u mâh
 Hefte çün oldu tamâm ol nîk-nâm
 Zağre'ye irişdi şâd u döst-gâm
 Ol vilâyet içre Şâh-ı zû-funûn
 Tutdı bir eyyâm ârâm (u) sukûn
 Her taraf gönderdi hükmile ulak
 Ol erenler şâhının fikrine bak
 Rûm-ili'ne dahi her bir şehre Şâh
 Çok ulaklar saldı Şâh-ı dîn-penâh
 Kim budur bendem rızâ-yı Şâh içün
 Hâssa 'azm itdim sebîlu'llah içün
 Ungurûs sadrına 'azmim var tamâm
 Uş ganîmet uş gazâ-yı hâss u 'âm
 Memleketlerde bu söz oldu nidâ
 Kim gazâ vu aşka cân itmez fedâ
 İşbu tedbîr ile ol 'âlem penâh
 Dirdi etrâf (u) cevânibden sipâh
 Bir çerî cem' itdi merd-i dûr-bîn
 Kim melâik gökde itdi âferîn
 Padişâh oldu bu ma'nîden habîr
 Hayret itdi kim nedir bu dâr u gîr

(vr. 30b)

Ol erün gönlünde bir sevdâsı var
 Evvel-âhir anladum da'vâsı var
 Yürüyâlüm taht-ı İstanbul'a tîz
 Kopmadın âşûb-ı rûz-i rusta-hîz
 Bile evvel geldi nâgâh bir süvâr
 Gerd-i rehden peykerin basmış ğubâr
 İrdi dergâhına ol şehzâdenin
 Server-i devrân şeh-i âzâdenin
 Söyledi iy ser-firâz-ı rûzigâr
 Ömrünün bolsun esâsı üstüvâr
 Bir seher vakti ki âlem toldı nûr
 Menzilinden cünbüş itdi mürğ (u) mûr
 Şâh dergâhında çalındı nefîr
 Ata bindi leşker u şâh u vezîr
 Göçdi İstanbûl'a dogrı tâc-dâr
 At ayağından havâ toldı ğubâr
 Böyle takrîr itdiler kim ol ferîd
 Oğlı Sultân Aḥmed'e salmış berîd
 Kim budur leşker çeküb geldi Selîm
 Mülk da'vâsın ider hî-ters (u) bîm
 Ehl-i Rûm içinde adı ercümend
 Cür'et (u) tedbîrin itmîşler pesend
 Vehmdir kim Rûm a'yânı tamâm
 Ola ol âzâdenin hükmüne râm
 İtme bir sâ'at ta'allül gel dimiş
 Kıssa tafsîl itmemiş mücmel dimiş
 Hem ulu oğlumsın u hem dûr-bîn
 Tahta erzânî seni gördüm hemîn

BÂZ GEŞTEN-İ SULTÂN SELÎM EZ-ZAĞRE BE-CENG-İ
 O BÂ PEDER

(vr. 31a)

Dinle geç Şâhzâde sâ'iden haber
 Böyle ta'bîr itdi ol sâhib-nazar
 Çünkü İstanbul'a dönderdi 'inân
 Şâh kasdı n'îse bildüm bî-gümân
 İstedir lutfile ol şâhzâdei
 Kaldurur himmetle ol üftâdei
 Cem'-i Rûmâtı ana teslîm ider
 Taht teklîf eyler u ta'zîm ider
 Mülk-i Rûm'un leşkeri üstündedir
 N'îse Şâh'ın askeri üstündedir
 Ol sipâhî vu sipâh esbâbını
 Ehl-i Rûm'un vu diyârın ashâbını
 Virir ol şehzâdeye bî-iştibâh
 Ânun olur ol mehâbetlu sipâh
 Emr ider kim var Selîm'i ala-gör
 Anı gider sa'y idüb sen kala-gör
 Böyle tevcîh itdi vu göçdi Selîm
 Kondı Şâh'ın yurdına bî-havf (u) bîm
 Şâh göçdi vu kondı yurduna
 Bir teemmül eyle bâr-ı virdine
 Çorlu'ya konukları gün ol kazâ
 Dar düşdi vu gelüb yitdi kazâ
 İki leşker sığmadı ol vâdiye
 Leşkerîden şîş dâr oldu bâdiye
 Saf safa karıştı vü yurd oldu teng
 Bi'z-zarûret konmadın başlandı ceng
 Cûşe geldi iki deryâ fi'l-mesel
 Mecma'u'l-bahreyn'e kan tökdi ecel
 Kûs feryâd itdi bağırdı nefîr
 Göklere ağdı sadâ-yı dâr (u) gîr

(vr. 31b)

Cem oldu bir yire âlât-i ceng
 Gûrz ü tîğ nîz u tîr (u) tûfeng
 İki cânibden çekildi tîğ-i tîz
 Kalkdı gerdûn kopdı ruste-hîz
 Mancınık asvâtı vu âvâz-ı top
 Göklere çıkdı vu oldu çarh kûp
 Her kemendin çıkdı âvâz-ı kemân
 Câna toğruldu hadeng ilen sinân
 Pâre pâre oldu başlarda siper
 Rîze rîze oldu tîr ilen teber
 Her cerâhat ağzın açdı ol zaman
 İstedi şimşîr hançerden emân
 Cevşen-i polâd boldı çâk-çâk
 Anca er düşdi vu at oldu helâk
 Kana kandı tîğ germ oldu neberd
 At ayağından havâyı tutdı gerd
 Tîğ berkından görürdi göz gözi
 Yohsa zulmet irdi sahrânın yûzı
 Ma'reke peykân ucundan toldı kan
 Kan buhârından kızardı âsumân
 Bî-'aded er düşdi hâke hô n-ârâ
 Nîce hon kim Dicle vu Ceyhûn-ârâ
 Küştelerden püşteler irdi bedîd
 Gâlib oldu sonra Sultân Bâyezîd
 Tanrı'nın takdîrine tedbîr yok
 Gerçi kim tedbîrde taksîr yok
 Çün kazâ bu nev'a irdi iy hakîm
 Döndi vu itdi hezîmet Hân Selîm
 Bahre sürdi çünki ber irdi ba'îd
 Ahyolı'da buldı keşûsin ferîd

(vr. 32a)

İtmedi bir lahza ârâm u karâr
 Keffe'ye dek sürdi Şeh-i keşf-süvâr
 Çün bu sûret irdi kudretten bedîd
 Girdi İstanbul'a Sultân Bâyezîd
 Şâh çıkdı tahta urdı bâşa tâc
 Mülk-i Rûm'a virdi 'adliyle revâc
 Geldi Sultân Ahmed ol esnâda cüst
 Üsküdar'da münzevî oldı nühuşt
 İstedi Şeh'den icâzetlen huzûr
 Ne icâzet virdi şâh u ne 'ubûr
 Şâh'a gönderdi Yularkasdı'nı tîz
 Kim budur sındı Selîm itdi girîz
 Böyle takrîr itdi anda ol vezîr
 Kim buna lâıkdurur tâc u serîr
 İşbu er Şâh'ın halef ferzendidir
 Hem ulu oğlu vu hem dil-bendidir
 Ger murâd ise nizâm-ı rûzigâr
 Tahta koysun işbu 'âlî şehriyâr
 Ehl-i Rûm'ın şimdi sâlârı budur
 Tâc ile tahtın sezâvârı budur
 Çekmenüz bâkî halefler gussasın
 Aldı her şehzâde kendi hissasın
 Çün Yularkasdı bu sözden urdı dem
 Tutdı Rûm'ı ol dem-i serviyle ğam
 Târ-mâr oldı bu sözden leşkeri
 İttifâk itdi velî Yeniçeri
 Söylediler kim Selîm-i ser-firâz
 Hem şecâ'at merdidir hem dil-nuvâz

(vr. 32b)

Cür'et u tîğîyle ol rûşen-zamîr
 Oldı Rûm içre sezâ-vâr-ı serîr
 Tıfliyyet 'ahdinden ol er tâ bu dem
 Tîğ-i cür'et birle kaldırdı 'alem
 Rûm a'yânı ânın müştâkıdur
 Gayri kimdir nîce kim ol bâkîdur
 Biz hod ânun bende-i fermânıyuz
 Cür'et u tedbîrinin hayrânıyuz
 Taht ânundur kim bu çarh-i lâciverd
 Görmedi devr ideli bir böyle merd
 Ana lâyıkdır bu tâc-ı Husrevî
 Lutf ızhâr itse Şâh-i ma'nevî
 Didiler şehzâde Sultân Ahmed'e
 Ki Yular tedbîr ile mihnet-zede
 Bu Yularkasdı ki pâşâdır sana
 Her kabâhatle temâşâdır sana
 İşbu şûmın râyine iy hûşeri
 Tâbi' olmaz didiler Yeniçeri
 Ger bakâ-yı devlet eylersen heves
 Dinleme ânun hadîsin bir nefes
 Kavl u ef'âlınden anun iy ferîd
 Çok hacâlet çekdi Sultân Bâyezîd
 Evvel ânun işbu tedbîrini gör
 Rûm a'yâniyle tezvîrini gör
 Kim cihân Şâh'ı Selîm'e ta'n ider
 Cehl-i Fir'avn'i Kelîm'e ta'n ider
 Bir yümünsüz bî-sa'âdetdir Yular
 Ağladır bir gün seni gerçi güler
 Hey'eti şeklin temâşâ eyle gil
 Ger sezâ-vâr ise pâşâ eyle gil

(vr. 33a)

Sîreti halk içre irmişdir melûm
 Sûretinden nefret eyler dîv-i şûm
 Nahs-i ekberdir zî-ser tâ-pâyân
 Bu Sinân Pâşâ'durur yok kim Sinân
 Adana üstünde ehl-i Rûm u Şâm
 Ceng yargu idi bir müdded tamâm
 Dahî germâ-germ iken ceng ü neberd
 Yuların üzmüş kaçup geldi çü gerd
 Ol toru yundiyle kim meşhûrdur
 Dahî ol yund itdüğü mezkûrdur
 Edrine'den iki günde bî-kusûr
 Geldi İstanbul'a girdi ferd-i 'ûr
 Sordular kim iy Yular hâlin nedir
 Bu ne hoş gelmekdir ahvâlin nedir
 Didi sındı ehl-i Şâm u urdı lâf
 Müjdecî geldim didi çıkdı (hııaf)
 (zen) Nez gibu 'avret libâsın giydi ol
 Habs olub gayret palasın giydi ol
 Kaldı bir eyyâm zindân içre zâr
 Nice demler tutdı zindanda karâr
 Sonra avretler şefî' oldu ana
 Ölmedi gayretten ol kaldık tana
 Sancağa çıkdı hezârân derdile
 Merd isen yâr olma ol nâ-merdile
 Gör 'Ali Pâşâ'ya n'itdi iy ferîd
 Çok teessüf çekdi Sultân Bâyezîd
 Kim anun-tek merde nâ-merd oldu yâr
 Lîk elinden gitdiyidi ihtiyâr
 Çok Kızılbaş ile Pâşâ itdi ceng
 Yer yüzün evbâşa pâyâ kıldı teng

(vr. 33b)

Ceng âhir olmadın kaçdı Yular
 Hod Yular kasdide bî-haddır bular
 Pâşâi hükmile itdiler şehîd
 Kendü ol esnâda oldı nâ-bedîd
 Gayrete noksân getürdi lâlanüz
 Ol kad u rûh birle serv-i lâlenüz
 Dîdiler şehzâdeye Yeniçeri
 Kim yolar alur başından efseri
 Ger bunun tedbîrin itsen istimâ'
 Yüzi cânunla vedâ' eyle vedâ'
 Belki oğlan dahî gör anun kerfih
 Okudun hod "el-veled sırru ebîh"
 Dön ferâğatle 'azîzim sancağa
 Yularun virme yularsız ahmağa
 Oldı Yular anda ferd u hacîl
 Cür'et u tedbîrin anun böyle bil
 Koymadılar evvel-âhir içeri
 Katline kasdeyledi Yeniçeri
 Gördi çünkim dest virmezdir murâd
 Üsküdar'dan giru döndi şehzâd

CÜR'ET NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM

Çün felek gösterdi te'sîrin tamâm
 Döndi bu üslûbilen 'âlem-nizâm
 Döndi bir kaç gün sipihr-i nîl-gûn
 Raks idüb çevrildi çarh-ı bî-sükûn
 Geldi güz faslı esindi tünd-bâd
 Düşdi gülzâr içre sarsardan fesâd
 Gitdi serv-i nâr u andan i'tidâl
 'Ârız oldı bâğ-ı gülzâra hilâl

(vr. 34a)

Esdi bâd (u) kaldı hil'atsız çemen
 Mâtemî-tek yâsa battı yâsemen
 Erguvân giydi kabâ-yı sûseni
 Göğsavrıldı Hazânın harmeni
 Su içinde irdi nîlüfer zebûn
 Bağda kaygudan benefşe ser-nigûn
 Saldı bergin toprağa bî-çâre-tek
 Tünd-bâd esdi vu tâk oldu helâk
 Dî demîdîn gitdi gülden reng (u) bû
 Kalmadı bülbülde her-giz güft (u) gû
 Bâde vardı lâle vu gül defteri
 Basdı gülzârı hücûm-i Zemheri
 Kûre-i sîmâb seçdi dirhemîn
 Bî-bahâ itdi Bahârın şebnemin
 Giydi dağlar hıl'at-i beyzâ tamâm
 Zemheri aldı havadan intikâm
 Yolları bend itdi berf-i girde-bâd
 Yer yüzine yağdı göklerden fesâd
 Bağladı ırmakları berd-i 'acûz
 Dondı deryâlar serâ-ser oldu bûz
 Esdi sarsar tutdı Ceyhûn'ı cemed
 Berf-i sarsar çekdi sahrâlarda sed
 Böyle demde Şâh-ı şîr-efken Selîm
 Söyledi bir gün 'Alî resm-i kadîm
 Kim meni gayret helâk itdi yine
 Gönlümi gam derd-nâk itdi yine
 Eylemezdim men cihan-dârile ceng
 Bâ'is oldu ceng ol sahrayı teng
 Pâdişâh-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Bendesin mülzem düşürdi ol ferîd

(vr. 34b)

Men ana 'acz u niyâz itdüm zuhûr
 Ol mana gösterdi âyîn-i ğurûr
 Yokidi bende hevâ-yi dârû-gîr
 Çıkdı ceng itdi benimle ol zahîr
 Rûzigâr ol tâc-dâre virdi süst
 Tanrı'nun takdîriyle buldum şikest
 Çün bu sûret vâkı' oldu nâ-güzîr
 İdelüm tedbîr-i ceng (u) dâru-gîr
 Bakmak olmaz bu felek esrârıdur
 Dönmek (u) döndermek er bâzârıdur
 Men ne dirsem çarh anı itmek gerek
 Yâ bu sevdâda başın gitmek gerek

TEVECCÜH NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-İSTANBUL

Leşkerin bindirdi vu oldu süvâr
 Leşkeriden basdı eflâke ğubâr
 Göçdi İstanbul'a toĝrı Hân Selîm
 Gör ne nev'ile varur Sultân Selîm
 Men beyân idem zamân ahvâlini
 Söyledim berf u bürûdet hâlini
 İşbu mühlik fasl içinde şehriyâr
 Gici-gündüz tutmadı bir dem karar
 Aşdı kış kalbinde taĝlardan Selîm
 Çok sular geçdi ne su deryâ-yı bîm
 Çün Silisre kurbına kondı ferîd
 Dergehe sancak gibi (Begi) saldı berîd
 Kim budur ol server-i çâbuk-süvâr
 Tîĝ-i cür'etle ferîd-i rûzigâr
 Husrev-i Ğâzî Selîm-i ceng-cûy
 Hayder-i sâni, peleng-i şîr-hûy

(vr. 35a)

Uş Silisre kurbına kondı firâz
 Leşkeri bî-bâk özi bî-ihirâz
 Ne'yse tenden kimse âgâh olmadı
 Lîk tavrı halka dil-hâh olmadı
 Leşkeriyle geldüğün bildin hemîn
 Vâkıf olsun Hüsrev-i rûy-i zemîn
 Çün bu söz a'yâna oldu bî-direng
 Devlet erkânı bu sözden aldı reng
 Didiler bu pehlivân-i pür-sitîz
 İnmedi gûyâ atından döndi tîz
 Hâssa bu mevsimde kim bârân-i berf
 Eylemiş her kûşe i deryâ-yı jerf
 Tîğ-i cür'et bunda olmuşdur tamâm
 Olıser 'âlem bunun hükmüne râm
 Olalı Rûm'un diyânı pâyidâr
 Âl-i Osmân'a bu virdi iftihâr

HABER YÂFTEN-İ SULTÂN BÂYEZİD EZ-ÂMEDEN-İ SULTÂN SELÎM

Bu mübârek dem ki çarh-ı lâciverd
 Saflığıdın koymadın kalbinde gerd
 Dehr müşfik oldu gerdûn mihribân
 Yer yüzi hem virdi cennetden nişân
 Mihrile toldı serâ-ser rûzigâr
 Gitdi eşyânın zamîrinden ğubâr
 Şâh'a 'arz oldu Selîm'in döndüğü
 Hem Silisre adlu mülke konduğu
 Gîrû-dârı leşkeri 'arz olmadı
 Döndüğinden gayri söz farz olmadı
 Pâşalar 'arz itdi ki iy Şâh-i cihân
 Husrev-i ğâzî ferîd-i kâm-rân

(vr. 35b)

Sen ki 'akl u hûş ile perverdesin
 Vir Silisre sancağın ol merde sen
 Tâ civâr ola Süleymân Şâh ile
 Gönli rûşen ola ol dil-hâh ile
 Ger 'inâyet olsa olmazdır ba'îd
 Himmet it iy rûzigâr içre ferîd
 Virdi el-hâsıl anı şehzâdeye
 Server-i devrân şeh-i âzâdeye
 Çün Silisre sancağın aldı Selîm
 Gör ne hikmet gösterür şimdi hakîm

ŞÂH TALEB(İ)DEN-İ ERKÂN-I DEVLET EZ-SULTÂN BÂYEZÎD
BE-CÎHET-İ SULTÂN SELÎM

Döndi bu gerdende çarh-i çenberi
 Gezdi bir kaç gün sipihri serseri
 Yüridi gâhîce bu gerdûn-sipihri
 Gâh kin gösterdi devrân gâh mihr
 Döndi bu nev'ile devrân bir zamân
 Gezdi sür'atle vefâsuz âsumân
 Şehriyâr-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Server-i devrân u devrinde ferîd
 Pîrlik za'findın oldu haste-hâl
 Çarh-ı keş itdi elif kaddini dâl
 Serzeniş gördi havâdan dem-be-dem
 Bâd peydâ eyledi servini ham
 Yâsemen itdi benefşe vu rûzigâr
 Kalmadı bâğında âsâr-ı Bahâr
 Lâlesin nîlüfer itdi çarh-i dîn
 Nergisîni eyledi gam lâle-gûn
 Za'fdan oldu teni zâr u nizâr
 İ'tidâl itdi mizâcından kenâr

(vr. 36a)

Gülşeninde esdi bâd-i tevendûz
 Mevsimi giydi hazânın dökdi rûz
 Kaldı kuvvetden ferîd-i dîr-sâl
 Nâ-tuvân oldu diger-gûn oldu hâl
 Çün tabî'at meyl buldı inhirâf
 Müdrik eyler her tasavvurda hılâf
 Kuvvet-i ihsâsa tâbî'dir nazar
 Yohsa za'file zendir ki eyler ba'ar
 'Akl mi'yârını bozar pîrlik
 Pîrlik ki ya'nî bî-tedbîrlik
 Pîrlikde süst olur tedbîr u rây
 Er yiğit bulgaç olur müşkil-küşây
 Çün ferîd-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Şâh-ı gâzî kendü 'ahdinde ferîd
 Böyle pîr u nâ-tuvân oldu 'iyân
 Düşdi tedbîrine noksân u zamân
 İttifâk itdi serâ-ser leşkeri
 Kapu halkı pâşalar Yeniçeri
 Kim bu Şâh-ı sâl-hor oldu za'îf
 Gitdi zor u kuvveti kaldı nahîf
 Uş Şâh'ın za'fı virir mülke halel
 Nef' virmez böyle dem tûl-i emel
 Böyle demde ger 'adû kaldırsa bâş
 Şâh 'âciz kimden istersiz savaş
 Rûm'a hod küffâr düşmandır bu gün
 Bû mesel gün gibi rûşendir bu gün
 Kopmadın bir fitne tedbîr idelüm
 İşbu hâli Şâh'a takrîr idelüm
 Ger mübârek hâtırı rencân olur
 Lîk bir gün memleket bî-cân olur

(vr. 36b)

İdelüm kim Husrev-i rûy-i zemûn
 Sebze-zârın yirin aldı yâsemîn
 Dünyeden aldın murâd u kâmını
 Tanrı ma'mûr eylesün encâmını
 Uş zaman âsîbi pîr itdi seni
 Dehr derdi gussa-gîr itdi seni
 Göz görürken iste bir şehzâdeni
 Lutfile kaldır gel ol âzâdeni
 Tâc u tahtı vir irâdetle ana
 Tâ seni hayr ile ol Husrev ana
 Nîce kim var ihtiyârın bir iş it
 Bende devlet-hâhınız benden işit
 Bozultur nâk-i nizâm-ı rûzigâr
 Bozma 'âlem nazmını iy şehriyâr
 Gerçi var bir kaç halef şehzâdeler
 Hem keremkânı vu hem âzâdeler
 Lîk âlem tîğ u cür'etle durur
 Âlem ı ol zabt ıder kım tîğ urur
 Şâh önünde gayret u cür'et gerek
 Dâniş u tedbîr ile hikmet gerek
 Vehm ide tîğından ânın âdemî
 İde hikmetle müsahhar 'âlemi
 İşbu erdemler Selîm'ündür hemân
 Şimdi meydân içre oldur pehlevân
 Tıflıyet 'ahdinden ol rûşen-zamîr
 Koymadı bir dem elinden tîğ u tîr
 Girdi Gürcistân'a ol er bî-hirâs
 Bundan eylen cür'etin ânun kıyâs
 Vardı Erzingân'a ol çâpuk-süvâr
 Sürha-ser cem'ini itdi târ u mâr

(vr. 37a)

Olmadın şehzâde Şâh-ı mülk-i Rûm
Kılıcından sile vardı merz-i bûm

Rây-i tedbîr ile oldur feylesûf

Kâyinât ahvâlidin sâhib-vukûf

Tahta dahî hem yakındur şehzâd

Tîz irişür Şâh eylerse murâd

Zâhir andan gayre ger verile taht

Fitne kopar âhir döner bu taht

Ol yürür Rûm'ı serâ-ser tâğıdır

Tanrı savsun bir amansuz yağıdır

Lîkin ol er tahta geçse yok zarar

'Akl u dârından 'adû eyler hazer

Bî-gümân canlarda anun vehm(i) var

İhtilâf itmezük anın fehmi var

İşbu vechile tutar 'âlem nizâm

Belki Rûm'a râm olur şarkile Şâm

REFTEN-İ SULTÂN KORKUD BE-HAZRET-İ 'ULYÂ

İşbu tevcîh ile bir gün bî-nifâk

Paşalar cem' oldı itdi ittifâk

Kim hadîs-i şehzâdın 'arz ola

Şâh işâret itse gelmek farz ola

Kıssa i merkûme takrîr itdiler

Ahsenü'l-vech ile ta'bîr itdiler

Şâh'a 'arz oldı sözi şehzâdenin

Ol erenler serveri âzâdenin

Fikre vardı bir dem ol rûşen-zamîr

Dîdi derdâ kim meni çarh itdi pîr

Gitdi menden zor cür'etle kuvâ

Kalmayubdur murğ-ı rûhumda nevâ

(vr. 37b)

Sebze-zârim yirin aldı yâsemîn
 Dahî gül sünbül bitirmez bû zemîn
 Dünyeden kim kâm alur ki men alam
 Bu fenâda kim kalur ki men kalam
 Kîmi beş gün şâd idüb rûzgâr
 Kîme mihr itdi bu çerh-i kîne-kâr
 Kîmi sultân itdi bu devr-i dîn
 Gitmedi âhirde tahtın ser-nigûn
 Çün zarûret dünyada gitmek gerek
 Anı kim itmek gerek itmek gerek
 Gitmedin bû mülke bir mâlik koyam
 Enbiyâ yolunda bir sâlik koyam
 Tâc u tahti virem ol şehzâdeye
 Hem vasiyyet idem ol âzâdeye
 K'ey hılâfet tahtının şehinşehi
 V'ey sa'âdet bezminin rahşân mehi
 Men budur dünyadan itdim irtihâl
 Sen cihanda 'ömr (u) devlet birle kal
 Lîk dehr-i dîn vefâsuzdur uyan
 Kâmile dönmez bu devr-i âsumân
 Olma dünyâ-dâr u 'ukbâyı gözet
 Koy bu mülk-i süflî â'lâyı gözet
 Dîn-i İslâm'ın yolunda kâim ol
 Gice tâ'at eyle gündüz sâim ol
 Kâfirun katline eyle ihtimâm
 Kim anunla dutdı dînü mülki nizâm
 Pâdişâh oldunsa 'adli pîşe it
 Zulm u bîdâd eyleme endîşe it
 Hâtır ol def' it gazab âlâyışın
 Gör Hudâ'nın 'afvile bahşâyışın

(vr. 38a)

Merhamet it 'âciz u bî-çâreye
 Şefkat eyle bî-kes u âvâreye
 Tanrı için it ehl-i 'ilme ihtirâm
 Derd-mendin hâtırın hoş gör müdâm
 Def'it senden gazab âlâyışın
 Gör Hudâ'nım 'afvile bahşâyışın
 Müfsidin neslini kes ger Şâh isen
 'Adle meyl it bende-i Allâh isen
 'İsmetile behre-mend olur civâr
 Ehl-i 'ismet ola-gör iy behre-ver
 Çün mürüvvet er sıfâtıdır tamâm
 Ana ikdâm eyle şâh isen müdâm
 Bende vu âzâde ol-ğıl mihribân
 Bil emekdârın hakkın iy nev-civân
 Hayre vardır eyle min vechi'l-halâl
 Hak rızâsın gözle-gil fî külli hâl
 Eyledi âhir teemmül şehriyâr
 Kim kayu oğlında şâh etvârı var
 Çün tefekkür itdi ol 'âlem-penâh
 Her birinin hadd-i zâtın gördi Şâh
 Dîdi er düşmandan alsa intikâm
 Tîğ-i cür'etle tutar 'âlem nizâm
 Muttasıfıdır bu sıfât ile Selîm
 Yokdur a'dâdan anun gönlünde bîm
 Men her işde behre-ver gördüm anı
 Tîğ u tedbîrinde er gördüm anı
 Şâh'da gayret gerek kim şâh ola
 Cür'et u tedbîr ile dil-hâh ola
 Şâh ki anda olmaya gayretle teng
 yer yüzinde yeğdir ana gûr-i teng

(vr. 38b)

Çün mana kaldı nefesden bir ramak
 Men Selîm'i tahta gördüm müstehak
 Mülk anundur tâc anundur taht anun
 Asker (u) esbâb anundur raht anun
 Men bilürmen âşikâr ana ol halef
 Şâm u şarkı tîğ ile alur selef
 Ol virir 'adliyle her mülke nizâm
 Oliser 'âlem anun hükmine râm
 Oldurur hâkim bu hâk-i deyrde
 Şâhlık etvânı yokdur gayrde
 Lîkin andan bir murâdım var hemîn
 Çün ana mahkûm ola rûy-i zemîn
 Taht u tâciyle ola Rûm-içre şâh
 Olmaya kardaşlarına kîne-hâh
 Kimseye kahr ile âzâr itmeye
 Kendüden her halkı bîzâr itmeye
 Bu nizâma virmeye hergiz halel
 Mihr u şefkat göstere ol bî-bedel
 Bahşış u in'âm ide her bendeye
 Dest-gîr-i yâr ola derd-mendeye
 Çün bu nev'ile nasîhat itdi Şâh
 Şâh-i gâzî server-i gîtî-penâh
 Devlet erkânına emr itdi ferîd
 Husrev-i merhûm Sultân Bâyezîd
 Kim revân gelsün Selîm-i şâh-mizâc
 Pây-ı tahtum öpsün ursun başa tâc
 Çok teemmül eyledüm men dûr-bîn
 Tahta erzânî anı gördüm hemîn
 Vardılar şehzâdeye şehden vekîl
 Ol vekîlin her biri bir Cebra'îl

(vr. 39a)

Müjdeci seg-bende başın itdiler

Şâh'dan şehzâde diyüb girdiler

Hod mukîmîde perv vâdîde şâh

Kim irişdi Şâh'a ol ferhunde-râh

Müjde olsun didiler iy ser-firâz

Tâpuna hizmet kapısı oldu yaz

Şâh da'vet itdi sen şehzâdeyi

Hâkden kaldırdı sen âzâdeyi

Tâli'in dutdı şeref burcında cây

Senden öğrenmek gerek tedbîr u rây

Okudun eşyâyâ ism-i a'zamı

Hikmet ile aldun âhir 'âlemi

Şâh u gâzî Husrev-i 'âlem-penâh

Eyledi sen serveri Rûmât'a şâh

Milketi virdi müsellemlere

Müjde lâyıkdır hemândem bizlere

Gidelüm olun sa'âdetle süvâr

Şâh'a çekdirmen bu demde intizâr

Çıkmayınca tahta sen Şâh-i cihân

Mürtefi' olmaz gönüllerden gümân

El getürmüş ehl-i 'âlem bî-lecâc

Çokdan isterler senünçün taht u tâc

Çün mübeşşirden beşâret gördi şâh

Pâdişâhlıkdın işâret gördi Şâh

Şâd u handân oldu ol rûşen-zamîr

Ni'met u ihsâna ğark oldu beşîr

Virdi envâ'-ı 'atâ kâsıdlara

Tâ ire işbu sehâ hâsidlere

Müjdeci oldu sehâsından ğanî

Aldı vu döndi mîr ol şîr-efkeni

(vr. 39b)

**DER-ÂMEDEN-İ SULTÂN KORKUD BE-İSLAMBOL VE
HEVÂ-DÂRÎ-Yİ YENİÇERİ BE-O**

Gelmedin dergâha ol 'âlfî-cenâb

Tahta sultân olmadın devlet-meâb

İşbu güft u gû içinde nâ-gehân

Girdi İstanbul'a Korkud Hân revân

Halkdan mahfî şehî dervîş-veş

Dîdeden gâib sehâb içre güneş

Oldı bir yeniçeri mihmânı ol

Görmedi ne Şâh'ı ne a'yânı ol

Ana ta'zîm eyledi yeniçeri

Geldiler pâyine anun her biri

Didiler kim işbu Şâh-ı gûş-mend

Hem ma'ârif ehlidir hem ercümend

Tâc ile tahtun sezâvârı budur

Bizlerün şimdi hevâ-dârı budur

Hem atâ var bunda hem 'ilm u hüner

Hem mürüvvet hem kerâmet hem nazar

Hâssa bir dem tahta geçmiş şâh-var

İstitâ'at itdi diyâr u diyâr

Pâdişâh oldı vu urdı başa tâc

Aldı etrâf (u) cevânibden harâc

Cümlemiz dirlogin arturdı revân

Anca ihsân eyledi ol nev-civân

'Ahd itmişdik ki ger imkân ola

Yine tahta işbu er sultân ola

Şimdi ol 'ahde vefâ itmek gerek

Vakti geldi merhabâ itmek gerek

İşbu tedbîri iderken bî-hılâf

Doğdı ol cem' içre nâk-i ihtilâf

(vr. 40a)

Olmadın vâkıf bu sözden leşkeri
 İki bölük oldılar yeniçeri
 Bir taraftan işbu da'vî tutdı yüz
 Bir taraf didi Selîmîler'denüz
 Ol erenler şâhınındır taht u gâh
 Kim pesend itmiş kılıcın mihr u mâh
 Mülk anundur kim elinde tîğ var
 Tîğ u cür'etle tutar 'âlem karâr
 Ol hüner-verden hünerler oldı fâş
 Kangı bir şehzâdeden gördün savaş
 Çün bu da'vî irdi Korkud sem'ine
 Söyledi yeniçerinün cem'ine
 K'iy birâderler meni zikretmenüz
 Men gedâ çün Şâh'lık fikritmenüz
 Men fakîri ma'rifet şâhı bilün
 'İlm u dâniş burcunun mâhı bilün
 Ne oğul var mende ne âheng-i taht
 Men kaçır u ten kaçır ikbâl u baht
 Geldüğümden bir murâdum var hemîn
 Ger kabûl eylerse Dârâ-yi zemîn
 Kim Selîm'i istedüb ihsân ide
 Göz görürken ol şehi sultân ide
 Ana lâyıkdır bu tâc u taht u gâh
 Ana erzânîdir ihsân itse Şâh
 Tîğ u cür'et mazharıdır ol ferîd
 Lutf ızhâr itse Sultân Bâyezîd
 'Âleme virse nizâmı ol virir
 Rûzigâr ehline kâmı ol virir

(vr. 40b)

Bir zemânî kim zemîn hoş-bûy idi
 Çarh-i kec müşfik zenân dil-cû idi
 Taht-ı şâhî üzre ol 'âlî-cenâb
 Şâh-ı 'âdil dil-ferîd-i kâm-yâb
 Vardı arz itdi bu takrîri revân
 Şâh'a Sultân Korkud ol nîgû-nâm
 Kim benim maksûdum iy 'âlem-penâh
 Genc-i 'uzletdir değıl rutbetle câh
 Bu husûmet vâki' oldı nâ-gehân
 Şâh ile şehzâde (mâ)beyninde hemân
 Bendeniz bir sulh içün geldim firâz
 Siz ğanîsiz bendeler ehl-i niyâz
 Lutf göster al Selîm'in gönlünü
 Yıkma ol dânâ hakîmin gönlünü
 Kim sezâ-vâr-i 'inâyetdir Selîm
 Lâyık-i Şâhî rivâyetdür Selîm
 Şâh'ı hoşnûd itdi takrîri anun
 Ahsenü'l-vechile ta'bîri anun
 Hâtırın Şâh'ın bu sözler itdi şâd
 Bir du'â aldı ve döndı şâh-zâd

BE-İSLAMBOL ÂMEDEN-İ SELİM ŞÂH BE-İSTİKBÂL NUMÛDEN-İ ŞEHR-İ SİPÂH

İşbu hâl içinde nâgâh bir süvâr
 Geldi 'arz eyledi ki ey tâc-dâr
 Müjde olsun kim Selîm-i nev-hırâm
 Uş irişdi karşı çıksun hâs (u) 'âm
 Şâh-ı 'âdil-dilden emr oldı revân
 Ki ana istikbâl ide pîr u civân
 Korkud u erkân-ı devletle sipâh
 Soralar andan cefâ-yı renc u râh

(vr. 41a)

Hayre-makdemin dem urdu hâs u 'âm

Şâh'a karşı çıkdı Rûm ehli tamâm

Vardı Sultân Korkud ol 'âlî-cenâb

Şâh ile bir sâ'at oldu hem-rikâb

Merhabâdan sonra gösterdi niyâz

Didi iy çâbuk-süvâr-i ser-firâz

Hâtır-ı Şâh'ın küdüret dutmasun

Biz muhibden gayri sûret dutmasun

Şâh ile şehzâde hâlin dinledüm

Çarh-ı ğuddârın işinden inledüm

Bir salâh u sulh için geldim revân

Şâh'a 'arz oldu murâdım bî-gümân

Aranuzda sulh idi kasdım hemîn

Himmet it iy Husrev-i rûy-i zemîn

Şehriyâriyle vedâ' itdi revân

Geçdi deryâyı ferîd-i nükte-dân

Mûnise tahtına vardı şâhzâd

Mihr u şefkat geldi men' oldu 'ınâd

Yürüdi devletle ol ferhunde-fâl

Girdi İstanbul'a İskender-misâl

Hâk-i pâyin itdiler i'zâz için

Can nisâr olundu pây-endâz için

Yenibağ'a geldi kondı şâd-mân

Makdeminden bağ içi toldı cinân

İş (u) nûş itdi şeh-i Cem-iktidâr

Bâğ içinde tutdı bir kaç gün karâr

Halk tahsîn itdi hüsn-i râyine

Geldi a'yân (u) ekâbir pâyine

Didiler iy şehriyârı nîk-baht

Sana lâyıkdır bu mülk u tâc u taht

(vr. 41b)

İşbu tahtın Şâh'ı sensin âşikâr
 Sensüzün dutmaz bu dehr-i dîn karâr
 Ger bu tahta olmasan sen pâdişâh
 Memleket vîrân olur kalmaz sipâh
 Çün bu takrîr ile a'yân urdı dem
 İşbu sözler oldu 'âlemde 'alem
 Şâh-ı şîr-efken Selîm-i tund-hû
 İtdi Rûm a'yâniyle bir güft u gû
 Didi geçmen tahta iy a'yân-ı Rûm
 Olmayınca Rûm ahkâmımda mûm
 Bir nice müşkil murâdım var benum
 Bî-nişân gitmen çü âdım var benum
 Çok sefer itsem gerektür bî-direng
 Şâm (u) şark ehliyle var gönlümde ceng
 Belki Hindistân olubdur ârzûm
 Niyyetim bî-şek budur iy ehl-i Rûm
 Tund-i tîzim belki hûn-rîzim çü tîğ
 Yıldırım gitse uş-ı gırrında mîğ
 Emrine uymaz tahallûf zerrece
 Gözime gelmez bu 'âlem terrece
 Zerrece cevri ehlin öldürsem gerek
 'Adlile âfâkı toldursam gerek
 Şâh'a envâ'-ı 'inâd eylerdi Rûm
 Ol 'inâd ehli olur hükmünde mûm
 İşbudur ef'âl (u) akvâlim 'iyân
 Gizlemen tavrımı vu itmen nihân
 Fikr idin âhir peşîmân olmanuz
 Cem' iken bir gün perîşân olmanuz
 Ger döyersiz kahra şâh eylen meni
 Yoksa bundan rû-be-râh eylen meni

(vr. 42a)

Özge bir şehzâdei şâh eylenüz
 Öyle maksûd ise dil-hâh eylenüz
 Çün bu sözden behre aldı leşkeri
 Kapu halkı paşalar yeniçeri
 Didiler iy Husrev-i rûy-i zemîn
 Kim sana mihr u meh itmiş âferîn
 Biz mutî'uz kim ider emrinü red
 Her çi ân Husrev küned şîrîn buved

MÜLÂKÂT-I SELÎM ŞÂH BE-HAZRET-İ PÂDÎŞÂH-İ DÎN-PENÂH

Çün Selîm aldı ana birden cevâb
 Rûm'ı râm itdi ona fî külli bâb
 Hâtırı oldu tesellî serverin
 Gönli gözi rûşen oldu ol erin
 Çün tesellî buldı Dârâ-yı cihân
 Geldi bir ferhunde pey-şehden revân
 Kim revân gelsun Selîm-i ser-firâz
 Pâyitahtım öpsün olsun bî-niyâz
 Bindi şevket bâd-pâyın Şehsüvâr
 Eyledi devlet sarâyındın güzâr
 Açdığ devletden müfettih bâblar
 Karşu geldi hâcib (u) nüvvâblar
 Yürüdi 'aciz u tazarru'lan tamâm
 Tâc-dâra virdi ol Husrev selâm
 İltifât-ı Husrevî oldu zuhûr
 Kalmadı eltâf-i şâhîden kusûr
 Pâyitahtın öpdi Şâh'm ser-firâz
 El kavuşdurdı vu gösterdi niyâz
 Çün temevvüc itdi deryâ-yi kerem
 Kendüsin şehzâde gördi muhterem

(vr.42b)

Mihr (u) şefkat birle merhûm şehîd
Hâmi-yi İslâm Sultân Bâyezîd

Tâc u tahtın ana teslîm eyledi

Allah-Allah gör ne ta'zîm eyledi

Ol vasiyyetini tasvîr itdi Şâh

Anda takrîr etdi ol gâtû-penâh

Çün nasîhat âhir oldı iy hakîm

Bâğa geldi bir dahî Sultân Selîm

Kâmyâb oldı şeh-i 'âlî-cenâb

Geldi dergehine yekser şeyh u şâb

REFTEN-İ SULTÂN BÂYEZÎD BE-DİMEDOKA

Uş cihân hâli budur iy hûş-mend

Geh 'azîz ider seni gâh müstemend

Gâh virir tâc u nigîn gâh hükm u dâd

Gâh ganî eyler seni gâh nâ-murâd

Gâh civân eyler seni gâh nâ-tuvân

Uş bu nev'ile döner devr-ı zamân

Çün teemmül itdi mağfûr şehîd

Şehriyâr-ı dîn Sultân Bâyezîd

Söyledi çün tahta Şâh oldı Selîm

Uş bana rihlet gözükdı iy hakîm

Çün ana el virdi mülk u saltanat

Bizlere farz oldı günc-i meskenet

Oldurur şimdi şeh-i rûy-i zemîn

Mülk içinde Şâh bir olur hemîn

Haşmete lâzım değildir dest-res

Âdeme bir lokma vu bir hırka bes

Mana bir vech-i ma'âş u bir makâm

Gösterüb ta'yîn idin besdir bu nâm

(vr. 43a)

Çarh işi çün 'âkıbet âzâr imiş
 Şâhlıkdın pes ne ıssı var imiş
 Ne âzih virir bu gülbâng-i sadâ
 Bir yire varır çü Sultân-ı gedâ
 Şâh niçün gam-âbîş-i endîş olur
 Şâh ile dervîş çün dil-rîş olur
 Virdiler gönlünce şâha genc (u) mâl
 Hâtırın hoş göreler fî külli hâl
 Dimedoka şehrin itdi Şeh murâd
 Ana 'azm itdi Şeh-i nîk-i'tikâd
 Şâh'ı ol şehzâde gönderdi revân
 Hizmetinde hem-reh oldu bir zamân
 El-vedâ' itdi vu döndi tahta Şâh
 Şâh'a teslîm oldu mülk ile sipâh
 Bindi tahtından zahîr-i tâc u taht
 Çıkdı ol tahta Selîm-i nîk-baht
 Vardı Yûnus Pâşa hizmet-kâr ana
 Oldı Yûnus mûnis-ı gam-hor ana
 Dimedoka nâm şehre yitmedin
 Anda bîr sâ'at sükûnet itmedin
 Tanrı emriylen kazâ irdi bedîd
 Yolda teslîm oldu Sultân Bâyezîd
 Hak Ta'âlâ rûhını şâd eylesün
 Cennet-i Firdevs'e irşâd eylesün
 Rahmet itsün bâhir-i cûd-i vücûd
 Ravza-i pâkine varsun çok dîrûd
 Şâh-ı gâzî hâmi-yi İslâm-ı dîn
 Rûh-ı pâkine hezârân âferîn

DER-ÂVERDEN-İ SULTÂN BÂYEZİD MERHÛM BE-TÂBÛT BE-
 İSTANBUL

(vr. 43b)

Çarh-ı gec-rû kim hakâret-pîşedur

Kej vu dîn u cefâ-endîşedur

Mihri yokdur hâtırında zerrece

Âdemî gelmez gözine terrece

Şâh ile dervîş yeksândır ana

Mihr göstermek ne imkândır ana

Fark itmezdir civânı pîrden

Mihr u şefkat umma ol tîz-vîrden

Tahta eyler şâhlar tahtını ol

Döndürür ferhundeler bahtını ol

Bî-sebât u tîredir bu çarh-i dîn

Bî-sebât olur nigûn-ı bî-sütûn

Çünkü Sultân Bâyezîd itdi vefât

Toldı mâtemden tamâm-ı kâyinât

Şâh'a i'lâm oldu ki iy Dârâ-yi Rûm

Mâtemi oldu tamâm-ı merz-i bûm

Gitdi uş ğaddâr-i fânîden ferîd

Şâh-ı ğâzî ya'nî Sultân Bâyezîd

Sen bakâ bul iy hüner-ver nev-civân

Ol cinân bâğına vardı yek-'inân

Uş dönüb tâbutı geldi şehrine

Vâkıf ol bak rûzigârın kahrine

Şeh çü bu dil-sûz sözünü dinledi

Çarh-i ğaddârın elinden inledi

Söyledi derdâ ki bu gej-rû sipihr

Kimseye göstermedi bir zerre mihr

Âh kim bî-mihr u bed-hûdur felek

Bir yalancı vu siyeh-rûdur felek

(vr. 44a)

Ne gedâya meyl ider ne Şâh'a ol
 Ne figâna rahm ider ne âya ol
 Ata bindi şehriyâr-ı mâtemî
 Karşu vardisine gûyâ nev'amî
 Kara giydi ser-be-ser a'yân-i Rûm
 Nevha âğâz itdi şehir u merz-i bûm
 Ol musîbetden siyeh-pûş oldu halk
 Ağlamakdm mest medhûş oldu halk
 Ser be-hâk-i sîne-çâk oldu sipâh
 Gökde encüm dökdi gözden mihr u mâh
 Âsumân giydi kabâ-yi lâciverd
 Âfitâb oldu bu gamdan çehre-zerd
 Ebr geldi girye bünyâd eyledi
 Şâh'ı rahmetle besî yâd eyledi
 Ağladı merhûm içün dîvâr-i der
 Çeşmeler âkıtdı çeşminden hacir
 Mûye aldı murğ-i mâhın hâbını
 Dökdi deryâ dîdeden şûr-âbını
 'Avret u er nâlesinden dehr-i dûn
 Rikkat itdi vu gözinden dökdi hûn
 Başlar üzre çıkdı tâbûtı revân
 Yüridi önünde hep beğler yayan
 Toldı endûh ile 'âlem ser-be-ser
 Gitdi eşyâdan sürûr-ı zîb u fer
 Girdi İstanbul'a mağfûr-ı şehîd
 Bir kıyâmet kopdı haşr oldu berîd
 Çıkdı şehrin şeyh u şâbı sîne-çâk
 Gözde su gönülde kayğu başda hâk

(vr. 44b)

Âh u âteş-nâk ile toldı havâ
 Gitdi gülden reng bülbülden nevâ
 Soldı bağ u bûstânın gülleri
 Düşdi toprâğa gül ü sünbülleri
 Serv-i ser-sebz iken oldı sevk-vâr
 Oldı 'uryân mâtemîler-tek çınâr
 Kendi eyyâmında Sultân Bâyezîd
 Bir 'imâret yapdı cennet-tek cedîd
 Menzil oldı Şâh'a ol cennet-misâl
 Cennete Şâh andan ider irtihâl
 Kondı rahmetle bakâ serhaddine
 Yeni Câmi' merkad oldı kaddine
 Toldı ehl-i 'ilmile ol dâyire
 Ehl-i Kur'ân koymadı yir sâyire
 Şâh u a'yân u ekâbir bi't-temâm
 Ehl-i İstanbul ya'nî hâs u 'âm
 Nâleden sonra namâzın kıldılar
 Dîdeden hûnâbe-ı gam sildiler
 Anca idrâr itdi Şâh'ı ser-firâz
 Kim fakîr olanlar oldı bî-niyâz
 Müstehakk-ı hayr aldı kâmını
 Hayr ma'mûr eyledi encâmını
 Ravzası boldı müşerref subh-şâm
 Hatm-i Kur'ân ile hatm oldı kelâm

TAHT-NİŞESTEN-İ SULTÂN SELÎM

Ol çü Hakk'a vâsıl oldı iy hakîm
 Dirdi Rûm ehlini hep Sultân Selîm
 İstimâlet virdi bir bir halka Şâh
 Server-i 'âlem şeh-i gîû-penâh

(vr. 45a)

Kim Hudâvendigâr Sultân Bâyezîd
 Nâ-tuvân pîr olmuş idi ol ferîd
 Pîrlerde süst olur tedbîr u 'akl
 Böyle irşâd itdi bizge pîr-i 'akl
 Vardı ol biz kaldın iy a'yân-ı Rûm
 Bizim oldu uş tamâm-ı merz-i bûm
 İdelüm evvel sizinlen ittifâk
 Kim bozar tedbîri çok gördük nifâk
 Genc (u) esbâb-ı sipâhî bî-hisâb
 Bizde hod çokdur bugün iy şeyh (u) şâb
 Men civân u hem civân-bahtım bugün
 Tîğ-i cür'et birle dil-sahtım bugün
 Yüriyalum şâm u şarkı alalum
 Düşmeni def' idelüm biz kalalım
 Virelim her birünüze bir diyâr
 Her birin bir şehre olsun şehriyâr
 Rûm'ı görsün ehl-i 'âlem bir dahî
 'Ibret alsun bizden âdem bir dahî
 Didiler iy Pâdişâh-ı behre-ver
 Yoluna bolsun fedâ cânile ser
 Biz dahî gayretle olmuşduk melûl
 İstedük Hak'dan seni oldu kabûl
 Şâh oturdu tahta urdu bâşa tâc
 Aldı etrâf (u) cevânibden harâc
 Memleket oldu serâ-ser âna râm
 Dutdı bu envâ' ilen 'âlem nizâm

HURÛC-I SULTÂN AHMED VE EZ DERYÂ GÜZEŞTEN-İ SELÎM PÛR-ĞURÛR

Döndi bir kaç gün bu nev'a rûzigâr
 Vardı kış faslı vu geldi Nev-bahâr

(vr. 45b)

Bûlbûl efğân eyler oldu bâğda
 Lâle vu gül bitdi bâğ-ı râğda
 Vardı güşendin yana bâd-ı sabâ
 Söyledi âzâde sûsen merhabâ
 Bâğ içinde serv çekdi i'tidâl
 Erguvân hem oldu fânûs-i hayâl
 Hod nümâ oldu çemende muşk-i bîd
 Nesteren geh surh oldu geh sefid
 Sebze-zâr oldu serâ-ser cûy-bâr
 Cûy-bâr etrâfını dutdı çinâr
 Bâğ içinde nergis urdı bâşa tâc
 Şâhlar-tek aldı güllerden harâc
 Sünbülün giysüsi oldu müşk-bû
 Çıkdı berginden benefşe tû-be-tû
 Böyle mevsimde şeh-i fîrûz-baht
 Bir gülistân içre kurdurmuşdı taht
 Sâkî-yi gül-fâm elinden câm-ı mey
 Mutrib-ı hoş-hân önünde çeng (u) ney
 Mey döküldi belki la'l oldu revân
 La'l içinde reşkdin bağlandı kan
 Mutrib irmezdi ki kavvâl-i felek
 Çengin aldı cenge raks itdi melek
 Çevrilürdi devrilen zerrîn kadeh
 Sâki-yi cân-bahş virürdi ferâh
 Meclisi germ itdi câm-i hâverî
 Zühre kavvâl oldu sâkî müşterî
 Ehl-i meclis cümle şûh u gonca fem
 'Îsî-i Meryem'den ururlardı dem
 Şâh'ı mest itdi şarâb-ı la'l-gûn
 Gül hevâsı gitdi geldi bûy-ı hûn

(vr. 46a)

Böyle demde geldi nâ-gâh bir süvâr
 Gerd-i rehden peykerin basmış ğubâr
 Öpdi Şâh'ın âsitânın bî-hirâs
 Çok niyâz itdi vu gösterdi sipâs
 Söyledi iy Husrev-i 'âlf-cenâb
 Çarh döndükce sen ol-gil kâm-yâb
 'Ömrün efzûn olsun iy devletlü Şâh
 Tapuna dursun demâ-dem mihr u mâh
 Kalmasın mahfî sana iy ser-firâz
 Çünki mahfî kalmamış 'ilminde râz
 Çıkdı Sultân Ahmed u çekdi sipâh
 Tâc ilen taht ister iy 'âlem-penâh
 Anadolu milketin aldı tamâm
 Ana yüz virdi tamâm ol hâs u 'âm
 Çok çerî cem' eyledi ol şehriyâr
 Almadın nî şehir koydı nî hisâr
 Koydı her şehrinde ol bir bendesin
 Kalduru bu nev' ile efkendesin
 Bursa'ya Sultân 'Ali geldi firâz
 Oğlu Sultân Ahmed'in iy bî-niyâz
 Kesdi bâşın subaşısinin revân
 Vâkıf ol bu kıssadan Şâh-ı cihân
 Yâr sanman ânı kim ağyârdur
 Milket-i Rûmât'a da'vâ-dârdur
 Dinle-geç bu kıssai ol zû-fünûn
 Mest-i la'l-i tâbiken oldu cünûn
 Şâh mest iken oldu tünd u tîz
 Meclisin dâğıtdı kopdı ruste-hîz
 Bir dahî mest oldu Şâh-ı bâde-nûş
 Eyledi tünd-i ğadab deryâsı cûş

(vr. 46b)

Olmadın hûşyâr şâhî hûşyâr
 Her taraf gönderdi çok tâzî süvâr
 Rûm-ili'nün leşkerin derdi tamâm
 Leşkerîden koymadı ol hâs (u) 'âm
 Bir zamanda geldi cem' oldu çerî
 Ata bindi ol erenler serveri
 Söyledi a'yân-ı Rûm'a şehriyâr
 Kim 'adâvet-çün men olmazdım süvâr
 Lîk kardaşımdan oldu iş nuhust
 Yohsa 'ahdimde dürüst idim dürüst
 Rihletinde bir vasıyyet itdi Şâh
 K'olmağıl kardaşlarınla kîne-hâh
 Men dahî peymân u 'ahd idem tamâm
 K'almayaydım düşmanımdan intikâm
 Vâridî gönlümde 'ahdimden vefâ
 Yôğidî kalbimde cüz sıdk u safâ
 Bi'z.zarûret bozdılar peymânımı
 Kahre tebdîl itdiler ihsânımı
 İşbu sözden sonra Şâh-ı bahr u ber
 Bî-tekellûf itdi deryâdan güzer
 Virdi peykâr içün esbâb-ı neberd
 Düşmanın sordı revân ol şîr-merd
 Dîdiler iy pâdişâh-ı nâm-dâr
 Kâm-yâb itdi seni Perverdigâr
 Sen ki geçdin rûy-i deryâdan beri
 Vehm idüb Sultân 'Ali döndi geri
 Anladı Şâh'ın şükûh u şevketin
 Bildi sen şîr u jiyânnun savletin
 Dîdiler ol nev-civâna k'iy civân
 Ana kim karşı durur döndi revân

(vr. 47a)

Vardı Sultân Ahmed'e ol münfa'il
İtdüğü işdin peşîmân u hacîl
Leşkeri dağıldı kendü kaldı ferd
Kalmadı anlarda yârâ-yı neberd
Yürüdi ol ser-firâz-ı nîk-nâm
Anatolî milkini aldı tamâm
Koymadı bir şehir u bir burc-ı hisâr
Aldı zabt itdi şehir-i Döldül-süvâr
Kim ki mensûb idi ol şehzâdeye
Kaçdı ol dem vardı ol âzâdeye
Geldi Sultân önine Cemşîd-fer
Gör ne tedbîr itdi Şâh-ı behre-ver

LEŞKER FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-AMASYA VE HEZÎMET ŞÜDEN-İ SULTÂN AHMED

Çün ğazab deryâsı toldı mevc mevc
Hışm-ı leşker çekdi geldi fevc fevc
Rûm cem'inden şehir-i Cem-iktidâr
Bir çerî cem' itdi hep çâpuk-süvâr
Tur 'Alî kim Malkoç-oğlu'durur
Merd-i meydândır ki koç oğludurur
Virdi ol leşkerni ana pâdişâh
Anı sâlâr idüb koşdı sipâh
Ana emr itdi ki iy dâneninde merd
Pehlivân-ı dehr meydân içre ferd
İlgar it Âmâsiye şehrine tîz
Şehrin algıl Şâh'ı eylerse gürîz
Çünkü fermân itdi ol gîtî-penâh
Çıkıdı fi'l-hâl ol mehâbetlü sipâh
Kendü gitdi Engürî şehrine şâd
Şâd u handân Şâh'ı İskender-murâd

(vr. 47b)

Bu tarafdân Tûr 'Alî sürdi hemân
 Yoğ idi gönlünde bir zerre gümân
 Yüridi ol leşker-i deryâ-misâl
 Oldı Sultân Ahmed'e rûşen bu hâl
 Çıkdı şehrinden revân ol şâhzâd
 Vardı Şâm ehlini itdi i'timâd
 Eyledi Rûmî sipâhîden firâr
 Şâmî oldı dutdı ol yerde karar
 Şâh'a i'lâm itdi k'ey dânende Şâh
 Kim sana tahsînler itmiş mihr u mâh
 Tur 'Alî'den uş ulak geldi revân
 Böyle takrîr itdi k'ey sâhib-kırân
 Kim karındâşın senin iy tâc-dâr
 Tîğ berkın görmedin itmiş firâr
 Çerkesün milkine girmiş ol emîr
 Ehl-i Şâm'ı zâhir itmiş dest-gîr
 Şâha oldı kim ol nâ-güzir
 Vardı Şâm ehlini itdi dest-gîr
 Tîğ berkın görmedin döndi revân
 Vâkıf ol iy Husrev-ı mülk-ı cihân
 Çün anun hâlin kemâ hiy anladı
 Kendü re'y (u) cür'etini anladı
 Didi yüz mi döndürür düşmenden er
 Bî-hamiyyetdir ki düşdi derbeder
 Mustafâ kim nakd-i Dâvûd Pâşa'dır
 Meyli dâyim cengile pür-hâşedir
 Rûm'a itdi Şâh anı beglerbegi
 K'ana tâbi' ola Rûm'un her begi
 Mustafâ'ya bile emr itdi ferîd
 Husrev-i gâzî Selîm bin Bâyezîd

(vr. 48a)

Kim budur Âmâsiye şehrine var
 Ahmed'in yerinde sen dut-gıl karâr
 Yüridi Ahmed yerine Mustafâ
 Şâh fermânına gösterdi vefâ
 İşbu huft u hîz içinde nâ-gehân
 Tur 'Alî'den bir ulak geldi revân
 Böyle takrîr itdi ol erden berîd
 K'iy zaman merdi vu 'asr içre ferîd
 Çün Sivâs'a irdi sür'atle sipâh
 Geldi düşmandan revân bir nîk-hâh
 Men sipeh-sâlâra 'arz itdi revân
 Kim budur şehzâde-i 'âlî-mekân
 Ya'nî Sultân Ahmed ol rûşen-zamîr
 Husrev-i 'âdil ferîd-i bî-nazîr
 Ol Derende adlu şehre bî-şümâr
 Leşkeri ile girdi vu tutdı karâr
 Çün bu ahvâli Şeh'in ser-leşkeri
 Malkoç-oğlı ol erenler serveri
 Şâh'a 'arz itdi cevâbın istedi
 Maslahat neyse savâbın istedi
 Böyle emr itdi ferîd-i kâm-yâb
 Kim yûri ceng it ne hordâste ne hâb
 Çün sipeh-sâlâr ilgâr itdi tîz
 Ahmed andan itdi âheng-i gürîz
 Yek-'inân vardı Malâtiyye'ye Şâh
 Bir teemmül it nedir gîtî-penâh
 Tur 'Alî döndi Sivâs'a bî-direng
 Yetmedi şehzâdeye men' oldu ceng

(vr. 48b)

Geldi güz faslı vu ref' oldu bahâr
 Dökdi berkin serv (u) şemşâd u cınâr
 Düşdi kış âsârı tağlar başına
 Bağ u bostân çin bırakdı kaşına
 Yapağın dökdi çemende müşk u bîd
 Kûh u sahrâyı sehâb itdi sepîd
 İşbu mevsim bâ'is oldu kim revân
 Bursa'ya yüz döndüre Şâh-ı cihân
 Engürî'den vardı Bursa şehrine
 Görelüm lutfı ne olur kahrı ne
 Tahta çıkdı bir gün Şâh-ı şâdmân
 Didi kim bâkî degüldür bu cihân
 Bes cihân gencin ne içün direlüm
 Bize Tanrı viridi biz hem virelüm
 Anadolu milketin ser-be-ser
 Bahş bahş itdi şeh-i Cemşîd-fer
 Viridi bahşış geldi ol mülke tamâm
 Kullarına Pâdişâh-ı nîkû-nâm
 Cûd u in'âm oldu bir müddet işi
 Kalmadı mahrûm devrinde bir kişi
 Şehr içinde Şâh-ı İskender-nijâd
 Gâh 'îş itdi vu gâhî 'adl u dâd
 Çünkü kişver oldu ahkâmına mûm
 Leşkere düstûr viridi Şâh-ı Rûm
 Ruhsat oldu çün büzürg u hordına
 Vardı her sancak beği öz yurdına
 Pâdişâh emriyle dağıldı sipâh
 Kapu halkı paşalar kaldı vu Şâh

(vr. 49a)

İşbu esnâlarda ol Şâh-ı bülend
 Mustafâ Pâşâ'ya yetgördi güzend
 Böyle ma'lûm itmiş ol 'âlî-cenâb
 Kim bu Sultân Ahmed'e yazmış kitâb
 Küfr-i ni'metse vezîr-i a'zamı
 Anda katl itdi vu ref' oldı ğamı
 Böyle garrân iken ol şîr-i jiyân
 Tur 'Alî'den bir ulak geldi revân
 Böyle takrîr itdi ol erden berîd
 K'iy zamâne ferdi 'asr içre ferîd
 Harb Sivâs'a girdi sür'atle sipâh
 Geldi düşmanla revân bir nîk-hâh
 Men sipâh-sâlâra 'arz itdi revân
 Kim budur şehzâde-i 'âlî-mekân
 Ya'nî Sultân Ahmed ol rûşen-zamîr
 Pür-hıred 'âlî ferîd-i bî-nazîr
 Hod Zerîde adlu şehri (bî) şümâr
 Leşkerile girdi vu tutdı karâr
 Ahmed oldı işbu gamla derd-nâk
 Ğayret ol şehzâdei itdi helâk
 Bil ki 'âlem mülkinin şehzâdesi
 Oldı ğurbet hâkinün üftâdesi
 Düşdi milketden ğarîb u hâk-sâr
 Nî musâhib elde nî hem-dem ne yâr
 Hükûm u fermân ğâlib oldı ol ere
 Varmaz oldı behcet ol ğam-pervere
 Âşinâlardan cüdâ düşdi ğarîb
 Gülsitânın ister oldı 'andelîb
 Yakdı ğayret odı ol şehzâdei
 Yıkdı ğurbet kahrı ol üftâdei

(vr. 49b)

Bir gün ol şehzâde-i 'âlfî-cenâb
 Leşkeriyle itdi bir re'y-i savâb
 Didi Rûm ehline iy âzâdeler
 Hayr u şer yoldaşı merdu-zâdeler
 Mülkimi ğayr aldı men gayretle zâr
 Mustafâ tahtımda vu men hâkisâr
 Can-fedâlık şimdiden boldı size
 Gayret itmek farz-ı 'ayn boldı size
 Bî-ta'alluk cümle zen ferdüz bugün
 Şâh u volsan nîse hem-derdüz bugün
 İstimâlet virdi ehl-i Rûm'a had
 Kâm ile ki dönse çarh-ı lâciverd
 Rûzigâr elvirse gönlüm olsa şâd
 Ber-murâd idem sizi bulsam murâd
 Ehl-i Rûm ol Şâh'a virdi bir cevâb
 K'iy şehinşâh-ı cihân 'âlfî-cenâb
 Cümlemiz mağlûb u fermândır sana
 Baş (u) cân bu yolda kurbândır sana
 İy gül-i râ'nâ bu leşkerden hezâr
 Kana boyanur senün çün lâle-vâr
 Beğ yiğit bu yoluna iy serv-i revân
 Kanlu gönlek giymişüz çün erguvân
 Yürüyâlüm Mustafâ'yı alalum
 Ol diyâra şûr u gavgâ sâlalum
 İşbu tedbîr ile ılgadı ol er
 Ilgarından ol iki beğ bî-haber
 Yek-'inân Niksâr'a çıkdı ceng-cû
 Ilgadı şehrine girdi şîr-hû
 Mustafâ'yı tutdı gafletle ferîd
 Yine oldı Rûm ana yekser mürîd

(vr. 50a)

Mustafâ'nun kesmedi bâşın emîr
 Ol vezîr oğlun revân itdi ferîr
 İstimâlet virdi vu itdi kabûl
 Didi hayret-birle iy devletlü kul
 Şâh-ı 'âlf-kadr Sultân Bâyezîd
 Şeh-i 'âlf-şân idi vu siz mezîd
 Men dahî ol serverin ferzendiem
 Ol kerâmet şâhınun dil-bendiem
 Tahta ger çıksam senündür rûzgâr
 Rûm'a şâh olsam bulursun i'tibâr
 Ana mihr idi ki yekser hâs u 'âm
 Meyl ide ol servere Rûm ola râm
 Bi'z-zarûrî Mustafâ virdi gönül
 Oldı zâhir sûrete ol Şâh'a kul
 Tur 'Alî çok vâkıf oldı kıssadan
 Nâ-tuvân oldı vücûdı gussadan
 Leşker-i nusret-şî'âr ile revân
 Dergeh-ı 'âlîye döndürdi 'ınân
 Şâh'a 'arz itdi sipehbüd kıssai
 Mustafâ bâşına geçen gussai
 Ilgarın şehzâdenin itdi beyân
 Cür'et u tedbîrini itdi 'iyân
 Çıkduğın ânun Kemâh'a tünd u tîz
 Çevrilüb Niksâr'a ol bî-huft (u) hîz
 Mustafâ'yı gaffet ile alduğın
 Hazretinde Mustafâ'nın kalduğın
 Mâcerâyı cümle takrîr eyledi
 Vâkı'ı vechile ta'bîr eyledi

KÜŞTE ŞÜDEN-İ ÂL-İ 'OSMÂN BE-CİHET-İ NİZÂM U
 SEBÂT-I ZAMÂN

(vr. 50b)

Çün bu işden vâkıf oldı Şâh-ı Rûm
 Kim çerî döndi vu elden çıkdı bûm
 Cür'etinden Ahmed'in Şâh oldı tünd
 Ol husûmet içre tığın gördi künd
 Hem sipâhın döndüğünden şîr-dil
 Oldı gayret meclisinde münfa'il
 Şâh tünd tîz u Rûmî bâde-gû
 Halk bî-pervâ vu Husrev kîne-cû
 Düşdi Ahmed ehl-i Rûm'ın efvâhına
 Kim bu taklîb ile Rûm'ın şâhına
 Didiler erdir bu Şâh-ı ercümend
 Cür'et u tedbîrin itdiler pesend
 Dem-be-dem şehzâdeler andı 'avâm
 Korkud'ı Rûm ehli zikr itdi müdâm
 Şâh-ı deryâ-dil bu hâli anladı
 Ehl-i Rûm'un zikr u fikrin tanladı
 Bir teemmül itdi ol rûşen-zamîr
 Anca er gördi sezâvâr-ı serîr
 Didi bundan fitne kopar bî-direng
 Mülk-i Rûm'ı kahr ider heb işbu ceng
 İşbu kesretden kopar bir gün fesâd
 Yok 'acebdir âdem oğlından 'inâd
 Gel bu evhâmı zamîrinden çıkar
 Çün bir iklîmi iki sultân yıkar
 Şâh kim 'âlem nizâmın kasd ider
 Evvel öz kanın döker kim fasd ider
 Çün bu zu'm-i fâsid ile hâs u 'âm
 Ahmed u Korkud didi durdı müdâm
 Âli 'Osmân ile ider iftihâr
 Dillerinde dem-be-dem şehzâde var

(vr. 51a)

Şehriyâr ile seferde ol zamân
 Bir nice şehzâdeler vardı civân
 Birisi Sultân Muhammed nâm idi
 Kim şehinşâh oğlu vu hod-gâm idi
 Mûsi vu Orhân gibi âzâdeler
 Bir sadef dürrî iki şehzâdeler
 İşbular Mahmûd Sultân oğlıdır
 Mahmûd'un Mûsî vu Orhân oğlıdır
 Ol biri gûyâ hemân 'Osmân idi
 Hem 'Alem-şâh oğlu hem sultân idi
 İşbu nev-hîz u nev-âhen nev-civân
 Gör ne vechile alurlar bir zamân
 Çıkdı bir gün Bursa şehrinden sa'îd
 'Askerin bindirdi vu bindi ferîd
 Leşkerin yoklar gibi ol tâc-dâr
 Kullarından dirdi bir kaç mergâr
 Anlara emr itdi mahfî Hân Selîm
 Şâh-ı şîr-efken hemân Sultân Selîm
 Kim yürün pinhân velî ihlâs ile
 Sıdk u cehd u i'tikâd-ı hâs ile
 Âl-i 'Osmân'ı hemân bend eylenüz
 Kanların dökmen revân bend eylenüz
 Pâşalardan gizlü bend eylen revân
 Benden çıkgaç bilür hâl Sinân
 Kayd-bend oldı revân şehzâdeler
 Kayd-i hâlimden kaçan âzâdeler
 Geldiler dergâha cem'-i nev-civân
 Çün Selîm emr itdi öldürdi Sinân
 Korhu gitdi fâriğ ez-bîm oldılar
 Çün Selîm emr itdi teslîm oldılar

(vr. 51b)

Bursa'da defn oldılar şehzâdeler
 Nev-civânlar tâzeler âzâdeler
 Dünyâdan gidüb figân u âh ile
 Hasret ile fî emâni'llâh ile
 Âh kim bed-mihr u keş-rûsun felek
 Düşman olursun kimi sevsen felek
 İy sabâ dökdün gül-i rengînleri
 İy zemîn koçdun ber-i semînleri
 İy hevâ âsîbile kan eyledün
 'Âlemi kanile vîrân eyledün
 İy sabâ aldın çemenden reng (u) bû
 İy zaman kesdün cihanda güft (u) gû
 İy felek senden mahabbet görmedük
 Derde düş cüz-derd (u) mihnet görmedük

ILGAR NUMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM ŞÂH BE-TALEB-İ SULTÂN

KORKUD BE-MA'Nİ(SA)

Bursa şehrinde çü Şâh itdi kıtâl
 Fursat elde var iken buldı mecâl
 Bindi atına hemân çâbuk-süvâr
 Aldı bir kaç fâris-i hançer-güzâr
 Sordı Sultân Korkud'un me'vâsını
 Gör bu da'vâda anın sevdâsını
 Ma'nisâ şehrine ılgadı ferîd
 Korkusundan Korkud oldu nâ-bedîd
 Bulmadı şehrinde ol şehzâdei
 Görmedi bendinden ol âzâdei
 Leşkerîden her diyâre şehriyâr
 Korkud'un ardınca er saldı hezâr
 Sû-be-sû her kûşe cûyân oldu halk
 Kûh u sahrâlarda pûyân oldu halk

(vr. 52a)

Almadılar âhir andan bir nişân
 Bursa'ya döndürdi Şâh andan 'inân
 Şâh-zâde Korkud ol sâhib-nazar
 Ma'rifet genci her işde behre-ver
 Bir Piyâle nâm enîsi var idi
 Kim ana hem-yâr u hem gam-hâr idi
 Korkud'un müşfik muvâfık hem-demi
 Hem anunla vakti rûşen hem demi
 Mûnis u dem-sâz u san ehli civân
 'Ârif u hoş-hû zarîf u nûkte-dân
 Çün Selîm'in sür'atin fehm itdiler
 Ol dilâverden bular vehm itdiler
 Korkud ile ol vefâ-dârı şefîk
 Bir tarîk içinde oldılar refîk
 İtdiler tebdîl-i sûret cân içün
 Bir mudâre ya'nî Korkud Hân içün
 Çıkdılar şehir u vilâyetden revân
 Mülkden mahfî vu leşkerden nihân
 Âşinâdan gizlû ol bîgâneler
 İtdiler meskenlerin vîrâneler
 Yôzdan âhû-yi müşkînler gibi
 Bâzdan kaçmış gügercinler gibi
 Tâğa düşdiler vefâsuz hemdemîn
 Tâşa girdiler Selîm'ün sehmidîn
 Buldılar kûhsâr içinde bir mağak
 Girdiler ol kunce zâr u derd-nâk
 Durdılar üç hafta ol gam-hânede
 Kaldılar dîvâneler vîrânede
 Sonra bir fîkr itmiş ol bî-çâreler
 Memleket terkin iden âvâreler

(vr. 52b)

Kim Teke-ili'ne 'azm ideler

'Azme ol menzilde çok cezm ideler

Giçeler andan Frengistân'a tîz

Kopmadın İslâm içinde ruste-hîz

İşbu fikr u fehm ile ol hasteler

Renc u mihnet kaydile pâ-besteler

Gitdiler âhir Teke-ili'ne zâr

Tutdılar kûhinde ol mülkin karâr

Gördiler bir köhne-zâr u müstemend

Dîde ter leb hoşk u zâr u derd-mend

Âc u muhtâc u garîb-i hâkisâr

Nî püser peydâ ne dâr u ne diyâr

Söyledi âhir Piyâle k'iy ferîd

Sen bu halvet şeyhisin benden mürîd

İneyim bu mülke kût-i râh için

Varayım bir köye şeydu'llâh için

Kûtsuz bizlerde kuvvet kalmadı

Nefs-ı zâlimde mürüvvet kalmadı

Bindi ol şehzâdenin atın refîk

Girdi dihkân içre insân-ı şefîk

Buldı bir Türkî anunla oldı yâr

Didi gel bu ata sen ol-ğıl süvâr

Başdan esrârın 'ıyân itdi ana

Mâ-cerâ neyse beyân itdi ana

Türk'e râzm virdi yâr-ı mihribân

Kalmadı kalbinde esrârı nihân

Didi bizler uş fülân meskendeüz

Nâ-tuvân (u) bî-kes u dermençe üz

Sen bize hem tûşe bul hem bir gemi

İy cerâhatlu gönüller merhemi

(vr. 53a)

Günde bir kez tûşe eyle-gil bize
 Kim bu rencîlerde râhat var size
 Türk'e vardı geldi bu üslûb ile
 Gördi Beytü'l-ahzen'i Ya'kûb ile
 Baht u devlet döndi bir gün nâ-gehân
 Köyde gâfil gezer iken Türkmân
 Gördiler altında bir ra'nâ bedev
 Korkud'un tamğâsile esbâb-ı nev
 Aldılar Türk'ün elinden abraşı
 Sordular kani buna binen kişi
 Vurdular a'zâsına tîğ u teber
 İtdiler işkence tâ virdi haber
 Kıssai 'arz itdiler Kâsım Beğ'e
 K'ana mensûb idi ol demler Teke
 Geldi sür'atle revânî ol emîr
 Dutdı Sultân Korkud'ı itdi esîr

KÜŞTE ŞÜDEN-İ SULTÂN KORKUD

Korkud'ı Kâsım çü mahbûs eyledi
 Çarh döndi hayf efsûs eyledi
 Pâdişâh'a bir ulak saldı revân
 Müjde olsun iy Hudâvend-i cihân
 Reh-nümûn oldu mübârek tâli'in
 Yitüğün buldular âhir Sâni'in
 Uş ol âhûyi ki yordı çok semend
 Eyledim bahtun kemendi birle bend
 Ol gügercini ki şâhin almadı
 Düşdi bahtun dâmına söz kalmadı
 Ya'ni Sultân Korkud'ı buldık 'iyân
 Vâkîf olsun server-i mülk-i cihân

(vr. 53b)

Bir Piyâle nâm ile hem-râh imiş
 Korkud'a cânile devlet-hâh imiş
 Eylemişlermiş Frengistân'a 'azm
 Bir gemi kaydında ol 'azm içre cezm
 Bir nişânından anı fehmi eyledük
 Duttık âhir şâhidin vehmi eyledük
 Uş giriftâr u hazîn u nâ-tuvân
 Bâki fermân ol Cenâb'undur hemân
 Şâh'a 'arz itdi serâ-ser kıssai
 Aldı Şâh ol kıssalardan hissai
 Eyledi fermân Karâçîn-oğlı'na
 Var gügercin bigi Lâçîn-oğlı'na
 Kardaşım Korkud esîr u zâr imiş
 Öz hayâtından hemân bî-zâr imiş
 Var getir şehzâdei dergâhıma
 Anı teslîm eyle devlet-hâhıma
 Çün Karâçîn-oğlı'na emri itdi Şâh
 Şâh fermâniyle oldu rû-be-râh
 Bir teemmül itdi zâtından Selîm
 Ol Sikender-tek sıfâtından Selîm
 Didi takdîr-i İlâhî'dür kazâ
 Ol kazâyı bunda kim virmez rızâ
 Kardaşım Korkud ölürse gam değil
 Ölür âhir 'Îsî bin Meryem değil
 Nazm-i 'âlem iktizâsın görmelü
 Nazm-ı 'âlem-çün revân cân virmelü
 Hassa iş ol hadde itdiğim 'avâm
 Uş bugünden bile itmez fikr-i hâm
 Kapucı başı Sinân Beğ'i revân
 İstedi emri itdi Dârâ-yi cihân

(vr. 54a)

Kim yüri ma'dûm it ol şehzâdei
 Dünya bendinden çıkar âzâdei
 Vardı fermânîle dergâhdan Sinân
 Her Sinân nâ-mihribândur cân-sitân
 Yolda buluşdı Karâçîn-oğlı'na
 Hem anunla bağılu Lâçîn-oğlı'na
 Kondılar bir evde mihmân oldılar
 Gâhi handân gâhi giryân oldılar
 Korkud ile ol Piyâle hem-nişîn
 'Âciz ü bî-çâre vu giryân hazîn
 Gah anarlar dilde sultân korkusın
 Gâh çekerler cismile cân korkusın
 Şefkat içre birbirinden mihrîbân
 Ol ana cânım dir u ol ana cân
 Korkud'a bu cânı kurbân fehm ider
 Ol Piyâle zammesinden vehm ider
 Bir zaman kim Korkud'ı almışdı hâb
 Hâb ile merg arasında yok hicâb
 Girdi ol gam-hâneye bir bed-gümân
 Hâb ider şehzâde bîdâr ol civân
 Çık Piyâle dışra isterler didi
 Bir kelâmın dinlesün beğler didi
 Çün Piyâle geldi beğler yanma
 Kasd itdiler musâhib cânına
 Girdi manzardan iki nâ-mihribân
 Korkud'ı def itdiler andan nihân
 Yine bâlin u bisâtın düzdiler
 Çıkıldılar evden omızın üzdiler
 Çün Piyâle girdi mâtem-hâneye
 Başladı Korkud'la bir efsâneye

(vr. 54b)

Çok temelluk itdi miskîn girye-cû
 Ne cevâb aldı vu ne hod güft (u) gû
 Ol fenâ kûyinde mest olmuş uyur
 Bu ana söyler ki Sultân'um buyur
 Koydı yüz âyînesin enfâsma
 Başladı fırkat yüzinden yâsına
 Sîne-çâk u ten be-hâk u sûk-nâk
 Derdile ağlar ki mahbûbûm firâk
 Âh u feryâd iy ma'ârif Husrev'i
 Derd u hasret iy ferîd-i ma'nevî
 İy belâ milkinde mahbûs (u) esîr
 V'ey cefâ kûyinde şeyh-i kûşe-gîr
 Bî-günâh gitdin bu 'âlemden dirîğ
 Mihr u şefkat gelmez âdemden dirîğ
 Husrevâ şîrîn kelâmın kandedir
 Söyle kim senden bu cân şermendedir
 Zerrece cânını pinhân itmedin
 Gizleneydün gerçi kim kan itmedin
 Gitmedin nidem ki Hindistân'e sen
 'Âkibet düşdün dîl u destâne sen
 Kâna boyandı Piyâle lâle-vâr
 Dökdi gözden kanlu yâşın jâle-vâr
 Dîde giryân sîne büryân nâ-tuvân
 Cismi 'uryân başda sevdâ gözde kan
 Mûyeden oldu piyâle mû gibi
 Düşdi deşte âh ile âhû gibi
 Ağladı gerdûn elinden iy sipihr
 Yok mudur gönlünde bir mikdâr mihr
 Bile Şâh'ı nâ-tuvân itdin felek
 Nâ-tuvân ol kim yaman itdin felek

(vr. 55a)

Gör ne zulm itdin bu mâtem-hânede
 Genci pinhân itmedin vîrânede
 İy felek dökdün binâ-yi 'ömre âb
 Ma'rifet ma'mûresin itdin harâb
 Şâhlar dervîşi kani iy felek
 Neyledin çün söyle anı iy felek
 İy felek dervîşler şâhı kani
 Evc-i rahmet burcının mâhı kani
 Ağladı göklerde anunçün tuyûr
 Kara giydi yerde mâtem tutdı mûr
 Aldılar tâbûtun oldılar revân
 Ol Piyâle tâbût önünce revân
 Geldi tâbûtı şehîdin şevk ile
 Girdi Bursa içre cevka-cevk ile
 Kokud'ı kodılar Orhân yanına
 Ehl-i 'âlem didi rahmet cânına
 Ol Piyâle 'âkıbet beğlenmedi
 Vech-i tûmâr itdiler eğlenmedi
 Korkud'un kabrine derbân oldu ol
 Beğleri turdı nighbân oldu ol
 Giydi mâtem kisvetin ol mâtemî
 Zîre oldu anda mahzûn-i gami

NÂME FİRİSTÂDÎ-Yİ SULTÂN SELÎM BE-ZEBÂN-I

SULTÂN AHMED

Bir gün ol hikmet fûnûnından habîr
 İstedi halvet-sarâya bir debîr
 Dîdi bir kaç nâme yaz iy hûş-mend
 Men ne dirsem dinle gel bî-çûn (u) çend
 Nâme Sultân Ahmed'e varur benâm
 Sen habîr ol bundan ancak ve's-selâm

(vr. 55b)

Kes gil evvel kalem dilini hân
 Tâ bu râzı itmeye nâk-i 'iyân
 Nâmile mestûrlen öğüt de bir
 Ğayre yüz gösternesün ana debîr
 Mührin açub virmesin ağyâre dil
 Yüz karasın zâhir eyler bellü bil
 Rûm a'yânı dilinden iy debîr
 Nâmeler yaz-gil ki iy Şâh-ı kebîr
 İş bu erden yüz çevirdi ehl-i Rûm
 Sizleri gözler tamâm-ı merz-i bûm
 Pâşalardan nâme tahrîr eyle-gil
 Nâmelerde böyle takrîr eyle-gil
 K'iy şeh-i devrân u ferd-i rûzigâr
 Husrev-i 'âdil keremlü şehriyâr
 Rûm'ı yakdı cevır (u) kahr ilen Selîm
 Halk yüz döndürdi andan iy hakîm
 Olalı bu şahs Rûm'a pâdişâh
 Niçeler kanın dökdi bî-günâh
 Katl-i kan itmekle hûlanmış müdâm
 Âl-i 'Osmân neslini kesdi tamâm
 Hakkı koymuş iftirâdır pîşesi
 Dem-be-dem zulmiledir endîşesi
 'Adl âsârı gidibdir iy ferîd
 Gideli rahmetle Sultân Bâyezîd
 Şimdi sensin Rûm içinde mu'teber
 Hem sana merhûm itmişdi nazar
 Rûm a'yânı vü sancak beğleri
 Kapu halkı paşalar yeniçeri
 Muntazırdır sizlere iy şehriyâr
 Bî-tekellûf gel ne hâcet intizâr

(vr. 56a)

Rûm şâhı sensin âhir iy ferîd
 Hem seni nasb itdi Sultân Bâyezîd
 Nâmelerde böyle göster iy debîr
 İstimâlet vir kim olsun şîr-gîr
 Ola kim bir gayret ide ad için
 Ol gele biz varmadın bîdâd için
 İş bu üslûb ile bir kaç nâme Şâh
 Yazdırub, gönderdi ol gîtî-penâh

FİRİSTE ŞÜDEN-İ SULTÂN AHMED BE-MAZMÛN-İ NÂME

Nâmeler vardı mer ol şehzâdeye
 Hîleden gâfil şeh-i âzâdeye
 Sâde-dil şehzâde gördi nâmei
 Hayr ile yâd itdi hayli nâmei
 Gördi mazmûnın tamâm-ı nâmenün
 Öpti gaybetde zebânın hâmenin
 Gördi beğler mihr-i 'unvânın tamâm
 Kalmadı Ahmed zamîrinde gümân
 Hoş-dil oldu Husrev-i rûşen-zamîr
 Kim bana Rûm ehli olmuş dest-gîr
 Şâd-mân oldu emîr-i kâm-yâb
 Kâm-bîn irdi kitâb-ı müstetâb
 İstimâletle ferah buldı ferîd
 Gördi Rûm ehlini ser-te-ser medîd
 Hâzır itdi ceng için tîğ u teber
 Bendi mekrinden Selîm'in bî-haber
 Derdi etrâf (u) cevânibden sipâh
 Geldi küstâh ol Ferîdu kadr şâh
 Tünd olub girdi Karaman milkine
 Leşkerin yürütdi Sultân milkine

(vr. 56b)

Ol yire beğlerbeği Hemdem idi
 Şâh'a ol demde bir ulak viribdi
 K'iy zemâne şâhı Dârâ-yi cihân
 Kalmasun 'ilm-i şerîfünde nihân
 Devletin pâyende olsun tâ-ebed
 Yarıcun Allâh u yardımcun Samed

HABER YÂFTEN-İ SULTÂN SELÎM EZ-HURÛC-İ SULTÂN AHMED

Çünkü 'ilmünde nihânî nesne yok
 Hep yakîndir bir gümânî nesne yok
 Kalmasun 'ilmünde mahfî iy ferîd
 Uş irişdi Ahmed ibn-i Bâyezîd
 Geldi Karaman milkine basdı kadem
 Kendüden gayri yanında ke'l-'adem
 Günde bir nevbet göçer dutmaz karâr
 Vâkıf olsun işbu işden şehriyâr
 Çok çerîle geldi ol rûşen-zamîr
 Hep mübâriz ekser ehl-i dârugîr
 Bir ümîd ile gelür gûyâ ki Rûm
 Olmuş ol âzâdenin hükminde mûm
 Her diyârı kim basar vîrân ider
 Gâret eyler rahm kılmaz kan ider

MÜHEYYÂ ŞÜDEN-İ LEŞKER-İ NUSRET-Şİ'ÂR

Çün haber aldı bu sûretten Selîm
 İctinâb itdi mürüvvetden Selîm
 Geldügin anun çü ta'yîn eyledi
 Mekr u telbîsine tahsîn eyledi
 Hurrem oldu Husrev-i düşman-fırîb
 Kalmadı gönlünde behcetden şekîb

(vr. 57a)

Mîr-âhûr başı Muhammed kim ol er

Tîğ u cür'etden olubdur behre-ver

Ana emr itdi firîb-i zû-fünûn

Kim yûri iy pehlivanlardan füzûn

Gör 'udûli sen kılavuz ol bize

İşbu yolda menzil-âmûz ol bize

Mustafâ Pâşa'ya saldı bir berîd

K'iy sadâkat kânı cânile mürîd

Çık Kütâhiyye içinden iy ferîd

Düşmana göster özün saht u mezîd

Anatolî leşkerindir bî-direng

Şöyle kim bir bîşeden kalkar peleng

Böyle temkîn itdi ol Pâşâ'ya Şâh

K'iy şecâ'at merdi ferd-i nîk-hâh

Râ-yi hikmetde hakîm-i feylesûf

Bunca işden âgeh u sâhib-vukûf

Bezm içinde pîr u rezm içre civân

Böyle demlerde hüner-ver pehlivân

Yûri önünce anun hâlin gözet

Nireye konsa anı bana söz et

Al zamîrinden tarîkından haber

Gör ne kasd itmiş ne yüzdendir sefer

Menzilin meylin kamû hâlin anun

Dem-be-dem 'arz eyle ahvâlin anun

İt Muhammed Ağa'yile ittifâk

Şöyle kim ref' ola âsâr-ı nifâk

Ol Muhammed'dir dahî sen Mustafâ

Sen sadâkat kânı ol genc-i vefâ

Şâh emriyle ol iki pehlivân

Vardılar a'dâya karşı yek-'inân

(vr. 57b)

Bildiler meylin hayâlin niyyetin
 Gördiler cem'in sipâhın kudretin
 Her sülûkin Şâh'a peygâm itdiler
 Kancarû 'azm itse i'lâm itdiler
 Geldi bir gün bir ulak k'iy tâc-dâr
 Bî-niyâz itsün seni Perverdigâr
 Bî-şümâr âdemle uş ol pür-sitûz
 Geldi zâhir yok zamîrinde gürfz
 Uymuş olsa şehzâde nâ-kes pendine
 Geldi kondı Ermeni derbendine
 Çün bu menzilden haber virdi berîd
 Hey deyince Bursa'dan çıkdı ferîd
 Leşkerin bindirdi bindi Hân Selîm
 İnegöl'e yürüdi Sultân Selîm
 Menzilin şehzâde Şâh'un anladı
 Cür'etin râyin sülûkin dinledi
 Bir teemmül itdi ol 'âlî-cenâb
 Didi farz oldu bizim-çün ictinâb
 Sehvile geldim yakın oldum ana
 Yer yüzi yekser kemîn oldu mana
 Yokdur a'yânın menümle himmeti
 Uş bular mekriyle buldı fırsatı
 Bunlarun maksûdı telbîsât imiş
 Mihr u mekr u nâme nâ-rencâtmiş
 Nice demdir işbu beğler subh u şâm
 Önümüzce hizmet iderler müdâm
 Ger bularda meyl olaydı yâ gümân
 Biz ki geldik döndürürlerdi 'inân
 Nâme ma'lûm oldu telbîsâtmiş
 Nâmeler mazmûnı tezvîrâtmiş

(vr. 58a)

Menzilinden döndi yan virdi emîr
 Yenişehir'e 'azm kıldı kûşe-gîr
 Şâh'a i'lâm oldu kim iy şîr-dil
 Yenişehir'i yitdi dün ol münfa'il
 Çün bu söz sem'ine irdi serverin
 Gönli gözi rûşen oldu saf-derin
 Otağı konmuş iken turdı Selîm
 Ilgadı sür'atle ol bî-havf u bîm
 Yenişehir ovasının bir başına
 Kondı tünd u çîn bıraktı kâşına
 Ol iki serdâra fermân itdi Şâh
 Rûm-ili'nden dahî koşdı çok sipâh
 Anlara emr itdi yürün ceng idin
 Düşmana sahrâ yüzünü teng idin
 Döndürün koman ki sahrâdan çıka
 Merd ise yarın bu deryâdan çıka
 Pehlivânlar sürdiler sür'atle tîz
 Yetdiler a'dâya germ oldu sitîz
 Yenişehir üzre yetib ceng itdiler
 Çarh cengin dün-gün âheng itdiler
 Ol gice tâ subh leşker yetmedi
 Cenge hakdı durdı encüm yitmedi

HÜCÛM NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-SULTÂN

AHMED YEKDÎĞER

Subh-ı sâdık çün tulû' itdi güneş
 Şâh yanınca güneş hem nîze-keş
 Menzilinden durdı Şâh-ı şîr-hâb
 Çekdi haşmetden rikâbın âfitâb
 Bindi şevket birle Şâh-ı Cem-nişân
 Toldı haşmetden zemîn u âsumân

(vr. 58b)

Leşkerin dirdi alaylar bağladı
 Leşkerîden deşti yekser bağladı
 At u er âvâzı çarhı kıldı deng
 Leşkerîden oldu deşt u kûh teng
 Yer yüzün tutdı serâ-ser leşkeri
 Bağladı leşker yolın yeniçeri
 İş bu haşmetle yürüdi Hân Selîm
 Gör ne şevket gösterir Sultân Selîm
 Ol sabâhın Sultân Ahmed dahî hem
 Leşkerin bindirdi kaldırdı 'alem
 İznik'e aşmak murâd itmiş meğer
 Tâc-dâra bile virdiler haber
 Nâ-ümîd olmuş ekâbirden tamâm
 Çok teessüf çekdi döndürdi emâm
 Tâğa girdi çıkdı meydandan hacîl
 Vâkıf ol iy şehriyâr-ı şîr-dil
 Çün bu sözi behre aldı Şâh-ı Rûm
 Mustafâ Pâşâ'ya emr oldu hücûm
 Didi var iy pehlivân-ı pür-hüner
 Tâğa gir ceng it ana virme güzer
 Hîle ile mekr ile dönün beri
 Şîr-gîr it döndür ol mağlûb eri
 Yüri önünce getir mendin yana
 Dinle menden gör ne emr itdim sana
 Koyma tağı aşub İznik'e kona
 Sen hezîmet göster ol girü döne
 Çek önünce öyle küstâh ol eri
 Hîle vü telbîs ile döndür beri
 Şâh emri mûcibince Mustafâ
 Vardı döndürdi vu gösterdi vefâ

(vr. 59a)

Şâh'a i'lâm itdi ki Şâh-ı cihân
 Uş 'adû döndi müheyâ ol hemân
 Yürümüşken döndi uş ol ceng-cû
 Mekr idüb çekdüm önünce kû-be-kû
 Çün bu söz irdi Selîm'in sem'ine
 Yüri dir emr itdi Rûm'un cem'ine

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM BE-SULTÂN AHMED

Gel-gil iy mürğ-ı suhan-gû it beyân
 Kim ne yüzdendir bu zîbâ dâstân
 Kasdın bîdâr u âgâh it bizi
 Gâfil-üz işden haberdâr it bizi
 Dâsitânı başla iy mürğ-ı seher
 Vir bize sen bildüğün sözden haber
 Yürüdi ol Şâh-ı İskender-sıfât
 Server-i devrân şeh-i pâkîze zât
 İşbu âyînile kim kıldum beyân
 Çıkdı sahrânın bir ucundan 'iyân
 Çarhçı idüb Dukakin-oğlı'nı
 Ol mübâriz merd-i cengin oğlını
 Dirdi Rûm'ın pehlivânı(n) ol peleng
 Eyledi a'dâ ile âheng-i ceng
 Ceng içün her kûşe oldı bir kemîn
 Ditredi enbûh u güsterden zemîn
 Yüze-yüz oldı alaylar bî-direng
 İşbu demde çıkdı âşûbile ceng
 Dutdı sahrâlar yüzün rengîn-'alem
 Boru zurna nâle itdi zîr u bîm
 Kerre-nây u boru savtı ol seher
 Virdi İsrâfîl sûrundan haber

(vr. 59b)

Top atıldı mancınık itdi sitîz
 Er ere karışdı kopdı ruste-hîz
 Kûşelerden çıkdı âvâz-ı kemân
 Cana doğrudı hadeng ile sinân
 Çıkdı feryâd itdi zurnâyile kûs
 Lâciverdî çarh oldı âbanûs
 Er elinde rîze-rîze oldı tîr
 Rîhte rîhte düşdi başlardan sipîr
 Düşdi elden yer yüzine gürz ü tîğ
 Tîğ ile başlar kesildi bî-dirîğ
 Harb (u) darb esbâbı vu tob u tûfeng
 'Âlemi neng it(di) vu âdemni deng
 Tîğ berkı yakdı a'dâ leşkerin
 Gürz bozdı çok erenler peykerin
 Kargu gönder çekdi ef'â-tek zebân
 Çıkdı düşman-tek kemînlerden kemân
 İndi per düşürdi oklardan 'ukâb
 Lâşe üzre çıkdı kerkesle gurâb
 At u er kaftanı berkından sipîhr
 Rûşen oldı şevkile gösterdi mihr
 İşbu girudâr içinde nâ-gehân
 Mustafâ Beğ Şâh'a döndürdi 'inân
 Küfr-i ni'met olmadı ol hak-perest
 Mustafâ döngeç 'adû boldı şikest
 'Âkıbet Şâh'ın muzaffer leşkeri
 Ğâlib oldı döndi Ahmed 'askeri
 Çarh-i kej döndürdi bahtın Ahmed'ün
 Aldılar âlât u rahtın Ahmed'ün
 Münhezim oldı sipâhı serverün
 Atı altında yoruldu ol erün '

(vr. 60a)

İndi atdan tûz çekdiler yedek
 Cehd idüb bindirmedi tevsen felek
 Çekdiler bir kaç bedev atlanmadı
 Gitdi hem-rehler ana katlanmadı
 Nice kim sa'y itdiler ol şehriyâr
 Olmadı ciddi vu cehdile süvâr
 Didi benden baht u devlet döndi hân
 Siz yürün kim böyle gösterdi zamân
 Bana bu menzilde ikrâm itmenüz
 Dâmenim çekdi ecel kim gitmenüz
 İşbudur hâli vefâsuz 'âlemin
 Sıhhatı yokdur safâsuz 'âlemin
 Geh yayan ider kişi(yi) geh süvâr
 Gâh dervîş eyler u gâh tâc-dâr
 Gâh taht u baht ile handân ider
 Gâh bular toprağa ser-gerdân ider
 Kaldı ol şehzâde bir yol üzre zâr
 Bî-kes u tenhâ ne gam-hâr ne yâr
 Dukakîn-oğlı bu leşkerden meğer
 İtdi ol şehzâde yanından güzer
 Gördi toprak üzre ğaltân Ahmed'i
 Çehresinden bildi Sultân Ahmed'i
 Gördi hâk-âlûde ol şehzâdei
 Hâkden kaldırdı ol üftâdei
 Didi Şâhâ çekme gam kim dehr-i dîn
 Nîce sen-tek Şâh'ı itmişdir zebûn
 Çarh-i ğaddârın budur uş san'ati
 Tanrı âdem çün yaratmış mihneti
 Devr-i dînun girdişinden ağlama
 Sen seni firkat odıyla dağlama

(vr. 60b)

Rûzgârın dem-be-dem hâli budur
 Çarhin iy şehzâde ahvâli budur
 Müjdecî boldı Tatar şehzâdesi
 Ol melâhat milkinin âzâdesi
 Hân bin Hân ismiyle Sa'âdet-Girây
 Dukakin-oğlı'ndan ol ferhunde-rây
 Şâh'a 'arz itdi kim iy Şâh-ı bülend
 Oldı kardaşın esîr u müstemend
 Leşkerinden ayru düşmüş kahrile
 Ceng iderken Sultân Ahmed dehrile
 Emr u fermân kim nedür iy kâm-rân
 Her ne emrin varise olsun revân
 Kapucı başı Sinân Ağa'ya râz
 Böyle emr itdi şeh-i düşman-güdâz
 Şâh İstanbul'a emr itdi diye
 Vara gîn yirde anun kaydın yiye
 İşbu sözden vardı hazretten Sinân
 Söyledi şehzâdeye k'iy nev-cıvân
 Şâh İstanbul'a emr itdi sizi
 Hizmetüne koşdı gönderdi bızı
 Didi olmaz mı Selîm'i bir görem
 Rûzigâr ahvâlin anlardan soram
 Pes Sinân Ağa didi nola şehâ
 Her ne emrin vâz ise olsun revâ
 Dânişâlum bir dahî olmasun kusûr
 Hele devletle konun bulun huzûr
 Böyle diyüb oldılar andan revân
 Bilmedi kim hîlesi vardı nihân
 Yürüdiler şehriyâr ile Sinân
 Oldılar bir sâ'at anlar hem-'inân

(vr. 61a)

Bir yedek çekdürdi teklîf eyledi
 Döndi ol hîleyle bir söz söyledi
 Kim mübâriz in bu atdan bin ana
 Kim bu at yoruldu râhat yok sana
 Bu söz ile indi atdan nev-civân
 Bilmedi kim ne oluserdir nihân
 Ahmed'i indirdi atından Sinân
 Aldı yanından zihin kıldı kemân
 Şehriyârın boynuna takdı zihi
 Zih keşâ-keşden üzüldi nâgehî
 Kesdi yânından siper bendin revâ
 Bend ile anı helâk itdi Sinân
 Bahtı döndü çâr u nâ-çâr Ahmed'in
 Kulları oldu giriftâr Ahmed'in
 Kayd (u) bend u zecr u men'ile tamâm
 Geldiler dergâha ol kullar benâm
 Şâh 'afv itdi günâhın cümleinin
 Çün işitdi odlu âhın cümleinin
 Şâh bendinden çü buldular necât
 Gördüler şehzâdei itmiş vefât
 Geldiler tâbûtı üzre kulları
 Nâle itdi ol güle bülbülleri
 Oldılar 'uryân itdiler fiğân
 Dökdiler kan oldu tâbûtı revân
 Düşdiler yanınca âh u derdile
 Hep siyâh-pûş ide rûy-i zerdile
 Cümle kullar mâtem ehli sîne-çâk
 Gözde kan u dîde giryân başda hâk
 İşbu tavrile yüriyüb hep yayan
 Oldılar tâbûtı önünce revân

(vr. 61b)

Tâ ki Bursa'ya varınca bî-gümân
 Yollar üzre cez' u fez' idi hemân
 İtdiler devrân elinden nâleler
 Dökdiler gözden ciğer-pürkâleler
 Âh kim bed mihri zâlimsin felek
 Döneli ehl-i mezâlimsin felek
 Derd u hasret âhlıktan iy sipihr
 Doğalı göstermedin insana mihr
 İy zaman devri elünden âh âh
 Olmadı insana rahmin gâh gâh
 Ânı dahî Bursa şehrinde sipihr
 Defn itdi uşta mühr ü uşta hicr
 Eylesün 'ukbîde kadrin Hak refî'
 Ahmed'e olsun yine Ahmed şeffî
 Çün bu sûret oldu gerdûnı bedîd
 Göçdi andan Bursa'ya geldi ferîd

BÂZ GEŞTEN-İ SULTÂN SELİM BE-İSTANBUL

İy gönül bir dâstân bünyâd kıl
 Şâh-ı Rûm'ın cür'etinden yâd kıl
 Mürğ-ı dil bir nağme âğâz it yine
 Nağmen 'uşşâkı dem-sâz it yine
 İt bize bir tâze destândan haber
 'Andelîbe vir gülistandan haber
 Söyle bir şîrîn hikâyet iy gönül
 Eyle bir rûşen rivâyet iy gönül
 Bir hikâyet kim bizi dil-şâd ide
 Bir rivâyet kim Selîm'i yâd ide
 Çün muzaffer oldu Şâh-ı kâm-yâb
 Döndi İstanbul'a ol devlet-meâb

(vr. 62a)

Şîr saydinden gerekçe sordı kan
 Girü döndi Şâh-ı şîr-efken revân
 Girdi İstanbul'a Dârâ-yı cihân
 Kalmadı gönlünde düşmandan gümân
 Turdı ol kışverde bir eyyâm şâh
 'Îyş u 'işret itdi ol gîtî-penâh
 'Îyş u nûş itdi Şeh-ı sâhib-kırân
 Gâh sayd u gâh geşt-i bûsitân
 Dost-kâm oldu Hudâvend-i zemîn
 Koymadı a'dâda ol gönlünde kîn
 Rûm-ili'n 'adliyle itdi bir bihişt
 Zî bihişt u kışver-i 'anber-sirişt
 Oldı eyyâmında ma'mûr ol diyâr
 Vardı ref' oldu gönüllerden ğubâr
 Şâh'a milk oldu müsahhar bî-hılâf
 Kalmadı bir maslahatda ihtilâf
 Dutdı milki Şâh-ı İskender-nihâd
 Kalmadı devrinde kimse nâ-murâd
 Bu hünerler barçı 'âyiddir ana
 Ehl-i 'âlem cümle şâhiddir ana
 Bunda emr itdi vezîr-i Âsaf'a
 Kim Süleymân'a ne lâyıkdur Kefe
 Gelsün ol dergâh-ı 'âlî-şânıma
 Müstehakdır dem-be-dem ihsânıma
 Varsun ol serhadde bir bendem revân
 Gelsün ol kim oliser Şâh-ı cihân
 İşbu emrile Süleymân bin Selîm
 Geldi İstabul'a girdi iy hakîm
 Peşkîş çekdi el öpdi şehzâd
 Şâh ihsân itdi oldu ber-murâd

(vr. 62b)

Man'isâ şîrîni virdi ol ere
 Böyle irşâd itdi Şâh ol servere
 Yüridi şehzâde-i ferhunde-fâl
 Girdi ol iklîme İskender-misâl

TEVECCÜH NÜMÜDEN-İ SULTÂN SELİM EZ-İSTANBUL BE-EDİRNE

Geldi güz faslı vu soldı sebze-zâr
 Kalmadı bostanda âsâr-ı bahâr
 Dökdi bîd u erguvân bergini bād
 Bağ içinde nâ-gehân koydı fesâd
 Bağ u râğun zînetin bozdı hevâ
 Kalmadı bî-çâre bülbülde nevâ
 Gitdi evrâkı çınârın kaldı ferd
 Düşdi haclet hâkine pejmürde verd
 Esdi yil yekser hazân itdi güli
 Dökdi yire nâ-tuvân itdi güli
 Dîdemı itdi revân sûyın hacîl
 Çeşmelerden göğe çıkdı dūd-i dil
 Girdi kakum kürkine dağlar tamâm
 Aldı sahrâlardan Bürûdet intikâm
 Çün Bürûdet 'âleme gösterdi yim
 Edrine tahtına 'azm itdi Selîm
 Çıkdı İstanbul içinden tâc-dâr
 Girdi ol ma'mûreye çâbuk-süvâr
 Kışladı ol milk-i Husrev tâ-bahâr
 Gâh 'işret itdi Şâh u gâh şikâr
 Gâh virdi 'adl u dâdın dâdını
 Gâh tarh itdi kerem bünyâdını

MEŞVERET-İ SULTÂN SELİM BE-ERKÂN-I DEVLET DER KÂR-I KIZILBÂŞ

(vr. 63a)

Çün bahâr oldu vu bülbül çekdi âh
 Baş çıkardı tûre toprağdan giyâh
 Bâğ u bostân tâzelendi bir dahî
 Şâhd-ı gülşen bezendi bir dahî
 Virdi ebr âsâr-ı cennetden fişân
 "keyfe yuhyî'l-arda" gösterdi 'iyân
 Gönlün açdı goncanun bağlarda bâd
 Eyledi hoş-bû hevâ şimşâdi şâd
 Servi gösterdi çemende îtidâl
 Erguvandan düzdi fânûsı hayâl
 Yer yüzi virürdi cennetden nişân
 Ol zemîn Firdevs'e dönmişdi hemân
 Edrine tahtında Şâh-ı ser-firâz
 İtdi rûşen râyile ifşâ-yi râz
 Pâşalar gelsün didi dergâhıma
 Bir sözüm var hâssa devlet hâhıma
 Geldi dergâhına fi'l-hâl ol ferîk
 Vehm müstevlî vu havf içre ğarîk
 Üç vezîri vardı Şâh'ın tamâm
 Hersek-oğlu Mustafâ Ahmed benâm
 Sürdiler yüz Husrev'in dergâhına
 Bakdı birbir Şâh-ı nîgû-hâhına
 Hersek-oğlın sordı bunlardan ferîd
 Didi kanı ol bana candan mürîd
 Çün vezîr-i a'zam oldur lâ-muhâl
 Gelsün evvel ol ki ânundur mecâl
 Bir sözüm vardır sizünle bî-direng
 Lîk bu meydâna girmez 'özü u leng
 Söyledi erkân-ı devlet k'iy zahîr
 Tanrı'dır her işde Şâh'a dest-gîr

(vr. 63b)

Hersek-oğlı bî-ser u sâmân yatur
 Hasta vu bî-çâre vu bî-cân yatur
 Nâ-tuvân itmiş leged-kûb-i felek
 Emr Şâh'un gel dise gelmek gerek
 Pâdişâh emr itdi kim ol nâ-tuvân
 Yüz süre dergâha taht ile revân
 Geldi ol bî-çâre bîmâr u nahîf
 Nâ-tuvân u hasta vu zâr u za'îf
 Taht üzre ol vezîr-i hasta-hâl
 Girdi evvel diriye meyyit-misâl
 Turdılar Şâh'un huzûrunda firâz
 Didiler emrin nedir iy bî-niyâz
 Senden emr u bendelerden inkıyâd
 Emr Şâh'un neyse zikr olsun murâd

TAKRÎR-İ SULTÂN SELÎM DER KÂR-I KIZILBÂŞ

Dinle iy dâ-nâ-dil-i rûşen-zamîr
 Tâ senı ıdem bu destândan habîr
 Ger tevârîh içre çokdur dâstân
 Kim ne vechile göçübdür âstân
 Ol hikâyetler ider ekser hilâf
 Yok bunun medhinde ammâ ihtilâf
 Kıssa râvîden egerçi hûb irer
 Girçek ol-geç ol dahî mergûb irer
 Çün oturdı Şâh devlet tahtına
 Gırıra oldı kendü taht u bahtına
 Bilmedi kim baht ona bâkî degül
 Dem-be-dem devrân ana sâkî degül
 Bu vefâsuz dehre itdi i'timâd
 Dimedi Behmen kanı yâ Keykubâd

(vr. 64a)

Devlet erkânına takrîr itdi Şâh
 Şâh-ı 'âlem server-i gîfî-penâh
 K'iy ekâbir müstemi' ol bir zamân
 Fikrûmî zikr eylerim dinlen 'iyân
 Söyledi bu haşmet ile bu sipâh
 Bu hazâyin bu mu'allâ bâr-gâh
 Belki bir Şâh'a müyesser olmadı
 Kimseye bu baht reh-ber olmadı
 Böyle leşker böyle haşmet kimde var
 Böyle miknet böyle kudret kimde var
 Kim bu âyînile var reh-ber mana
 Rub'-ı meskûn içre yok hem-ser mana
 Hayf kim geçmiş Ferîdûn yoksa men
 Gösterirdim ona bezm u encümen
 Rûzigârımda gerekdi Şâh-ı Çîn
 Tâ göreydi nîc'olur âyîn u dîn
 Bunca ferr u şevket ile gîrû-dâr
 Kim mana virmişdürür Perverdigâr
 Şükri ânun zimmetimde irdi karz
 Din yolunda gûşîş itmek ayn-i farz
 Ehl-i İslâm'ın bugün seddi bizüz
 Küfrile İslâm ser-haddi bizüz
 Cür'etikle işbu esbâbum menüm
 Aldı benden hordile hâbum menüm
 Arzum oldur ki bir ceng eyleyem
 Yer yüzünü düşmana teng eyleyem
 Gösterem a'dây-ı dîne cür'eti
 Kimdir fehm ide şûr u şevketi
 Çün bu âlât u bu esbâba tamâm
 Kudretim var cümle ahkâmımda râm

(vr. 64b)

Hem mana İslâm Şâhı'dır lakab
 Şâhliğ esbâbına Hâlik sebeb
 Pes niçün İslâm için cehd itmeyem
 Dem-be-dem ol cehde men 'ahd itmeyem
 Çünkü zıllu'llâh okurlar âdımı
 Gösterem eşyâya istişhâdımı
 Şimdi İslâm'ın hevâ-dârı menem
 Kande mazlûm olsa gam-hârı menem
 Kıssa el-hâsıl budur kim milk-i şark
 Oldı bir bî-bâk elinden kana ğark
 Erdebîl'in şehridin itdi hurûc
 Çarh ona yâr oldı vu virdi 'urûc
 Evliyâ nesli diyü her hâss u 'âm
 Ona yüz dönderdi şark oldı râm
 Başa tâc aldı vu çıkdı ol ferîd (pelîd)
 'Âlem ehlin ser-be-ser itdi mürîd
 Şimdi Rûm içre mürîdi çokdurur
 Ona meyl itmez vilâyet yokdurur
 Şark anundur şimdi tâ ser-hadd-i Hind
 Âciz olmuşdur elinden Hind u Sind
 Şâh İsmâ'il iderler nâm ana
 Ta'n eyler lîk hâss u 'âm ana
 Mustafâ şer'ine mâni'dir bugün
 Kendü etvâriyle kâni'dir bugün
 Dîn-i İslâm ile anun kîni var
 Kendü zu'm-i fâsidince dîni var
 Yok zamânında mesâcidden eser
 Nî medâris var ne Kur'ân u vecer
 Mü'minün katlin mübâh itmişdurur
 Ol taraftan merhamet gitmişdurur

(vr. 65a)

Küfre ol gâyetde virmişdir revâc

Kim 'alâkâtı itmiş başa tâc

Kırdı ol Hârân'ı vu Bâyındır'ı

Zabt itdi Çîn'i vu Câvındır'ı

Hükm-i tahtundan akar âb u Fırât

Şimdi ânundur Horâsân u Herât

Aldı Şîrvân u Şemâhî milketin

Koymadı ol milke ğayrın şirketin

Oldı çün Kılân-zemîn yandın revân

Tığdın kân ağladı Mâzenderân

Aldı Kirmân'ı 'Acem'den lâ-muhâl

Ol diyârı itdi yekser pâymâl

Darb ile gösterdi Şark'a tumturâk

Nî Eristân koydı nî milk-i 'Irâk

Kancarû 'azm itse kan itdi müdâm

Kana ğark oldı o kişverler tamâm

Ol diyârı ser-be-ser aldı fesâd

Bindi ester Musul u Bâğdâd-ı dâd

Leşkeri bî-had velî kâfir kamû

Kılucumdan gidiser âhir kamû

İşleri zulm ü siyâsetdir hemîn

Fitneden hâlî degüldür rûy-zemîn

Başlarında tâc vardır lâle-vâr

Yer yüzün tâciyle itsem lâle-zâr

Katline fetvâ viribdir ehl-i dîn

Ekser ehl-i dîne eyler kahr u kîn

Bir fesâd itmişdir ol müfsid ki dehr

Çekmemiş Nemrûd elinden böyle kahr

Ol diyârı yıkdı zulm ile hemân

Dîn 'adûsı oldur imdi ve's-selâm

(vr. 65b)

Fitne-i Ye'cûc ile toldı zemîn
 Lîk men İskender'em iy dûr-bîn
 Tanrı'dan İslâm'a hâmî gelmişem
 Halka ânın-çün kirâmî gelmişem
 Benden iy erkân-ı devlet vehm idin
 Neyse maksûdum kemâ hiy fehmi idin
 Ğayri Şâh'a siz kıyâs itmen meni
 Oda düşmen iktibâs itmen meni
 'Azm (u) cezm idem budur Tebrîz'e men
 Sıdk ile kasd idem ol hûn-rîze men
 Ger mana tevîk olursa reh-nümûn
 Sürh-serden gösterem deryâ-yı hûn
 Siz hemân Tebrîz tedbîrin görün
 Ol ki müşkildir size bizden sorun
 Çün ekâbir Şâh fermânın tamâm
 Dinledi 'arz itdi iy pür-ihtişâm
 Bu kez kânûn üzre icrâ idelim
 Anlarun üslûbı üzre gıdelüm
 İşbu sözden hışm-nâk oldu ferid
 Kakıdı a'yâna tünd ol ehl-i dîd
 Kim bu kânûn u kavâ'id u sübûl
 Gökden inmiş Hak kelâmı hod değül
 Ne Rasûl'in sünnetidür bî-hılâf
 Ne bu güft ü gûda vardır ihtilâf
 Kendü devrinde ne ihdâs itse Şâh
 Ol anun kânûnıdır bî-iştibâh
 Devr anundur emr anun kânûn anın
 Bahr anundur berr anun hâmûn anın
 Her zamân bir sûret ile iktizâ
 Nef' virmez böyle demde mâ-kazâ

(vr. 66a)

İşbu kânûn u kavâid bi't-tamâm
 Kim viribdir nazm-i eşyâya nizâm
 Âdemî-zâd ihtirâ'ıdır bu heb
 Her tarîka bir ferîk olursa heb
 Siz hemân kânûn diyüb olmuşsız esîr
 Kendü zâtında habîr olsa vezîr
 Kâbiliyyet şartdır yok i'tibâr
 Bunda er 'akliyle itse i'tibâr
 Biz fülân demde vezîrüz söylemen
 Öz Şâh'ın devriyle fahr eylemen
 Mülk olmazdır vezâret kimseye
 Müsbet olmaz isti'âret kimseye
 Girsem er bir tabla ger dâni, habîr
 Hîbret ehlidir ne gam itsem vezîr
 Bunda şart olan firâsetdir hemîn
 Yok süvâr yâ reng yâ dîbâ-yi Çîn
 Yâ alam halk intikâmın bi't-tamâm
 Yâ idem yekser cihânı ona râm
 Hayfın ehl-i 'âlemün ondan alam
 Almasam ol hayfı koy ondan kalam
 Ref' itmiş 'adl u istihkâmı ol
 Pây-mâl itmiş tamâm İslâm'ı ol
 Def'i farz-ı 'ayn olubdur Tanr'îçün
 Zimmetimde dîm olubdur Tanr'îçün
 İtmesem ger def' makkûl olmazam
 "Küllüküm râ'ın" da mes'ûl olmazam
 Zulm (u) 'ısyân def'ıyîçün gelmişem
 Hâssa kâfir def'ıyîçün gelmişem
 Şimdi men hod bir gazâvet isterem
 Küfr âsârından âsâr isterem

(vr. 66b)

Men size hod söylemişdim bî-direng
 Kim geçer gönlümde şark ehliyle ceng
 İmdi siz de maslahat bâbın açun
 Defter-i tomâr elkâbın açun
 İttifâk idün bu yolda bî-nifâk
 Kim bozar tedbîr-i gayri ittifâk
 Zerrece noksânımızdan vehm idin
 Kûh-dek yanımda birdir fehm idin
 Cürm idüb 'afv u mürüvvet ummanuz
 Horde-bîn ölmek gerek göz yummanuz
 Horde-bîn u horde-dân olun müdâm
 Ben işâret idem uş temme'l-kelâm
 Söylediler Şâh'a a'yân k'iy ferîd
 Bahtın efzûn ola 'ömrün ber mezîd
 Pâsbândır dergehün bilsun mihr
 Sâye-i çetr-i felek sayun sipihr
 Seyr idüb döndükçe çarh-ı âsumân
 'Ömrün olsun ıy şehî sâhib-kırân
 Zât-i pâkin hâss u 'âm içün müdâm
 Devlet ü bahtîle dursun ber-devâm
 Pâdişâhâ emr u fermân sendedir
 Biz kamû cismüz hemân cân sendedir
 İy Hudâvendigâr fermânun nedir
 Tâc u hâtem sende a'yânnun nedir
 Cân senündür hâssa bî-cânuz kamu
 Sen buyur biz bende-fermânuz kamu
 Ger seferdir ver hazar ver nef' u darr
 Hep senün râyunladır iy behre-ver
 Dâniş ile şimdi sensin feylesûf
 Bizde yokdur 'ilm u 'irfân u vukûf

(vr. 67a)

Kâinâtı cû-cû itmiş kıyâs
 Hem mühendissin bugün hem hak-şinâs
 Sendedir mecmû'a-i ümmü'l-kitâb
 Hızır 'ilminden deniz bir katre âb
 Husrevâ emrin nedir emr it hemân
 Kim bizi mahv itdi bizden imtihân
 Söyledi a'yâna Şâh-ı şîr-dil
 Emrûme münkâd olun olman hacîl
 Emr u fermânım budur kim bir zamân
 Bundan akdem bir sitûz itdi cihân
 Rûm ile şark arasında bî-sebeb
 Bir neberd itdi iki 'âlf-neseb
 Geldi Âzerbâyecân Şâh-ı firâz
 Rûm ile ceng itmeğe bî-ihtirâz
 Mefhar-ı Bâymdır-ı Sultân Hasan
 Müfsid ü dinsizlerün neslin kesen
 Ceddümüz Sultân Muhammed Hân revân
 Karşu çıkdı gör ne gösterdi zamân
 Bir çerî virdi ki sığmaz vehme ol
 Fikr u dikkat birle gelmez fehme ol
 Çekdi Rûmî leşkeri Tercân'a Şâh
 Şâh'a tahsîn itdi gökden mihr u mâh
 İtdi ol Bâyıdır ile bir neberd
 Kim büridi kubbe-i hadrâyı gerd
 'Âkıbet mağlûb düşdi Hân Hasan
 Münhezim döndi revân Sultân Hasan
 İmdi şol defter turur kim ol zamân
 Ol ne resm u râyile çıkdı 'ıyân
 Leşkerin esbâbın âlâtın görün
 Tûşesin vechin mühimmâtın görün

(vr. 67b)

Şimdi ol defter hazînem içredir
 Defterin mazmûnı sînem içredir
 Alun ol defterden ahhârı tamâm
 Kim ne etvâriyle çıkmış nîk-nâm
 Ol yarakça işbu dört olmak gerek
 'Âlem esbâbın iki bölmek gerek
 Şâh emri mûcibince bî-kusûr
 Dirdi mâ-yuhtâc erkân-ı dühûr
 İtdi a'yân işbu ma'lûmâtı cem'
 Kıldılar esbâbı hem âlâtı cem'
 Şöyle kim her işde noksân kalmadı
 Rezm vakti geldi dîvân kalmadı

ULAK FİRİSTÂDEN-İ SELÎM BE-ETRÂF U CEVÂNİB

Her teref saldı ulaklar şehriyâr
 Nî taraf kaldı vu nî şehir u diyâr
 Rûm-ili'ne revân emr itdi Şâh
 Tâ gele dergâha bî-pâyân sipâh
 Çün ulaklar virdi heb ahkâmile
 Hükûm içinde her vilâyet nâmile
 Ūrum-ili'nden hemân beğlerbeği
 Kim Hasan Pâşa'dır ol er gerçeği
 Hükûmün tahtıhda olan beğlerin
 Ya'nî Ururm-ili'nün gerçeklerin
 Deyre vu dergâha 'azm ide revân
 Bir zaman eğlenmeye ol pehlevân
 Ohri vu Tırhala vu Köstendil'e
 Hep ulaklar vardı Şâh-fermânile
 Nîğebolî vu Silisre Eğriboz
 Çermen ile İlbasan dahî Siroz

(vr. 68a)

Mora vu Kul-ili vu Yanyan'a (Yanya)
 Ol diyârın eşher u a'yânına
 Deprenür Rûm-ili içre bir sipâh
 K'âferîn didi felekde mihr u mâh
 Kâfire serhad olan beğler velî
 Kaldılar tâ gözleyeler ol ili
 Anatolî milkine vardı ulak
 Hâzır oldu halk görüldi yarak
 Çıkdı Kütâhiyye'den beğlerbeği
 Ata bindi ol diyârın her beği
 Biğ-ili vu Karesi'yle Hâmid
 Bunlara heb vardı sür'atle berîd
 Menteşe Aydın u Sarhân Kangırı
 Bursa Bolı Kastamonı Engüri
 Koca-ili Alâyâ Sultânöni
 Geldi dirildi hem öni hem sonı
 Karaman'a girdi ulaklar tünd ü tîz
 Leşkeri başına kopdı ruste-hîz
 Çıkdı Hemdem Paşa haşmetle revân
 Ki olidi beğlerbeğisi ol zamân
 Aksarây Beğ-şehri vü Taş-ili Rûm
 Kayseri Akşehir halkı hâss u 'âm
 Niğde vü Lârende'den çıkdı çerî
 Konya'dan hem geldi Şâh'ın 'askeri
 Rûm'a hem vardı sipâh-içün ulak
 Ol diyârı târ-mâr itdi yasak
 Çıkdı Kâsım Pâşa ol pür-ihtişâm
 Dirdi ol beğlerbeği Rûmı tamâm
 Geldi Tokat'ile Canik'den sipâh
 Toz u toprâkdan görünmez oldu mâh

(vr. 68b)

Çorum u Âmâsiyye halkı hemân
 Tarbuzan Sivâs cem' oldı revân
 Bu vilâyetler müheyyâ oldılar
 Katre katre sonra deryâ oldılar
 Çün ulaklar her taraf oldı revân
 Her vilâyet(e) ki oldı bî-gümân
 Edrine tahtından ol 'âlf-cenâb
 Şâh-ı deryâ-dil ferîd-i kâm-yâb
 Bir ulak dahî Urum'da yek-'ınân
 Beğ 'Aliyyü'd-devle'ye saldı revân
 Kim budur men şarka 'azm idem hemîn
 Sen dahî bil-gil menem gönlümdekin
 Şâh İsmâ'il kim ol hûn-rîzdür
 Zulmden bî-bâk nâ-perhîzdür
 Yıkdı şark etrâfını bî-dâd ile
 Dehr toldı nâle'vu feryâd ile
 Hayfin almak ehl-i İslâmın mana
 Farzdır sen hem teemmül kıl sana
 Bizlere vâcibdir almak intikâm
 Çünki İslâm'a hevâdârız müdâm
 Sun'-i pâkinden Hudâvend-i Vedûd
 Küfr-i def' içün mana virmiş vücûd
 Ol ki vâcibdir sana iy hûş-dârî
 Sen dahî gör-gil bu yoldan gel beri

REFTEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN EZ-EDRİNE BE-İSTANBUL BE-NİYYET-İ ÂZERBÂYCÂN

Uş bu esnâlarda Dârâ-yi cihân
 Bir kulun şehzâdeye saldı revân
 Kim budur Tebrîz'e men azm eyledüm
 Surh-serle niyyet-i rezm eyledüm

(vr. 69a)

Edrine tahtına gelsün bî-direng
 Uş memâlik uş sipah uş nâm u neng
 Ger sana emrim n'olur bî-intizâr
 Ana me'mûr ol hemân iy hûş-yâr
 İt tahakküm men dönünce tahtuma
 Çünkü vâlisin değil ol bahtuma
 Şâh-ı Âsaf-saf Süleymân-ı Selîm
 Bâde bindi cünbüşe geldi nesîm
 Mâ'nisâ şehrinden ol fermân ile
 Edrine tahtına geçdi ân ile
 Çün bu tedbîr u bu emr oldı tamâm
 Göçdi İslâmbol'a Şâh-ı nîk-nâm
 Çıkıdı ferr u şevket ile Şâh-ı Rûm
 Rûm ehl-i Rûm ahkâmında mûm
 Oldı tokuzyüz yigirmi yıl tamâm
 Mustafâ'nın hicretinden ve's-selâm
 Ol Muharrem ayının içinde Şâh
 Edrine tahtından ol 'âlem-penâh
 Çıkıdı bir ferr u şükûh ile Selîm
 Kim tehayyür itdi gerdûn çekdi bîm
 Ol ayun yigirmi ikinci günü
 İtdi âğâz-ı sefer dinlen bunı
 On konakda geldi İslâmbol'a Şâh
 Lîk şehre girmedi Şâh u sipâh
 Kondı Fil Çayın üzre şehriyâr
 İtdi yigirmi iki gün anda karâr
 Geldi dirildi tamâm âlât-ı ceng
 Cebhe cevşen gürz u tîğile tûfeng
 Tabl u kûs u boru zurna vu nefîr
 Kerre-nây u hem silâh-ı dârûgîr

(vr. 69b)

Hayme vu hargâh çetr u bârgâh
 Hem tavîle hem hazâyin hem sipâh
 Toldı Fil Çayırı ceng âlâtiyle
 Haşr kopdı at u er asvâtile
 Çün müekkel oldı esbâb-ı sipâh
 Göçdi andan kondı Beşiktâş'a Şâh
 Hod Safer ayı irişdi iy hakîm
 Geçdi deryâyı revân Sultân Selîm
 Ol ayın yigirmi dördünci günü
 Rast Pençsembe günü dinlen buni
 Sancağın çözdürdi Dârâ-yı zemîn
 Üsküdar kurbına kondı dūr-bîn
 Leşkerile Şâh'a yurd oldı tamâm
 Maltepe andan Tekir Çayır benâm
 Oldı bir yurdu dahî Gâkîvize
 Bir konakda Herreke gûş it bize
 Kondı Şâh andan Çınarlu menzili
 Bır konak da İznikmid'e hâsılı
 Göçdi çün Kazıklı-bili'dir mahal
 Sonra Yaylak'dır konak iy bî-bedel
 Dikilütaş oldı bir menzil 'iyân
 Sonra Pambukcılı'dır bî-gümân
 Yenişehir'e kondı andan göçdi Şâh
 Geldi etrâf (u) cevânibden sipâh
 Bir gün ol menzilde ârâm eyledi
 Dıtdı bir dîvân i'lâm eyledi
 Kim gelüb ta'cîl yetsün leşkeri
 İtmesün bir dem ta'allül ceng eri
 Her ulak bir emr ile oldı revân
 Kim hemân me'mûr idi ger itse kân

(vr. 70a)

Leşkeriden her gürûha k'uğraya
 Odasın yıka çayırılar doğraya
 Geçdi Yenişehir'den dahî sipâh
 Kondı Akbıyığ ki oldur toğrı râh
 Kondı andan Ermeni Bâzârı'na
 Sonra Zincirli Kuyu gülzârına
 Bozöyük Çukur Hisâr u Eskişehir
 Andan Akvirân'a kondı nîk-behr
 Seydi Gâzî âsitânın kondı Şâh
 Himmet aldı Şâh-ı 'âlf-bârgâh
 Oldı bir yurdı Kulapa serverin
 Ol biri yurdı Bayad oldı erin
 Çün Bayad'dan göçdi Şâh-ı ser-firâz
 Kondı Söğütli'ye ol düşman-güdâz
 Göçdi andan kondı Şâh-ı dost-kâm
 Hod Selâm 'aleyk çayırın benâm
 Halkapınar andan Akşehr'e sipâh
 Girdi sekiz gün oturdu anda Şâh

RESİDEN-İ HASAN PÂŞÂ

İşbu menzilde Hasan Pâşa revân
 Geldi Urum leşkeriyle pehlevân
 Bir çeriyle geldi ol meydan eri
 Kim sipâhı dutdı yekser kişveri
 Akşehir'e girgeç ol 'âlf-mekân
 Dukakin-oğlı'na emr itdi revân
 Kim yûri Sivâs'a iy çâbuk-süvâr
 Biz varınca dut Sivas içre karâr
 Çünkü serhadd-i diyâr-ı Rûm'da
 İt tecessüs böyle merz-i bûmda

(vr. 70b)

Erdebîl-oğlı'nda ahbâr ala-gör
 Birle kâni' olma tekrâr ala-gör
 Rûm-ili beğlerbeğisi bî-direng
 Senün ile bil olalar vakt-i ceng
 Geldi andan arkada sâhib-kırân
 Geçdi andan kondı İlğun'ı revân
 Çün irişdi Şâh andan Zengi'ye
 Tozdan döndi zamâne zengiye
 Bir şükûh (u) haşmetile kondı Şâh
 Kim karardı gökde tozdan mihr u mâh
 İşbu menzilde Urum-ili revân
 Yoklar oldı Husrev-i milk-i cihân
 İki cânib'den safâ-saf durdı halk
 Zengi'den basdı konacak yurdı halk
 Bu iki saf arasında şehriyâr
 Yüridi gördi sipâh-ı bî-şümâr
 Halk sanur kim bu bî-pâyân sipâh
 Şâh'a 'arz oldı vu hoş-hâl oldı Şâh
 Didiler bunca sipâh-ı bî-girân
 Ne cihâna geldi ne gördi cihân
 Dirmedi bir pâdişâh bu leşkeri
 Çok okuduk kıssa-i İskender'i
 Şâh-ı hod ol kesret itmiş tünd ü tîz
 Dirdi Pâşa cem'ini itdi sitîz
 Kim bu leşkerden mana yok nef (u) sûd
 Kesret-i 'asker nedir ya'nî kuyûd
 Kendü düşmandır bu kesret kendüye
 Düşman oldı anca haşmet kendüye
 İşbu kesretten cihân olur melûl
 Kangı yer yâ kangı su eyler kabûl

(vr. 71a)

Kancarû varsa bu denlû âdemî
 Târ u mâr eyler diyâr u 'âlemi
 Yâzunuz defterle seksen bin eri
 Pîr u nev-res hem za'îf olanları
 Döndürün varsun Süleymân Şâh'a tîz
 Dinlesünler anun emrin bî-sitûz
 Rûm ile küffârdan itsün masûn
 İşbu zâyid halk ile ol zû-fünûn
 Ol akıncılar ki var taz'îf idin
 Râst seksen bin kişi tahfîf idin
 Lâhık itsün bunları akıncuya
 Bu şebe karışsun ol ağ incüye
 Böyle didi anda Şâh-ı horde-bîn
 Tâ ki öyle ola ol âyîn u dîn
 Kondı Kellempçi-belin andan ferîd
 Görün âhir ne oliser andan bedîd
 Göçdi andan sonra Şâh-ı feylesûf
 Ceng u sulh etvârına sâhib-vukûf
 Kondı Konya şehrine ol tâc-dâr
 Dutdı ol menzilde altı gün karâr
 İşbu menzilde ferîd-i Cem-şükûh
 Eyledi fermân ki dönsün ol gürûh
 Şâh fermâniyle pâşâlar hemân
 Yazdılar nice bin er döndi revân
 Urum-ili serhaddinün beğlerin
 Ol diyârın cümle ceng-ehillerin
 İtdi me'mûr u mutî' âzâdeye
 Tahtı teslîm itdi ol şehzâdeye
 Çün bular 'avdet idüb döndi giru
 Şâh 'azm itdi oradan illeru

(vr. 71b)

Konya'dan Şâh-ı zamâne yek-'inân
 Kırkpınar'a geldi kondı şâd-mân
 Bir konak dahî Pınarbaşı'nı bil
 Andan Akçaşehir gösterdi delîl
 Dûden u âkayun andan Gül-selem
 Nağre-zen Çayırı andan Niğde hem
 Andan olur Dalbasan yurd âşikâr
 Dalbasan'dan ol Karahısın u hisâr
 Hem Karangu Köpri oldu bir konak
 Kayseri şehrinde görüldi yarak
 Şâh dört gün durdı ol menzilde şâd
 Yetdi Karmân-ile Anadolu çü bâd
 Bir çerî cem' oldu kim devrân-ı pîr
 Görmemişdi böyle cem' u dârugîr
 Göçdi andan Şâh Engür göline
 Devlet u ikbâli geldi yolına
 Kondı andan sonra Sultân-hânı'nı
 Toza bandırdı felek eyvânını
 Göçdi kondı Çubuk sahrâsını
 Gördi 'âlem âdemî deryâsını
 İşbu menzilde şeh-i çâbuk-süvâr
 Bir ulak saldı ki sarsar-vâr vâr
 İt 'Aliyyü'd-Devle'ye k'iy horde-bîn
 Men budur Tebrîz'e 'azm idem yakîn
 İtme bir sâ'at ta'allül merd isen
 Ehl-i İslâm ile ger hem-derd isen
 Gel bu yolda sen de hem-râh ol bize
 Hüsn-i İslâm ile dil-hâh ol bize
 Çün 'Aliyyü'd-Devle'ye irdi rasûl
 İtmedi bu pendî Husrev'den kabûl

(vr. 72a)

Didi ol otuz yaşında nev-civân
 İşbu toksan yaşluyı aldir hemân
 Men ana varman eger hod Mehdî'dir
 Zâhir anun devri Mehdî 'ahdîdır
 Bu cevâb ile revân döndi berîd
 Göçdi Çubuk'dan gedik kondı ferîd
 Üskülec bir yurd u bir yurd-ı latîf
 Biri Dânişmend'lü dür rây-i zarîf
 Göçdi Şâh andan Sivâs'a yek-'inân
 Durdı sekiz gün Hudâvend-i cihân
 Leşker-i Rûmî'le hod beğlerbeği
 Dukakin-oğlu hem ol er gerçeği
 Çıkdı istikbâle işbu zikr olan
 Can virir bu yolda sâhib-fıkr olan
 Kondı Sivas önine Sultân hemân
 İtdi bir dîvân emr itdi revân
 Kayd gördi ol aradan illerü
 'İlmi ola tâ ki ilerü gerü

LEŞKER FIRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN PÎŞ EZ-NEVÂYİ NUSRET-Şİ'ÂR

İşbu menzilde Şeh-i 'âlî-mekân
 Böyle fermân itdi ol sâhib-kıran
 Kim nihâl-oğlu Muhammed Beğ benâm
 Karca Pâşâ dahî ol şîrîn kelâm
 Hem feraşâd ol Bayındır nâm-dâr
 Ya'nî bu üç bende vu çâbuk-süvâr
 Varalar sür'atle Erzincân'a tîz
 İttifâk ile ne hâcetdür sitîz
 Alalar ahbâr her yirden tamâm
 Kim tecessüs ideler her subh u şâm

(vr. 72b)

Şâh İsmâ'îl tavrından haber
 Dem-be-dem 'arz ide ol merdâneler
 Bir çerî koşdı bu a'yâna Selîm
 Kim 'adû havf itdi düşmen çekdi bîm
 Yürudi ol üç dilâver bî-direng
 Girdiler emriyle Erzincân'a teng
 Göçdi andan dahî ol gîtî-penâh
 Râhat ile kondı Râhat nâme Şâh
 Göçdi Râhat'dan ferîd-i rûzigâr
 Koçhisâr'ın kondı ol çâbuk-süvâr
 Kazlu göldür sonra Şâh'ın menzili
 Hem Uşekciler Kayası hâsılı
 Sa'b menzildir bu menzil(den) sakın
 Gitme bî-pervâ vu her cânib yakın
 Göçdi kondı Şahne Çayr'ın şehriyâr
 Andan Akşehr oldı yurd iy hûş-yâr
 Ez Bedir Suşehri andan Gökseki
 Var bu yurdun hem iniş hem yükseği
 Müşkilâtından bu yurdun bârgâh
 Ermedi ol gûne gösterdi Şâh
 Göçdi andan dahî ol rûşen-zamîr
 Ol büyük yurda nüzûl itdi zahîr
 Yassı Çimen nâma kondı sonra Şâh
 Andan illeruya toğruldı sipâh
 Bir safâlu tâğa kondı şehriyâr
 Anda bezm eyledi ol gün tâc-dâr

ÂMEDEN-İ RESÛL EZ-ŞÂH İSMÂ'ÎL

İşbu menzilde Selîm-i ser-firâz
 Otururken şâdumân u bî-niyâz

(vr. 73a)

Geldi ol yirde bir elçi tünd u tîz
 Erdebîl-oğlı'ndan ammâ pür-sitîz
 Şâh'a bir tâc u birez tiryâk ile
 Geldi fehîm it tuhfesin idrâk ile
 Şâh tâcın pâyimâl itdi revân
 Kıldı ol tiryâk ma'nâsın beyân
 Didi bu tiryâk mest itmez meni
 Kendüzün hod-tek perest itmez meni
 Lîk vardır mende bir tiryâk-ı mest
 Leşker-i ihsâsa andandır şikest
 Rezm u bezme İrdebil-oğlı gelür
 Bizden ol tiryâkı nûş itgeç bilür
 Lîk ol tiryâk u tâcı tâc-dâr
 Sakladıb emr itdi kim dursun bular
 Bir dem olur kim bu tiryâk u bu tâc
 Olur ol ser-geşte derdine 'ilâc
 Sordılar kâsıddan a'dâ hâlini
 Ya'nî bî-dîn surh-ser ahvâlini
 Ol ki tahkîk idi zâhir kılmağı
 Bildüğün ketm itdi bâhir kılmağı
 Virdiler işkence ol kâsıd ere
 Nâ-müsûlmân bed-gümân fâsıd ere
 'Âkıbet cân korkusundan bed-gümân
 Vâkı'i neyse revân itdi beyân
 Göçdi andan kondı Erzincân'a Şâh
 Şehr kurbından tutuldı bârigâh
 Dutdı sekiz gün bu kişverde sükûn
 Tûşe tedbîrini gördi zû-fünûn
 İşbu menzilde ferâh-şâd iy hakîm
 Ilgadı Tercân'a bî-pervâ vu bîm

(vr. 73b)

Dutdı Tercân'un beği Ahmed Beği
 Kırdı yoldaşın mer ol yeğleryeği
 Tâc u bâşın zinde serdârın bile
 Şâh'a irsâl eyledi vârnın bile
 Şâh'a 'arz oldı Feraşşâd itdüğü
 Surh-serle ceng peydâ itdüğü
 Bir kerem gösterdi Şâh-ı ser-firâz
 Kim Feraşşâd oldı şâd u bî-niyâz
 At u hil'at çul da virdi şehriyâr
 Ser-firâz oldı emîr-i nâm-dâr

TAHFÎF KERDEN-İ LEŞKER

Paşalar cem' itdi bir gün Hân Selim
 Hüsrev-i gâzî hemân Sultân Selim
 Böyle fermân itdi Şâh-ı kâm-yâb
 Server-i devrân şeh-i devlet-meâb
 Kim bu menzilde bu leşker bi't-temâm
 Kendi kendülerle fikr itsün müdâm
 Kimde kim vardur gümansuz zor zer
 Ol mana yoldaş olur eyler sefer
 İ'timâd iden bu yolda zorına
 Sabr iden dehrün bu telh u şûrına
 Ol bu sevdâ içre yâr olur mana
 Gam getürmez gam-güsâr olur mana
 Yoksa pîr u 'acz u bîmâr olan
 Atsuz olub za'îf u zâr olan
 Bu seferde hem-'inân olmaz bana
 Anlarun sa'y-i 'iyân olmaz bana
 Ol iki bin bu leşkerden alun
 Mustafa Beğ'le Süleymân'a salun

(vr. 74a)

Ol Sikender Pâşa-oğlı'n bâş idin

Uş bu mezkûrı ana yoldâş idin

Gönderin varsun Süleymân Şâh'a tîz

Turmasunlar kim gerekmez hoft u hîz

İşbu tedbîr ile döndi bir çeri

Böyle fıkr itdi erenler serveri

TERGÎB-İ A'YÂN HEMDEM PÂŞÂ-RÂ BE-DEF'-İ SEFER-İ ŞARK

Çün ekâbir gördi kim Dârâ-yı Rûm

Lâ-tekellûf itdi âheng u hücûm

Didiler ger geçe bundan şehriyâr

Dutmaz ol Tebrîz'e dek bir dem karâr

Kimsede yârâ vu kudret yok 'iyân

Kim bu emri men'ide pîr u civân

Didi Hemdem Paşa'ya a'yân-ı Rûm

Kim sen eylersin bu âhen emri mûm

Çünkü sensin cümle Şâh'ın hemdemi

Kim senünle vakti rûşen hem-demi

Söyle bir fursat deminde k'iy ferîd

'Ömrün efzûn ola bahtun ber-mezîd

Rûm'dan Tebrîz'e varmak çokdurur

Rûmilerde ol tahammül yokdurur

Yer götürmez işbu enbûhı bugün

Yerile yeksân ider kûhı bugün

Ne azık ne su vefâ ider bize

Sonra gerdûn bir cefâ ider bize

Ceddunuz Sultân Muhammed Pâdişâh

Hod 'Acem-çün derdi bî-pâyân sipâh

Geldi Tercân'a değin ol tâc-dâr

Düşmanın buldı vu itdi kâr u zâr

(vr. 74b)

Basdı şarkın leşkerin ol şîr-dil
 Sındı ol Sultân Hasan döndi hacîl
 Varmadı ardınca ol Şâh-i bülend
 Döndi bundan tahtına ol ercümend
 Sen dahî iy Şâh-ı gerdûn-iktidâr
 Geldün Erzincân'a uş bî-intizâr
 Girdin ol bî-'âr Şâh'ın şehrine
 Rûm'ı râm itdün anun kahrine
 Anda ger gayret olaydı yoksa 'âr
 Bir dem ol kişverde dutmazdı karâr
 Karşulardı sizleri ol bed-gümân
 Bir neberd eylerdi iy Şâh-ı cihân
 Sen dahî ceddin gibi dön tahtına
 İtimâd etme bu yolda bahtuna

'ARZ-NÜMÜDEN-İ HEMDEM PAŞA GÜFT U GÜY-İ A'YÂN RA GEŞTE ŞÜDEN-İ Ô

Bir zaman kim Şâh rûşen-hâl idi
 Şâh'a şevketden felek pâ-mâl idi
 Hüsn-i ta'bîr ile Hemdem bir nefes
 İş bu yüzden söyledi bir harf bes
 Anladı fikriyle îâmâsın anun
 Açdı gönlünden mu'ammâsın anun
 Hemdem'i emr itdi kim ma'dûm idin
 Ol fuzûlî böyle nâ-ma'lûm idin
 Kesdiler fi'l-hâl bâşın Hemdem'ün
 Atdılar yabana leşin Hemdem'in
 Çün ekâbir Hemdem'i gördi katil
 Bildiler kim katle men' oldur delîl
 Çekdi erkân-ı imâret hep dilin
 Gördi bu menzilde anlar menzilin

(vr. 75a)

İşbu menzilden tecessüs-çün meğer
 Pes Mihâl-oğlı'nı ol Cemşîd-fer
 Balı Voyvoda ile yoldâş itdi şâh
 Anları bu leşkere bâş itdi Şâh
 Böyle emr itdi ki leşkerden çıkun
 Dil tutun başlar kesün kişver yıkun
 Bizden öndin bir niçe menzil yürün
 Düşmanın ahvâlin etvârın görün
 Anı kim tahkîk idersiz 'arz idün
 Siz size işbu sülûki farz idün
 Hem bu menzilden Şeh-i kişver-sitân
 Mustafâ Beğ kim Polak dirler îyân
 Koşdı bir leşker dahî ol merde Şâh
 Böyle emr itdi ferîd-i dîn-penâh
 Kim yûri Bayburd'a iy çâbuk-süvâr
 Darbile al almasan itgil hisâr
 Her kızıl-bâşını anun def kıl
 Lâle hem görsen taşından ref kıl
 Çevresin al gâh top ur geh tûfeng
 Gâh yûri gâh tîğ ur iy ceng-peleng

BÂZ GERDİDEN-İ RASÛL-İ ŞÂH İSMÂ'İL

Çün bu me'mûrât hep oldı tâmâm
 Koydı Erzincân'ı göçdi nîgû-nâm
 Bir Çubuk nam adlu yurda kondı Şâh
 Ada-depe'ye varır andan sipâh
 Göçdi andan Hân'a kondı şîr-hû
 Sa'b idi ol yurd u hem yağdı tolu
 Vardı Karkun Çayın'na bâr-gâh
 Ol konakdan yürüdi Tercân'a Şâh

(vr. 75b)

Göçdi andan Üskülec nâm oldu yurd
 Mama Hâtûn yürür iy reh-süpürd
 Üskülüc'den göçdi Şâh iy nîk-nâm
 Hod Cınıs nâm oldu yurdı şâd u kâm
 Lîk bu menzil be-gâyet dûrdur
 Ger müsâfir gitmese ma'zûrdur
 Çün Cins'den göçdi Dârâ-yı cihân
 Alacalar Şâh'a yurd oldu 'iyân
 Göçdi andan Çermük'i ol tâc-dâr
 Balî boybâdeden (Voyvoda) irdi bir süvâr
 İki baş u iki canlu surh-ser
 Şâh'a gönderdi anunla çok haber
 İşbu menzilde ferîd-i rûzigâr
 Tâc u tiryâki çıkardı âşikâr
 Tâcı mâlâ-mâl itdürdi harâb
 Kakdı ol tiryâk-i pür-tiryâk-ı nâb
 Bunları virdi esîrun birine
 Bir teemmül it anun ta'bîrine
 Didi bu tâc işbu vaz'ile tamâm
 Göndürün bâşına lâıkdur müdâm
 Hem anun tiryâk itmezdir müfîd
 Al bu tiryâki ilet bizden berîd
 Zehr içür yârın sinânımdan 'iyân
 İşbu tiryâk anı def eyler hemân
 Hem anunla nâme virdi şehriyâr
 Nâme mazmûnı budur iy hûş-yâr
 K'iy memâlik Şâh'ı ârın yok mudur
 Cür'etün bir kaç süvârın yok mudur
 Şâhlumenkû vu Hayder memleket
 Men budur girdim bu mülke yek-cihet

(vr. 76a)

Leşkerun Mengücek'i basdı 'iyân
 Nâfına kakdı kazıklar iy fülân
 Sen mukâbil gelmedün hâlin nedür
 Gayretün yok mıdur ahvâlin nedür
 Gelmedün gözükmeyün hikmet neden
 Er isen meydâna gel iy kahbe-zen
 İy hamıyyetsüz kanı ârın senün
 Kande vardı lâf (u) güftârın senün
 Böyle mektûb ile peygâm itdi Şâh
 Server-i devrân ferîd-i dîn-penâh

ÂGÂH YÂFTEN-İ ŞÂH İSMÂ'ÎL EZ-LEŞKER-İ DERYÂ-MİSÂL

Saldılar ol kâsıdı çâlâk ana
 Vardı irdi tâc ile tiryâk ana
 Didi iy sermâye-i tâc u nigîn
 Uş gelüb irdi Selîm-i dûr-bîn
 'Âlem ehlin ser-be-ser girmiş ol er
 Şark milkin târ u mâr itmek diler
 Bir tehevvürle gelübdür Hân Selîm
 Kim 'aceb yok itsen andan havf (u) bîm
 Yâ mudârâ eyle yâ ceng eylegil
 Yâ kaçub bir yana âheng eylegil
 Erdebîl-oğlı çü sözden aldı behr
 Tünd u tîz oldu berîdin itdi kahr
 Didi İsmâ'îl bin Hayder menem
 Şîr-i nerlen ceng iden saf-der menem
 Gireli meydâna men ner-pehlevân
 Kimseden döndürmedüm dahî 'inân
 Şâh-ı Rûm'ın gerçi çokdur leşkeri
 Mende dahî var rumûz-ı Hayderî

(vr. 76b)

Men Horâsân milkin aldum âşikâr
 Eyledüm Keylân-zemîni târ (u) mâr
 Ne Urustân kaldı ne maşrik zemîn
 Gördiler gâzîlerimden tîğ u kîn
 Rûm u hod men bahş bahş itdim 'iyân
 Tahtum öpdî her yire bir pehlevân
 Men varurdum gelmeseydi ol ferîd
 Çekmedüm zahmet zihî bahtî sa'îd
 Anda ger çoksa sipâh u mâl u genc
 Mende dahî var süvâr-i zor-senc
 Gösterem men dahî ana çok süvâr
 Yer yüzün tâcile idem lâle-zâr
 'Arz idem ana Horâsân leşkerin
 Gösterem Rûm'a Urustan leşkerin
 Mars milkinin sipâhın cem' idem
 Belki Rûm u Şâm'ı dûr hem men' idem
 Şimdi Âzerbâyçân ile 'Irâk
 Yüz bin âdemdir mürîdi bî-nifâk
 Gösterem Bağdâd'dan tâzî-süvâr
 Bende dahî var sipâhî Sad-hezâr
 Âmid u Mardîn u Kürdistân eri
 Cem' olur bir Hind'e gel dîsem berî
 Ab-ı Amû'dan kıyâsen tâ Furât
 Vardurur bî-şübhe nısf-ı kâyinât
 Uş menem hakkımdadır bu zikr olan
 Düşman olmaz mana sâhib-fıkr olan
 Bî-tekellüf ger gelürse Şâh-ı Rûm
 Bizni âteş bilin u kendüyi mûm
 Bir neberd idem anunla kim sitem
 Araya koya şefâ'at-çün kadem

(vr. 77a)

Tîğ-i Hindî görmemiştir ol gürûh
 Kendü kendüyi sanır sâhib-şükûh
 Çün bu işden âgah oldu kîne-hâh
 Leşkerin dirdi müheyyâ oldu Şâh
 Göçdi andan Erzurûm-ı kondı Şâh
 Andan aldı Karakang'a bezm-gâh
 Lîk bu menzil yakın menzildürür
 Yol eri bundan besî hoş-dildürür
 Göçdi andan çün konaktır Matrahac
 Monla Kâsım köydür andan revâc
 Göçdi andan dahî ol devletli Şâh
 Evgümi Çayırî'na kondı sipâh
 Dinle bu menzilde yağmur yağdı cân
 Heb menâzil kıssasın menden enân
 Kondı Çoban Köprüsî'n andan Selîm
 Köprinün suyu 'Araz'dandır kadîm
 Köpriden çün göçdi Şâh-ı horde-dân
 Alagöz bir köydürür kondı sipâh
 Bunda gündüz yağdı yağmûr iy hakîm
 Gerçi bu menzil ıraktır çekme bîm
 Göçdi andan kondı Sökmen Köy'e Şâh
 Gürci'den bir ilçî geldi nîk-hâh
 Hediye vü çok pîş-keşlerle tamâm
 İlçî ol Eymürzie çâbukdan benâm
 Hem anunla iki zîbâ nev-civân
 Kim 'Aliyyü'd-Devle'ye olur yegân
 Ötiler Şâh'un elin anlar dahî
 Çâbukun ilçî ile iy ahî
 Surhu-serden anlar itmişler firâr
 Çâbukun yanında tutmuşlar karâr

(vr. 77b)

İlçiyile geldiler fursat demi

Gördiler ol tâc-dâr-ı a'zamı

İşbu menzilden 'Ali bin Şehsüvâr

Pâdişâh'ın emriyle oldu süvâr

Şâh fermân itdi kim ol pehlevân

Yüriye bir dil ala yâ ide kan

Göçdi Sökmen'den dahî Sultân Selîm

Güllü Yurd'a kondı ol bî-havf u bîm

İşbu menzilde Huzâvend-i 'ukûl

Eyledi küçük mirâhûrî rasûl

Saldı Mirzâ câbuka peygâm ile

Lîk kaldı ilçi nîkû nâm ile

Virmedi ana icâzet şehriyâr

Yürüdi 'askerle ol bir rûzigâr

Güllü'den göçdi Şeh-i 'âlî-cenâb

Göle kim bir kal'adır illâ harâb

Anı menzil itdi ol gün Hân Selîm

Hüsrev-ı 'âlî-neseb Sultân Selîm

İşbu menzil bir yiğit Yahyâ be-nâm

Hod silâh-dâr oğlanıydı ol gulâm

Bir kızılbaş ki Şâdî nâm idi

Şâd-nâm ammâ melâl-encâm idi

Korçuluk etvâriyle mevsûf imiş

Körşâdî dimegile ma'rûf imiş

Başdan ayağa zerrîn polâda ğark

Kılıcına tahsîn iderler ehl-i şark

Dâd idüb dil almağa gelmiş meğer

Aldı Yahyâ anı gösterdi hüner

Geldi dergâh-ı mu'allâya esîr

Ol mübârizden haber sordı vezîr

(vr. 78a)

Böyle takrîr itdi ol şûrîde-baht
 Kim beni rûşen bilür Dârâ-yı taht
 Ya'nî İsmâ'îl bin Hayder be-nâm
 Şâh-ı 'âlî Hüsrev-i pür-ihtişâm
 Meclisinden mest çıkdum dâvâyile
 Toldı Yahyâ milke da'vem çâvile
 Ilgadım geldim bu serhadde çü-bad
 Bahtına fercâme itdüm i'timâd
 Rûmî'den bir dil dutam dirdim nihân
 Rûmîye dil şimdiden geldüm 'iyân
 Ger sorarsız kandedir ol bî-hirâs
 Şimdi Tebrîz'inde eyler men kıyâs
 Dirliğin arturdu Yahyâ'nun zahîr
 İtdi in'âmât oldu dest-gîr
 Anun ile hem-râh olanlar tamâm
 Şâh'dan gördi 'inâyet aldı kâm
 Kal'adan çün göçdi ol ferhunde-fâl
 Kondı Aydın Beğ köyine bî-melâl
 Vardı Şâh andan leşker üzre tîz
 Kondı ol Toprak Hisâr'ın bî-sitîz
 Göçdi andan kondı Tuzla Suyu'na
 Tuzla'dan hod Gayb Işığ'ın köyüne
 Geldi bu menzilde Çavuş Balı hemân
 Böyle takrîr itdi ol rûşen-beyân
 Kim Mihal-oğlu Muhammed Beğ benâm
 Bendeye bu nev'a gösterdi peyâm
 K'Ustacalı oğlu geldi nâm ile
 Hoy'a vardı kondı fikr u hâm ile
 Âmid u Mardîn ile itmiş vedâ'
 Maslahata Şâh itsün istimâ'

(vr. 78b)

Böyle diyü virdi anda ol cevab
 Şeh didi göçmek durur imdi savâb
 Hem o günde Alatağa yağdı kâr
 Onyedi günü Ağustos'un şümâr
 Göçdi andan dahî ol Şâh-ı kibâr
 Yer yüzün bayraklar itdi lâle-zâr
 Kondı Sakallu'yı Şâh-ı ser-firâz
 Hüsrev-i şîr-efken u düşman-güdâz
 Şehsuvâr-oğlu 'Ali Beğ'den revân
 İşbu menzilde bir er geldi devân
 On Kızılbaş başın ol çâbuk-süvâr
 Şâh'a göndermiş garaz bu i'tibâr
 Şâh çün gönderdi anun da'vâsını
 Cûşa getürdi kerem deryâsını
 Çavlad' ızhâr itdi Dârâ-yı cihân
 Virdi bir at u bir altun boz doğân
 Bir murassa' zîn u bir altun licâm
 Ol semender üzre dahî in'âm-ı 'âm
 Kıpkızıl altun zincirin bile
 Viribdi bu cümlei anun ile
 İki fâhir hıl'at u şimşîr-i zer
 Kabzası üç filor(in u) çok güher
 Bir kerem gösterdi Şâh-ı şîr-dil
 Kim 'Ali bin Şehsüvâr oldi hacîl
 Mâcerâ sordı ol erden tâc-dâr
 Böyle takrîr itdi ol bâsah-güzâr
 K'iy ferîd-i 'asr Dârâ-yı zemîn
 Yâver olsun Şâh'a Rabbü'l-'âlemîn
 Çıkdı Şâh emriyle ol 'âlî-cenâb
 Gice gündüz ılgadı bî havf u hâb

(vr. 79a)

Basdı yurdun Ustacalu'nun ferîd
 Hâli buldı yurdı halkı nâ-bedîd
 İt ürer yurdunda dahî dūd u tūn
 Dūn göçūbdūr söylediler yâ bugün
 Sürdi ardınca mübâriz yitmedi
 Durdı ayrık hıbet ehli gitmedi
 Dil dutan diyü her taraf ol pehlevân
 Bir kaç er göründi düşmandan nihân
 Kendü busdı bir kemîn-gehde hamûş
 Subhadek bî-dâd kıldı çeşm u gûş
 Dūn demin çekdi vü subh urdı nefes
 Fârîğ oldu dūn belâsından 'abes
 Müjde geldi k'iy hünerver pehlevân
 Bî-'aded baş kesdük aldık zebân
 Düşman alındı vü efsûsı dahî
 Var içinde Rûm cāsûsı dahî
 Kesmemiş bâşın bunun ol bü'l-fudûl
 'Âkıbet itmiş bu cāsûsi rasûl
 Nâmile Şeyh Ahmed ol pür-hîle-dâr
 Hîle vü telbîs ile bulmuş zafer
 Zâhirâ dergâhdan olmuş revân
 Şarka girmiş sûretiyle pehlevân
 Varmış o câna tecessüs-çün bu er
 Anlamışlar işbu cāsûsı meğer
 Erdebîl-oğlı'na 'arz olmuş revân
 Kim bu Rûmîden gelūbdūr bî-gümân
 Katline emr itmiş anı hem cevâb
 Kısasormuşlar revân virmiş cevâb
 Kim meni Ekrâd u bânîdir tamâm
 Saldılar 'afv içün iy ferhunde-fâl

(vr. 79b)

Şâh'dan ihsân umarlar iy ferîd
 Men tazarru' çün budur geldüm berîd
 Didiler göster bu da'vâdan nişân
 Mihr u nâmın kani ızhâr it 'iyân
 Didi Rûmîden kebûter fi'l-mesel
 Nâme-le uçmaz bu yoldan yok mahal
 İ'timâd itmiş anun güftârına
 Mâni' olmuş işbu söz âzârına
 Belki hil'at vermiş ol çeşmi hâb
 Hil'at ile çok kitâb-ı müstetâb
 Nâmeler virmiş buna ol bed-gümân
 Şark a'yânına Rûmîden nihân
 Uş bu câsûs (tâ) o candan Hoy'e dek
 Şâh'a yoldaş olmuş u çemmiş sükûk
 İşbu başlar birle çıkmış nâ-gehân
 Fursat isterken budur geldi 'iyân
 İstedi câsûsı ol ferhunde-fâl
 Sordı ahvâlin anun fi külli hâl
 Şâh ana dahî 'inâyet eyledi
 Cân ile ol hem itâ'at eyledi
 Göçdi andan dahî Şâh-ı nev-hırâm
 Yürüdi ikdâm ile her subh u şâm
 Üçkilisa oldı andan sonra yurd
 Geldi bu menzilde hem bir reh süpürd
 Şehsüvâr-oğlı'ndan olda dost-kâm
 Zü'l-kadir-oğlı ki pür-bende benâm
 Bu hod onbir baş getürdi bir mezîd
 Ana dahî anca lutf itdi ferîd
 Kondı Bâzîrgân Suyı'n andan sipâh
 Dana Sazı'na yöneldi bârigâh

(vr. 80a)

İşbu menzilde dutuldu âfitâb
 Âfitâba her kûşûf oldu hicâb
 Hod Cemâzi'l-Âhir ayında zamân
 Hem yigirmi sekizinci gün 'iyân
 Râst yekşenbe günü ol subh-dem
 Tâ dem-i duhâ güneş çekdi elem
 Sâzdan göçdi Şeh-i pür-ihtişâm
 Hod Karapınar'a kondı nîk-nâm
 Ovacuk Sahrâsı'na çün geldi Şâh
 Şâh'a kuruldu otak kondı sipâh
 İşbu demde bir haber geldi revân
 Kim budur irişdi a'dâ bî-gümân
 Göçdi konmuşken otâğı serverin
 Geçdi ol sahrâyı esbâb-ı erin
 Çalduran Ovası üzre tağa Şâh
 Kondı hâzır oldu ceng için sipâh
 İki cânihden karavul turdı fâş
 Ol gice tâ-subh başlandı savaş

MÜHEYYÂ ŞÜDEN-İ 'ASÂKİR-İ RÛM VE MUHÂREBE-İ KIZILBÂŞ-I ŞÛM

Subh-ı sadık k'âfitâb-ı hoş-hırâm
 Asdı Nîl-künbete zerrîn câm
 Hüsrev-i hâver-zemîn çekdi 'alem
 Leşker-i encüm 'alemden itdi rem
 Göklere çıkdı hümâ-yı âfitâb
 Ol hümâyı gördi mahv oldu 'ukâb
 Râğ-ı zulmetden zuhûr oldu sabâh
 Şâhbâzî şems gösterdi cenâh
 Rûşen oldu devr-i gerdûn bir dahî
 Çehre açdı kûh-i hâmûn bir dahî

(vr. 80b)

Tanrı'ya itdi tevekkül Hân Selîm
 İndi tahtından revân Sultân Selîm
 Urdılar rahşın gül endâmına zîn
 Çekdiler k'iy Şâh-ı dîn devletle bîn
 Bâdiye üstine çıkdı Şâh-ı Rûm
 Leşkeri Ervâm ahkâmında mûm
 Saf saf itdi leşkerin bî-reng içün
 Ehl-i Rûm oldu müheyyâ ceng içün
 Yer yüzün tutdı serâ-ser ehl-i Rûm
 At ayağından yıkıldı merz-i bûm
 'Arşa irdi boru zurnânın demi
 Kerre-nây âvâzı basdı 'âlemi
 Top asvâtı vü âvâz-ı tûfeng
 Göklere çıkdı vü âlem oldu reng
 Dutdı kûh u deşti gûnâ-gûn 'alem
 Sûr'a zâhir urdı İsrâfil dem
 Al yeşil bayrâğ ile toldı hevâ
 Lâciverdiyken siyah oldu semâ
 Şark şâhı dahî ol gün subh-dem
 Haşmetile bindi kaldırdı 'alem
 Sağ u solın düzdi Şâh-ı tîre-rây
 Çarha çıkdı toz avâzıdır ay
 Çalduran sahrâsın itdi lâle-zâr
 Kırmızı tâciyle ol çâbuk-süvâr
 Dutdı ol sahrâ yüzün rengîn direfş
 Kim yeşil kîm kızıl kimi benefş
 Sad hezârân âdemî oldu süvâr
 Hep mübâriz tîğ-zen hançer-güzâr

(vr. 81a)

Nîzeden oldu neyistân ol fezâ
 Ortaya girdi rızâyîçün kazâ
 İtdi bayraklu hevâ-yi lâle-gûn
 Tâcile oldu zemîn deryâ-yı hûn
 Kırmızı tâciyle elvânî- 'alem
 Bîd u serv u erguvân idi be-hem
 Leşkerin dirdi alaylar bağladı
 Er başın gösterdi tuğlar bağladı
 Çün kızıl tâciyle bindi ata Şâh
 Lâle dahî Şâh içün çekdi sipâh
 Tanrı'dan bî-bâk hûn-rîz ol ferîd
 Leşkeri cümle fedâyî vü mürîd
 Cevşen u polâda ğark oldu sipâh
 Ceng içün gördi yarak seyrâna Şâh
 Er libâsı yir yüzün itdi bahâr
 Tâc-ı hamrâdan zamâne lâle-zâr
 Girdi ol sahrâya çok ra'nâ bedev
 Her yeri sarsardan almışdır giru
 Her bedev bir şîr olub giydi peleng
 Şâh içün ister ide şîrâne ceng
 Ol bedevler heb murassa' zîn ile
 Tolu her zîn-hâne nakş-i Çîn ile
 Her birisi bir murassa' zîn ile
 Mâlikâne kim endek zeyn ile
 Saf saf itdi leşkerin şîrâne Şâh
 İşbu âyînile gösterdi sipâh
 Sola Ustacalu'yı koydı ferîd
 Sağa kendü turdı vü cem'-i mürîd
 Şâh İsmâîl bin Hayder be-nâm
 Turdı ol meydân içinde dost-kâm

(vr. 81b)

İstedi bir ehl-i hıbrat ol ferîd
 Rûm için 'arz oldu Şâm'a bir mürîd
 Gelmedin meydâna ceng için sipâh
 Malkoç hâcibini almışdı Şâh
 Dil getürmüşlerdi Rûmî'den anı
 Sordı anı Şâh kim ol er kanı
 Uşbu dem buldurdı ol dânâ eri
 Ana fermân itdi k'iy er gel beri
 Rûm'ın evzâ'ın u ahvâlin bana
 Söyle birbir çünkü rûşendir sana
 Âl-i 'Osmân'un sipâhın bilmezem
 Anların men resm u râhın bilmezem
 Çok sipâhîler gelübdür ol ferîd
 Kimdir anlar âşikâr it iy mürîd
 Şimdi bu tağdan iner sahrâya ol
 Göz kızardır lâle-i hamrâya ol
 Sen inerken anları göster mana
 Gitme yanımdan zaman (hiç) bir yana
 İşbu güft u gû içinde Şâh-ı şark
 Bir alay göründi heb polâda ğark
 Çıkdı ceybinden bu demde âfitâb
 Düşdi ol kûhsâr üzre Şâh hicâb
 Sad-hezârân âfitâb itdi zuhûr
 Her silâhı kıldı bir rahşende nûr
 Göklere dutdı serâ-ser gerd u hâk
 Nâ-gehân ol hâki berbâd itdi çâk
 Zâhir oldu gerd içinden âdemî
 Basdı ol âdem tamâm-ı 'âlemi
 Başlarında heb kızıl tâc anların
 Gürz u tîğî kana muhtâc anların

(vr. 82a)

Âsumânî tonları ser-tâ-kadem

İçleri gayri kisvet pûş kem

Başı altun bir 'alem çıkdı 'iyân

Kırmızı bayraklu bî-pâyân sinân

Ol 'alem almış şafakdan bir kumâş

Kana boyanmış şafak-tek böyle fâş

Sordı Rûmî'den bu cem'-i Şâh-i şark

Kim nedür bu ra'da u bu rahşende bark

Ol kızıl sancak kimündür it 'iyân

Kırmızı bayrakludur vir-gil nişân

Bu sipâhın söyle sâlârın bana

Kimdürür 'arz eyle serdârın bana

Böyle takrîr itdi ol nâsih-güzâr

K'iy sipeh-sâlâr-ı Şâh-ı nâm-dâr

İşbu leşker kim sorarsın bendeden

Bende-i der-mende-i şermendeden

Bunların küffârilendir işleri

Katl iderler dâym ol şerkeşleri

Nîgebolı bir vilâyetdür be-nâm

İşbu leşker ol diyârundur tamâm

Kâfir ile dem-be-dem eyler neberd

Gâzilerdir işbu cem'-i şîr-merd

Beğleri olur Mihâl-oğlanları

Âl-i 'Osmân'a fedâdur canları

Eski 'Osmân'dan bular tâ işbu dem

Bendedirler sâdık u sâbit-kadem

Bu Mihâl-oğlu Muhammed'dir gelen

İşbunun emsâli bî-haddir gelen

Anların ardınca çıkdı bir sipâh

Kim karardı gökde tozdan mihr ü mâh

(vr. 82b)

Toz içinden bir sipâh oldu 'iyân
 K'âferîn didi zemîn ü âsumân
 Başı altun bir 'alem çıkdı yeşil
 Gölgesi şâmil kıyâmı mu'tedil
 Nîzeler heb sebze-gûn bayrağıle
 Mîşe bezendi yeşil evrâk ile
 Hem 'alem hem nîze bayrağı yeşil
 Sebze-zârın itdi gerdûnın hacil
 Âdemîsi cümle giymişler sepîd
 Gül zamânmda misâl-i misk-i bîd
 Şâh sordı kim bu bî-pâyân sipâh
 Kangı kişverden gelür iy nîk-hâh
 Ol yeşil sancak kimündür mu'tedil
 Bunca bayraklar ne yüzdendir yeşil
 Kimdürür serdârı bu haylin benâm
 Nereden virildi bunca izdihâm
 Rûmî didi k'iy sipâh-sâlâr-ı dehr
 Dehr elinden çekme endûh ile kahr
 Kişver-i İsfendiyâr'undur bu hayl
 Beğleri heb Âl-i 'Osmân'a tufeyl
 Ol 'alem kim sebz u ra'nâdır 'iyân
 Sâye göster servdir illâ revân
 Nâmile Mirzâ Beğ'ündür iy ferîd
 Âl-i 'Osmân'a ceden 'an ced mürîd
 Söylenür İsfendiyâr-oğlı be-nâm
 Vâkîf ol iy Hüsrev-i pür-ihtişâm
 Uş karavoldur bu yek-ser bî-gümân
 Şimdi kopar fitne-i âhir zamân
 Kopdı bundan sonra nâ-gâh bir ğubâr
 Zulmete ğark oldu diyâr u diyâr

(vr. 83a)

Zâhir oldu toz içinden bir gürûh
 Kim götürmezdi anı hâmûn kûh
 Çıkdı bî-pâyân u bî-had âdemî
 Gerde girdirdi tamâm-ı 'âlemi
 Lâle-i hamrâ bigi heb surh pûş
 Sanasın deryâ-yı hûndur ordı cûş
 Ol gürûh içinde gûnâ-gûn 'alem
 Kerre-nây u borusiler zîr u bem
 Sordı Rûmî'den bu bî-had halkı Şâh
 Kim ne yüzdendir bu gûnâ-gûn sipâh
 Rûmî didi k'iy Şeh-i Cem-iktidâr
 Kâmyâb itsün seni Perverdigâr
 İşbu bî-pâyân sipâh iy zû-funûn
 Kim göründi gözlere deryâ-yı hûn
 Heb yayan tâyifesindendir bu hayl
 Eylemezler her-gîz işbu zîne meyl
 Bunlara Rûmî 'azebdir iy ferîd
 Âl-i 'Osmân'a mürîd oğlu mürîd
 Çıkdı andan sonra bu leşker ki Şâh
 Kaldı hayrân bi'z-zarûre çekdi âh
 Göklere çıkdı bu leşkerden ğubâr
 Nûr gitdi dehr-i gerdûn oldu târ
 Toz içinden çıkdı bir leşker 'iyân
 Kim götürmezdi zemîn u âsumân
 Gözden alaylar kenârı nâbedîd
 Anların şânında "enzelne'l-hadîd"
 Çok 'alemler çıkdı altun başlu heb
 Her 'alem altında bir sâhib-neseb
 Ol 'alemler içre bir a'lâ 'alem
 Başı rahşende misâl-i câm-ı Cem

(vr. 83b)

Şâh sordı Rûmî'ye ki ehl-i hûş
 Di kimindir işbu gülbânk u hurûş
 Gûyiyâ sultân Selîm oldu süvâr
 İşbu kesret kendüdür bî-intizâr
 Rûmî didi iy zamâne ferdi Şâh
 İşbu sen benzetdüğün şimdi sipâh
 Bir beğidir ol erenler şâhının
 Kemterîn bir bendesidir kâhinun
 İşbu ihtişâm u bu leşkerler tamâm
 Anadolu milkinündür Rûm'a râm
 Mîr-mîrânı bu şevketle 'iyân
 Hod Sinân Pâşa'dur ol ner-pehlevân
 Din hevâdârıdır ol çâbuk-süvâr
 Nice kez küffârı itmiş târ u mâr
 Gâzidir ol pehlevân iy ceng-cû
 Hem peleng-rezmdir hem şîr-hû
 Ger tavâşîdir velî ol pehlevân
 Erlik ile şöhre olmuşdur 'iyân
 İşbunun ardınca çıkdı bir çeri
 Kim ğubâr u gerdi dutdı gökleri
 Basdı eşyâyı tamâm ol gerd-i hâk
 Esdi yil hâkin yakasın itdi çâk
 Toz içinden çıkdı bir bî-had ferîk
 Cevşen pûlâd içinde heb ğarîk
 Oldı tâğın sağ yanından 'iyân
 Bellüsüz oldu zemîn ü âsumân
 Bunda zerrîn ser 'alemler çekdi bâş
 Ol 'alemler zeyni gûnâ-gûn kumâş
 Her 'alem dibinde bir ğırrende şîr
 Hem mübâriz hem bahâdır hem dilîr

(vr. 84a)

İçlerinde bir yeşil sancak durur

Âsumân ile durub pehlev-urur

Şâh didi kim bu leşker bî-hilâf

Pâdişâh'ındır ne hâcet ihtilâf

İşbu ferriyle şükûh ânundurur

Böyle hod refât kûh ânundurur

Rûmî didi k'iy zamân içinde ferd

Pehlevân-ı 'asr u meydân içre merd

İşbu leşker kim görüldi âşikâr

Bu 'alemler bunca bî-pâyân süvâr

Cümle Karaman milkinündür bî-gümân

Şâh 'aleminden niçün kılsun nihân

O 'alemler beğlerindir iy emîr

Lîkin ol beğlerbeğiden ol habîr

Bir kulıdır işbu 'Osmân oğlu'nın

Bendesidir böyle ol Hân oğlınm

Söylenir nâmiyle Zeynel Pâşa ol

Muntazırdır ceng ile pür-haşe ol

Ol mu'allâ sancak ânundur 'iyân

Ana tâbî'dir bu cümle bî-girân

Şâh bu takrîr içün gûş eyledi

Kendü kendüyi ferâmûş eyledi

Çıkıdı andan sonra bir hayl u haşem

Toz (u) gerde içinde gûnâ-gûn 'alem

Bu şimâlî lîk bî-pâyân sipâh

Şöyle kim tozdan karardı mihr u mâh

Tâğ u tâşı basdı yekser âdemi

Toza ğark oldu sipihri- 'alemi

Şâh didi işbudur Sultân Selîm

Kim bu ferriyle gelür bî-havf u bîm

(vr. 84b)

Rûmî didi iy Şeh-i ferhunde-fâl
 Dehr elinden çekme-gil her-giz melâl
 İşbu nev'-i nev' sancaklar ki var
 Bunca bî-hadd u nihâyetsüz süvâr
 Rûm milkinden çıkubdur kîne-hâh
 Ol diyârındır bu haşmetlü sipâh
 Ehl-i Rûm'undur bu sancaklar tamâm
 Rûm'a tâbî'dir bu hayl u izdihâm
 Bunda Kâsım Pâşa'dur beğlerbeği
 Vâkıf olgıl iy erenler gerçeği
 Ol mu'azzam sancak anundur yakîn
 Gelmedi dahî Şeh-i rûy-i zemîn
 Şimdi Sultân Ahmed'in milkin tamâm
 İşbunun hükmindedir iy nîk u nâm
 İşbu güft u gûda nâ-gâh bir ğubâr
 Çıkdı vu itdi tamâm eşyâyı târ
 Bir karanu toz kopdı nâ-gehân
 Ser-be-ser târik u teng oldı cihân
 Toldı zulmetle dünyâ-yı denî
 Lâciverdî çarh oldı sûsenî
 Künbet-i mînâ-yı şeb-reng itdi gerd
 Tozdan mihr u meh oldı lâciverd
 Basdı ol kûh-sârı bir leşker ki Şâh
 Didi zî leşker zihî hayl u sipâh
 Ditredi ol tâğ heybetden tamâm
 Tâğı pâymâl itdi yekser hâss u 'âm
 Cebhe cevşen pertevinden âfitâb
 İndi yüz toprâğa sürdi aldı nâb
 Çıkdı çok sancakla bî-pâyân süvâr
 Sancak(l)u bayrak zuhûr itdi bahâr

(vr. 85a)

Kûh kûh oldu alaylar neng için
 Tîğlar çıkdı kınından ceng için
 Şâh didi işbudur Dârâ-yı Rûm
 Şevketile geldi gösterdi hücum
 Rûmî didi k'iy ferîd-i ercümend
 Görme devrân âfetinden sen gözend
 İşbu enbûh bu halk-ı bî-şümâr
 Rûm-ili gâzîleridir âşikâr
 Bunlar anlardır ki küffârı müdâm
 Târ u mâr eylerler iy ferhunde-nâm
 İşleri dün-gün gazâdır Şâh için
 Heb fedâyîdür sebîlü'llâh için
 Uş bu yoldan küfr girmiş mâteme
 Bunlar irmişdir cihâd-ı a'zama
 Can-fedâyî pehlevanlardır kamu
 Yek-cihetler hem-'inânlardır kamu
 O 'alemler Rûm-ili'nündür tamâm
 Bir beğindür her biri anun be-nâm
 Başı altun ol kızıl vâlâ-'alem
 Gâh gösterür şû'â-ı câm-ı Cem
 Ol Hasan Pâşa ferîdindir be-nâm
 İşbu sancaklar anı gözler müdâm
 Rûm-ili Beğlerbeğîdür ol er
 Hem diyânet vardır anda hem hûner
 Sînesin tîr u kazâ-çün açmış ol
 Dîn yolunda bâş u candan geçmiş ol
 Uş şehâdet menzilin gözleb gelür
 Evliyânı öldüğün gûyâ bilür
 Şâh'a çün 'arz itdi Rûmî kıssai
 Aldı Şâh ol kıssalardan hıssai

(vr. 85b)

Parmağın ağzına aldı ol ferîd
 Bir dem-i serdile didi iy ferîd
 Hân Muhammed'den Çeleb bîzâr ola
 Bozdı bu pürkârı bî-pergâr ola
 Bâ'is ol oldu bu gîrû-dâruma
 Gör ne husrân eyledi bâzârıma
 Böyle sultanla ol nâ-dân meni
 Hem sarâyitî kıldı ser-gerdân meni
 Rub'-ı meskûn ger dirilse bir yire
 İşbuna karşı gelirken yan vire
 İşbu hayf u bu teessüf içre Şâh
 Gam çekerken çıkdı nâ-gâh bir sipâh
 Bir karanlık dutdı âfâkı tamâm
 Toz u toprağa bulandı hâss u 'âm
 Lâciverdî çarha çıkdı gerd u hâk
 Yer yüzini göklere savurdu bâk
 Toz içinden ra'd u bark oldu zuhûr
 Sad-hezârân yerde zulmet içre nûr
 Tarfalardan pâre pâre düşdi kûh
 Âleme odlar bırakdı ol gürûh
 Her şerâre toz içinde bir güneş
 Her güneş bî-kâr içün bir nîze-keş
 Gâh tüfeng atdı tırâka gâh top
 Göge çıkdı top oldu çarh kûp
 Harbelerden yıldırım rahşandı
 Her yarak ol gün şerâr-efşandı
 Yüridi mûr u melâh-tek âdemî
 Çarha çıkdı boru zurnânın demi
 Zenberekle harbeler gösterdi nûr
 Toz içinden oldu âteşler zuhûr

(vr. 86a)

Ye'cûc (u) Me'cûc'e benzer bu ferîk
 Od içinden hep semender-tek ğarîk
 Kasdî kûh (u) deşti saf-saf ol gürûh
 Deşt bî-hûd oldu lerzân kaldı kûh
 Bir kızıl sancak gözükdî nâ-gehân
 Başî altun ol 'alem bir erguvân
 Bir kızıl sarı 'alemle çıkdı fâş
 Nîl'e uydı gönül nîlû gördi baş
 Her 'alem altında bin ağa be-nâm
 Dillerinde şöyle zikru'llâh müdâm
 Şâh çün gördi bû bî-had âdemi
 Gıtdi 'akl u hûş bağlandı demi
 Söyledi hey hey Selîm-i ser-firâz
 Eylemez mi böyle oddan ihtirâz
 Gör ne hoş girmiş bu od deryâsına
 Tekye itmişdür meğer esmâsına
 İşbu âteş-pârelerden ihtirâz
 İtmez ol deryâ-dil-i düşmân-güdâz
 Rûmî didi iy zamâne serveri
 Şâh-ı ma'nî Hayder oğlu Hayderî
 Yok bu leşkerde Selîm-i şîr-dil
 Hayret içre kalma vu olma hacîl
 İşbu hayl u sipâh u bî-hisâb
 Nîçe nîçe yerler itmişdür harâb
 Zenberekle top atar dâyim bu cem'
 Bunların savtına döymez değme sem'
 Harbe vu şimşîr ilendir işleri
 Katl iderler dîn içün ser-keşleri
 Ol gürûha söylenür Yeniçeri
 Bir amansuz yağîdır iy hûş eri

(vr. 86b)

Ol 'alem altındağı Yezdân-şinâs

Bunların ağasıdır ismi Ayâs

Tanrı'nın mecmû'-ı ismi andadur

İşbular dîvî tılısmı andadur

Zabt ider ol dîvî Yezdân emriyle

Ana tâbi'dür Süleymân emriyle

Ol sürer cenge bu enbûhı tamâm

Uş bular yeniçeridür ve's-selâm

Uş bular ebr u güneşdir ol civân

Her buludun bir ayası var 'iyân

Çün bu sözi aldı gûşe Şâh-ı fevk(şark)

Derledi oldu 'arak içinde ğark

Ol bî-hûş ol perîşân rûzigâr

Kaçdı andan 'akl (u) hûş itdi firâr

İşbunun-tek izdırâb içinde Şâh

Nâ-gehân oldu cihân mülki sipâh

Şark u garbı dutdı yek-ser gerd-i hâk

Toza ğark oldu semâyile sımâk

Gice gündüz bir zaman fark olmadı

Ayn-ı zulmet oldu ol şark olmadı

Yidi kat yirün birin kaldırdı bâd

Sanasın kim giru döndi devr-i 'Âd

Asumân halkına çıkdı tîre hâk

Hâkdan oldu mükedder çarh-ı pâk

Hakk'a yalvardı melekler k'iy İlâh

İşbu toz itdi semâvâtı siyâh

Kâsid itdi cümle tâ'atdan bizi

Zulmete sokdı hidâyetden bizi

Sen kerem göster hidâyet vir bize

Tâ'atin-çün istitâ'at vir bize

(vr. 87a)

Dinledi Sâni' du'âsın anların

Müstecâb itdi du'âsın anların

Bir yıl estirdi heman-dem Kirdigâr

Gitdi ma'dûm itdi gerd ile ğubâr

Zâhir oldı gerd içinden bir sipâh

Kim ta'accüb itdi çarh (u) mihr u mâh

Bir çerî kim şîş cihetden dışradır

Fehme sığmaz her san'atdan dışradır

Kopdı eşyâdan tamâmet bir gırîv

Ol gırîvin heybetinden kaçdı dîv

Toldı âdemden yemînile yesâr

'Âlemi âdem tamâm itdi hisâr

Mağrib u meşrik diyârı kûh kûh

Leşkerile toldı gösterdi şükûh

Âdemî deryâsı düşdi mevc mevc

Yer yüzün basdı sipâhî fevc fevc

Sağ yanı leşkerün bir lâle-zâr

Kırmızı bayraklu hayli bî-şümâr

Heb bulardan daşra bayraklu yeşil

İzdihâmından basîret münfa'il

Heb bular ispâhî oğlanı be-nâm

Lutfî Ağa'nun tamâm emrine râm

Dahî andan daşra bayraklar heb ak

Hayret itdi ehl-i Tebrîz ü 'Irâk

Sol cânibden gelen 'asker tamâm

Heb saru bayraklu bî-hadd izdihâm

Daşra andan bir sipâhî bî-firân

Heb yeşil bayraklu anlar hem-çünân

Bunların serdârı Ahmed nâm-dâr

Bu silahdâr ağa ol çâbuk-süvâr

(vr. 87b)

Dahi andan dışra bayraklu sepîd
 Sanasın geldi bahâr u miski-i bîd
 Ortasında iki sancak sâye-dâr
 Başları cevher be-gâyet mâye-dâr
 Ol 'alemler göklere çıkmış 'îyân
 Olmuş anunla müşerref âsumân
 Cevherinden nûr alurdu âfitâb
 Sâyesinde râhat olurdu sehâb
 Biri yeşil anlarun birisi ak
 Anlara hayrân bu mînâ-yı revâk
 Ol 'alem altında Şâh-ı ser-firâz
 Server-i devrân Selîm-i bî-niyâz
 Ak 'alem altında ol sâhib-şükûh
 Ferr u şevketle durur mânend-i kûh
 Didi Rûmî iy Şeh-i ferhunde-fâl
 Uş budur ol pâdişâh-ı hoş-hısâl
 Ak 'alem yeşil 'alem ânundurur
 Bu 'alemler ol Süleymân'ındurur
 Ol kızıl bayraklu oğlanlar ki var
 Heb sipâhî oğlanlarıdır bî-şümâr
 Saru bayrakla idenler girû-dâr
 Ol silâhdârundurur iy şehsüvâr
 Ol yeşil bayraklu alaylar duran
 Ûlûfeci bölüğüdür mevc uran
 Şol ki ak bayrak getürmüşler revân
 Ol garîb yiğitleridür bî-gümân
 Pes bu âyinile dârâ-yı cihân
 İndi sahrâya zihî bebr u beyân
 Düzdi sahrâ içre ceng için esâs
 Düzdi meydâna hüner-ber bî-hirâs

(vr. 88a)

Ol sufûfa itdi çavuşlar yasak
 Gördiler ceng ü neberd için yarak
 İşbu teşvîş (u) bu fıkır içinde Şâh
 Çıkdı ardından Ferîdûn bir sipâh
 Geldi bir haşmetlü leşker kim bu kevn
 Tîrelendi tozdan döndürdi levn
 Tîre toprakdan karardı gün 'iyân
 Ne zemîn peydâ idi ne âsumân
 Sad-hezârân âdemî oldı zuhûr
 Kopdı gûya haşr ile yevmü'n-nüşûr
 Şâh sordı Rûmî'ye k'iy ehl-i dîd
 Şeyhine irşâd iden kâmil mürîd
 Pâdişâh'dan sonra bu haşmet nedür
 Bunca zor u savlet ü şevket nedür
 İşbu bî-hadd u nihâyetsüz sipâh
 Kimdurur niçün buna bağlandı râh
 Sonradan niçün bular çıkdı bedîd
 Gerçek it Şâh'ı seversen iy mürîd
 Rûmî didi iy mübâriz pehlevân
 Bir galat söylenmedi sizden nihân
 Şimdiden sonra bunun-tek izdihâm
 Bî-nihâyetdür dükenmez hâs u 'âm
 İşbuna benzer ğubâr u hâk u gerd
 Eksik olmaz tâ tamâm ola neberd
 Kimi ağrıkdır bunun kimi nüzûl
 Yir yüzine yekser itmişdir şümûl
 Erdebîl-oğlı çü gûş itdi sözi
 Sanasın zehr itdi nûş itdi özi
 Durdı meydân içre Şâh-husn ol ferîd
 Geldi Şâh üzre dirildi her mürîd

(vr. 88b)

Şâh çün gördi bu deryâ mevcini

Kûh (u) sahrâlarda âdem fevcini

Nâ-ümîd oldu vücûdından tamâm

Kendi kendüye dîdi zî fikr-i hâm

Katre deryâla berâber mi olur

Hâk-i 'anber çarh-i ahdar mı olur

Bu güneşdir biz hemân bir zerre-üz

Bu İrem bâğı vü biz bir terre-üz

Bu hemân bir kûhdır men berg-gâh

Men gedâyım şimdi bildim üste Şâh

Bu Süleymân-ı zamândır iy şerîf

Biz anun yanında bir mûr-i za'îf

Bu denizdir biz heman bir katre âb

îşimüz bizüm harâb ender harâb

Pâdişâh uş şimdi gördi rûzigâr

Cem Cüneyd efsânedir İsfendiyâr

Şâh 'âlemde hemân 'Osmân imiş

Şâhlık ısmi bize bühtân imiş

Böyle 'âlî-şân ile kim ceng ider

Bol cihânı bâşına kim teng ider

Lîk çün meydâna girdi işbu er

Olalı tûğından anun behre-ver

Susamışdır kana anun hançeri

Kanduralum doğrasun koy pençeri

Çün kadem rencîde kıldı şehriyâr

Makdemine canlar idelüm nisâr

Lîk bu deryâya 'âkıl uğramaz

'Akla baksan kimse bağrın doğramaz

Kim girür od bahrine idrâkile

Kani hâk bahs ider eflâk ile

(vr. 89a)

İstedi Ustaca-oğlu'n Şâh-ı şark
 Didi men hem gösterem bir nev'a zerk
 Tur 'Ali vü Gûr Emîr ile Çiyân
 Bunların emsâli bir kaç pehlevân
 Bunlara emr itdi Şâh-ı şîr-dil
 Kim bizi Sultân Selîm itdi hacîl
 Bana kim tâbî'a mest olmak gerek
 Tanrı bilmez hod-perest olmak gerek
 Hûş u 'aklından giçen bî-kâr ider
 Bunda 'akl issi kaçan inkâr ider
 Şâh fermân itdi kim gelsün şarâb
 Surh-ser içün harâb olsun harâb
 Mest ü lâ-ya'kıl olub itsün savaş
 Bilmesinler tâ düşen kol mı ya baş
 Ol çü emr itdi revân geldi şarâb
 Nakl hâzır oldı vü çeng ü rebâb
 Câm u zerrîn toldı mâlâ-mâl mey
 Meclis-i kanunla germ itdi ney
 Rezm ü bezmin gezdi döndi lâ'l-fâm
 Surh-ser saf saf kadeh çekdi müdâm
 Bezm-ârâ ol sürâhî toldı kân
 Rezm kanından revân virdi feşân
 Surh-ser heb mest ü medhûş oldılar
 Ceng ikdâmiyle çavuş oldılar
 Bahr berden seçmez oldı surh-ser
 Bî-hıred yanında birdir hoş-k-i ter
 Girdiler meydâna ser-mest ü harâb
 Elde heb şimşîr u başlarda şarâb
 Tîğ-i Hindî çıkıdı kınından selef
 Bağladılar ceng içün mestâne saf

(vr. 89b)

Durdı ol meydân içinde Şâh-ı şark

Ât âdem atlu pûlâd içre ğark

Borı bağırdı figân itdi nefîr

Yer yüzün dutdı silâh-ı dâru-gîr

Solına Ustaca-oğlu'n koydı Şâh

Ânunile dahî bî-pâyân sipâh

Kendi sâğın bağladı durdı ferîd

Geldi heb üste dirildiler mürîd

Kalbe kudret bulmadı mîr ol şakî

Sâğına aldı tamâmet sancakı

Cevşen ü pûlâda ğark oldu süvâr

At ayağından hevâ doldı ğubâr

Her gönülden vardı kat' oldu ecel

Er başına hâzır oldu bu ecel

Köşeler doldı silâh u cengile

Deşt sengîn oldu kalyâ sengile

Yer hüründi anca kim doldı siper

Kerre-nây âvâzı itdi çarh-ı ger

Çaldıran sahrâsına çün girdi Şâh

Şâh'a karşugeldi ol şarkî-sipâh

Çün 'adû cem'ini gördi Şâh-ı Rûm

Bağladı alayların itdi hücûm

İki cânibden düzüldi saf safa

Cûş urub geldi zemîn mağzı tefe

Araya girdi siyâset dâd içün

Bağladı belin sitem bî-dâd içün

Hâzır oldu ceng içün esbâb-ı ceng

Nîze vu nây u cevşen bir hadeng

Mencenîk u top u şimşîr u sinân

Gürz ü tığ u tîr u âvâz-ı kemân

(vr. 90a)

Hep vezîrin hâzır itdi tâc-dâr
 Böyle fermân itdi ol düldül-süvâr
 Kim kapum halkın görürsüz uş 'iyân
 Anların sâğında ceng itsün Sinân
 Anadolu beğleriyle ol emîr
 Anların sâğında itsün dâru-gîr
 Anadolu'nın sâğında bî-direng
 Karaman cem'iyle Zeynel ide ceng
 Varsun ol beğlerbeği Karmân ile
 Anadolu sâğına fermân ile
 Tarh olub dursun anın sâğında fâş
 İki beğler her biri bir cem'a baş
 Biri Hüsrev'dir anın biri Ayâs
 Solı dahî sağa eylenüz kıyâs
 Kapu halkınun solunda bir neheng
 Dursun itsün Şâh'ile şîrâne ceng
 Ol Hasan Pâşa'dır iy a'yân be-nâm
 Urum ile beğlerin dîrsün tamâm
 Şâh'a karşı dursun itsün neberd
 Oldur imdi işbu meydân içre merd
 Ol yarak görsün bu yolda Şâh için
 Hem şehîd olsun sebîlu'llâh için
 Rûm-ili solunda koy dutsun karâr
 Pehlevân ya'nî 'Alî bin Şehsüvâr
 Tarh olub dursun ırakda ceng için
 Ol iki kardaş nâm u neng için
 Malkoç-oğlu 'Alî Beğ ikdâm ile
 Küçîrek Tur 'Alî Beğ olda bile
 Dursun önümde Ayas hâs fâş
 'Âkıbet mahmûd olur itsün savaş

(vr. 90b)

Kılıç ursun ol erenler serveri
 Çünkü tâbî'dür ana yeniçeri
 Ye'cûc u Me'cûc'i alsun yânına
 Od bıraksun surh-serler cânına
 Anların iki kolundan böyle heb
 Kat' için tîğle dursun ğarb
 Anların iki yanından arabalar
 Toplar atsun çıkarsun (çakrasun) harbeler
 Asker ardın ağırlığıyla üstüvâr
 Eylemek lâzımdur iy a'yân kâr
 Rûm Beğlerbeğisi Kâsım varub
 Beklesün ağırlığı ol dündâr olub
 Çün bu etvârile fermân itdi Şâh
 Düzdî paşalar anı bî-iştibâh
 İşbu zikrolanlar oldu bî-temâm
 Yerlerini bekledi durdı müdâm
 İşbu âyînile Şâh-ı ceng-cû
 Rustem-ı meydân Selîm-ı şîr-hû
 Merd-i meydân ol erenler serveri
 Hakk'a sığınub geldi ol meydân erî
 Çünkü 'azmitdi (vü) bâzâr oldu tîz
 Er ere karışdı kopdı ruste-hîz
 Pehlevanlar çarha cengin itdi sâz
 Kan döküp baş kesdiler bî-ihirâz
 İki cânibden bahâdır çıkdı fâş
 Pehlevanlar kesdiler meydanda bâş
 Birbirin itdi mübâriz imtîhân
 Er başın kesdi bahâdır dökdi kan
 Her dilâver neng için ceng eyledi
 Şâh önün kanile gül-reng eyledi

(vr. 91a)

Pehlevanlar baş kesüb kan itdiler
 Şâh önünde kelle ğaltân itdiler
 Deftere girdi bahâdır nâmile
 Kâmın aldı Şâh'dan in'âmile
 Pehlevanlar ismi süst oldu tamâm
 Dehr tûmârında kaldı bunca nâm
 Cûşa geldi iki deryâ lâ-muhâl
 Kulzum-i 'ummân şebîh oldu mecâl
 Ma'reke kan toldı şimşîr urdı dem
 Kana boyandı kalender-tek 'alem
 Lâle-zâr oldu o sahrâ yek-sere
 Lâle-gûn tâc anca kim düşdi yere
 İş bu dem Ustacal-oğlı bî-sebât
 Sağma Sultân Selîm'in saldı at
 Anatolî üzre geldi tîz u tünd
 Lîk tîğın gördi ol meydanda künd
 Rû-be-rû oldu Sinân Pâşa'ya merd
 Bir kıyâmet kopdı kim oldu neberd
 Düzdiler meydanda katliçün esâs
 Baş kesildi gövde düşdi bî-kıyâs
 Bir neberd oldu vu bir ceng u sitîz
 Kim sanasın geldi rûz-i rûstahîz
 Döndürüşme at u erden aldı zor
 Kan mübâh oldu vü ağzın açdı gûr
 İş bu demde tarh olan Husrev Ayâs
 Ol Yezdân-perest u Hak-şinâs
 Bir kemînden çıkdı ol iki peleng
 İtdiler Ustacalu-oğlıyle ceng
 Bir siyâset kopdı kim devrân-ı dûn
 Kahrile gösterdi bir deryâ-yı hûn

(vr. 91b)

Tığ u gürzün çâk çâkinden zamân
 Sandı kim kopdı kıyâmet bî-gümân
 İşbu ceng içinde düşdi Beğ Ayâs
 Yörgüç-oğlu dahî düşdi it kıyâs
 Kim Sikender Beğ'dür adı iy ferîd
 Oldı iki beğ anda oldılar şehîd
 Çün Sinân Pâşa bu hâli gördi fâş
 Döndi tekrâr itdi bir ceng ü savâş
 Bunda da Karl-oğlu Sinân Beğ 'iyân
 Hâkim-i Beğ-şehri'nün ner-pehlevân
 Hem Muhammed Beğ ki sultân oğlıdır
 Ol bahâdır merd-i meydân oğlıdır
 Veys Beğ ki Kayseri'nin hâkimi
 Üçi de meydâna girdi der-hemî
 İtdiler ustaca-oğlu birle ceng
 Ceng bâzî şöyle kim ceng-i peleng
 Üçi dahî bunların düşdi bedîd
 Fî sebîli'llâh içün ya'nî şehîd
 Çün Sinân Pâşa bu hâli anladı
 Kendü tığ cür'etini tanladı
 Hışmile aldı sinânı ol Sinân
 Ustacalu-oğlu üzre pehlevân
 At salub bir nîze urdı ol ere
 Atıyle müfsidi urdı yere
 Ustacalu-oğlu'n ol bebrî-beyân
 Atdı atından yere ol dem 'iyân
 Virdi fırsat paşaya âhir Hudâ
 Gövdesinden bâşını itdi cüdâ
 Ol kulı sındurdı paşa darbile
 Kodı gitdi darben-darbile

(vr. 92a)

Sınğunun ba'zı ulaşdı Şâh'ına
 Kim kaçdı ol diyârıun tâğına
 Şâh İsmâ'îl bin Hayder dahî
 Ol erenler serveri saf-der dahî
 Aldı tîğın geldi ol meydâna tîz
 Kopdı mahşer geldi rûz-i rustehîz
 Taclu Hâtun cümle eskâliyle Şâh
 Mekr idüb eyledi bir 'âlî sipâh
 'Avretiyle bir 'alem koydı 'iyân
 Tâ görenler Şâh sansunlar hemân
 Kendü sağından bir kenâr itdi murâd
 Hîle ile cenge girdi şeyh-zâd
 Rû-be-rû oldı Hasan Pâşa'ya Şâh
 Rûm-ili'ne girdi ol bî-had sipâh
 Bir neberd oldı ki çarh-ı tîz-gerd
 Görmemişdi bir ana benzer neberd
 Rûm-ili'nin server-i ser-leşkeri
 Cenge girdi oynadı ebreşleri
 Beydakın meydâna sürdi Meysere
 Düşmanın kalbine girdi Meysere
 Sağ u soldan kopdı âşûb-i fiğân
 Susadı er kanına tîğ u sinân
 Malkoç-oğulları çıkdı firâz
 Her biri zâtında bir düşman-güdâz
 Şâh'a dokuşub bular ceng itdiler
 Ol bisâtı Şâh'a hod teng itdiler
 Toz içinde görmez oldı er eri
 Na'reden deng oldı çarh çemberi
 Boru zurnânın sadâsından hemân
 Deng u hayrân kaldı heftüm âsümân

(vr. 92b)

Toldı âdem hây u hûyından zemîn
 Fitne çıkdı halka gösterdi kemîn
 Toldı gavgâdan serâ-ser kâyinât
 Garka-hûn oldu hem âdem hem at
 İşbu demde Malkoç-oğlu Tur 'Ali
 Hem karındâşı 'Ali ya'nî Velî
 Fî sebîli'llâh öldılar şehîd
 Zî şehâdet zî merâtib zî sa'îd
 Hod siyâset bile germiken neberd
 Kâyinâtı tîre atmışken bu gerd
 Rû-be-rû oldu Hasan Pâşa'ya Şâh
 Şâh ana ol Şâh'a oldu kîne-hâh
 Vasfa sığmaz bir neberd oldu bu dem
 Kim şefâ'atçün ecel basdı kadem
 Düşdi bozından Süleymân Beğ revân
 Oldı ol demde şehîd ol pehlevân
 Mora'dan düşdi Hasan Beğ be-nâm
 Olda düşdi vu oldu tamâm
 Yörgüç-oğlu hod Muhammed Beğ nâmile
 Ol dahî vardı bu ser-encâmile
 Ya Hal-oğlu Mustafâ Beğ dahî hem
 Tırhala'dan düşdi olda oldu kem
 Çün Hasan Pâşa bu hâli gördi fâş
 Tanrı'nın yolına koydı cân u bâş
 Didi ya bu mülhidî idem helâk
 Ya seni ol bunda ide çâk-çâk
 Yâ koyam bir nâm bunda Şâh için
 Yâ şehîd olam sebîlu'llâh için
 Şâh'a at saldı Hasan Pâşa revân
 Baş kesildi gövdeler götürdi kân

(vr. 93a)

At u erden kopdı âşûb u nefir
 Germ oldı bu demde dâru-gîr
 Nâ-gehân Hak emriyle girdi kazâ
 Virdi ol emre Hasan Pâşa rızâ
 Bir sünü gögsine irdi ol erin
 Çıkdı ketfinden bir ucu gönderin
 On yedi yerde cerâhat gördi ol
 Çü şehâdet buldı râhat gördi ol
 Kulları görgeç revân bindürdiler
 Tâc-dâra 'arz idüb indürdiler
 Pâdişâh: Lala nedir hâlin didi
 Nicedir bu demde ahvâlin didi
 Bir ramak kalmışdı rûhundan meğer
 Didi iy dehr içre Şâh-ı behre-ver
 Men budur yolında can virdim sana
 Din tarîkında 'inân virdim sana
 Sad-hezârân can fedâdır sizlere
 Sen hemân sağ ol ne pürsiş bizlere
 Şâh bu nev'ile virdi ol cevâb
 Ol cevâb ile didi bir katre âb
 Sandılar bir katre su iç-geç revân
 Nîşi def' oldı vu teslîm itdi cân

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM HÂN BÂ-KIZILBÂŞ DER- ÇALDIRAN

İş bu hâl içinde Şâh-ı tîre-baht
 Yüridi cem' silah-dâr üzre saht
 Bir neberd itdi kızılbaş-ı şakî
 Kim avutdı gökde sancak sancakı
 Gürz gürze değdi matrak matraka
 Er ere karışdı sancak sancaka

(vr. 93b)

Kan revân Ceyhûn'a döndi âşikâr
 Nîzelerden giru döndi rûzigâr
 Subhdan tâ 'asr bî-kâr itdiler
 Ademiçün ebr-i hûn-bâr itdiler
 Çün silah-dârı bu demde gördi Şâh
 Husrev-i Gâzî Selîm-i dîn-penâh
 Kapucı başı Koçi Ağa'ya revân
 Emr u fermân itdi ol bebr u beyân
 Kimyûri yeniçeri ağasına
 Ya'nî Mahmûd'm Ayâs-ı hâssına
 Yürüsün yeniçeriyle Şâh'a ber
 Âteş-efşân olsun ol pür-hâşe ber
 Men dahî ol Şâh'a döndürdüm 'inân
 Görelüm neyler bu devr-i âsumân
 Koçi Ağa vardı Şâh fermâniyle
 Hizmet itdi Şâh'a bâş u câniyle
 Hod Ayas Ağa'ya didi k'iy emîr
 Şîr-merdân u hüner-ver dâru-gîr
 Pehlevân-ı 'asr ferd-i rûzigâr
 Rustem-i devrân u merd-ı kâr u zâr
 Böyle fermân itdi ol girrende-bebr
 Kim hemân yeniçeriyle ol hizebr
 Yürüsün Şâh'ile bir ceng eylesün
 Bu cihanı başına teng eylesün
 Pâdişâh emriyle yürüdi Ayâs
 Küfr-i 'isyân kâtı'ı Yezdân-şinâs
 Kulları yürüdi Sultân emriyle
 Dîve hükm itdi Süleymân emriyle
 Şâh-ı şîr-efken dahî sürdi revân
 Geldi a'dâ üzre haşmetle 'iyân

(vr. 94a)

Zenberek top u tûfeng itdi sitîz
 'Âleme od düşdi kopdı rüsthîz
 Bağladı bî-dâd içün bilen sitem
 Kahr u fermân isteyü geldi gelem
 Teng (u) târîk oldı rûşen kâyinât
 Rahm u şefkat ummağa geldi memât
 Bir sitîz itdi felek insân ile
 Çalduran sahrâsı toldı kân ile
 Âdemî deryâsı çün itdi hücûm
 Durmadı döndi revân ol baht-i şûm
 Târ u mâr oldı kızılbaş-ı şakî
 Hâke yıkıldı şakînün sancakı
 Rûmî'den Şâh iki zahm aldı be-kâr
 Cân içinde dutdı anı yâdigâr
 Gördi candan hem çıkar ol tîre-baht
 Bâşın aldı çıkdı kaldı baht u raht
 İki cânibden iki sancak revân
 Dahî sağ u soldan her pehlevân
 Sağdan saru kızıl sancaklu merd
 Çıkdı yanından besân hîre-gerd
 Ya'nî Hüsrev Beğ yegânı serverin
 Bende-i dergâhı ol çâlâk erin
 Sol yanında dahî çıkdı bir er
 Kırmızı sancaklu merd-i behre-ver
 Ol Mihâl-oğlu Muhammed Beğ be-nâm
 Âl-i 'Osmân'a gulâm-oğlu gulâm
 Çaldıran sûnın üzere bî-direng
 İtdiler Şâh'a mîr ol iki peleng
 Çakdılar atından ol bed-ahteri
 Düşdi başından yere tâc-ı zeri

(vr. 94b)

Surh-serler berîdin çekdi revân
 Bindi bed-ahter revân kurtardı cân
 Sağ yanında Sinân Pâşa meğer
 Ustacalu-oğlı'nı kovub gider
 Oradan fursat bulub çâbuk-süvâr
 Bir taraftan olda kırdı bî-şümâr
 Doldı ol sahrâ serâ-ser kan ile
 Kimse can kurtarmadı imkân ile
 Şâh kurtuldu vu bir kaç bed-sigâl
 Tâc-ı ahmer deşt içre pâyimâl
 İşbu demde çıkdı bir kûh-sâra Şâh
 İtdi Rûm ehlini ol tağdan nigâh
 Gördi mecmû'-ı alaylar ber-karâr
 Bir alay bozulmamış hep pâyidâr
 O giru tağdan dahî 'asker iner
 Kimi göçer anlarun kimi konar
 Çarha halkın gördi yalguz bî-vakâr
 Dest râ âhû ıder gûyâ şikâr
 Âdemi âhû gibi kovub alur
 Başın alur gövde hâk üzre kalur
 Çâret ü yağmâya hod yokdur şümâr
 Mâl ü 'avret esb ü ester bî-karâr
 Şâh hayrân kaldı kim zî pâdişâh
 Zî hükûmet zî tecemmül zî sipâh
 Bunca ceng oldı vü bunca gîru-dâr
 Dahî ânun hep sufûfı ber-karâr
 Buna gûyâ ceng ızhâr olmadı
 Cengden kat'â haber-dâr olmadı
 At u âdem cebbesin soydı revân
 'Azm-i Tebrîz itdi andan yek-'inân

(vr. 95a)

Ol günin yârındası sâhib-gürîz
 Girdi sekiz kişiyle Tebrîz'e tîz
 Singunun ardınca vardı Hân Selîm
 Katle fermân eyledi Sultân Selîm
 Ilgadı ardınca çok çâbuk-süvâr
 Kodılar ser-keşlerini bî-şümâr
 Düşmanın atı vefâ-dâr olmadı
 Kıldı ekser Şâh'ile yâr olmadı
 Çıkıldılar bir tâğa cem'-i surh-ser
 Hep yayan ne tîğ u ne tîr u teber
 Sengi cengin itdi âğâz ol gürûh
 Bir hisâr oldu hemân ol halka kûh
 Yüridi mûr u melâh-tek leşkeri
 Hassa keklik-tek seken yeniçeri
 Tîğ u tîrile tüfeng itdi helâk
 Kalmadı bir surh-ser katl oldu bâk
 Dahî germâ-germiken ceng ü neberd
 Pâdişâh'a geldi bir şîrâne merd
 Hayme vü hargâh bî-had sâyebân
 İbrişim halı vü zeyl-i bî-girân
 'Avretin Şâh'ın zırh-pûş u süvâr
 Şâh'a getürdi anı ol âhû-şikâr
 Kadı-'asker anda hâzırdı meger
 Ana in'âm itdi Şâh-ı behre-ver
 Kadı aldı 'adle gelmiş 'avreti
 Kadıdan gelmez dirler bid'ati
 Düşdi düşmân içre feryâd u nefîr
 Erkeği katl oldu el-bâkî esîr
 Kendü nâ-peydâ olub itdi gürîz
 Başına çün gördi kopdı rüstehîz

(vr. 95b)

Erdebîl-oğlı olub mecrûh zâr
 Eyledi Rûmî mübârizden firâr
 Ğâret oldu anda gûnâ-gûn metâ'
 La'l u gevher dirdi leşker sa' sa'
 Çok teberrük nesne târâc itdiler
 Düşmanı bir nâne muhtâc itdiler
 Kıymeti taşlarla altun tâş u deşt
 Çadır otak her birisi bir bihişt
 Genc ü zer harvârile girdi ele
 Sîm (u) zerden mahzen oldu merhale
 Cübbe vü cevşen zırh hod u külâh
 Oldı yağmâ zî ğanîmetlü sipâh
 Beserekle tâzî atlar bî-şümâr
 Bâz u boz u turnacı şâhîn hezâr
 Her yayanın mün'am itdi fil ü at
 Ol bisâtı terk idüb Şâh oldu mât
 Ğâret itdi her kişi bir mahzeni
 Çalduranda her fakîr oldu ğanî
 Ol gice maktelde Şâh itdi karâr
 Geldi ol dergâha beğler hî-şümâr
 Pâdişâh'ın öpdi heb beğler elin
 Hizmetiçün bağladı kollar belin
 Kim ğazâ bolsun mübârek Şâh-ı dîn
 Kapuna mihr u melek sürsün cebîn
 Bir mübârek vakt meymûn ay idi
 Kim ğanîmetden gedâlar bây idi
 Hod Receb âyı vu ikinci günü
 Çârşenbe leyletül'-İsrâ düni
 Bir gün ol menzilde Şâh itdi sükûn
 Yüridi yârındası ol zû-fünûn

(vr. 96a)

Taht-ı Tebrîz'e yöneldi tâc-dâr
 Oldı Şâh ile müşerref her diyâr
 Yukarı Segmen'de Şâh itdi nüzûl
 Menzil anı maslahat gördi 'ukûl
 Aşağa Segmendir andan sonra yurd
 Yüridi Hoy üzre andan reh-süpürd
 Dutdı bir gün anda ârâm ol ferîd
 Göçdi Hoy'dan dahî haşmetle sa'îd
 Bağ-dere menzil ki oldı servere
 Andan Ev-ağılı mahaldir ol ere
 İşbu menzilden Şeh-i Cem-ihtişâm
 Böyle fermân itdi Şâh-ı nîk-nâm
 Kim Dukakin-oğlı vü defter-deri
 Ya'nî defter-dâr nâmiyle peri
 Dahi Segmen başı ol çâbuk-süvâr
 Anlarunla hem 'Ali bin Şehsüvâr
 Pâdişâh'dan öndin anların 'inân
 Gireler Tebrîz'e 'adl ola 'iyân
 Kimseye zulm itmeye Rûmî-sipâh
 Emniyetle 'adl ile devletlü Şâh
 Erdebîl-oğlı'nın esbâbm tamâm
 Zabt ide bunlar ferîd içün müdâm
 Andan Ahta-hâne'ye ol bârigâh
 Kondı Kuşcı Çayırı'na sonra Şâh
 Bir gün anda tâc-dâr itdi karâr
 Geldi Ekrâd'un beğinden bir süvâr
 Hacı Rüstem nâm bir efsürde pîr
 Şark Şâh'ının sülûkinden habîr
 Erdebîl-oğlı'na tâ gâyet enîs
 Surh-ser içinde Ekrâd'a reîs

(vr. 96b)

Küfr (u) 'isyân cürmin ol şûrîde-hâl
 Pâdişâh'dan 'umdu zî fikr-i muhâl
 Şâh emr itdi gelsün ol ğulâm
 Küfr u tuğyân ehli her yüzden melûm
 Hazretinde hâzır oldu serverin
 Turdı tapusunda bir dem ol erin
 Pâdişâh hışm itdi ki şûrîde-baht
 Süfle-gevher acı yemişlü dıraht
 Dün kılıç saldın hod İslâm ehline
 Hâmi-yi İslâm ile nâm ehline
 Can mudârâsın idüb geldin bugün
 Söyle meydân içre hâlin neydi dün
 Hacı Rüstem didi iy Dârâ-yı dehr
 Dehr elinden çekme her-giz cevri u kahr
 Fırsatın hem-vâre bolsun Şâh-ı dîn
 Kapuna sürsün selâtînler cebîn
 Bendeki külfet belâsı âşikâr
 Bunlara tapdurdı itdi böyle hâr
 Küfr îmâsın İslâm içinde gütdüğüm
 Bir mudârâ sûretidir itdüğüm
 Şâh ana didi ki iy mel'ûn dün
 Şermsâr u dîn ü hâyin ser-nigûn
 Mülkümün bir yanı 'Osmân mülkidir
 Bir yanı Şâmî ki Sultân mülkidir
 Ger buna ya ana itseydin penâh
 Hiç olur muydun bu demde rû-siyâh
 Yüz ağardır dem-be-dem İslâm (u) dîn
 Küfr u 'isyân yüz karasıdır hemîn
 Hâssa ol 'isyânı fikr it âşikâr
 Kim Kemâh'ın kal'asın itdün hisâr

(vr. 97a)

Şâh 'Ali Beğ'den Kemâh'i 'âkıbet
 Şâh'a tekye itdin aldın bî-cihet
 Sen bilürdün ol hisârı sâbıkâ
 Bizlere virmişdi ol nîgû-likâ
 Böyle diyüb Pâdişâh-ı kâm-rân
 Kapucı-bâşıya emr itdi hemân
 Kim bu mel'ûnı (vu) ferzenden dahî
 Akraba vu haşv u peyvendin dahî
 Tîğ ile cellâda teslîm eyle-gil
 Kendüsin oğlıyla ma'dûm eyle-gil
 Hacı Rüstem birle yüz elli kişi
 Anda katl oldı budur gerdûn işi
 Göçdi andan dahî ol Düldül-süvâr
 Yamcı Gedüği'nde kondı Tâc-dâr
 Heft Çeşme nâma kondı bârigâh
 Râhat oldı Şâh dinlendi sipâh
 Gördi Hâlid (Beğ) geldi ol menzilde fâş
 Geldi ol 'âsî velî getürdi bâş
 Hâlid'i yüz elli kâfir kişi ile
 Boynun urdı ya'nî kavm-i vahşiyle
 Kondı andan Şâh Sehlân'a be-nâm
 Nefs-i Tebrîz'e yüridi dost-kâm
 Hod Receb ayınun on altıncısı
 Çârşenbe gün iy idrâk ıssı
 Kondı surhâbun yanında bârigâh
 Köpri Başına konuldu çâr-gâh
 Çıkıdı Tebrîz'in hep a'yânı tamâm
 Şâh'a istikbâle ya'nî hâs 'âm
 Bustân oldı kudûmundan firâş
 Yer yüzün nakş itdi gûnâ-gûn kumâş

(vr. 97b)

Şâh'a pâ-y-endâze yek-ser yer yüzi
 Bezedi zerbâğla oldu kırmızı
 Yüz sürüb sümm-i semendin öpdiler
 Yüz tazarru' birle andın öpdiler

DER-ÂMEDEN-İ SELÎM HÂN BE-ŞEHR-İ TEBRÎZ VE İSTİKBÂL-İ BEDÎ'İ'Z-ZAMÂN

Mağribî cenbinde Tebrîz'ün 'iyân
 Bir mu'allâ kubbe var çün âsumân
 Kümbet-i mînâya benzer lâciverd
 Reşk ider ana bu çarh-ı sâl-hord
 Söylenir adiyle ol Şâmî Kazan
 Geçdi ol bünyâd olalı çok zamân
 Çıkdı ol hadrâyî-kümbetden çü-kûh
 Şâh'a istikbâl itdi ol gürûh
 Şedde vü tûğiyle bir saf ehl-i hâl
 Sûretâ abdâl u pes ma'nâya dâl
 İçlerinde bir cemâ'at-keş civân
 Çehresinde pertev-i devlet 'iyân
 Şâh suâl idüb bu cem'i şevk ile
 İrdi tahkîkına cem'in sevk ile
 Didiler iy pâdişâh-ı kâm-rân
 Husrev-i devrân Hudâvend-i cihân
 İşbu mecmû'ı Kalenderlerdurur
 'Âlemi pâ-mâl iden erlerdurur
 Şimdi tâbî'dür bular bir servere
 Tuhme-i Sultân Hüseyin-i Baykara
 Söylenir ismiyle ol Bed'u'z-zamân
 Şâh iken dervîş olubdur nâ-gehân
 İşbu er taht-ı Herât'un hânıdır
 Her Horâsân milkinün sultânıdır

(vr. 98a)

Çün kızılbaş u yeşilbaş itdi ceng
 Koşuluşdı devri ol iki neheng
 Oynadı ol memleketlerde semend
 Ortalıkda işbuna irdi güzend
 Zulmile gitdi elinden saltanat
 İhtiyâr itdi makâm-ı meskenet
 Şimdi bu künbetde zâyîrdır fakîr
 Tâc-ı şâhî kisveti taht-ı hasır
 Şâh-ı şark itmiş yasak kim bu civân
 Ata her-giz binmeye şimdi yayan
 Şâh'a istikbâle geldi adile
 Dehr elinden şekvesi var Şâh'ile
 Çün bu ma'nâdan Selîm oldu habîr
 Böyle fermân itdi ol sâhib-nazîr
 Kim bu mihnet hâkine üftâdei
 Dehr-i dîn dâmındaki âzâdei
 Söylenüz varsun yine ğam-hâneye
 İtmesün nisbet bizi bî-gâneye
 Tahta çıkmış bir selâtîn-zâdedür
 Pâdişahlık eylemiş âzâdedür
 Men yayan anı getürmen yanuma
 Vechiyle gelsün benüm dîvânıma

NIŞESTEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN BE-TAHT-I ÂZERBÂYCÂN

Geçdi andan server-i rûy-i zemîn
 Şâh-ı 'âlem sâhib-i tâc u nigîn
 İndi devletle visâk-ı şevkete
 Başladı 'iyy u huzûr-ı vahdete
 Böyle emr idüb ferîd-i rûzigâr
 Hüsrev-i 'âdil-dil-i Duldül-süvâr

(vr. 98b)

Kim cihân Şâh'ıyla Sultân Bû-sa'îd
 Hem Hasan Sultân u Ya'kûb-i ferîd
 İşbu 'âlî pâdişâhlardan 'iyân
 Her hazâyin kim alubdı bî-gümân
 Şimdi ol genc ü define lâ-muhâl
 Erdebîl-oğlı'ndadır yok kîl u kâl
 Ol ğarâyib ol 'acâyib tuhfeler
 Kıymeti daşlarla gûnâ-gûn gevher
 Vasfa sığmaz her teberrükler ki vâ
 Ol cevâhirler ki bulmuş i'tibâr
 Âlet ü esbâb u genc u sîm u zer
 Üd-i hâm u 'anber ile misk ü ter
 Tâzî atlar beserekler bârile
 Bin katar ester kamu hâr-vâr ile
 Arslan u pîl ü kaplanlar tamâm
 Bebr u şîr ile hüner-berd zinde nâm
 Hayme vu hâr-gâh çetr-i sâyebân
 İbrişim halı vü zeyli bî-girân
 Hep buna benzer ğarâyibler ki var
 Dahî gûnâ-gûn metâ'-ı bî-şümâr
 İşbu mezkûrâtı'cem' idü revân
 'Arz idün dîvânıma bî-âyîn u ân
 Akmişe cinsin ü altun âletin
 Kıymeti taşlarla şehler kisvetin
 Hâzine teslîm idün bî-intizâr
 Bunların emsâline öldür medâr
 İşbu ma'dûdât genc ü râyde pes
 Her metâ'ı işbuna idün kıyâs
 Her ne Şâh emr itse girdi ele
 Anca zâyid tuhfeler dahî bile

(vr. 99a)

Geldi dîvâna bu mâl-i bî-şümâr
 Aldı zabt itdirdi Şâh-ı tâc-dâr
 Böyle fermân itdi bundan sonra Şâh
 Şâh-ı şîr-efken Selîm-i kîne-hâh
 Şehr-i Tebrîz içre bâzîrgân olan
 Ehl-i san'atdan ne vâr imkân olan
 Her hüner ehli vu her sâhib-kemâl
 Hâcegî vu tâçir u dârâ-yı mâl
 Sürile ahkâm ile İstanbul'a fâş
 İde bunlar ol memâlikde ma'âş
 Tâ 'Acemler san'atına bî-lecâc
 Rûmîler göstermeye hiç ihtiyâc
 Şâh emri mücebince lâ-muhâl
 Sürdiler Rûm'a besî sâhib-kemâl

MÛLÂKÂT-I BEDÎ'U'Z-ZAMÂN BÂ-HAZRET-İ SULTÂN SELÎM HÂN

İşbu dîvânda hem ol Bedî'u'z-Zamân
 Kim Horâsân şâhı vü Hân oğlu Hân
 Bir alay âbdâlile ol zinde-pûş
 Geldiler dîvâna kopdı bir hurûş
 İlticâ itdi revân dergâha ol
 Dest-bûs içün yöneldi Şâh'a ol
 Pâdişâha virdiler bundan haber
 K'iy zahîr-i milk-i şâh-ı behrever
 Uş hemân cem'iyle Hüsrev-nijâd
 Geldi dergâha el öpmekdir murâd
 Böyle fermân idüb ol rûşen-zamîr
 Ki ana çok i'zâz ide cem'-i vezîr
 Ağlar hep ide istikbâl ana
 Hürmetile şöyle kim abdâl ana

(vr. 99b)

Böyle fermân itdi ferîd-i rûzigâr
 Kim bu er hem Şâh'dır hem şehriyâr
 Paşalar önünce gelsün yanıma
 Hürmetile girsün ol dîvânıma
 Kapucı başı olanlar ihtirâm
 Eyleyüb ardınca gelsünler temâm
 Çün gele tahtum yanında yir idün
 'İzzet ü ikrâma anı seyr idün
 Anun üzre kimse takdîm itmesün
 Nâ-gehân rencîde-hâtır gitmesün
 İşbu üslûb ile paşalar revân
 Şâh'a 'arz itdiler anı kâm-rân
 Şâh'a bir Şeh-nâme itdi pîş-keş
 Ol selâtîn-zâde-i dervîş-veş
 'İzzetile Şâh'a ol virdi selâm
 Pâdişâh sür'atle gösterdi kıyâm
 Lutfile bir kaç kadem basdı ferîd
 Merhaba itdi anunla ehl-ı dîd
 Çıkdı andan sonra tahta tâc-dâr
 Bir murassa' kürsi geldi zer-nigâr
 Kürsiyi tahtun yanında koydılar
 Nice kürsi kim serâser pür-güher
 Hüsrev-i dervîş-veş geldi firâz
 Kürsiye çıkdı vü gösterdi niyâz
 Hem-nişîn oldı Selîm'e rû-be-rû
 Şâh anun hâlini sordı mû-be-mû
 Şâhlığı vaktinde olan hâlini
 Sonra çarhın itdüğü ahvâlini
 Şâh-ı şarkın ana bî-hürmetliğin
 Cevr u kahrin cümle bî-mürvetliğin

(vr. 100a)

Hem dem oldı Şâh ol dervîş ile
 Çok bu yoldan söyledi dil-rîş ile
 Ser-güzeştin olda bir bir söyledi
 Mâ-cerâsın cümle takrîr eyledi
 Şâh-ı deryâ-dil Selîm-i ser-firâz
 Didi: İy perverde-i envâ-ı nâz
 Sen irübsin Çarh-ı gerdûn hâline
 Muttali'sin bu dü gerdûn hâline
 Süfle gerdûndan vefâ ummak m'olur
 Bu cefâ-cûdan safâ ummak m'olur
 Âsumân hali budur iy horde-bîn
 Âdemi geh şâd ider gâhî hazîn
 Geh virür tâc u nigîn u saltanat
 Geh virür 'acz u niyaz u meskenet
 Tahtayile tahtı yeksândır bunun
 Cümle ma'mûrâtı vîrândır bunun
 Kim felekden kâm alubdur ya murâd
 Dâd elinden çarhın iy şeh-zâde dâd
 Lîk 'ahd idem eğer taht ola yâr
 Yâr olursa bendeye Perverdigâr
 Surh-ser mel'ûnı def idem tamâm
 Rûmî'ye bu mülk yek-ser ola râm
 Arzu şimdi Horasan'dur mana
 Ol diyârın fethi âsândur mana
 Belki Hind ü Sind olubdur arzum
 Anı tahkîk eyleyübdür ehl-i Rûm
 Tahtuna sultân idem âhir seni
 Hod Herât'a han idem âhir seni
 Öpdi ol dervîş-veş Şâh'ın elin
 Bağladı sıdkile hizmet-çün belin

(vr. 100b)

Çıkdı Şâh'ın hizmetinden şâd u kâm
 Giru istikbâle geldi hâs u 'âm
 Yurdına i'zâz ile gönderdiler
 Pes girü dergâha yüz dönderdiler
 Bir temevvüc itdi deryây-ı kerem
 Ol kerem itdi gedâyı muhterem
 Virdi ol dervîşe şâh-ı hod-perest
 Bahşış-i şâhâne ya'ni deste-dest
 Tâzî atlar biserekle haymeler
 Dahi gûnâ-gûn metâ'-ı sîm u zer
 Sîm u zer esbâb u envâ'-ı mal
 Bî-'idâd kul cümlesi sâhib-cemâl
 Bir murassa' tâc-i zer virdi ana
 Kim görenler anı kalırdı tana
 Bir kemer virdi serâ-ser la'l u dür
 Uçdan uca dürr-i şeh-vâr ile pür
 Bî-'aded hil'at kamu dîbâ-yi Çîn
 Çarh-ı atlas Şâh'a itdi âferîn
 Kendüye yâr u enîs itdi anı
 Hazretinde hem celîs itdi anı
 Sâliyâne rûze ihsân eyledi
 Ol gedâyı yine sultân eyledi

ADALET GÜSTERDEN-İ SULTAN SELİM DER ŞEHR-İ TEBRİZ

Çün bu in'âmât hep oldu temâm
 Böyle fermân itdi Şâh-ı nîgû-nâm
 Ki ol mu'allâ cami'i kim bir zamân
 Hayr içün itmiş bina Ya'kûb Hân
 Surh-ser devrinde olmuş pâyimâl
 Zıkr u tâ'at anda bir emr-i muhâl

(vr. 101a)

Nice yıl ol mescid-i 'âlî-penâh
 Ketm-i İslâm ile kalmış mübtelâh
 Çâr-yâr adından olmuş bî-nasîb
 Minberine çıkmamış bir gün hatîb
 Ne müezzin bamına çıkmış firâz
 Ne namaz olmuş içinde ne niyâz
 Secdeden mahrûm mihrâb müdâm
 Secdeyi hep Şâh'a itmiş hâs u 'âm
 Minberini oda yakmış Surh-ser
 Eylemiş mihrâbını zîr u zeber
 Her yanında bir tavile bağlu at
 Ortasında nice dürlü mühmelât
 Şâh fermâniyle çok firâş ana
 Vardı sepdi su yerine yaş ana
 Ağlayub mihrile nem-nâk itdiler
 Âbile cârûb ile pâk itdiler
 Kâr-gârlar ana emritdi ferîd
 Minber u mihrâbın itdürdi cedîd
 Halı vü seccadeler geldi revân
 Virdi câmi' girü cennetden nişân
 'Ud u 'anber yakdı hâdim câmi'a
 Câmi'i gark itdi nûr-i lâmi'a
 Câmi'in esbâbı çün oldu temâm
 Hem Hatîb u hem ma'ârif hem imâm
 Böyle emr itdi ferîd-i rûzigâr
 Katil u küffârı Şâh-ı tîğ-dâr
 Kim ne denlü ehl-i fadl u 'ilm ola
 Câmi'-i İslâm u sâhib-hilm ola
 Şehr içinde sâkin olan ehl-i dîn
 Ya'ni din ehli vü İslâm'a mu'în

(vr. 101b)

Dirile câmi' günü ol câmi'a

Hatt-ı rûhânî ire her sâmi'a

Cum'a vakti geldi cem' oldu sipâh

Mescide 'azm itdi Şâh-ı dîn-penâh

Ol cemâ'atle Şeh-i rû-yi zemîn

Câmi'a şevketle geldi dûr-bîn

Cüz-hânlar devrin itdiler cedîd

Câmi'a can virdi Kur'ân-ı Mecîd

Minbere çıkıdı hatîb-i hoş-sadâ

Canlar oldu savtına ânun fedâ

Başladı tevhîdile evvel kadem

Zikr-i Bismi'llâh'dan ol urdı dem

Mustafâ'yı Câr-yârile tamâm

Taze zikr itdi vu virdi halka kâm

Âl-i Osmân zikr olub tâ kim Selîm

Hutbe Şâh adıyla oldu müstakîm

Sıdk u ihlâs ile kıldılar namâz

Hem namâz itdiler ve hem çok niyâz

Oldı Cum'a çü 'iydi'l-mü'minîn

Tazelendi bir dahi âyîn-i dîn

Şehr-i Tebrîz'in fakîrin bi't-tamâm

'Âciz ü miskinîn ol şehrün be-nâm

Cum'ada cem' itdi Şâh-ı pür-kerem

Hayr u edrâr itdi vu virdi direm

Sıdkile fâka ehlin ser-firâz

İtdi dünya cîfesinden bî-niyâz

Ehl-i İslâm'ın du'âsın aldı Şâh

Çıkıdı mescidden ferîd-i dîn-penâh

Tâ'at ile buldı Cennâti'n-Na'im

Heşt-Behişte vardı Câmi'de Selîm

(vr. 102a)

Olda bir 'âli 'imâretdür 'iyân
 Hem binâ itmiş ânı Ya'kûb Hân
 Heşt-behişte girdi ol nîgu-Sirişt
 Tâ'ati makbûl olanındır behişt
 Ol makâmı gördi Şâh-ı kâm-yâb
 Ol behiştî-sîret u cennet-meâb
 Çün temâşâsın tamâm itdi ferîd
 Hayme vu har-gâha döndi ehl-i dîd
 Ol vilâyet halkına oldu nidâ
 'Âmm u hâssalar ekâbir var gedâ
 Kim gele yurdına emniyetle hep
 Bir ahad incinmeye hod bî-sebep
 Her perîşân-hali cem' itdi Selîm
 Halk döndi yurdına bî-havf u bîm
 Şehr-i Tebrîz içre Şâh-ı kâm-kâr
 Dutdı devlet birle dokuz gün karâr
 'Adlile ol mülki ma'mûr itdi Şâh
 Emniyet gösterdi ol kişver-penâh
 Hutbe vü sikke okundu adına
 Halk tahsin itdi 'adl u dâdına
 Aldı Âzerbâyçân'ı şehriyâr
 Dutdı Tebrîz'inde bir kaç gün karâr
 'İyş u nûş itdi Şeh-i ferhunde-fâl
 Şehr-i Tebrîz içre İskender-misâl
 Her metâ'ından ol milkin bîş ü kem
 Derdi durdı Şeh-i sâhib-kerem

BÂZ GEŞTEN-İ SULTAN SELİM (EZ)-ÂZERBÂYCÂN

Girdi güz faslı vü yüz gösterdi dey
 Zer hazân oldu vü geldi cûşe mey

(vr. 102b)

Bûstân pejmürde oldu nâgehân

Sûsenî ton giydi şâh-ı erguvân

Dökdi bâğ evrâkını toprağa berd

Vardı pâ-mâl itdi bâdî herze-gerd

Gülşeni târâca viridi şerr-i bâd

İtdi sarsar bâğ içinde çok fesâd

Hâneğî-tek başa çadır aldı tâğ

Hıl'at-i beyzâya girdi giydi ağ

Dey zamânı bâ'is oldu kem sipâh

İde teşden hod tere bağı penâh

Hob kışlakdır atı vu avı bol

Odunı vu koyunı vu gâvı bol

Kışlaya Şâh ol zemîn-i tâ-bahâr

Çün bahâr ola yine çâbuk-süvâr

Yüriye Tebrîz'e Rûmî bir dahî

Zabt ide ol merz-bûmı bir dahî

Şâh-ı şarkı kande vardıysa bula

Yer yüzinde anı nâ-peydâ kıla

'Azm ide andan Horâsân'a Selîm

Göstere teshîr'i insâna Selîm

Uş bu tedbîr ile Şâh-ı kîne-hâh

Göçdi Tebrîz'inden ü çıkdı sipâh

Kondı Sehlân'a sipâh-ı bî-girân

Göçdi şevketle Hüdâvend-i cihân

Hoca Reşîd-i güher-zîn kondı ferîd

K'ânı hayriçün revân itmiş Reşîd

Kondı Devletle Merend'e bârigâh

Çayırını anda pâ-mâl itdi Şâh

Ol çemenden göçdi menzildir Zulûs

Kondı ol gün tâ seher çalındı kûs

(vr. 103a)

Gergere geldi o menzilden sipâh
 Uş bu menzilden ferîd-i dîn-penâh
 Geçdüğü demde İraz suyn revân
 Zikrolan kışlaya 'azm itdi 'iyân
 Didi göreyim Karabağ'ı dahî
 Seyr idem bağında 'an râğın dahi
 Şark Şâh'ın almayınca gitmeyem
 Yaza-dek bir özge niyyet itmeyem
 Kışlayam ol bâğ u râğın tâ-bahâr
 Kim onun kışı olur hep lâle-zâr
 Şâh'a gerçi tâbi' oldu leşkeri
 Virmedi lîkin rızâ Yeniçeri
 Didiler iy Hayder-i Döldül-süvâr
 Behremend itsün seni Perverdigâr
 İşbu deryâ gibi leşker kim sipâh
 Bu 'adûsuz leşker iy devletlü Şâh
 Ne Karabâğ'a sığar ne ak bağa
 Ne beyâbâna ne deşte ne tağa
 Zat u tûşe nâ-gehân kim yâb olur
 Gâh olur kim bağlar bî-âb olur
 Nefs-i hod terk eylemezdir segligi
 Nefs ucundan kopa ad eksikliğı
 Pahadişâh emr itdi ki Yeniçeri
 Bir bahâne itmeyüp yürün beri
 Tanrı virirse kefilim tûşeye
 Her birinüz koyayım bir kûşeye
 Mûr (u) mâhî râzikîdir Zü'l-Celâl
 Râzık oldur rızık içün çekmen melâl
 Hayli sa'y itdi erenler serveri
 'Âkîbet men' olmadı Yeniçeri

(vr. 103b)

Didiler iy pâdişâh-ı Cem-nişân
 Kim Sikender mağrib u meşrik 'iyân
 Rûm milki bir ucuzluk kûşedir
 Kanda varsak âb u nân tûşedir
 İnelüm Âmâsiyye şehrine tîz
 Kışlatalum ol diyârı bî-sitîz
 Çün bahâr hürremi yüz göstere
 Sen buyur biz can virelüm yek-sere
 Dönelim Tebrîz'e iy Şâh-ı cihân
 Çünkü maksudundır Âzerbâyçân
 Surh-ser-i bî-dîni ma'dûm idelim
 Ol diyârı Şâh'a mahkûm idelim
 Bi'z-zarûret kahrile ol ser-firâz
 Geçüben sû-yi İraz'dan döndi bâz
 Kondı Tundalınca suyu üzre Şâh
 Şâh-ı 'âlî server-i 'âlem-penâh
 Ol kesik-künbed makama bî-direng
 Yokdur ol künbetde kat'â asl-ı seng
 Göçdi künbetden ferîd-i nükte-dân
 Nahcivân kurbına kondı yek-'inân
 Bir Karabâğ ulu köy var lâ-muhâl
 Ana kondı Hüsrev-i ferhunde-fâl
 Geçdi andan Hüsrev-i 'âlî-cenâb
 Hassa üzre yürürken pür-'ikâb
 Bir tasavvur kıldı erenler serveri
 K'emrini dutmadılar Yeniçeri
 Kışlamadılar uyup bunlar bana
 Bunları fikr eyleyüp kaldum tana
 Lîk bildüm men çü fikr itdüm uzak
 Mustafa Pâşâ'dan almışlar sebak

(vr. 104a)

Uş anun igvâsilendir ekseri
 Kim bana yâr olmadı Yeniçeri
 Serverin bir dilsüzi vardı 'iyân
 Şâh işâret itdi kim iy bî-zebân
 Mustafa Paşa yürirken var yakîn
 Duymasun nâ-gâh seni Paşa sakın
 Kuskunun kes bindügi atun nihân
 'Askeri güldür ana iy bî-zebân
 Varuben dilsüz revân kesdi anı
 Bir yanına Paşa'nın âsdi anı
 Halk hayrân kim ne hâletdir buna
 Yazmağışün işaretdir buna
 Kondı Ahmed Beğ zevâyâsın o gün
 Bilmedi kimse mu'ammâsm o gün
 Geçdi anda Sidrek'e kondı ferîd
 Ol konakdan dahi geçdi ehl-i dîd
 İki vâdî arasına kondı Şâh
 Zengicâni'ye erişdi bârigâh
 İşbu menzilde hakîkat iy hakîm
 Mustafa Paşa'yı redd itdi Selîm
 Oldı ma'zûl ol vezâretten vezîr
 Açdı kuskunun mu'ammâsın habîr
 Bir gün ol menzilde ârâm itdi Şâh
 Üçkilisa'ya yöneldi bârigâh
 Uruc'a kondı oradan Tâc-dâr
 Master'a 'azm itdi andan Şehriyâr
 Anisuyın kondı andan dûr-bîn
 Geçdi andan dahi Dârâ-yı zemîn
 Kondı Kars'un şehrine hod kâm-kâr
 Bir gün ol menzilde itdi ol karâr

(vr. 104b)

Yüridi Sugeçidi'ne bârigâh
 Girdi Gürcistan'a Şâh-ı dîn-penâh
 Ana irşâd itdi yolu reh-numûn
 Yoldan ermez cüz tarîkatsuz cünûn
 'Ahd olunmuşıdi Gürcîden revân
 Leşkere azık geldi bî-fîn u ân
 Çâbuk ol ma'nîde te'hîr eyledi
 Ehl-i Rûm'a tûşe taksîr eyledi
 Bundam akdem elçisi ânun be-nâm
 Şâh'a gelmişdi ânun adı Nizâm
 Hod 'Acem mülkünden idi ol resûl
 Surh-serden Gürcî'yi itmiş kabûl
 Şâh icâzet virmemişdi ol ere
 Kim döne çâbuk huzûrına vara
 Tûşe kahrinden ferîd-i rûzigâr
 Gürcî'ye 'azm itdi vü oldu süvâr
 Elçiden yol sordı Şâh'ım Cem-nişân
 Çâbuk'in mülkine döndirdi 'inân
 Böyle emr itdi ki Gürcistan'ı Şâh
 İde Rûmî birle ser-te-ser tebâh
 Gice habs olurdu elçi tâ-seher
 Subh-dem yol gösterirdi râh-ber
 Gündüzin i'zâz iderdi Tâc-dâr
 Gicele mahbûs idi bâ-sûh-güzâr
 Bir nice menzil kulağuz oldu ol
 Ehl-i Rûm'a menzil-âmûz oldu ol
 Çağlagur nâma nüzûl itdi ferîd
 Bir gün anda sâkin oldu ol sa'îd
 Düşkaya'ya kondı andan Hân Selîm
 Yüridi andan dahî Sultân Selîm

(vr. 105a)

Karşusından Bardız'ın görüldi yurd
 Kondı ol hana ferîd-i reh-süpürd
 Bir konak gâyet bâ'îd u dûrdur
 Bu konakda leşkeri ma'zûrdur
 Kaldı bu menzilde hayli çâr-pâ
 Ermediler hana çekdiler cefâ
 Yoldan azdı anda ekser leşkeri
 Him sipâhî oğlanı Yeniçeri
 Bunda âgâh oldı çâbuk kim Selîm
 Gürcî'ye hışm itmiş ol bî-havf (u) bîm
 Tûşe vü envâ-i ni'metle revân
 Tâc-dâra karşı gönderdi 'iyân
 Çâbuk'i 'afv itdi sehvindin Selîm
 Geçdi cürminden kerem-güster(di) hakîm
 Göçdi handan sür'atile bâr-gâh
 Yaylacuk'a kondı andan bâr-gâh
 Bunda İstanbul kilesi un 'iyân
 Bin doryüz akçeye çıkdı revân
 Şöyle kaht oldı azık kim leşkeri
 Hâkile bir gördiler sîm u zeri
 Yaylacuk'dan göçdi kondı Tâc-dâr
 Alacalar nâmı ol çâbuk-süvâr
 Göçdi andan dahi ol Husrev-nijâd
 Kondı Çoban Köprüsi pâyine şâd
 Anda bir gün oturak oldı ferîd
 Server-i devrân Selîm bin Bâyezîd
 Tâ ki ardından gelüp irdi revân
 Tôplar Urum-eliyle bî-gümân
 Kim Hasan Pâşâ şehîd oldukda Şâh
 Rûmî Begler-beğliğin ol Pâdişâh

(vr. 105b)

Hod Sinan Paşa'ya kılmışdı 'atâ
 Yoğ idi yoldaşlığında hiç hata
 Göçdi anda bâr-gâhiyle sipâh
 Yeniler nâmi müşerref itdi Şâh
 Yenilerden göçdi ol 'âlî-mekân
 Matrahac'a kondı Dârâ-yı cihân
 İşbu menzilde kıyâfette hakîm
 Pîri Paşa'yı vezîr itdi Selîm
 Göçdi anda dahi ol 'âlî-cenâb
 Erzurûm önine kondı pür-şitâb
 Kondı anda hod Tekir nâma sipâh
 Geldi bu menzilde iki dem sipâh
 Didiler Bayburd henüz alınmadı
 Gerçi az eyyâm da kalınmadı
 Ol hisârile besî ceng eyledük
 Başlarına kal'ayı teng eyledük
 Mancunûkî toplar urduk ana
 Şöyle kim gerdân felek kaldı tana
 Şimdi feth olunmadı dahi durur
 Durmayup hâ Rûmî topı tîr urur
 Şâh bunlardan haber sordı revân
 Didiler kim iy Hudâvend-i cihân
 Anca ceng itdük yemîn ü ger yesâr
 Feth olunmadı dahi durur hisâr
 Pâdişâh itdi ğazâbl'ânun birin
 Tîĝa teslîm itdi kestürdi serin
 Birin anun saldı Bayburd'a revân
 Hışm ile ol server-i sâhib-kırân
 K'ol hisâr üzre olan beğler tamâm
 Varmadın ben yürüyüş itsünler hemân

(vr. 106a)

Şöyle kim varam hisâr alınmadın
 Kûs u zurna feth için çalınmadın
 Cümlesinin boynunu ursam gerek
 Başlarını gövdeden ırsam gerek
 Bu ne ğayret bunca müddettir tamâm
 Bir hisâr alınmaya zî neng ü nâm
 Beğlere çün irdi serverden haber
 Hep revân aldı ele tîğ u teber
 Didiler çün ölmek imiş 'âkıbet
 Olalım ğayret yolunda yek-cihet
 Cân u başdan geçdi ol beğler tamâm
 Yürüyüş itd' ol hisâra hâs (u) 'âm
 Tôp u tîr u tîğ ile ceng itdiler
 Kal'ayı topile pür-seng itdiler
 Yürüyüş ki tôp ile tîğ oldu fâş
 Bir nefes kat' olmadı anda savaş
 Surh-ser gördi ki Rûmî pehlevân
 Koydular ğayret yolunda bâş u cân
 Bi'z-zarûret 'aciz u ızhâr itdiler
 El-amân diyü din ikrâr itdiler
 Aldı âhir ol hisârı ehl-i Rûm
 İtdiler tîğ ile ol pûlâdı mûm
 Hem kilidî karşı vardı servere
 Kim musahhar oldu Hayber Hayder'e
 İşbu demde Şâh-ı gerdûn-iktidâr
 Ol Tekir'den ferr ile oldu süvâr
 Yürüyüb kondı şikâre kâm-rân
 Geçdi kondı Kârver'e 'âlî-mekân
 Göçdi andan dahi kondı Zernic'e
 Savma niyyet itdi mü'min ol gice

(vr. 106b)

Cum'a güninde oruç oldu bedîd
 Orucı dutdı vü göçdi ol ferîd
 Göçdi andan kondı Çinoğlu'na Şâh
 Bir gün anda oturak oldu sipâh
 Has arabalar gelüp irdi revân
 Kar dahi yağdı bu menzilde 'iyân
 Göçdi kondı Yenice nâma Selîm
 Yürüdi Bayburd'a hikmetle hakîm
 Üçkilisa oldu andan sonra yurd
 Giru kaldı kal'a ya'ni Bayburd
 Üçkilisa'dan icâzet virdi Şâh
 Şâh fermâniyle dağıldı sipâh
 Yürüdi (tâ) Sınur'a (hem) Tâc-dâr
 Ol sınır bir köy idi iy hûş-yâr
 Bir gün ol menzilde gösterdi sükûn
 Şâh-ı 'âlem Pâdişâh-ı zû-fünûn
 İşbu menzilde hüner-ver ehl-i dîd
 Eyledi Bayburd'ı bir sancak ferîd
 Mîr-âhûr başına virdi tamâm
 Kim Muhammed Bıyıklu'dur be-nâm
 Trabozan'ı ve Karahıss'ı dahî
 Canik'i vü çok vilâyet iy ahî
 Dahi Âzerbâycân ile bâkî diyâr
 Tâbi' itdi Bayburd'a Tâc-dâr
 Koydı ol âğâyı ol serhadde Şâh
 Koşdı Rûmî'den dahî hayli sipâh
 Ol diyârı ser-be-ser Dârâ'yı Rûm
 Ana virdi oldu ahkâmında mûm
 Dahi envâ'-ı 'inâyet itdi Şâh
 Gence gark itdi anı 'âlem-penâh

(vr. 107a)

Nergile Zâviyesi dirler be-nâm
 Hod Sınur'dan ana kondı döst-kâm
 Dayı Şeyhi kondı andan sonra Şâh
 Ol diyâra çok gazâ itdi sipâh
 Nice köyler yakdı yıkdı leşkeri
 Ger sipâhîdir ve ger Yeniçeri
 Dâd idüb ehl-i tezallümden revân
 Dergeh-i 'âlîde itdiler figân
 Vâkîf oldu Husrev-i rûy-i zemîn
 Cûşe geldi hışm idib deryâ-yı kîn
 Bundan oldu Şâh-ı gerdûn-iktidâr
 Böyle emritmişdi tekrar âşikâr
 Ger ide Paşa (lar) yasak kim leşkeri
 Ger sipâhî aslı ger Yeniçeri
 İtmeye dervîş-i dil-rîşe sitem
 Çekmeye dihkân sipâhîden elem
 Çün re'âyâ şekve ızhâr eyledi
 Kim bizi 'asker dil-efkâr eyledi
 Leşkeri zabt itmeyen a'yâna Şâh
 Hışm-nâk oldu ferid-ı kîne-hâh
 Hersek-oğlı'yla Dukakin-zâdeyi
 Ol vezîr olan iki âzâdeyi
 Bir gazabla halk içinde itdi hâr
 Bir nefesle anlar oldu târu-mâr
 Başlarına yıkdılar çadırların
 Bozdılar Paşaların hâtırların
 İkisinde anda ma'zûl itdi Şâh
 Hibret aldı Paşalardan hod sipâh
 Göçdi andan Pâdişâh-ı pür-gazab
 Karaciğer konağa kondı bî-te'ab

(vr. 107b)

Çağalğan andan Uluç-ârâ be-nâm
 Hem 'Ali-Şîr'e yöneldi dôt-kâm
 Şîr-ışık'dan geçdi Dârâ-yı cihân
 Ol Kara-hısın u hisâra kondı Hân
 Anda dört gün sâkin oldu tâc-dâr
 Geçdi pes menzildürür Balçık-hisâr
 Kiliköy Ercilüvan'dan lâf olı
 Sorkun andan yağdı karılı tolı
 Kışdan ol gün sâkin oldu anda Şâh
 Göçdi Budaş'a yöneldi bârigâh
 Bunda hem bir gün karâr itdi ferîd
 Yüridi andan Hicarcuğ'a Sa'îd
 Göçdi andan menzil oldu Hacılu
 Bu konakdan Niksar'a yetmelü
 Kondı Niksar'ı vü bayrâm itdi Şâh
 İki gün durdı ferîd-i dîn-penâh
 Ayatı nâm olda bir yurddur yamân
 Anda kondı Hüsrev-ı mülk-ı cihân
 Sonusa bir yurdı dahi Server'in
 Karatay'a vardı esbâbı erin
 Girdi Şevvâl'in ikincisi günü
 Dinle im'ânile iy 'ârif bunı
 Pâdişâh Âmâsiyye şehrin be-nâm
 Menzil itdi uş menâzil ve's-selâm
 Çün bu 'âlî şehre girdi bârigâh
 Böyle emr itdi Sinan Paşa'ya Şâh
 Kim yüri sen Engür i şehrine var
 Kışla ol ma'mûre şehri tâ-bahâr
 Çün bahâr-ı şâd-mân-ı bozdire
 Variser emrim kapumdın yeksere

(vr. 108a)

Anda fermânım sana neyse revân
 Dinle iy merd-u muhibbâ ol hemân
 Yüridi Şâh emriyle ol hûş-mend
 Kışladı Engüri'de ol bî-güzend
 Girmedin şehre ferîd-i rûzigâr
 Bâdiyâ üze yürirken kâm-kâr
 Şehsüvâr oğlı'yla itdi güft u gû
 Güft u gû içre ferîd-i şîr-hû
 Dulkadirlû'nın diyârın bi't-temâm
 Ol ere 'ahd itdi Şâh-ı nîk-nâm
 İndi atından revân ol ehl-i dîd
 Atınun ayağın öpdi ol mürîd

REFTEN-İ 'ALİ BİN ŞEHSÜVÂR BE-FETH-İ DİYÂR-I DU'LKADİR

Geldi kış faslı vu dağlar giydi ağ
 Sûsen-i kesretle mâtem dutdı bağ
 Bostân pejmürde boldı ser-be-ser
 Dökdi evrâkını toprağa seçer
 Münharif boldı bürûdetden hevâ
 Kalmadı eşyâ zamîrinden safâ
 Dem-be-dem efrûde boldı rûzigâr
 Kış deminde gitdi âsâr-ı bahâr
 Kışladı Âmâsiyye şehrinde Şâh
 'İşret u 'iys ile Şâh-ı dîn-penâh
 Gâh sayd itdi vü gâhî 'iys u nûş
 Olmadı bir dem ney u nây hamûş
 Kayseri'nun sancağın ol Tâc-dâr
 Şehsüvâr-oğlı'na virdi âşikâr
 Boz-ok'ı hem ana ilhâk itdi Şâh
 Böyle fermân itdi kim iy kîne-hâh

(vr. 108b)

Uş 'Aliyyü'd-Devle-oğlu bî-gümân
 Adı Salman kendü Bozok'da 'iyân
 Çün bu dem Bozok bize hem-sâyedür
 Milketinden anun a'lâ pâyedür
 Yüri var sen müddaî ol-ğıl ana
 Çünki tâlibsın ana önden sona
 İlğâ Salmân'ı bas andan it neberd
 Bozok'ı darbile al iy şîr-merd
 Çün bahâr-ı hurremî yüz göstere
 Ne Maraş kalur ana ne Göstere
 Böyle irşâd eyle-geç Şâh-ı cihân
 Pâyitahtın geldi öpdi pehlevân
 Himmet-i Şâhîyilen oldu saîd
 Vardı Boz-ok üzre bî-bâk ol ferîd
 Çün 'adâvetden mübâriz urdı dem
 Kesdi Salman başını evvel kadem
 Dergeh-i a'lâya gönderdi revân
 Âferîn didi Hüdâvend-ı cihân
 Düşdi Etrâk içre vehm ü dil ola
 Vardı bu ahvâl Bekr-i Ahvel'e
 Kım budur geldi 'Ali bin Şehsüvâr
 Kesdi kardaşın başın bî-ihciyâr
 İstimâlet vermiş ana Hân Selîm
 Mülk-i da'vâ-dârdur bî-ters u bîm
 Dinle-geç bu kıssai Bozok begi
 Münhezim oldu dağıldı derneği
 Kaşdı kış kalbinde indi Mar'aş'a
 Durmadı karşı mer-ol gerden-keşe
 Aldı Bozok'ı vü zabt itdi Ali
 İtdi ol kış Kayseri'de menzili

(vr. 109a)

MEMÂLİK BAĞŞ-KERDEN-İ SELİM HÂN

İş bu 'âlî şehri içinde şehriyâr
 Otururken şâdumân u şâd u kâm
 Hacı Rüstem k'ânı maktûl itdi Şâh
 Ol Kızılbaş tâbi'i kim girde-râh
 Surh-ser içinde oldukda meğer
 OĞlı ânun bir Hüseyinî behre-ver
 Surh-ser zulmin görüp itmiş firâr
 Varuben Rûm'a revân dutmuş karâr
 İlticâ itmiş hemân Osmanlu'ya
 Küfrden dönmüş revan îmanluya
 Ol sebebden server-i 'âlem-penâh
 Hâci Rüstem yurdını bî-iştibâh
 Pür-Hüseyin Beğ bendesine lâ-muhâl
 Virdi ihsân itdi ol ferhunde-fâl
 El öpüp yürüdi Kürdistân'ına
 Ol da gark oldu Şeh'in ihsânına
 Öyle gör-geç ânı Kürdistân tamâm
 Ya'ni Kürdistân hem oldu Rûm'a râm
 'Âtîfet gösterdi ol 'âlem-penâh
 Her birini yurdma nasb itdi Şâh
 Cümle tecdîd-i berât ile revân
 Vardılar mansıblarına şâdumân
 Birisi anun Şeref Beğ'dir be-nâm
 Kim Kızılbaş'ın 'adûsıdır müdâm
 Âl-i Osmân gayretini çekmiş mukîm
 Dîn-i İslâm'ın yolunda müstakîm
 Hâmili Bitlis'in ol serhadde fâş
 Surh-serle dem-be-dem eyler savâş

(vr. 109b)

İşbu esnâlarda bir gün Tâc-dâr
 Otururdu şâd-kâm u bahtiyâr
 Bir kitâbet geldi hod Bitlîs'den
 Ya'nî 'îrfân menba'ı İdrîs'den
 Kim Diyâr-ı Bekr'den sekiz hisâr
 Tâbi' oldu Şâh'a bî-intizâr
 Ol sekiz pâre hisârın âdemi
 Surh-serden heb hazîn ü mâtemî
 Tapdılar dergâh'a çok ihlâs ile
 Pür sadâkat i'tikâd-ı hâs ile
 Hep kilîdin ol hisârın gülbe-tek
 Şâh'a teslîm itdiler bî-reyb u şek
 Didiler iy Pâdişâh-ı dûr-bîn
 Şâh-ı gâzî Husrev-i rûy-i zemîn
 Uş sekiz pâre hisâr iy nâm-dâr
 Şâh'a tâbi'dir ne hâcet intizâr
 Zabtına fermân idin iy zû-fünûn
 Bendelerden gîti Şâh'ındır künûn
 İşbu demde her hisâra nâmîle
 Bir kulun gönderdi istihkâmîle
 Yürüdi zabt itdi her kul bir yeri
 Her birine girdi hod Yeniçeri
 Hem dahî Erzincân'a Bâlî Beği Şâh
 Hayli yoldaşile Şâh-ı dîn-penâh
 Ya'ni nevbet-dâr ola gönderdi tîz
 Vardı Bıyıklu'ya itmeyüb sitîz
 İşbu esnâlarda nâ-gâh bir süvâr
 Geldi şâd u müjdecî k'iy Tâc-dâr
 Urum-ili'nden budur geldim firâz
 Vâkıf olsun Hüsrev-i düşmen-güdâz

(vr. 110a)

Tâ ki Üzûrnik'e geldi Ungurûs
 Kopdı ol dâyirede âvâz-ı kûs
 Ol hisâr üzre yürüdi çok çeri
 Yer götürmezdi sipâhî kafiri
 Anlarınla Hacı Beğ ceng eyledi
 Yer yüzini kâfire teng eyledi
 Kâfir ile bir neberd itdi ol er
 Devletinde ehl-i dîn buldı zafer
 İşbu sancaklar u başlar bi't-tamâm
 Kâfiründür iy Şeh-i ferhunde-fâl
 Başlar ile sancağı ol reh-neverd
 Yire dökdi kâmin aldı refd-i merd
 Şâdumân Âmâsiye şehrinde Şâh
 Otururken server-i 'âlem-penâh
 Surh-serden geldi bir kâdî resûl
 Surh-ser kâdîsi ya'ni Bu'l-Fudûl
 Ol resûl u nâmesi 'arz itdiler
 Şâh elin öpmek ana farz itdiler
 Pâdişâh didi getürmen yanuma
 Sunmasun her-giz nemekle nâmuna
 Lîkin ahibârın alub (u) 'arz idin
 Tâ ki sonra habs (in) ânun farz idin
 Söyle didi Paşalar hâlin nedür
 Maksûdın nedür senün kâlin nedür
 Dergehe yüz sürdi gösterdi niyâz
 Didi iy 'âlî-cenâb-ı ser-firâz
 Şâh sensin senden özge Şâh yok
 Dergehinden gayri bir dergâh yok
 Çün tazarru' itdi el-hâsıl resûl
 Böyle takrîr itdi âhir Bu'l-Fudûl

(vr. 110b)

Kim sipâh-i Rûm u şarkî-pehlevân
 Çaldurân'da uğraş itdiler 'iyân
 Erdebîl-oğlı'nı basdı Ehl-i Rûm
 Kana gark oldı serâ-ser merz-bûm
 Lâşe vü bâş ile toldı merhale
 Anca nâdir nesneler girdi ele
 'Avreti Şâh'ın esîr olmuş meğer
 Rûm-ili'nde iy ferîd-i behre-ver
 Şâh İsmâ'îl saldı bendei
 Pâdişâh'dan ister ol pergendei
 'Avretin sizden temannâ itdi ol
 Küfr u 'isyândan teberrâ itdi ol
 Böyle emr itdi ferîd-i rûzigâr
 Ol resûle Pâdişâh-ı nâm-dâr
 Kim biz Allah emriyle vardık ana
 Kadiyisen işbu rûşendur sana
 Surh-ser cem'in ehl-i 'ilm u dîn
 Nass-ı Kur'ân ile kâfirdür yakîn
 Men gazâdüb târumâr itdüm anı
 Dîn içün bî-i'tibâr itdüm anı
 Ol gürûhın kanını itmiş mübâh
 Mustafâ şer'iyle ashâb-ı salâh
 'Avret u esbâb (u) emvâli tamâm
 Ehl-i İslâm'a halâl oldı müdâm
 Şark mülki şimdi dâru'l-harb irür
 İşbuna 'allâmeler fetvâ virür
 Surh-ser rızk u ganîmetdir bize
 Bu in'âm el-hayr niyyetdür bize
 Şâh-ı şark'ın 'avretini lâ-muhâl
 Kande ise akçesin say satun al

(vr. 111a)

Ger rızâyile satar gâzî ne ğam
 V'er rızâ virmes'ana sen urma dem
 Kadî el-kıssa habs itdi ferîd
 'Avretin virdirmedi ol ehl-i dîd
 Bundan evvel Dukakin-oğlı'nı Şâh
 'Azl idüb gidermişidi Pâdişâh
 Giru mukarrer vezîr olmuşdı ol
 K'âna in'âm itmiş idi anca bol
 Bir hiyânet sezdi andan Pâdişâh
 Anun içün sonra ezdi anı Şâh
 Gövdesinden bâşını kıldı cüdâ
 Neydüğün hâlini hod bilür Hudâ

'AZM NÜMUDEN-İ SELİM HÂN BÂR-I DUVVUM BE- ÂZERBÂYCÂN

İşbu hâle geçmedin çok rûzigâr
 Gitti kış âsârı geldi nev-bahâr
 Sebze-zâr oldu serâ-ser yer yüzü
 Lâleden kuhsâr boldı kırmızı
 Yer bezendi sünbül-i hoş-hûyile
 Bûstân geldi gül-i hod rûyile
 Buldı haddince tebâyi' i'tidâl
 Kalmadı kalbinde eşyânın melâl
 Dehr zînet virdi cism u cevhere
 Hoş-mizâc oldu zamâne yeksere
 İşbu zîbâ fasl içinde rûzigâr
 Rûz-i nevrûzî-zamâne lâle-zâr
 giru 'azm itdi Kızılbaş'a Selîm
 Rağbet itdi ceng-i pür-hâşâ Selîm
 Erdebîl-oğlın didi alsam gerek
 Rub'ı meskûn içre men kalsam gerek

(vr. 111b)

Ol kılıcımdan hirâsândır menem
 Maksûdım Şâh-ı Horâsândır menem
 Yaralu ol bir geyikdir âşikâr
 Alıser âhır anı sâhib-şikâr
 Mağrib ile meşrikun şâhı menem
 Saltanat eflâkinün mâhı menem
 Gireyim meydâna da'vâ-dâr olub
 Nice da'vâ-dâr kim hûn-hâr olub
 Şarkı dutsun ser-be-ser Rûmî-sipâh
 Menden öndin Hind'e varsun bârigâh
 İdeli İskender-i Rûmî vefât
 Gelmedi dünyâya men-tek şeh-sıfât
 Men dahî bir âdile olsam 'adîm
 Kim ki İskender diyeler ki Selîm
 Alayım Maşrik-zemîni darbile
 Dûtayım ol milki yek-ser harbile
 Şark eviyle Rûm milkin bir idem
 Ol diyârı tîğ ile teshîr idem
 Canlara kasd itdürem peykân ile
 Dolduram maşrik-zemîni kan ile
 Ya idem 'âlemde bir da'vâ-yı hâm
 Ya menem ola 'Acem milki tamâm
 Giru her milke yazıldı nâmeler
 Nâme yazmakdan yoruldu hâmeler
 Anadolu mülkine vardı ulak
 Ata bindi leşkeri gördi yarak
 Kar'aman'a girdi ulaklar tünd u tîz
 Leşker ehlin dirdi kopdı rustahîz
 Rûm'a tîz emr oldu geldi leşkeri
 Kapu halkı bî-'aded Yeniçeri
 Rûm-ili Beğler-beğisi ol Sinân
 Engürî'de kışlamışdı ol hemân
 Getürür varır ulak anı da tîz
 Düşmene tâ kim kopara rustahîz
 Geldi cem' oldu sipâh-ı bî-şümâr
 Çarha çıkdı at ayağından gubâr

(vr. 112a)

Giru dirdi yer götürmez leşkerin
 Rûm-ili'nde gayri bellü 'askerin
 Rûm-ili'n küffâr içün koydı Selîm
 İşbu mezkûrâtı cem' itdi Selîm

ÂMEDEN-İ RESUL BE-DERGÂH-I 'ÂLEM-PENÂH EZ-SULTÂN-I MISR

Hod Rebî'ul Evvel'ün beşincisi
 Pencşenbe günü günler incüsü
 Çıkdı Âmâsiyye şehrinden Ferîd
 Kondı Geldi'len ovasın ehl-i dîd
 Anda dört gün oturak oldu sipâh
 İne-bazar'ına geldi bârigâh
 Göçdi andan dahi Dârâ-yı cihân
 Kurdı deryâ geldi leşkerin 'inân
 Göçdi Turhal'a bu menzilden Selîm
 Kazlu göl'e geldi hikmetle hakîm
 Göçdi andan dahi Şâh-ı ehl-ı dîd
 Kar'cabeğ çayırına kondı berîd
 İşbu menzilde Mısır'dan bir resûl
 Buldı dergâh-ı mu'allâya vusûl
 Mısır Sultânı'ndan ol elçi be-nâm
 Rûm Şâhı'na irüştirdi peyâm
 Nâme ile kâsıdı 'arz itdiler
 Şâh elin öpmek ana farz itdiler
 Böyle takrîr itdi ol bâ-sah güzâr
 K'iy zamâne ferdi Şâh-ı tâc-dâr
 Kansu Gavri ki sultândır 'iyân
 Şâh'a sıdkile muhibdir bî-gümân
 Böyle i'lâm itdi ol sultân-ı dîn
 Kim ferîde bizden itgil âferîn

(vr. 112b)

Âferînden sonra 'arz it ey resûl

Vardır ümmîdim ki 'arz ola kabûl

Ben de bir pîrem bu demde deyr-sâl

Sen civân u tâze vü ferhunde fâl

Dut atan yerinde lutfundan meni

İşbu muhlis pîre ferzend it seni

Rûm u Şâm'ın ihtilâfı olmasun

Arada müfsid hilâfı olmasun

Rûm ile A'râb'a sen hükm it hemân

Yek-cihet ol-gıl ne hâcetdir gümân

Ayruluk bî-gânelikden dûr olun

İttihâdile hemân mesrûr olun

Pâdişâh'dan bir murâd itdüm hemîn

Ger kabûl eylerse Dârâ-yı zemîn

Bundan evvel Dulkadirlû'nın beği

Kendi zu'mında bahâdırlar yeği

Türk bin türk adı ammâ şeh-süvâr

Dulkadirlû'la iderdi ıftihâr

Rûm u Şâm'ın arasında bir zamân

Fitneye ol bâ'is oldu bî-gümân

'Âkıbet bir hîle birle ol eri

Dutdı Çerkes iy erenler serveri

Mısr'da Bâb-ı Züveyle adıyla

Bir siyâset-gâhdur bî-dâd ile

Dikdiler ol kapu meydânında dâr

Salb olundu anda âhir Şehsüvâr

Böyle müfsidler ucundan iy ferîd

Ortanuzda çok fesâd oldu bedîd

Adana üstünde hod Rûm ile Şâm

Az husûmet itmedi iy nîk-nâm

(vr. 113a)

Şimdi Sultân istimâ' itdi ki Şâh
 Şehsüvâr-oğlı'n sayarmış nîk-hâh
 Kayseri'le Boz-ok'ı virmiş ana
 Mısr Sultânı ana kaldı tana
 İltimâs itdi ki Şâh'ın bî-şümâr
 Dergehinde bende vü âzâdı var
 Boz-ok'ı bir gayre in'âm eylesün
 'Uzlet ânun bizge peygâm eylesün
 Müfsid oğlı müfsid olur 'âkibet
 Ehl-i ifsâda ne lâzım 'âtıfet
 Dahi bilsün Hüsrev-i rûy-i zemîn
 Gerçi bundan evvel itmişdir yakîn
 Dulkadir mülkinde tâ-gâyet müdâm
 Hutbe vü sikke yürütdi ehl-i Şâm
 Hutbe sikke oldu Sultân âdile
 Anı men' itmen hasûd-ifsâd ile
 Sikke sultân âdile olsun müdâm
 Hutbede siz zikr olun iy nîk-nâm
 Yohsa sikke sizlere bolsun nasîb
 Hutbede Sultân'ı zikr itsün hatîb
 İşbu taksîm üzre olsun ittifâk
 Kalmasın kat' aranuzda nifâk
 Şâh- şîr-efken Selîm-i kîne-cû
 Dinle-geç andan bunun-tek güft u gû
 Bir tebessüm itdi kim andan resûl
 Giryte itmek itdi vü oldu melûl
 Didi iy kasıd bu fâsid fikrdir
 Hutbe sikken zikri bâtl zikrdir
 Bu vilâyet hutbesin dilden gider
 Mısr-i câmi' hutbesinden it hazer

(vr. 113b)

Kansu merd ise Mısr'ın beklesin
 Bir zaman dîvâne gönlin eĖlesin
 Ol siyâset-gâhı kim yâd itmiş ol
 Şehsüvâr'ı dâra bünyâd itmiş ol
 Hod Züveyle bâbına itsün nazar
 Çün siyâset-gâh imiş kıl sun hazer
 Bu cevâb ile resûli kâm-yâb
 Mısr'a gönderdi perîşân u harâb
 Göçdi andan devlet ile Pâdişâh
 Artuk-âbâde yolunda bârigâh
 Arugar'a kondı andan reh-süpürd
 Issı Çermik oldu andan sonra yurd
 Göçdi Sivas'a bu menzilden Selîm
 Yedi gün oturdu hikmetle hakîm
 İşbu âyînile ferd-i rûzigâr
 'Azm-i Tebrîz itdi vü oldu süvâr
 Paşalar didiler iy Şâh-ı bülend
 Görme dûr anı dînden sen güzend
 Bundan öndin kim Hudâvend-i cihân
 İtdi idi 'azm-i Âzerbâyecân
 Bayburd üzre besî Rûmî-sipâh
 Koydu andan yürüdi devletlû Şâh
 Haybere mânend bir 'âlî hisâr
 Burcu müstahkem esâsı üstüvâr
 Rûm u Âzerbâyecân serhaddidir
 Ol binâ gûyâ Sikender seddidir
 Kullesi hem-serlik eyler mâh ile
 Handaki hem-berlik eyler mâh ile
 Burcına konmaz kebûter vehm-dîn
 Çevresinde canlu gezmez sehm-dîn

(vr. 114a)

Uş durur feth olmadın iy Tâc-dâr
 Yürümen çünkim 'adûdur ol hisâr
 Şâh'a 'arz oldu anun ser-keşliği
 Küfr ile ma'mûr Hayber-veşliği
 Sordı kim ol kal'anın adı nedir
 Ol hisârın burc u bünyâdı nedir
 Kimdürür dizdârı ol sûrun diniz
 'Âmiri kimdür o ma'mûrın diniz
 Nîreye tâbî'dir imdi ol hisâr
 Kim dutubdur ol hisârı üstüvâr
 Dîdiler kim iy Hudâvend-i dühûr
 Şark'a tâbî'dir bu gün ol burc u sûr
 Söylemişlerdir anun âdın Kemâh
 Çok zamandandır ol eyvân u o kâh
 Sâkin u dîzdârı iy Şâh-ı zemîn
 Erdebîl-oğlı'na hâkimdir hemîn
 Var içinde çok Kızıl-baş âdemî
 Kımı Varsakdır kımı Taş âdemî
 İşbu sözdin hande itdi şehriyâr
 Böyle buyurdu ferîd-i rûzigâr
 K'ânı men gönlümde teshîr itmişem
 Vech-i teshîrini tasvîr itmişem
 Anı men feth itmedin imkân mıdur
 Kim geçem Tebrîz'e istihsân mıdur
 Belki ol bir vakt râm oldu bana
 Baht ol yüzden gulâm oldu bana
 Sonra bir Tezvîr birle ol hisâr
 Çıkdı elden diyûben oldu süvâr
 Koydı Sivas'ı ferîd-i behre-mend
 Çekdiler iyvân-ı 'ulyâyâ semend

(vr. 114b)

Koçhisar'a göçdi Dârâ-yı cihân
 Merzifôn'a kondı andan Cem-nişân
 Çün Hân'a kondı bu menzilden zahîr
 Geldi Kınağzma Sultân-ı serîr
 Kercenes'e göçdi andan Tâc-dâr
 Elmalu'yı kondı sonra şehriyâr
 Yürüdi andan Kemâh üzre Selîm
 Çevresin aldı hisâr itdi hakîm
 Bâd-pâdan inmadın har-gâh Şâh
 Çıkmadın tahtına Şâh-ı dîn-penâh
 Top atıldı nâ-gehân kopdı gırîv
 Sûra çıkdı leşker-i mânend-i dîv
 Tarfetü'l-'ayn arasında ol hisâr
 Yire indi vü hevâ toldı gubâr
 Bir temâşâcıdan ol sûr-ı bülend
 Hâke hem-vâr oldu bî-renc-i nigend
 Hey diyince kal'a feth oldu revân
 Dinledi ol fethi ebnâ-yı zamân
 Kal'aya (hep) toldı (lar) Rûmî-sipâh
 Bârigâhından temâşâ itdi Şâh
 Darbile girdi hisâra leşkeri
 Şehri târâc eyledi Yeniçeri
 Surh-ser kaniyle toldı ol hisâr
 Tâc-ı Humrâ şehrin itdi lâle-zâr
 Kırdı Rûm ehli Kızılbaş'ı tamâm
 Hod Kemâh oldu bu resme Rûm'a râm
 Sâkin oldu anda sekiz gün Selîm
 Ol hisârın gördi tedbîrin hakîm
 Üstüvâr itdi hisârı bir dahî
 Gül-şen itdi lâle-zârı bir dahi

(vr. 115a)

Çok yarakla koydı hayli leşkeri

Girdi ana yediyüz Yeniçeri

Kût u esbâbın müheyyâ itdi Şâh

Ol gürûhun Hüsrev-i 'âlem-penâh

ŞİKÂYET NÜMÛDEN-İ EHL-İ NÜZÛL EZ-'ALÂÛ'D-DEVLE-İ BÎ'L-FUDÛL

Kal'anın kaydın görürken dûr-bîn

Nâ-gehân geldi nüzûl ehli hazîn

Baht-i şâhî üzre Dârâ-yı cihân

Ahile dergahdan kopdı figân

Ki sipeh-sâlâr şâhı kâm-yâb

Server-i dîn Hüsrev-i 'âlî-cenâb

Bir Nüzûl ehli meğer bir gün seher

Gâfil idik hayr u şerden bî-haber

Çıkdı nâ-gâh bir alay tâzî-süvâr

Târ-mâr itdi bizi iy Tâc-dâr

Aldı hayf ile Nüzûl'i bî-dirîğ

Biz nüzûl ehline yağdı tîr u tîğ

Nâkanın kesdi mehârın ol gürûh

Tûşemiz sahrâda kaldı kûh kûh

Dulkadir-oğlı 'Aliyyü'd-Devle nâm

Uş bu hayfı itdi iy 'âlî-makâm

Çün bu dâdı dinledi Şâh-ı zemîn

Cûşe geldi mevc urub deryâ-yı kîn

Öyle takrîr itdi ol 'âlem-penâh

Kim mana ol er değildir nîk-hâh

Üç delîl ile ana men düşmenem

Vay ana kim düşmeni anun menem

Bir bu kim çıkdum gazâyâ âşikâr

Ol menümle gelmedi dutdı vakâr

(vr. 115b)

Ne bana bir oğlın irsâl itdi ol
 Ne bu yolda bir eyü fâl itdi ol
 Gayretin dînün ri'âyet itmedi
 Gelmedi kendü himâyet itmedi
 Biri dahi bu ki çün yâr olmadı
 Durduğı yerde hevâ-dâr olmadı
 Dutalım kim yokdur anda tîr u tîğ
 Bir du'âsın niçün itdi ol dirîğ
 Ol seferde bir mübârek bâdi ol
 Gösterib def' itmedi ifsâdı ol
 Biri dahi bu kim ol bed-rûzigâr
 Bunca 'isyân resmin itdi âşikâr
 Hâmi oldu remzile bed-hâhıma
 'Özrin isteyüb gelmedi dergâhıma
 Bu kamû tuğyân ile ol Bu'l-Fudûl
 'Âkıbet aldı nüzûlimden nüzûl
 Bundan öndin Rûm u Şâm'u bî-hilâf
 Arasına ol bıraktı ihtilâf
 Serseri kasdiçün olmuşdum süvâr
 İşbuna dönsem gerek bî-ihtiyâr
 Çün Kızıl-bâş'ın hevâ-hâhıdurol
 Gerçi tâcı yok velî Şâhıdur
 Gaziler yolun kesübdür bî-gümân
 Tanrı-çün uş ana döndürdüm 'inân
 Târ u mâr idem anı evvel kadem
 Kaysı mülkin Şâhıdır ol ke'l-'adem
 Kestürem bâşın men ol ser-keştenin
 Gösterem ana kıtâlin küştenin
 Hükmile ider müsahhar kişverin
 Göndürem Sultân'a ol pîrin serin

(vr. 116a)

Anı dahi agâh idem kıssadan
 Koymayam hâlî zamanı gussadan
 Dönem andan sonra Tebrîz'e revân
 Surh-ser def'ine sa'y idem hemân
 Eyledi fermân ki göçsün leşkeri
 Bindi Şâh ol kal'adan döndi giri
 Kal'adan Sivas'a sekiz günde Şâh
 Şevketile geldi Şâh-ı dîn-penâh
 İtmedi bir lahza ol yerde karâr
 Kahr atından inmedi çâbuk-süvâr
 Urum-ili'nin sipâh-dânı Sinân
 Ol firâset-kânı vü ner-pehlevân
 Hâzır oldu ana emr itdi ferîd
 K'iy sadâkatlu kulum sâfî mürîd
 Anatoli'n kapu halkın al tamâm
 Şehsüvâr-oğlı'n dahî iy nîk-nâm
 'İbret ehlinden de bir kaç merd-i kâr
 Al yanınca durma hiç ol-ğıl süvâr
 Dülkadirli milki üzre it hücûm
 Bul 'Aliyyü'd-Devlei iy hoş-kadem
 Biz de uş irdik 'akîbinden revân
 Görelim tedbîrünü iy pehlevân
 Yüridi andan Sinân Pâşâ-yı Kürd
 Tünd-i Elbistân'a kondı reh-süpürd
 Paşa Elbistân'a kondukda Selîm
 İnce-su'ya irdi ol bî-havf (u) bîm
 İşbu demlerde Aliyyü'd-Devle nâm
 Vâkîf oldu Dülkadirli'ya tamâm
 Bakdı Elbistân'a ol Erdeklü'den
 Toz u leşker gördi sâlâr-ı kühen

(vr. 116b)

Didi hey hey işbu leşker Rûm'dur
 Bunların devrinde âhen mûmdur
 Bunların kesdük nüzûlin bî-dirîğ
 Ol nüzûl ehline urduk tîr u tîğ
 Şâh-ı şîr-efken Selîm'e ol gürûh
 Şekve âğâz eyleyübdür kûh kûh
 Bundan öndin dahî bizden çok fesâd
 Zâhir oldu şimdi ol nîk-i'tikâd
 Güft-i hâmı deyip bize çekdi sipâh
 Uş gazablan geldi ol haşmetlu Şâh
 Çarha ger çıksak hisâr eyler bizi
 Bir nefesde târ u mâr eyler bizi
 Fırsat elden gitdi yürün gidelüm
 Ehl-i Beyt'içün tedârik idelüm
 Alalum ehl-i 'iyâli tîz ele
 Kopmadan Yeniçeri'den zelzele
 Bu tasavvurla Aliyyü'd-Devle tîz
 Kalkuben Erdeklü'den itdi gürîz
 İşbu demde Husrev-i 'âlî-cenâb
 Paşa'ya irmekliğe itdi şitâb
 Paşa Göksun kondı server gülgülü
 Üç konakda râst mâ-beyn iy ulu
 Göçdi Göksun'dan çü haşmetlü vezîr
 Gülgülü'den göçdi Sultân-ı serîr
 Ol gün üç kerre otağın Tâc-dâr
 Konmuşiken kaldurur çâbuk-süvâr
 Râst-çün Çinçin'e kondı ser-bülend
 İrdi Türk'e ol vezîr-i hûş-mend

(vr. 117a)

Bir seher vakti ki tûğ-i âfitâb
 Virdi rahşân lem'adan elmâsa âb
 Subh buldı mihr-i tîğindan hayât
 Şâm-ı zulmet itdi o gamdan vefât
 Subh kerbâsını şâm itdi kefen
 Âsumân giydi şafakdan pîrehen
 Boldı Yeniçeri'den ra'd u berk
 Kûh u sahrâ yek-ser oldı oda gark
 Saf saf oldı cem'-i Rûmî bî-direng
 Dâğ içinden itdiler âğâz-ı ceng
 Kopdı bir ceng ü neberd ü gîr u dâr
 Kim zemînile zamân oldı hisâr
 Türk ulusu dahi derdi leşkerin
 Düzdü bir derbende Türk'ün 'askerin
 Tîr bârân itdi Türk'e hayre-hû
 Durdı Rûm ehliyle oldı rû-be-rû
 İki cânibden siyâset kopdı fâş
 Kan döküldü gövdeden ayrıldı baş
 At atı göğüsledi vü er eri
 Kana boyandı erenler peykeri
 Durdı feryâd itdi zurna zîr u bem
 Gezdi kûhsâr içre gûnâ-gûn 'alem
 Zenberek top u tüfeng itdi sitîz
 Tağlara od düşdi kopdı rüstahîz
 Kana kandı gürz u tîğ-ı âbdâr
 Lâle-zâr oldı tamâm ol kûh-sâr
 Dulkadirli'dan 'adedsiz at (u) er
 Düşdi ol gün iy semî'-i behre-ver
 Girdi meydâna bahâdır didi dav
 Er ere karışdı kopdı hav hav

(vr. 117b)

Cevşeni çâk itdi tîğ-ı tîzdem
 Nîze ef'îsinden âdem içdi sem
 Püşte püşte lâşe düşdi küşteden
 At u âdem aşmaz oldu püşteden
 Bir hücûm itdi meğer Rûmî sipâh
 Dutdı Türk'ün 'askeri bî-iştibâh
 Dulkadirli'dan yüzün döndirdi baht
 Baht yüz döndürdii târâc oldu raht
 Akdı kan deryâsı germ oldu kîtâl
 Düşdi sarsardan diraht-i deyr-sâl
 Döndi Türksitân revân oldu firâr
 Baş alındı gövde kaldı bî-şümâr
 Düşdi toprağa 'Aliyyü'd-Devle Bek
 İşbu üslûb üzre devr eyler felek
 Başını tenden revân ayırdılar
 İşin ol üftâdenin kayırdılar
 Dülkadir cem'ini dağıtdı Sinân
 Böyle bir ceng itdi ol ner pehlevân
 Başını dergâha gönderdi vezîr
 Hem vezîr u hem hezebr-i dâr u gîr

ÂMEDEN-İ HABER -GÜŞTEN-İ 'ALÂÜ'D-DEVLE

Subh-dem kim çıkdı gül-bang-i horôs
 Şâh dergâhında feryâd itdi kûs
 Künbet-i hadrâya girdi câm-ı zer
 Câm-ı Cem-tek çehre gösterdi seher
 Rûşen itdi har felek har-gâhını
 Düşdi öpdî Pâdişah der-gâhını
 Kapucı başı ki Koçi'ydi be-nâm
 Hizmetinde ol ferîdin subh u şâm

(vr. 118a)

Otağın Şâh'm göçürdi ol seher
 Kıssadan gâfil kazâdan bî-haber
 Karşudan Çavuş Sinân geldi hemân
 Pâdişah çavuşı ya'nî ol civân
 Didi Ağa dönün ikbâl oldu yar
 Bahtiyâr oldu vu düşman târ u mâr
 Uş benimle başı ol ser-geştenün
 Tîre bahtun devleti bir küştenün
 Didi döndürdi otağı lâ-muhâl
 Şâh'a geldi baş ile ferhunde-fâl
 Aldı ağa başı çavuşdan revân
 Girdi galtân itdi ki Şâh-ı cihân
 Düşmanın dâyim zebûn olsun senün
 Kîne-hâhın ser-nigûn olsun senün
 Uş Aliyyü'd-Devle başıdur bu baş
 Kim Sinan Paşa'yile itmiş savaş
 Devletünde gâlib olmuş ehl-i Rûm
 Uş 'adûnın başı vu uş merz-i bûm
 Külbe-i şîrâna bakdı Tâc-dâr
 Didi gerçi baş ânundur âşikâr
 Lîk birhem-sâle yarin bul anun
 Ehl-i hıbrat gam-güsârın bu anun
 Tâ tevehhüm ref' ola bî-intizâr
 Hem bula eşyâ içinde iştiâr
 Ağa vardı hâzır itdi bir habîr
 Dulkadirli hem ana ham-sâle pîr
 Sordı Şâh kendü huzurında ana
 Kaldı ol sergeşte haşmetden tana
 Vehm Türk'e oldu müstevlî 'iyân
 Gitmedi bî-çâre vehminden gümân

(vr. 118b)

Odur ola deyüben virdi haber
 Kakdı Türk'e Şeh-i Sâhib-nazar
 Tırbazon'dan didi men evsâfile
 Bildüm ol başı şu'ûr-ı sâf ile
 Sen ki kırk yıldan bunun hem-derdisin
 Hem-demi yâri vü gam-perverdesin
 Niçün idrâk itmedin iy bî-hired
 Şâh'a tahsîn eyledi ol bî-'aded
 Didi iy sultân-ı Dârâ-yı zemîn
 Pâdişâh'ın haşmetinden men hemîn
 Yavi kıldum kendözümü bulmadum
 Anuniçün başı kimdür bilmedüm
 Varayın tenhâda başın göreyin
 Kimün olduğın haberni vireyin
 Pâdişah emriyle Ağa't-Tûranî
 Bilüben taşra haber virür anı
 Girüben Şâh'a didi nâşî budur
 Kim 'Alâü'd-Devle'nin başı budur
 Başı ol sâ'atde Dârâ-yı cihân
 Bir ulakla Mısır'a gönderdi revân
 Geldi baş ardınca bî-pâyân esîr
 Tîğ teslîm itdi Sultân-ı serîr
 Aldı ol mülki serâ-ser Şâh-ı Rûm
 Şâh'a râm oldu tamâm ol merz-i bûm
 Dulkadirlu'nun yerin yurdun tamâm
 Şehsüvâr-oğlı'na virdi ve's-selâm
 Didi kim sen bir dilâversin Ali
 Haydere sıdk ile Kanber'sin Ali
 Senden ihlâs olsun menden nazar
 Menden ihsân olsun senden hüner

(vr. 119a)

İstimâletle kulun şâd itdi Şâh
 'Âtufet gösterdi ol 'Âlem-penâh
 Bahtuna bî-çâre itdi i'timâd
 İstimâlet aldı oldu ber-murâd
 Bilmedi kim yolunda kusûr
 Devlete noksan virir kalmaz huzûr
 Bu Safer'den sonra biş gün Tâc-dâr
 Dutdı Göksun'da hükûmetle karâr
 Göçdi andan lîk tünd u hışm-nâk
 Bir teemmül it buna iy zât-i pâk
 İşbu menzilden yiğirmi günde Şâh
 Girdi İstanbul'a Şâh u bârigâh
 Menzilin gözden nihân itdi Selîm
 Gûyiyâ tayy-i mekân itdi Selîm
 Bu gidişle varmadı bir Pâdişâh
 Zî sülûk ehli (vü) zî sür'atlı Şâh

MÜNÂKAŞA-İ ŞÂH-I GİTİ-PENÂH BÂ-CEMÂ'AT-İ YENİÇERİ

Gel gil iy cûyende-i râz-ı 'acîb
 Dinle benden bir kaç elfâz-ı garîb
 Şâh tavrından hikâyet dinle bir
 Ru'yetün varsa rivâyet dinle bir
 Şâhlar sırrıki sırlar Şâhıdır
 Dinle benden kim selâtûn râhıdır
 Girdi İstanbul'a tünd ol Tâc-dâr
 Dutmadı şehir içre bir kaç gün karâr
 Böyle emr itdi ferîd-i nûkte-dân
 Kim kazâyâ bâbı sedd olsun hemân
 Her kazâyâ kim müsemmâdır be-nâm
 Örfi vü şer'î ke-mâ hiy bi't-tamâm

(vr. 119b)

Ola mend ü kazâ sorulmaya
 Hayr u şerden maslahat görülmeye
 Yapıla edyân-u şer'in kapısı
 Men' ola dîvân-ı örfin tapısı
 Kadı vü müftî vü paşalar tamâm
 Hiç kaziyye sormayalar ve's-selâm
 Böyle hükm itdi vü geçdi şehriyâr
 Anatoli'ya varıp çâbuk-süvâr
 Sayd ü seyrân itdi ol kişverde Şâh
 İşbu nev'a kırk gün bî-iştibâh
 Kaldı İstanbul mükemmel bir zamân
 Emr-i şer'iden mu'attal bir zamân
 Mürtefi' oldı tamâmet 'adl ü dâd
 Mahkeme yapıldı yüz dutdı fesâd
 Çün bu hadde irdi iş iy hûş eri
 İttifâk itdi revân Yeniçeri
 Müfti'ye vardılar istiftâyiçün
 'Âciz ü bî-çâre bu mâ'nâ içün
 Didiler Monla'ya kim Monlâ-yi Rûm
 Şark (u) Garb zulmiyle toldı merz-i bûm
 Şer' bâbı nâ-gehân mesdûd ola
 Şer'î vü örfî kazâ nâ-bûd ola
 Bağlana dîvân-u mesned ola şer'
 Kalmaya savtında ne asl u ne fer'
 Mazleme bunda kimindür vir cevâb
 Maslahat kıldı nedir re'y-i sevâb
 Müfti yazdı kim bu ma'nîde vebâl
 Şâh'a 'âyiddir hemân bî-kıyl u kal
 N'îşe kim olur ola emr iy ferîd
 Lîk idibdir bunda bir fikr-i latîf

(vr. 120a)

Hazret-i 'ulyâda feth ol-gaç bu bâb
 Bî-tereddüd anda alursuz cevab
 Gelicek İstanbul'a ol Hak mazharı
 Şâh'a 'arz itdi bunı Yeniçeri
 Hışm-nâk ol kavme ad itdi cevâb
 Şâh-ı deryâ-dil Selîm-i pür-'itâb
 Kim şer'at mü'min içündür hemân
 Kanı mü'min k'ide şer' emrin revân
 Böyle m'olur şer' kim bî-çâre kul
 İtmeye sultân-ı dîn emrin kabûl
 Kim menem şimdi ülû'l-emr-i ferîk
 Siz hemân 'isyânda olmuşsuz garîk
 Ânuniçün kim ülû'l-emre hilâf
 Küfürdür Kur'ân'ile bî-ihtilâf
 Şimdi siz emrûme mâni' siz tamâm
 Men ne Sultân'em ne siz kabil gulâm
 Bundan öndin men hûd itdim âşikâr
 K'iy memâlik halkı cem'-i bî-şümâr
 Ger meni sultân idersiz bî-hilâf
 İtmenüz emrimde her-giz ihtilâf
 İmdi bu nev'a size Şâh olmazam
 Hayr-hâhım size bed-hâh olmazam
 Bî-niyâzım ger budur ikbâl u baht
 Uş Süleymân uşte milk u tâc u taht
 Kani'am bir künce bu vîrânedin
 Kim temettu' gördi mihnet-hânedin
 Çün bunı didi erenler serveri
 Şâh'a 'arz itdi revân Yeniçeri
 K'iy Şeh-i Cem-kadr-u gerdûn-iktidâr
 Kâm-yâb itsün seni Perverdiğâr

(vr. 120b)

Biz ne mûruz kim Süleymân-ı zamân

Müttehem ide bizi ya imtihân

Sen ülü'l-emre mutî'uz iy ferîd

Sen irâdet şâhısın bizler mürîd

Sen ne emr itdün ki biz bî-çâre kul

İtmedik ol emri cân ile kabûl

Âl-i Osmân'dan dahî bir Pâdişâh

Sürmedi Tebrîz'e hükmiylen sipâh

Biz senün emründe iy 'âlî-cenâb

İtdük Âzerbâycan milkin harâb

Şâh-ı Şark'ın gayretin itdük tebâh

Yürüdük Tebrîz'e-dek devletlü Şâh

Giru maksûdun nedir emr it hemân

Emrüne me'mûruz iy Şâh-ı cihân

Böyle takrîr itdi Şâh-ı ser-firâz

Mazhar-ı esrâr-ı hikmet genc-i râz

Çün mutî'-i emr u fermânsız tamâm

Pâdişâh'em men hakikat siz gulâm

İmdi sizden bir suâlim var menüm

Ol cihetden çok melâlim var menüm

Ger mana ol sırrı eylersiz 'iyân

Bende-i fermânumuz siz bî-gümân

Bir gice Âmâsiyye şehrinde kul

Yürüdi ev basdı bir kaç bü'l-fudûl

Pîri Paşa'nın evin basdı 'iyân

Gayri tahrîkiyle bir kaç bed-gümân

İtdi tahfîf anda olan mahzarı

Böyle teşnî itdi hod Yeniçeri

Men sa'âdet tahtı üzre ber-karâr

Böyle küstâh oldı bir kaç nâ-be-kâr

(vr. 121a)

İmdi anlar kimdurur söylen bana
 İşbudur emrüm 'iyân eylen bana
 Anlarun tahrîkine kimdür sebab
 Ketm itmen söylenüz aslınca heb
 Didiler iy server-i 'âlî-mekân
 Şâh-ı deryâ-dil Hüdâvend-i cihân
 Bu fesâdı iy erenler serveri
 İtdi bir kaç bî-hired Yeniçeri
 Lîk bâ'is bunda üç bî-behreder
 İşbu tahrîk ile anlar şöhredir
 Biri İskender Paşa'durur be-nâm
 Ol biri Seğmen başı iy nîk-nâm
 Biri dahi kadı-'askerdir ki Şâh
 Sanır ânı her cihetden nîk-hâh
 Biz ki tâbi'lerni bend ile revân
 İletâlim dergâha iy Şâh-ı cihân
 Bâki ahvâlini iy Dârâ'yı dehr
 Sen bilürsin sendedir heb lutf (u) kahr
 Ol fesâd idenleri bir bir be-nâm
 Dutuben hem Şâh'a virdiler hemân
 Boynun urdurdı Hudâvend-i cihân
 Ol gürûhun zî-ferîd-i nükte-dân
 Pes Sikender Paşa'yı istetdi Şâh
 Geldi Seğmen başı da bî-iştibâh
 Pîri Paşa hâzır oldı lâ-muhâl
 İtdi bunlardan Ferîdûn-fer suâl
 Ol Sikender Paşa'dan Dârâ-yı dehr
 Sordı ki müstevcib-i envâ'-ı kahr
 Sen vezîrimsin benüm ben Pâdişâh
 Çün olur Şâh'a vezîri nîk-hâh

(vr. 121b)

Pâdişâh'ın gayretin gözler vezîr

Şâh'ı her işden vezîr eyler habîr

Ol fesâdı çün bilürdin bî-gümân

Pâdişâh'ından niçün kıldın nihân

Virmedin ahabâr i'lâm itmedün

Müfsidin men'ine ikdâm itmedün

Cümle bâ'is uş seni dir kul tamâm

Ol fesâda senden olmuş fikr-i hâm

Kasır oldu virmedi Paşa cevâb

Pâdişâh ref'in anun görüp sevâb

Ur didi cellâda boynun urdılar

Defter-i ömrin vezîrin dürdiler

Döndi Seğmen başıdan itdi suâl

K'iy münâfık şer'ile katli halâl

Sen ki Seğmen başısın men Tâc-dâr

Paşalar benimle eyler iftihâr

Olasın bir mu'temed benden be-nâm

Ol fesâd iden ola hükmimde râm

Fitnenin aslından olası habîr

Dimeyesin fâş u pinhân k'iy vezîr

İşbu müfsidler evün basmakdadır

Kimi öldürmek kimi asmakdadır

Gâfil olma vâkıf ol hâl işbudur

Bir tedârik eyle ahvâl işbudur

Ya fesâdın anların def' idesin

Fitnei tedbîr ile ref' idesin

Böyle didükde Şeh-i 'âlî-cenâb

Kadir olmadı ki vire bir cevâb

Didi urun boynını bunun da Şâh

Urdılar boynun zihî haşmet-penâh

(vr. 122a)

Anların emri olur çünkim tamâm
 Didi kanı kadı 'asker ol be-nâm
 Geldi kadı hazır oldu vehm-nâk
 Çıkdı istikbâline ânun helâk
 Kadı-'askerden suâl itdi ferîd
 K'iy şer'at mesnedinde ehl-i dîd
 Mü'minün katline kasd itse kişi
 Ol günehsüz kâtilin n'olur işi
 Didi Şâhâ, ömrin olsun ber-devâm
 Kâyinâta sen virübdürsin nizâm
 Katldir ba'de's-sübût iy Şâh-ı dîn
 Böyle gördük biz kitaplarda yakîn
 İşbu takrîr ile fermân itdi Şâh
 Kim menem 'ilmimle yok isbâta râh
 Men ki Şâh'ım 'ilmim irmişdir tamâm
 Sen de inkâr idemezsin uş kelâm
 Sen fülân menzilde bir gün âşikâr
 Dimedün mi ki ferîd-i rûzigâr
 Piri Paşa'nun helâkidür savâb
 Şimdi inkâr eyler isen vir cevâb
 Pîri Paşa hod bana bir gün nihân
 Didi ki iy Husrev-i milk-i cihân
 Kadı-'asker fitnedir def' eylegil
 Yeryüzinden fitnei ref' eylegil
 Katline sa'y itdün ânun bî-gümân
 Cürmsüz çekdün ana tîğ u zebân
 Hâssa tahrîkinle bir cem'-i tamâm
 Tîğa teslîm itdin iy fikr içre hâm
 Kadı-'asker çün işitdi bu sözi
 İ'tirâf itdi günâhına özi

(vr. 122b)

Boynun urmaklığa emr itdi Selîm
 Gayre gösterdi bu 'ibretle besîm
 'Ahd itmişdi ferîd-i nükte-dân
 K'olmayınca iş bu sırr mana 'iyân
 Tahtum üzre râst men oturmayam
 Tâ bu işi yerine getürmeyem
 Çün bulardan aldı Husrev intikâm
 Râst tahtına oturdu ve's-Selâm
 Didi kim ma'lûmdur bunlar nihân
 Sehv ile zulm itdi bilürler 'iyân
 Bir teessüf çekdi anda Pâdişâh
 Kim Dukakîn-oğlı'na hayf oldu âh

AGÂH YÂFTEN-İ ŞÂH İSMÂ'İL EZ-FETH-İ KAL'A-İ KEMAH

Gel gil iy bostan-sarây-ı rûzigâr
 Kim deminden reng u bû aldı bahâr
 Şöyle iy şûrîde şeydâ 'andelîb
 Kimsüz eşyâdan sana oldu nasîb
 Söyle iy bir tûtî şîrîn kelâm
 Tâ bulasuz mülk-i nazmından nizâm
 Bundan evvel kim Kemâh'ı aldı Şâh
 Darbile buldı zafer Rûmî-sipâh
 Şâh İsmâ'îl bin Hayder meğer
 Kal'a fethinden tamâm aldı haber
 Vâkîf oldu kim sipâh-ı mülk-i Rûm
 Ol hisân eyledi harbile mûm
 Ol vilâyet Rûm'a döndi bî-gümân
 Sûrh-ser'den baht döndürdi 'inân
 Memleket Rûmî'nin oldu lâ-muhâl
 Bî-'aded tâc itdi Rûmî pâyimâl

(vr. 123a)

K'ol Muhammed Beğ Bıyıklu'dur be-nâm

Hâkim oldu ol yire virdi nizâm

Bayburd'a Şâh-ı Rûm anı 'iyân

Eyledi sâlâr dönderdi 'inân

Çün bunu tahkîk itdi ol peleng

Ol pelengi oda yakdı nâm u neng

Gayret itdi işbu gamdan Şâh-ı Şark

Bir çerî cem' itdi hep polâda gark

Derdi etrâf (u) cevânibden sipâh

Rûm içün gördi yarak ol kîne-hâh

Tur Ali kim bir hâlifeydi be-nâm

Anı hod rûşen bilür hâs ile 'âm

İstimâlet virdi ana ol ferîd

K'iy sadâkatlu kulum gerçek mürîd

İ'tikâdım var sana iy behre-mend

Görme a'dâ âfetinden sen güzend

Nîçe kez sen pehlevân-ı şîr-dil

Gayretim-çün düşman itmişsin hacîl

Rûmîler canın'üçün mülkün be-nâm

Âdemin sürdün getürdün bi't-tamâm

Cânun ile Rûm'ı târâc eyledün

Halkını bir nâna muhtâc eyledün

'Âkıbet itdün Yular kastî-i hâr

Senden oldu Rûm yekser târumâr

Mîr-mîrânidi Rûm içre Yular

Basdun anı hep hakîkatdir bular

Rûm'a noksân irdi senden âşikâr

Lîk ol bî-kâre itmen i'tibâr

Ol Yularkasdı ki sen ceng eyledin

Milk-i Rûm-ı başına teng eyledin

(vr. 123b)

Tîğ u cür'etden müberrâdır ol er
 Lîk Rûmî ana virmişdir Yular
 Pehlevanlar ana itmez i'tibâr
 İhtisâs olmuş ana dirler firâr
 Şöyle mezmûm kimseyle ceng eylemek
 Pes hüner değüldür anı söylemek
 Ger hüner göster istersen bana
 Uş Bıyıklu'dur hüner didim sana
 Kıssa el-hâsıl budur kim Şâh-ı Rûm
 Aldı uş bizden hisâr-ı merz-i bûm
 Rûmî küstâh olmadın iy şîr-dil
 Sen it ol iklîmi tîğindan hacîl
 Uş sipâh uş esb-i esbâb iy ferîd
 Bir dilâverlik gerek gerçek mürîd
 Yüri Bayburd'a damân u hışm-nâk
 Katl u ğâret eyle ol etrâf pâk
 Bıyıklû'dır anda olan merd-vâr
 K'anda nasb itdi Selîm-i Tâc-dâr
 Yüri var anun ile bir uş 'iyân
 Cür'et it bir kez dahî iy pehlevân
 Uş hazâyin uş 'asâkir iy ferîd
 Durma ger Şâh'ı seversen iy mürîd
 Çün bu da'vâdan dem urdı Şâh-ı Şark
 Yakdı ol demden mürîdi ra'd u berk
 Erdebîl-oğlı'na ol meydân eri
 Didi kim iy Hayder-oğlı Hayderî
 Emr sen Şâh'ındır iy şîr-i jiyân
 Sen buyur men bende fermânem hemân
 Yüriyem gâzîlerünle iy ferîd
 Şeyhi yolında fenâ bulsun mürîd

(vr. 124a)

Can virem Şâh'ın yolında bî-gümân
 Himmet it iy Mehdi-yi sâhib-zamân
 Bir neberd idem 'adûye şark ile
 Ki oda yakam Rûm'ı ra'd u berk ile
 Çünki virdi şöyle bu vech-i haber
 Şâh gördi anda bir hoş zîb ü fer
 Çok sipâh u çok hazâyin virdi Şâh
 Tur 'Ali mel'ûnı itdi rû-be-râh
 İşbu demde geldi Bayburd'a bir er
 Virdi Tebrîz'den Bıyıklu'ya haber
 Böyle takrîr itdi ol bâ-suh-güzâr
 K'iy zamân içre ferîd-i rûzigâr
 Şah-ı Şark'ın uş sipâhı çıkdı fâş
 İtmek ister ehl-i Rûm ile savaş
 Erdebîl-oğlı işitmiş kim Kemâh
 Rûm'a râm olmuş hemân eyvân u kâh
 Tünd ü tîz ol Hüsrev-i 'âlfî-mekân
 Bir çerî derdi ki kim ana yok girân
 Tur 'Ali nâmı sipeh-dâr itdi Şâh
 Uş seni silib-gelür iy nîk-hâh
 Surh-serden bir çerî dirmiş gelür
 Bayburd'ı kendü kendünün bilür
 İder ol sen şîr ile şîrâne ceng
 Kend'olur cenginde çengâl-i peleng
 Çün bu câsûsın sözinden aldı behr
 Ol kerem kânı vü genc-i lutf (u) kahr
 Ya'ni Rûm içre Muhammed Beğ be-nâm
 Şâh-ı Rûm'a bende-i kemter gulâm
 Tîz ulaklar saldı Rûmî-leşkere
 Hey diyince irdi bunlar 'askere

(vr. 124b)

Canik u Karahisar'un leşkeri
 Çekdi cem' oldı revân iy hûş eri
 Çıkıdı Erzincân Kemâh ehli tamâm
 İspir-i Tercân dirildi izdihâm
 Kendü de Bayburd'dan aldı çok sipâh
 Leşkerin cem' itdi oldı rû-be-râh
 Dirdi etrâf (u) cevânibden çeri
 Geldi Kürd'ün dahî bir kaç beğleri
 Tanrı'ya itdi tevekkül ol emîr
 Çünkü Tanrı'dır her işde dest-gîr
 Çıkıdı Bayburd'ından ol âzâde merd
 İtdi a'dâ ile âheng-i neberd
 Tur Ali dip sürdi ol çâbuk-süvâr
 Geçdi Erzincân'ı merd-i kâr-zâr
 Geldi evvel ceyş gürk emlâkine
 Kasd kıldı düşmanın ihlâkine
 Bir haber geldi Tılâ'dan k'iy ferîd
 Kim gelüp düşmân dahi oldı bedîd
 Çün Bıyıklû anı işitdi hemân
 Getürüb yanına 'askerni revân
 Sağına durdı Karîçin bî-gümân
 Kim Kemâh'ın beğidi ol pehlevân
 Solına Cânîk Beği durdı erin
 Sağ u solın aldı Rûmî saf-derin
 Beğlere zamm itdi Kürdistan erin
 Virdi sağ u sola Kürd'ün beğlerin
 Kendü girdi kalbe ol bebr u beyân
 Merd-i meydân u hüner-ver pehlevân
 İki kola iki alay koydı tarh
 Müdde'îni 'âkibet tarh itdi tarh

(vr. 125a)

İşbu âyinile ol meydân eri
 Saf saf itdi düzdi Rûmî-leşkeri
 Tur Ali de Sürh-ser'den bir sipâh
 Hâzır itdi heb mübâriz kîne-hâh
 Tâc ile sahrâlar oldı lâle-gûn
 Cûşe geldi mevc urub deryâ-yı hûn
 'Avretin emvâlin esbâbın tamâm
 Derdi gösterdi meğer kim izdihâm
 İzdihâmı arda aldı leşkeri
 Cenge ikdâm itdi ol meydân eri
 İstimâletlen Kızıl-bâş-ı ferîd
 Böyle tenbîh itdi ki cem'-i mürîd
 Şâh için bir gayret idin k'ehl-i Rûm
 Gerçi polâd ise yek-ser ola mûm
 Neng-i nâmûs için idelüm neberd
 'Avret aldırmağdurur bîhûde derd
 Şâh için iy gâziler ceng idelim
 Yer yüzün Rûm ehline teng idelim
 Kim ki Şâhîdur bu yolda bî-dirîğ
 Rûmîden zevkile alsun tîr u tîğ
 Ehl-i Rûm'a Şâh diyüp tîr uralum
 Mu'cizin Şâh'ın bu yolda görelüm
 Girdi meydâna mübârizler revân
 Kopdı nâk-i fitne-i âhir-zamân
 Âteş-efşân oldı tûpile tûfeng
 Od bırakdı 'âleme başlandı ceng
 İki cânibden siyâset urdı dem
 Dutdı ol sahrâyı gûnâ-gûn 'âlem
 Al-yeşil bayrağıle ol lâle-zâr
 Güz günü gösterdi âğâz-ı bahâr

(vr. 125b)

Dil uzatdı kargu gönder ceng için
 Er uzatdı okı nâm u neng için
 Göksüni göksine virdi iki kûh
 Kûhlar sahrâda gösterdi şükûh
 Gürz ü tîğ u tîr ile toldı zemîn
 Mihr u şefkat gitdi geldi kahr u kîn
 Tabl u kûs u boru zurnâ vü nefîr
 Durdı feryâd itdi kopdı dâru-gîr
 Geldi düşmân rû-be-rû oldu ere
 Er ere yüz dutdı gönder göndere
 Er ere karışdı kından çıkdı tîğ
 Kana kandı tîğ u hançer bî-dirîğ
 Cevşene zahm urdı peykân-ı hadeng
 Dilde perrân geçdi polâd-ı tûfeng
 Baş kesildi gövde düşdi toprağa
 Döndi âdem güz güninde yaprağa
 Döndürüşme aldı çengîden zimâm
 Geldi sulh için emân u intikâm
 Durdı sancak sancağa itdi sitîz
 Gerde girdi dehr kopdı rüstahîz
 Kırmızı kanile tâc-i lâle-gûn
 İtdi ol sahrâyı yek-ser bahr-i hûn
 Subhdan tâ şâm ceng oldu müdâm
 Kana boyandı şafak-tek subh u şâm
 'Âkıbet çıkdı kemînlerden kemân
 Tîr-bârân itdi Rûmî bir zamân
 Tarh olan kullar keminden çıkdı fâş
 İtdiler ol bâş ile bî-had savaş
 Allah Allah deyüp çü Rûm itdi gırîv
 Tanrı isminden hezîmet itdi dîv

(vr. 126a)

Hâce Beğ bir kadı oğlıdır be-nâm
 Ceng içinde âhiru'l-emr ol hemân
 Bir süniyle Tur 'Ali'yi pest ider
 Nîze zehrinden harâb u mest ider
 Alur atından urur toprağa tîz
 Kalmaz ol hâkîde imkân-ı gürîz
 Gövdesinden bâşın alur bî-direng
 Reng ider kaniyle cengâlin peleng
 Tîz alub sâlâra ol başı gelür
 Hibret ehli ânı başından bilür
 Atı önüne revân galtân ider
 Ol sebebdan ana çok ihsân ider
 Münhezim boldı Kızılbaş-ı şakî
 Döndi ikbâl il'almdı sancağı
 Girdi ardından anun Rûmî-sipâh
 Kırdı zâhir koymadı bir bed-külâh
 Lâşeden toldı serâ-ser yeryüzi
 Tâc u tenden oldı sahrâ kırmızı
 Gazîler baş kesdi bî-had bî-şümâr
 Kana kandı gürz u tîğ u âb-dâr
 Gâret oldı genc ü esbâb u esîr
 Bî-niyâz oldı ganîmetden fakîr
 Hayme vü har-gâh genc-i bî-girân
 İbrişim halı vü çetr ü sâyebân
 'Avret ü kız gâret oldı hûb-çehr
 Hûb ya'nî rişk iderdi mâh (u) mihr
 At u katır bî-'aded bî-had deve
 Her deve bazar içinde bir ceve
 Rûmî kâm aldı ganîmetden o gün
 Hoş-dil oldı nâz u ni'metden o gün

(vr. 126b)

Tur 'Ali'nin sancağın başın revân
 Altı bin burunla sayılmış 'iyân
 Dergehe gönderdi sâlâr-ı sipâh
 Âferînler itdi ol sâlâra Şâh
 Dahi esbâb u esîr u gene (ü) mâl
 Şâh'a teslîm oldu min vechi'l-halâl
 Sancağı dîvân içinde ser-nigûn
 İtdiler ol müfsidin iy zû-funûn
 Feth-nâme okunup feth oldu bâb
 Şâdlık itdi Şeh-i 'âlî-cenâb
 Bir zamân kim mülk-i Âzerbâyçân
 Şâh-ı Şark'ile dururdu fi'l-emân
 Emniyetle mülk-i Tebrîz ü 'Irâk
 Şöyle ma'mûr itdi bî-kibr u nifâk
 Surh-ser mesrûr u Şâh'ı pür-gurûr
 Memleket ma'mûr u haşmet bî-kusûr
 Düşdi nâ-gâh şarka bir gavgâ ki Rûm
 Nî sipihr koydu ne mülk u merz-i bûm
 Aldı şarkın bir yanın Rûmî tamâm
 Gâret oldu milki bozuldu nizâm
 Bayburd'un hâkimi ol pehlevân
 Surh-ser birle neberd itmiş 'iyân
 Tur 'Ali'yle bir neberd itmiş ol er
 Kalmamış kat'â nişân-ı surh-ser
 Bir sitîz itmiş bu çarh-ı nîl-gûn
 K'ol diyârı seyle virmiş bahr-i hûn
 'Âkıbet Rûm'ın amansuz 'askeri
 Tîğa teslîm itmiş ol ser-'askeri
 Tur 'Ali'nin başın almış ehl-i Rûm
 Gâret olmuş ser-be-ser ol merz-i bûm

(vr. 127a)

Vehmidir kim ol sipeh-büd nâ-gehân
 Döndüre Tebrîz'e dav idüb 'inân
 Şâh'a ma'lûm oldu el-hâsıl bu ceng
 Tünd gördi bunda çengâl-i peleng
 Oldı gam-nâk ol perîşân rûzigâr
 Fikre virdi kaldı ser-gerdân u zâr
 Çıkmadı taht üzre ol bir kaç zamân
 Nâ-tuvân oldu bu gamdan bed-gümân
 Sonra bir fikr itdi ol şûrîde-baht
 Kim çıkar elden bu nev'a tâc u taht
 Düzdi bir elçi besî rûşen-zamîr
 Her zamîrin gizlü râzından habîr
 Çok teberrük tuhfe vü çok armağan
 Ana teslîm itdi Şâh-ı bed-gümân
 Mısr Sultânı'na irsâl itdi Şâh
 K'iy Harem Sultânı Şâh-ı dîn-penâh
 Sen bu Yûsuf tahtının sultanısın
 Saltanat Tûr'ında mülkün câmsın
 Şehriyârısın sevâd-ı a'zâmın
 Mefharısın şimdi ehl-i 'âlemin
 'Asr içinde sâhib-i seyf u kalem
 Mekke Sultânı Şeh-i Beytü'l-Harem
 Sen ki Yûsuf tahtı üzre Şâh'sın
 'Asr içinde Şâh-ı Zıllu'llâh'sın
 Kalmasun mahfî sana iy nüktedân
 Kim hakîkat Rûm'a râm olur cihân
 Men ki dutdum tîğ ile milki tamâm
 Darbile itdüm cihânı böyle râm
 Kılıcımdan seyle vardı merz-i bûm
 Oldı eşyâ ser-be-ser hükmümde mûm

(vr. 127b)

Lîk şimdi bir hüner oldı zuhûr
 Şîr-tek gûrında bebr-i pür-gurûr
 Rûm'ı teshîr itdi ol bî-reng ile
 Surh-ser neslini kesdi ceng ile
 'Âciz itdi uş Kızılbaş Selîm
 Aliser âfâkı ol bî-havf u bîm
 Tîgımız şermende tîğından tamâm
 Andadır zôr u şukûh u izdihâm
 Özge Şâh'a nisbet itme sen anı
 Sen işitdin lîk gördüm men anı
 Gayri takrîrinden alma hissai
 Öz gözümle gördüm âhir kıssai
 Dirmiş ol er 'âlem ehlin ser-be-ser
 Andadır tîğ u şükûh u zôr (u) zer
 Rub'-ı meskûn ana hem-ser olımaz
 Pertevin eşyâ dirilse bulımaz
 İmdi sen de vâkıf ol iy hûş-mend
 Surh-ser cem'ine hod irdi güzend
 Leşkerimle leşkerim bâşın tamâm
 Aldı makhûr itdi ol pür-ihtişâm
 Ne sen anunla berabersin ne men
 Dinle benden elde fırsat var iken
 Gel senünle 'ahd ü peymân idelüm
 Rûm'ı bir tedbîr ile râm idelüm
 Fırsatın fevt itme iy sultân-ı dîd
 Sende çerkez bizde vâir iken mürîd
 Ben sana vü sen bana ol-gıl mu'în
 Yoksa kalmaz bizde tâcile nigîn
 Ger mana 'azm eyler ise ol peleng
 Sen yûri ardından it şîrâne ceng

(vr. 128a)

Ger sana 'azm itse ol şîr-i jiyân
 Men revân ardın kesem iy kâm-rân
 İttifâk ile girür düşman ele
 İttifak it kopmadın bir zelzele
 Anun oldur arzusu kim meni
 Ala evvel sonra def' ide seni
 Mısr Sultânı'na çün irdi resûl
 İşbu sözden Kansu oldu melûl
 Beğlerin cem' itdi ol sâhib-şükûh
 Geldi Çerkes'den dirildi çok gürûh
 Dirdi dîvânına Sultân Çerkes'i
 Sâl-hurde pîr u bernâ nev-resi
 Meşveret kıldı bularla Kansu
 Kısai şerh itdi bir bir pîş-rû
 Şâh-ı Şark'ın dinle-geç bunlar sözün
 Heb bu menzilde unuttı kendözin
 Virmedi bir bende Sultân'a cevâb
 Vehme gark oldu temâm ol şeyh u şâb
 Bunda 'Allân kim vezîridir anun
 Belki ma'nâda nazîridir anun
 Ana Sultân didi ki iy dânâ vezîr
 Gaflet içre kalma vü ol-gıl habîr
 Şimdi bildin mi ki Rûm'ın serveri
 'Âciz itmiş Hayder oğlu Hayder'i
 Bundan öndin bir hatâ itdük 'iyân
 Kalmaz ol Dârâ-yı Rûmî'den nihân
 Çün 'Aliyyü'Devle'nin başın ol er
 Bizlere gönderdi bî-vehm ü hazer
 Meclisimde başım gördük anun
 Bilmedim başın niye yordun anun

(vr. 128b)

Baş getüren müjdecisi bî-cihet
 Münfa'il itdin ne farz itdi o let
 Mahfilim diyürek urdun başına
 Göz görürken çin bıraktın kaşına
 Gerçi virdim men ana çok mâl (u) genc
 Gitmedi lîk andan ol bîhûde renc
 Anı a'yânı Selîm'e anladur
 Nâ-sezâ işden cihânı dinledür
 Bundan evvel hassa ehl-i Rûm (u) Şâm
 Biribiriyle nizâ' itmiş müdâm
 Bir dahî açdun husûmet bâbını
 Giru depretdün nizâ' esbâbını
 Şâh-ı Şark'ın sözleri hep hakdurur
 Hadd-i zâtından ol er mutlakdurur
 Ger Kızılbaş'ı alur bulsa Selîm
 Döndürür yüz Şâh'a ol havf (u) bîm
 Bundan anlan k'ol ki oldı pâdişâh
 Gün bugün eksildi Çerkes'den sipâh
 Çerkes'in yolın revân sedd itdi ol
 Şâh olalı çok sözüm redd itdi ol
 Sebzemiz âbını kesdi bâğbân
 Size bir gün hoş olur öndin uyan
 Şâmi'ye aldırılmaz oldı dâhi kul
 Çok tazarru' itdük olmadı kabul
 İmdi iy a'yân nedir tedbîr-i rây
 Görelim tedbîr bir bir câ-be-cây
 Böyle tedbîr itdi Şâmî 'âkibet
 Kim bu oldukca bize yok 'âfiyet
 Meşveret itdi tamâm a'yân-ı Şâm
 K'olmadın Şarkî vü Şâmî Rûm'a râm

(vr. 129a)

Elçiyile Şâh'a bir dane resûl
 Gönderüp 'arz itdi ol devletlü kul
 Kim senün sözün serâ-ser hakdurur
 Her hadîsin bir dürr-i mutlakdurur
 Böyle takrîr itdi Sultân-ı Harem
 Ol 'Arab Şâh-ı hevâ-dâr-ı 'Acem
 Kim ne şark'ı belleyübdür Şâh-ı Rûm
 Kendüye görsün kalur mı merz-i bûm
 Şâm u Şark u Rûm üç odur hemân
 Her biri ma'nîde bir cûd (ur) hemân
 Kimseye bâkî değüldür tâc u taht
 'Âriyetdir bizde anda raht u baht
 Men dahî Sultân-ı Mısır'ım fî'l-mesel
 Rûm'a mâni' yokdurur ger sunsam el
 Ger tama'la mülki girseydi ele
 Men dutardum şimdi yüz bin merhale
 Şâm'a men Sultân'ımu ol Rûm'a Şâh
 Şâh İsmâ'îl Şark'a Pâdişâh
 Rûm Şâh'ı Şark'da hân olmamış
 Şark Şâh'ı Mısır'a sultân olmamış
 Rûmî'den kim çıkdı haşmetle temâm
 Vardı Şark iklimin aldı dost-kâm
 Şam'dan hem Rûm'ı almış yokdurur
 Azile hırsı Selîm'in çokdurur
 Ol ki Şark'ı dutmak itmişdir hayâl
 Şâm'a dahî rağbet eyler lâ-muhâl
 İmdi sen Şâh'ile 'ahdim iy ferîd
 Oldur ol kim sana oldum mürîd
 Her tarîk içinde hem-râhım sana
 Cân u dilden men hevâ-hâhım sana

(vr. 129b)

İşbudur söz kim ger ol bebr-i beyân
 Rûm'dan Tebrîz'e döndürse 'inân
 Men revân ardın alam iy şîr-dil
 Ol hevesden döndürem idem hacil
 Ver bilâd-ı Mısır'a varsa Şâh-ı Rûm
 Sen yûri ardından u göster hücûm
 Aramızda 'âciz ola ol ferîd
 Bi'z-zarûret sulh ide ol ehl-i dîd
 Sonra fırsat düşse bir dem bî-nifâk
 İdelim Şâh'ile bizler ittifâk
 İntikâmın alalum Şark'ın tamâm
 Şimdi Şâhîdir tamâm-ı ehl-i Şâm
 Şâh'a Sultân'dan bu nev'ile cevâb
 İletüb ve döndi resûl kâm-yâb

'İNÂYET FERMÛDEN-İ SULTÂN SELİM HÂN MEMLEKET-İ DİYARBEKİR MUHAMMED PAŞA-RÂ

Söyle iy mürğ-i sühân-gû bir dahî
 Çünki bustân oldu hoş-bû bir dahî
 Bir terennüm kıl ki rûhı şâd ide
 Gam kuyûdından bizi âzâd ide
 Söyle iy bostân-sarây-ı dâstân
 Kim gülistân oldu yek-ser bûstân
 İşbu târîh içre Şâh-ı kâm-rân
 Edrine tahtına döndürdi 'inân
 Kışladı 'işretle ol ma'mûrei
 Tâze ma'mûr itdi ol meşhûrei
 Böyle demde Husrev-i 'âlî-cenâb
 Şâh-i şîr-efken Selîm-i kâm-yâb
 Böyle emr itdi ki Bayburd'ı revân
 İde bedrûd ol hüner-ver pehlevân

(vr. 130a)

Yüriye andan Diyâr-ı Bekr'e merd
 Zabt ide ol mülki merd-i-pür-neberd
 Gire Âmid şehrine ol pehlevân
 Ol diyâra hükm ide bebr u beyân
 Mîr-i meydân ola ol kişvere fâş
 İde dün-gün surh birle savâş
 Çün 'inâyet itdi ol Hayder-sıfât
 Çıkdı tuğrâ birle bir 'âlî-berât
 Ol berât ile Muhammed Paşa tîz
 Âmid'e girdi revân bî-huft u hîz
 Ol diyârı 'adl ü dâd ile revân
 Giru ma'mûr itdi ol ner-pehlevân
 İstimâlet virdi Kürdistân'a merd
 Koymadı lütf ile hâtır-gerde gerd
 Cem'-i Kürdistân muîf oldu ana
 Surh-ser kaldı bu ma'nîden tana
 İşbu demlerde Selîm-i ser-firâz
 Şâh-ı deryâ-dil kerîm-i bî-niyâz
 Bir Kerem gösterdi kim çarh-ı kebûd
 Ol kerîme itdi tahsîn u dîrûd
 Kim Muhammed Paşa'yı ol ser-firâz
 İtdi dünyâ ni'metinden bî-niyâz
 Tur 'Ali'yle itdügi cengin revân
 Culdusun gönderdi Dârâ-yı cihân
 Uruturur fi'l-mesel yigirmi şîb
 Heb samur kürkile zî 'âlî-nasîb
 Çatma yigirmi uşak kürkile heb
 Zî kerem genc-i Şeh-i 'âlî-neseb
 Zerdevâ kürkiyle yigirmi dahî
 Şöyle gûnâ-gûn frengî iy ahî

(vr. 130b)

Giru çatma yüz 'aded bî-bôstun
 Zî-sehâ zî hâtım-i dünyâ vü dîn
 Viribdi üç yüz nîk kaftân ana
 Yağdı gökden lutf ile ihsân ana
 Yedi yüz zîbâ münakkaş ter libâs
 Her 'atâsın işbuna it-gil kıyâs
 Otuz altunlu kılıç yüz boz doğan
 Âferîn ü nice tahsînler 'iyân
 Yüz gümüşlü tığ-ı Mısırî âb-dâr
 Üş buna benzer 'atâlar bî-şümâr
 Elli yük nev-sikke ağ akçe tamâm
 Âferîn-nâme dahî iy nîk-hâm
 Viribdi on altı sancak sâye-dâr
 Başları altun kumaşı mâye-dâr
 Kim bu sancaklarını heb ol kîne-cû
 Kime isterse vire bî-guft u gû
 Tâ herât için gelüben Şâh'dan
 'Izzet ile çıkara dar-gâhdan
 İşbu mezkûrât geldi bi't-tamâm
 Pâdişah'dan Paşa'ya temme'l-kelâm

İN'AMÂT-I MUHAMMED PAŞA BE-ÜMERÂ-YI EKRÂD

Çün Muhammed Paşa aldı kâmını
 Kâmile pür-feyz gördi câmını
 Her taraf saldı ulaklar ol ferîd
 Dirdi Kürdistân'ı cüml'ol ehl-i dîd
 Beğlerin dirdi tamâm ol kişverün
 Gör 'atâ vü rây (u) tedbîrin anun
 Geldi dîvânına yek-ser ol gürûh
 Çıkdı ta'zîmile gösterdi şükûh

(vr. 131a)

Merhabâ itdi bu cem'ile tamâm
 Rağbet itdi ol ferîde hâs (u) 'âm
 Sordı gördi işbu hayli rû-be-rû
 Bildî ol cem'i kemâ-hiy mû-be-mû
 Kim sezâ-vâr ise sancak virdi merd
 Ol Muhammed Paşa devrân içre ferd
 Virdi altunlu besî şimşîr u şîb
 Kime çatma kime' şîb oldı nasîb
 Kime hıl'at kime' ni'met kime zer
 Anda in'âm itdi ol sâhib-nazar
 Şâh-ı Rûm'ın işbu i'tâsm tamâm
 Bahş-bahş itdi ferîd-i nîk-nâm
 Kâmın aldı cümle Kürdistân u Kürd
 Böyle ihsân itdi ol âzâde kürd
 Dirdi bir bir yerlerin Rüstem-sîfât
 Geldi der-geh'den bu vechile berât
 İstimâlet virdi ol a'yâna merd
 Giru döndi cem' Paşa kaldı ferd
 Hoş-dil oldı cümle Kürdistân eri
 Pâdişâh'a çâker oldı beğleri

ÂĞÂH YÂFTEN-İ ŞAH İSMÂ'İL EZ-ÂMEDEN-İ LEŞKER-İ NUSRET-Şİ'ÂR BE-ÂMEDEN-İ KARA HAN

İy gönül pervânesi pervâz kıl
 Şem'-i hurşîdesini dem-sâz kıl
 Bir bülend âvâze it iy 'andelîb
 Çün sana sözdür bu bostandan nasîb
 Girülüb hoş kıssa âğâz it bize
 İşbu destân bâbını bâz it bize
 Çün Muhammed Paşa vü Rûmî-sipâh
 Girdi Âmid şehrine bî-iştibâh

(vr. 131b)

Kıssadan âgâh oldu Şâh-ı Şark
 Hışm-nâk oldu besân-ı ra'd u berk
 Paşa'nun in'âm u ihsânın tamâm
 Bildî tahkîk itdi ol 'âlî-makâm
 İttifâkın Kürd'ile fehm itdi Şâh
 Kal'a-i Mardîn'den vehm itdi Şâh
 Böyle fikr itdi kim ol bebr-i beyân
 Leşker u ser-leşkerin aldı 'iyân
 İ'timâd itmiş Selîm'e ol Peleng
 Uş gelüb itdi mana dünyâyı teng
 Girdi Âmid şehrine uş ehl-i Rûm
 Yarın eyler Kal'a-i Mardîn'i mûm
 Ala ger Mardîn'i ol er nâ-gehân
 Bî-gümân Tebrîz'e 'azm eyler 'iyân
 Musul u Bağdâd'a hod virmez mecâl
 Şark'ı el-hâsıl ider ol pâ-yi mâl
 İmdi fırsat var iken iy Şâh-ı Şark
 İdelüm bir leşkeri pûlâda gark
 Varsın ehl-i Rûm'ile ceng eylesün
 Ehl-i Rûm'a yir yüzün teng eylesün
 Anı Âmid'den çıkarsun al ile
 Girsün ana gürz ile kûpâl ile
 Tur 'Alî'nin intikâmın bi't-tamâm
 Alsun andan virsün ol mülke nizâm
 Bir teemmül itdi ol şîr-i jiyân
 Şâh İsmâ'îl bin Hayder 'iyân
 Surh-serden buldı bir merd ol ferîd
 Bir fedâyî Şâh'a can ile mürîd
 Ustaca-oğlu Karahan nâmile
 Pençe urur Rüstem u Behrâm ile

(vr. 132a)

Surh-serden virdi ana çok sipâh
 Hem hazâyin hem sipeh şîrâne Şâh
 İstimâlet virdi Şâh-ı tûre-rây
 K'ey mürîd-i muhlisam vey can-fedây
 Yûri var Şâh'ı seversen bî-direng
 Rûmî'ye it kûh sahrâyı teng
 Ol Muhammed Paşa ile't bir sitîz
 Paşa'nın başına yağdır tîğ u tîz
 Kırmızı tâcile iy çâbuk-süvâr
 Ol diyâr-ı yek-ser it-gil lâle-zâr
 Al Kızılbaş'ın dilâver erlerin
 Can-fedâ-yı pehlevân saf-derlerin
 Şâh diyüb 'azm it sipâh-ı Rûm'a tünd
 Ol pelengin eyle çengâlini künd
 Çün Karahan'ı sipeh-büd itdi Şâh
 Yürüdi Şâh emriyle ol kîne-hâh
 İndi Bağdâd'a sipeh-büd tünd ü tîz
 Surh-ser'den kopdı rûz-ı rüstahîz
 Musul'a yürüdi ol Bağdâd'tan
 Toldı kişver zulm ile bî-dâdtan
 Mardîn'e 'azm itdi andan ol peleng
 Kıldı ehl-i Rûm ile âheng-i ceng
 İşbu demde Şâh-ı şîr-efken Selîm
 Edrine tahtında olurdu mukîm
 Böyle emr itdi ki bin Yeniçeri
 Bin de kapu halkı heb meydan eri
 Bâli Ağa vü Muhammed Ağa baş
 Yüriyeler Âmid'e yardımcı fâş
 Anadolu'dan dahi beşyüz süvâr
 Heb mübâriz pehlevân-ı nâm-dâr

(vr. 132b)

Anatolî kethüdâsına bular
 Koşulub ol mülke ideler sefer
 Yürüdi Menteş Muhammed Beğ be-nâm
 Bir de Şükrullâh Beğ'dür iy hümmâm
 İtdi üç bin yumlaya baş anları
 Bunlara gösterdi yoldaş anları
 Karaman'ın leşkerini de tamâm
 Göndürür Hüsrev Paş'ile ol nîk-nâm
 İşbu 'âlî leşkeri Sultân Selîm
 Âmid'e gönderdi ol hâkim hakîm
 Tâ Muhammed Paşa'ya işbu sipâh
 Yâver ola ger gelirse kîne-hâh
 Çün bu leşker Âmid'e girdi 'iyân
 Vâkîf oldı Karahan ol bed-gümân
 Şâh-ı Şark'a bir ulak saldı ol er
 K'iy ferîd-i 'asr Şâh-ı bahr u ber
 Âmid'e uş bî-nihâyet bî-'aded
 Rûmî cem' oldı meded senden meded
 Dutdı Osmanlu bu mülki yek-sere
 Böyle enbûh ile varsa er ere
 Ol gürûha men bu leşkerle 'iyân
 Varamen iy server-i mülk-i cihân
 Surh-ser'den Şâh bir 'âlî sipâh
 Himmet itsün yoksa iş olur tebâh
 Çün bu sözden behre aldı Şâh-ı Şark
 Bir çerî cem'itdi heb pûlâda gark
 Geldi Âzerbâyçân ile 'Irâk
 Gör nedir şimdi bu mînâ-gûn revâk
 Fars'dan dirildi bir leşker ana
 Kim zemîn hayrân zamân kaldı tana

(vr. 133a)

Dahi Şark'ın kişverinden çok sipâh

Dirdi hâzır itdi Şâh-ı kîne-hâh

Hassa korçusun bir eksiksiz tamâm

İtdi bu bî-had sipâha inzimâm

İşbu bî-had leşkeri ol bed-gümân

Ol ere yardımcı gönderdi revân

Kendü Tebrîz'inde kaldı ol ferîd

Geldi Rûmî cengine yek-ser mürîd

İndi Bağdâd'a sipâhî bî-hisâb

Surh-ser'den memleket oldu harâb

Geçdi Musul'dan koşdı ol ere

Secde itdi bundan er ol servere

Çün Karahan'a bu leşker irdi tîz

Surh-ser dirildi kopdı rüstahîz

Ol sipeh-sâlâra el verdi sürûr

Ata bindirdi sürûr ehli gurûr

Çıkdı Mardîn'den sipâh-ı bî-şümâr

Surh-tâc itdi zemînî lâle-zâr

Geldi Âmid üzre ol ceng-gürâz

İtmedi dervâze-i Rûm ehli bâz

Çıkmadı sahrâya Paşa ceng için

Cengi te'hîr itdi nân u neng için

Tîz ulaklar saldı 'âlî-dergehe

Böyle 'arz itdi mübâriz ol Şeh'e

Kim budur bir leşker-i deryâ-misâl

Geldi bu iklîmi itdi pâ-yi mâl

Surh-serden çok çerî geldi kunûn

Yer yüzün tâc itdi yek-ser behr-i hûn

Hayder-oğlu giru İsmâîl Şâh

Bir çerî gönderdi iy 'âlem-penâh

(vr. 133b)

Kim bu mülki dutdı yekser ol gürûh
 Geldi Âmid üzre gösterdi şükûh
 Bî-icâzet çıkmaduk ceng itmedük
 Lâ-tekellûf cenge âheng itmedük
 Çün bu güftârı işitdi Tâc-dâr
 Hâzır itdi rezm içün ceng-süvâr
 Bin sipâhî oğlanı heb ceng-cû
 Bin silâh-dâr adıyla heb şîr-hû
 Bâlf Beğ'ile Sinan'ı Pâdişâh
 Bunlara baş itdi vü virdi sipâh
 Âmid'e gönderdi sür'atle revân
 İşbu cem'-i serveri sâhib-kırân
 Girmedin şehre sipâhî-i pür şükûh
 Vâkıf oldı leşkerîden ol gürûh
 Didiler kim Şâh-ı Rûm'un leşkeri
 Girmedin bu şehre göçelüm giri
 Göçdi Âmid'den Kızıl-bâş-ı şakî
 Döndi Mardîn'e şakînün sancaki
 Geçdi bir kaç gün kesildi guft u gû
 Nâ-bedîd oldı gürûh-ı kîne-cû
 Paşa'ya 'arz oldı k'iy 'âlî-cenâb
 İşbu bî-bâk itdi bizden ictinâb
 Surh-ser gûyâ firâr itdi 'iyân
 Yok niçün oldı gözlerden nihân
 Paşa şöyle didi kim ol kîne-hâh
 Bildi zâhir kim gelür Rûmî sipâh
 Karşu çıkdı Rûmî'ye ol nâ-pesend
 Bir keminden irgörür nâ-gâh güzend
 İmdi tahkîk idelüm ol kavm-i şûm
 Kandadır ana ne yüzdendir hücûm

(vr. 134a)

Olmaya nâ-gâh pusudan çıka
 Tîğ ura at oynada âdem yıka
 Leşkerin cem' itdi Paşa 'âkibet
 Çıkdı Âmid'ten yel-i Hayder-sıfat
 Kara Köpri'den geçüb ol ehl-i dîd
 Danışık itdi sipâhiyle sa'îd
 Virdi beşyüz er nizâm-ı dîne merd
 Heb bahâdır tîğ-zen merd-i neberd
 Koşdı beşyüz de Hüseyin Ağa'ya fâş
 Heb bular merdân-ı pür-hâş u savâş
 Giru merd-i ceng-cû beşyüz süvâr
 Hod Muhammed Ağa birle itdi yâr
 Bunlara emr itdi ol ğurrende şîr
 K'iy mübâriz vey bahâdır vey dilîr
 Siz tecessüs-çün revân olun yürün
 Kande pinhân oldu a'dâyı görün
 Heb kemîn-gehdır bu vadîler tamâm
 Bî-haber gezmen hazer hoşdur müdâm
 Bunda Hüsrev Paşa bussun bir yire
 Ola kim fırsat gele baht el vire
 Bir taraftan ben de girem busuya
 Gark idem a'dâ-yı dîni bu suya
 Biz bu vâdîlerde uş durduk kemîn
 Siz kemîni bellenüz çokdur zemîn
 Buluşub ceng iderek çekmek gerek
 Önerince ceng idüb sökmek gerek
 Bir firîb u al ile alın beri
 Sizden öndin bir haber salın beri
 Ger size kovub gelürse bed-gümân
 Biz çıkalum bu kemînlerden 'iyân

(vr. 134b)

İdelüm a'dâ-yı dîni târ (u) mâr
 Kana kansun bir dahî Rûmî-süvâr
 Gitdi anlar kaldı bunlar çok zamân
 Geldi nâ-gâhî nizâm-ı dîn demân
 Paşa'ya 'arz itdi ki şîr-i dilîr
 Gördük uş bu vâdiyi bâlâ vu zîr
 Surh serden yok bu mülk içinde nâm
 Sû-be-sû gezdik bu sahrâyı tamâm
 Bî-gümân itmiş firâr ol kavm-i şûm
 Heb arandı kûh (u) deşt u merz-i bûm
 Paşa bu takrîre itdi i'timâd
 Gelmedin ol iki sâhib-ictihâd
 Bozdı busuyı vü döndi şehre tîz
 Bî-haber andan ki kopdı rustahîz
 Ol Hüseyin ile Muhammed nâ-gehân
 Busu ararken Kızılbaş'dan nihân
 Surh-serler üzre çıkar (lar) bî-haber
 Hayme tutmuş bir çemend Surh-ser
 At salub çadır kılıçlar ehl-i Rûm
 Gösterürler ol gürûh üzre hücûm
 Tîğ ururlar baş keserler bî-dirîğ
 Yağdururlar her taraftan tîr u tîğ
 Karahan'a at çekerler bî-direng
 Surh-ser biner kopar âşûb u ceng
 İki cânibden çıkar şimşîr tîz
 Ol siyâsetden kopar bir rustahîz
 Gâh çekdi gâh döndi ehl-i Rûm
 Gâh pûlâd oldı Rûmî gâh mûm
 İşbu demde Surh-ser itdi gümân
 Kim bu vâdîlerde Rûmî var nihân

(vr. 135a)

Rûmî hod ta'yîn idübdür kim kemîn
 Uş müheyyâ ceng içün durmuş yakîn
 Dâru-gîr içinde bir kaç Surh-ser
 Paşa'nın vâdîde bususın arar
 Vâkıf olur kim bozulmuş ol kemîn
 Hâli kalmış Rûmî'den rûy-i zemîn
 Bî-muhâbâ at salub heb Surh-ser
 Yağdururlar Rûmî'ye tîğ u teber
 Çün kemin-gâh üzre kaçır ehl-i Rûm
 Rûmî'den görür tehî ol merz-i bûm
 'Akıbet eyler hezîmet ehl-i dîn
 Ehl-i dîne menfe'at virmez kemîn
 Âmid'ün suyn yüzüb geçen geçer
 Geçmeyen küffâr tîğindan geçer
 Bunda hayli Rûmî olur nâ-bedîd
 Hem Muhammed hem Hüseyin olur şehîd
 Paşa'ya i'lâm olur kim Surh-ser
 Gaflet ile Rûmî'ye buldı zafer
 Âh idüb olur peşîmân ol ferîd
 Son peşîmanlık ne sûd iy ehl-i dîd
 Bir teemmül itdi ol bebr-i beyân
 O neheng-becce vü ner-pehlevân
 Dirdi Rûmî Beğleri ol nerre-şîr
 Ol peleng-i tîz-çengâl ol dilîr
 Böyle takrîr itdi kim uş Surh-ser
 Buldı Rûm ehline fırsatla zafer
 Bu kazâya biz rızâ virdik 'iyân
 Tanrı'dandır her havâdis bî-gümân
 Çün bu nev'a döndi çarh-i tîz-gerd
 Gönlümüzce olmadı ceng ü neberd

(vr. 135b)

Pâdişâh sağ olsun iy Rûmî-sipâh
 Sehl sûretidir kim itdi kîne-hâh
 Şimdi oldur maslahat kim bî-nifâk
 İdelim ol sözün ile ittifak
 Çün bu gayretde şerîküz bi't-tamâm
 İdelüm bir ceng hoşdur neng ü nâm
 Farz-ı 'ayn oldı biz ehl-i Rûm'a ceng
 İşbu menzilde hatâdır garar-leng
 Şehrden çıkmak savâb oldı bize
 Şehr-i şöhret bir hicâb oldı bize
 Göçelüm Âmid'den el-hâsıl nuhust
 Kara Köpri'ye konalum tîz u cüst
 Ola kim işbu şikeste Surh-ser
 İ'timâd idüb döne al-gaç haber
 Şimdi ol küstâh olubdur bî-gümân
 Kande fehm itse bizi döner 'iyân
 Dönsün ol hod-rây Hakk'undur umûr
 Nice hayrı şerre döndürmüş gurûr
 Şâh-ı Rûm'ı yâd idüb ceng idelim
 Kanile sahrâyı gül-reng idelim
 İşbu guft u gûda nâ-gâh bir sipâh
 Pâdişâh'dan şehre girdi kîne-hâh
 Bir çeri irişdi kapu halkile
 Bâli Ağa vü Sinân Ağa bile
 Tünd göçdi paşa Âmid'den revân
 Kara Köpri üzre kondı pehlevân
 Bundan cem'oldı tamâm-ı leşkeri
 Heb yarak gördi neberd içün çeri
 Gürz u tîğ u tîre el kattı sipâh
 Yol gözetdi durdı Rûmî kîne-hâh

(vr. 136a)

Gelmedi meydâna âhir ol gürûh
 Koç hisârı üzre kondı kûh kûh
 Paşa didi işbu mel'ûn-ı gurûr
 'Aklı his dâyiresinde itdi dûr
 Kendü zu'm-ı fâsidince bed-gümân
 Bir hüner itdüm sanur şimdi 'iyân
 Sehv-i gaflet ânı pâ-mâl idiser
 Kibr u nuhûset ânı bed-hâl idiser
 Beglerle meşveret itdi ferîd
 Şâh-ı Rûm'a ol dil u candan mürîd
 Böyle emr itdi sipeh-sâlâr-ı Rûm
 Ki idelüm pûlâdı Rûm ehliyle mûm
 Yüriyelüm düşmen üzre bî-direng
 İdelüm anunile bir şîrâne ceng
 Hak 'inâyet itse yâr olsa Resûl
 Bî- gümân pâ-mâl olur Bü'l-fudûl
 Pâdişâh'un devleti pâyendedir
 Şâh'a ikbâl u zafer âyendedir
 İntikâm olur bu demde zû'l-tikâm
 Yüriyelüm müfsid üzre ve's-selâm
 Köpriden göçdi revân Rûmî-sipâh
 Gerdden girdi hicâba mihr u mâh
 Beş konakda Cevşak'a kondı ferîd
 Din 'adûsın gördi hâzır ehl-i dîd
 İki cânibden zuhûr oldu hıyâm
 Gezdi her cânib karavul subh (u) şâm
 Ol gice tâ subh-i sâdık Rûm u Şârk
 At u âdem oldu heb pûlâda gark
 Havf u vahşet gitmedi tâ subh-dem
 Ol sabâh evvel güneş çekdi 'alem

(vr. 136b)

DÂSTÂN-I MUHAMMED BA-PAŞA KARAHAN

Bir seher-geh kim tutukdan çıkdı mihir

Mihr rahşân oldı gösterdi çihir

Nîl-gün künbet serâ-ser toldı nûr

Cünbüş itdi menzilinden murg (u) mûr

Gîru rûşen oldı çarh-ı lâciverd

Gezdi seyrân itdi mihr-i tîz-gerd

Cünbüş itdi iki deryâ lâ-muhâl

Cûşe geldi âdemî deryâ-misâl

Ata çıkdı Rûmî Şarkî pehlevân

Ser-be-ser târîk ü teng oldı cihân

Toldı gûnâ-gûn 'alemden deşt (u) kûh

Her kemînden çıkdı bir 'âlî-gürûh

Kerre-nây u boru zurnâdan nidâ

Çıkdı mînâ-künbete virdi sadâ

Tabl u kûsile dühül savtı hemân

Virdi mahşer hây u hûyından nişân

Geh tûfeng âvâzı geh top atdı şûr

Gâh kürk nâle kıldı gâh bûr

Harb u darb âlâtı çıkdı âşikâr

Sad-hezârân âdemî oldı süvâr

Nîzeden sahrâ neyistân oldı fâş

Geldi meydana kadem basdı savâş

İki cânibden alaylar bî-girân

Saf saf dayandı durdı çok zamân

Girdi meydana Muhammed Paşa şâd

Himmet iste'b Şâh-ı Rûm'ı itdi yâd

Sağına ispâhî oğlanın tamâm

Saf saf itdi koydı ol ferhunde-nâm

(vr. 137a)

Anatoli kethüdâsın beğlerin
 Ol diyarın saf-der u serverlerin
 Anlarun sağına koydı ol peleng
 Ki idiser a'dâyile şîrâne ceng
 Bunların sağında Hüsrev Paşa fâş
 Durdı bünyâd itdi ceng ile savâş
 Karamân leşkeriyle ol dilîr
 Hamle itdi durdı ol gûrrende-şîr
 Solına koydı silahdarı tamâm
 Böyle tertîb itdi ol 'âlî-makâm
 Anların solunda durdı Kariçin
 Ol Kemâh'ın hâkimi cûyâ-yi kîn
 Bunların solında Kürd'ün beğleri
 Durdı heb şimşîr-zen meydân eri
 Kendü girdi kalbe ol bebr-i beyân
 Önine Yeniçeri durdı 'iyân
 Anlarun her yanını aldı 'azeb
 Toplar düzdi bu câniblerin heb
 'Askerün ardını ağrık itdi sed
 Oldı Rûm ehline ağrık müstened
 İşbu âyînile Paşa bir sipeh
 Düzdi kim reşk itdi gökden mihr u meh
 Ol taraftan Surh-ser gösterdi zark
 Oldı yek-ser Surh-ser pûlâda gark
 Tîğ-i Hindî çıkdı câc-ı bed-gümân
 Gürz-i Şîrâzî vü Bağdâdî Sinân
 Surh-ser heb giydi der-bendî zırh
 Her zırhda merg-i mâtemden girih
 Tâzi atlar giydi gûnâ-gûn peleng
 Çıkdı sancakları gözükdî reng reng

(vr. 137b)

Kırmızı tâc ile toldı ma'reke
 Kimi varsak kimi Menteş kim Teke
 Lâle-zâr oldu serâ-ser ol diyâr
 Cevşene gark oldu bî-pâyân süvâr
 Dutdı yek-ser yeryüzin Şarkî-sipâh
 Elde tûğ u dillerinde Şâh Şâh
 Karahân (dan) meydâna girdi bî-direng
 Cenge âheng itdi ol ceng-i peleng
 Şâh'ın ol iç korçusundan bir gürûh
 Sağına nasb itdi gösterdi şükûh
 Bir gürûhın dahi aldı solına
 Bahş bahş itdi anı her kolına
 Anların sağında solında 'iyân
 Yek-'inân-deş korçı durdı bî-gümân
 Meymene oldu 'Irak ehli tamâm
 Anların sâlârı heb bîhûde-nâm
 Biri Konralar biri Teklitühân
 Ol birisi Keçeyuti Beğ 'iyân
 İtdi Âzerbâyçân'ı yek-sere
 Böyle bir kaç beğler ile meysere
 Kendü hâher-zâdesi Selmân Beğ'i
 Başı büyük dahi ol Küzmen Beğ'i
 Kendü girdi kalbe ol şûrîde-baht
 Durdı sedd oldu hemân esbâb-ı raht
 Leşker-i Bağdâd ile Hân Turmuş'ı
 Bir mahalde busuya koydı kişi
 Kürd Muhammed Beğ dahi dutdı kemîn
 Surh-serden lâle-zâr oldu zemîn
 Çün alaylar böyle itmâm oldu fâş
 Bî-müheyyâ çarhacı itdi savâş

(vr. 138a)

İki cânibden bahâdır çıkdı tîz
 Kopdı Şark u Rûm'dan bir rustahîz
 Akdı tîğ evvel niyâmında revân
 Canlara kasd itdi toğruldu Sinân
 Gürz baş kaldırdı şımşîr urdı dem
 Her sipeh-sâlâr gösterdi 'alem
 Er ere zahm urdı elden düşdi tîğ
 Lâşe kaldı baş alındı bî-dirîğ
 Cevşeni çâk itdi tîr-i dîde-dûz
 Yakdı ceng ehlini zer'-i sîne-sûz
 Kana boyandı erenler peykeri
 Er düşürdi toprağa Yeniçeri
 Dil çıkardı nîze-i nâyî çü-mâr
 Mârdan zehr aldı tîğ-ı âb-dâr
 Saf safa karışdı vü kopdı gırîv
 Ol gırîvin heybetinden kaçdı dîv
 Dâru-gîr âvâziyle dehr oldı ger
 Dehrden kan ağladı tîğ u teber
 Ma'reke Ceyhûn'a döndi kan ile
 Kana kana ağladı imkânile
 Kalmadı Şarkî'den at-vâre süvâr
 Küştelerden püşte düzdi rûzigâr
 Kelle-i câm itdi esrûk pehlevân
 Mey yerine leb-be-leb doldurdu kan
 Kana kana çekdi camı şîre-merd
 Surh-rû oldı tamâm ehl-i neberd
 Dönderişme halkı bî-cûş eyledi
 Kendü özin ceng ferâmûş eyledi
 Subhdan tâ şâm gîru-dâr idi
 Düşmanın başına dünyâ dar idi

(vr. 138b)

Pes ki kana tîğ u tîz itdi dehen
 Şâm ki giydi şafakdan pîrehen
 İşbu demde bir Nâsuh adlı peleng
 Karahan'ile ider şîrâne ceng
 'Âkıbet atdan yıkub bâşın keser
 Paşa'ya galtân ider ki Tâc-i ser
 Düşmanın Şâh'ın hemîşe çarh-i pîr
 Böyle mağbûn eylesün hôr u hakîr
 Surh-ser çün gördi kim sâlâr-ı Şark
 Oldı şâhîler gibi kan içre gark
 Başına tenden cüdâ gördi ferîk
 Lâşe-i murdârı kan içre garîk
 Döndi yek-ser Surh-ser itdi firâr
 Bâd-ı sarsardan bozuldı lâle-zâr
 Yetdi ardından revân Rûmî-sipâh
 Baş kesüb kan döktiler tâ-subh-gâh
 Ol gün ol gice katl oldı müdâm
 Geldi ikbâl aldı devlet intikâm
 Yer yüzine Surh-ser virdi revâc
 Lâle evrâkı gibi dağıldı tâc
 Çün tulû' itdi ufukdan subh-gâh
 Kerkesi da'vetledi Rûmî-sipâh
 Kelleden künbed düzüldi bî-şümâr
 Tâc ile sahrâlar oldı lâle-zâr
 Rûmî'ye el virdi bî-pâyân esîr
 Her ganîmetden ganî oldı fakîr
 Bâr u büngâhm u raht-ı âletün
 Mâl u gencin hânedânın 'avretin
 Aldı Rûmî ol gürûhın bi't-tamâm
 Mâl ü gence bakmaz oldı hâss u 'âmm

(vr. 139a)

Bî-nihâyet tâze at bî-had deve
 La'l u yâkût u zümürüd bir ceve
 Dahi gûnâ-gûn kumâş u sîm u zer
 Aldı Rûm ehli vü oldı behre-ver
 Çün ganîmetden sipâhî aldı kâm
 Kalmadı muhtâc yek-ser hâs u 'âm
 Paşa ol gün dutdı maktelde karâr
 Başladı baş derdi evvel bî-şümâr
 Çok 'alemler ser-nigûn u şerm-sâr
 Tabl u kûs u boru zurnâ bî-karâr
 Karahan'un başın on bin bâş ile
 Beğlerile yâr ile yoldâş ile
 Dahi gûnâ-gûn metâ'-ı bî-kıyâs
 Viribdî der-gâha ol Yezdân-şinâs
 İşbu nusretten ferah-nâk oldı Şâh
 Şâdlık çekdirdi Şâh-ı dîn-penâh
 Şâ'dan aldı bahâdır kâmını
 Şöhre itdi Şâh öninde nâmını
 Ol sipeh-sâlârı kahr iden Nasûh
 Buldı miftâh-ı şecâ'atden fütûh
 Sancak ihsân itdi Şâh-ı ser-firâz
 Ser-firâz itdi kulın ol bî-niyâz
 Paşa'ya tahsînler itdi Tâc-dâr
 Tâc-dâr'a yâver oldı Kirdigâr
 Böyle bir feth itdi Pâşâ bî-hilâf
 Yok bu guft u gûda her-giz ihtilâf
 Çün bu fethi itdi ol ner-pehlevân
 Kal'a-i Mardîn'e döndürdi 'inân
 Ol şükûh ile revân ol nîg-nâm
 Geldi Mardin üzre ceng itdi müdâm

(vr. 139b)

Çevresin aldı hisâr itdi anı
 Yürüyüş her günde hor itdi anı
 Tığ u tîr u tob olub bir kaç zamân
 Dâş ile karışdı durdı pehlevân
 Tokuz ay anı hisâr itdi peleng
 'Âkıbet kıldı müsahhar ol neheng
 Kal'a-i Mardîn'e toldı ehl-i Rûm
 Rûm'a râm oldu hisâr u merz-i bûm
 Aldı feth itdi anı ol pehlevân
 Feth-nâme Şâh'a 'arz oldu revân
 Kıssa el-hâsıl budur kim ol ferîd
 Ol bahâdır pehlevân ol ehl-i dîd
 Aldı ol mülki musahhar eyledi
 Bunca işler ol gazanfer eyledi
 Musul u urılar indirdi sipâh
 Aldı Ruhâ'yı dahi ol kîne-hâh
 Biryecik Harburt u Çörmik bi't-tamâm
 Heb müsahhar oldu ardın Rûm'a râm
 Ergani Palu alındı darbile
 Dutdı sancak u bilâdı harbile
 Tavağ u Kesl kôd'ı aldı ol ferîd
 Mülki teshîr itdi yek-ser ehl-i dîd
 Sürdi Bağdâd'a Kızılbaş'ı hemân
 Ol diyârı itdi âhir Rûm'a râm
 Rûm'a zamm itdi tamâm ol kişveri
 Ol dilâver ol erenler serveri
 Çün bu aklâ'in futûhın bildi Şâh
 Böyle takrîr itdi Şâh-ı dîn-penâh
 Kim mana Hak'dan 'inâyet var tamâm
 Olıser 'âlem serâ-ser Rûm'a râm

(vr. 140a)

Feth feth ardınca virdi Kîrdigâr

'Âlemi âhir dutar Rûmî-süvâr

Def'a def'a Erdebîl-oğlı'na Rûm

Darbe urdı itdi ol pûlâdı mûm

İşbugünden sonra bir bendem be-nâm

Alur İsmâ'îl u Şark'ın bi't-tamâm

Kağrı kulum k'ana olsa kîne-hâh

Târ u mâr eyler anı bî-iştibâh

Varsun ana bir kulumla çok çeri

Hor u pâ-mâl itsün ol bed-ahteri

Münteşir itdi bu güftârı Selîm

İşbu söz 'âm oldı zî hâkim hakîm

ÂGÂH YÂFTEN-İ PADİŞÂH EZ-ŞİKESTE ŞÜDEN-İ SURH-SER

Gel bize bir tâze destân it yine

'Âlemi yek-ser gülistân it yine

Şâm u Şarkîden hikâyet söyle bir

Bildüğin yerden rivâyet söyle bır

Bir taraf-engîz söz bünyâd kıl

Şâm u Şark'ın kıssasından yâd kıl

Çün Karahan u sipâh-ı ehl-i Şark

Oldılar Rûmî elinden kana gark

Bu şikestin Şah'a vardı kıssası

Şâh'ın efzûn oldı derd (u) gussası

Kaldı ser-gerdân u hayrân ol ferîd

Surh-serden derdi cem' itdi mürîd

Cem'a takrîr itdi ol şûrîde-baht

Kim çıkar elden bu nev'a tâc u taht

Döndi ikbâli Kızılbaş'ın 'iyân

Bizi kahr ider oldı âsumân

(vr. 140b)

Revnakın bozdı Kızılbaş'ın sipihr
 Çerh-i kej göstermez oldı dahi mihr
 Külli-nev-mîd oldı cânından şakî
 Nâ-ümîd oldı bozuldı rernakî
 Giru bir elçi müheyyâ itdi Şâh
 Mısır'a gönderdi emîr-i kîne-hâh
 K'iy Harem Sultahı âgâh ol ki Rûm
 Gâlib oldı giru gösterdi hücûm
 Giru bir sâlâr-ı Rûm'ı kahr itdiler
 Dehr lezzetin bana zehr itdiler
 Surh-ser neslini kesdi bi't-tamâm
 Nısfı Şark'ın Rûm'a oldı inzımâm
 Sehl kıldı bizde yâra vu şükûh
 İşbu milki alur âhir ol gürûh
 Ger bu nevbet çıksa ol Şâh-ı bülend
 Şark'a bil kim Şâm'a hem ider güzend
 İmdi Sultân bundan evvel 'ahd u guft
 İtdi ger bâkîse ol râz-ı nühöft
 Hâzır olsun kim bu nevbet Şâh-ı Rûm
 Çıksa ger eyler tamâm eşyâyı mûm
 Al-gaç Âzerbâyecân'ı bî-gümân
 Şâm'a yürür ol mübâriz pehlevân
 Rub'-ı meskûnı tamâm almakdadur
 Kendü yalguz Şâh olub kalmakdadur
 Çün bu söz Sultân'a irdi bî-direng
 'Âlem oldı ser-be-ser başına teng
 İşbu demde geldi bir câsûs hem
 Rûm'dan Sultân-ı Mısır'a urdîdem
 Kim budur Sultân-ı Rûm ol pür-şükûh
 Her taraftan dirdi leşker kûh kûh

(vr. 141a)

Vehme sığmaz bir çerî cem' itdi ol
 Leşkerîden âdeme bağlandı yol
 Lîkin ol kendü sefer itmez 'iyân
 Bir vezîrin hazır itmiş bî-gümân
 Ol vezîr ile sipâh-ı bî-şümâr
 Geçiser deryâyı olsa rûzigâr
 Çün bu sözden dahî Sultan aldı behr
 Belki toldı kûçe vü bâzâr u şeh
 Kansu oldu diger-gûn u nigûn
 Fikr-i vehm itdi diger-gûn u zebûn
 Beğlerin istetdi fi'l-hâl ol emîr
 Girdi halvet-hâneye sâhib-serîr
 Geldi Mısır'ın beğleri cem' oldu heb
 Hassagi Sultân'â cem'-i müntehab
 Meşveret itdi bu beğlerle zahîr
 Ki devîdârım olan ya'nî vezîr
 Uş bana câsûs geldi Rûm'dan
 Bir haber virdi ol merz-i bûmdan
 Şâh-ı Şark'ın kulına oldu güvâh
 Gerçek oldu her ne peygâm itdi Şâh
 Girü dir Sultân Selîm ol hûş eri
 Dirdi bir bî-hadd ü bî-pâyân çeri
 Bir vezîrin Rûm'a sâlâr eylemiş
 Çok sipâh ana hevâdâr eylemiş
 Lîk deryâyı henüz ol geçmedi
 Leşkeri su yerine kan içmedi
 Bilmezem fikri nedir ol serverün
 Kancarû yürür sipâhı ol erün
 Beğler itdiler eyâ Sultân-ı dîn
 Rûmî'den niçün olursun vehm-gîn

(vr. 141b)

Şâmî'den Rûmî alubdur hissasin
 Gördi Sultân Şâm u Rûm'ın kıssasin
 Rûmî'ye kerrât ile darb urdı Şâm
 Şâm Rûm üzre zafer buldı müdâm
 Giru Sultân devletinde ger Selîm
 Çerkes'e kasd itse bî-pervâ vü bîm
 İdelüm anınla bir şîrâne ceng
 Kim cihân başına Rûm'ın ola teng
 Rûm'a bir iş idelim kim ehl-i Şâm
 Tâ-kıyâmet söyleye ânı müdâm
 Çün bu sözler girdi Sultân mağzına
 Aldı bir sâ'at sakalın ağzına
 Bir zamân fikr itdi vü virdi cevâb
 K'iy devî-dâr u emîr u şeyh u şâb
 Siz Selîm'i bilmemişsiz âşikâr
 Hayder-i sâîdir ol Döldül-süvâr
 Özge Şâh'a siz anı itmen kıyâs
 Tığ u cür'et bahridir ol Hak-şinâs
 Anı Sultân Bâyezîd'e igmenüz
 Saltanat belini iki bükmenüz
 Tıflıyet 'ahdinden ol şîr-i jiyân
 Nice nice cür'et itmişdir 'iyân
 Gürci'yi kerrât ile kahr itmiş ol
 Gürci kanından revân nehr itmiş ol
 Dahi nev-hîz iken ol ceng-i peleng
 Surh-serler itdi bir şîrâne ceng
 Surh-serden on iki bin boy-ı nöker
 Basdı Erzincan'da katl itdi ol er
 Anda Şâh'a virdi bir muhkem şikest
 Merd-i meydândır bugün ol pîl-i mest

(vr. 142a)

Atasından tâc u taht aldı 'iyân
 Rûm'ı râm itdi tamâm ol pehlevân
 Nice Osmanlu'ya tîğ urdı Selîm
 Hikmet ile dutdı âfâkı Selîm
 Şâh ismâ'îl kim bir ferd idi
 Kendü meydân içre yalguz merd idi
 Bir menem-çün kimse yok derdi 'iyân
 Yürüdi Tebrîzi'ne ol pehlevân
 Târ u mâr itdi sipâh u kişverin
 Kesmedi ancak mer ol Şâh'ın serin
 'Avretin esbâbın âlâtın tamâm
 İtdi târâc ol ferîd-i nîk-nâm
 Aldı Âzerbâycân'ı ol peleng
 Kaçdı ol şûrîde-i bî-nâm u neng
 Şimdi Mardîn'ile Âmid hod 'iyân
 Ol erenler Şâhı'nındır bî-gümân
 Şark'a gösterdi gurûr u heybetin
 Savletü zôr ü şükûh- şevketin
 Rûm-ili'nden çıkdı ol Şâh-ı Bülend
 Erdebîl-oğlı'na tiy-gördi güzend
 Bircetük'den dahi kim itdi 'iyân
 Şâh İsmâ'îl'i ol şîr-i jiyân
 Şâm ilendir şimdi da'vâsı anun
 Yokdur andan gayri sevdâsı anun
 Leşkeri deryâyı geçdi bî-gümân
 Yok 'aceb ger Şâm'a döndürse 'inân
 Vehm idün andan ki ol ferhunde-fâl
 Alıser âfâkı İskender-misâl
 Kangı Şâh'a kim virir bir kez şikest
 Tahtın alur 'âkıbet ol pîl-i mest

(vr. 142b)

Çerkes'i bir kez dağıtsa bî-gümân
 Mısır'a yürür ol hüner-vâr pehlevân
 Lutf iderken kesdi bizden Çerkes'i
 Kahr ile hod da'vet eyler kerkesi
 Böyle 'âlî Pâdişâh-ı horde-dân
 Hîle vü mekr ile alur bî-gümân
 Yoksa 'âlem karşı durmaz ol ere
 Kim garîm olur anun-tek servere
 İmdi oldur çâre kim al idevüz
 Alile a'dâyı pâ-mâl idevüz
 Heb bu beğler emr-i Sultân'ın didi
 Kudret ü takdîr Yezdân'ın didi
 Böyle tedbîr itdi Sultân kim nuhust
 Varalım bundan Dimaşk'a tîz u cüst
 Gidelüm andan Haleb şehrine tünd
 Dursun ol şehir (u) diyâr içinde cünd
 Şâh-ı Rûm er gele yâhud ol vezîr
 Lutfile men' idelüm bî-dâr-u gîr
 Ver mudârâ bilmesa Rûmî-sipâh
 Hâzır olsun Şark-ı İsmâ'îl Şâh
 Ceng ile çeksün bu mülke ânı Şâm
 Ol 'akîbinden hücûm itsün müdâm
 Rûm'a çıksun Erdebîl-oğlı revân
 Rûm'ı râm itsün tamâm ol pehlevân
 Ol diyârın hassa halkı bî-hilâf
 Muntazırdır Şâh'a itmez ihtilâf
 Ehl-i Rûm anın mürîdidir tamam
 Şâh diyüb âh ider ol hâss u 'âmm
 Niceniz hod gördünüz 'ayne'l-yakîn
 K'ol diyâr ehli çıkub düzdi kemîn

(vr. 143a)

Rûm içinde Surh-ser itdi hurûc
 Paşasın kahr itdi gösterdi 'urûc
 Rûm ana yek-ser mürîd-i hâs irür
 Şâhî'yem ger söylesen heb can virür
 Var hemân Tebrîz'e 'azm eylerse Rûm
 Biz Haleb'de ol-gaç ol itmez hücûm
 Bunda gayret yüzvirir ol servere
 Vehm ü fikret gâlib olur ol ere
 Şâh ile ihlâs mümkündür bu dem
 Hassa men basam o sulh için kadem
 Bir mudârâdır bu sûret yoksa Rûm
 Kande mümkündür k'ola zôr ile mûm
 Zâhiren bir sulh olur döner Selîm
 İşbudur tedbîr u fikr-i müstakîm
 Mısır Sultân'ı bu takrîrin tamâm
 Eyle-geç tahsîn didi heb hâss u 'âmm
 İşbu güft u gûyile gitdi resûl
 Hâzır oldu Şâh-ı Şark ol bu'l-fudûl
 Şâm'a geldi Mekke Sultânı devân
 Her yana peyk u berîd oldu revân
 Dirdi Mısır'un serveri serkeşlerin
 Bindiler serkeşleri ebreşlerin
 Bir çerî cem' itdi Gavrî kim zemîn
 Toldı gökden encüm itdi âferîn
 Geldi dirildi besî tâzî-süvâr
 Cümle meydân merdi vü hançer-güzâr
 Cem' oldu bî-'âdâd hayl u haşem
 Ne 'Arab kaldı ne Türk u ne 'Acem
 Lâ-tekellûf çıkdı geldi Kansu
 Bî-'aded leşkerle heb sâhib bedû

(vr. 143b)

Girdi şöhretle Dimaşk'a ol zahîr
 Şâh-ı Rûmî olmadı bundan habîr
 Bilmedi kim Mekke Sultânı be-nâm
 Çerkes'i cem' itdi dirdi izdihâm
 Mısır'dan geldi Dimaşk'a al île
 Gayri sûret düzdi istibdâlile

RESÛL FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELİM BE-SULTÂNI MISR *

Kıssadan gâfil ferîd-i bahr u ber
 Böyle tedbîr itdi ol sâhib-hüner
 Kim Mısır Sultâm'na bî-iştibâh
 İki elçi göndüre Devletlü Şâh
 Varalar Mısır'a bu elçiler temâm
 İl'teler Sultân'a serverden peyâm
 Her biri dânişle bir Lokmân ola
 Hem belâğat hem fesâhat-dân ola
 Çün tefekkür itdi Şâh-ı nükde-dân
 Virdi Şâh'a kasıd-ı kasdan nişân
 Dâniş ehli ol iki âzâdei
 Kar'ca Paşa'yile Zeyrek-zâdei
 Kim anun her biridür bir feylesûf
 Her biri zâtında bir sâhib-vukûf
 Hikmet ile rây-i tedbîrin bülend
 'Akl u dâniş menşe'inden behre mend
 Sözleri Şâh'ın huzûrında kabûl
 Her biri bâb-ı risâlet-çün resûl
 Elçi itdi bunları 'âlem-penâh
 Mısır Sultânı'na ol haşmetlü Şâh
 Rûm-ili'nin her metâ'ından revân
 Resm-i kanun ile virdi armağan

(vr. 144a)

Bir mahabbet-nâme tahrîr itdi Şâh
 Oldı mazmûnına kâsıdlar güvâh
 K'iy Harem Sultânı Şâh-ı hûş-mend
 Husrev-i kâmil makâmât-ı bülend
 'Adlile sultân Yûsuf tahtının
 Kevkeb-i dürrîsi Âdem bahtının
 Kılmasun mübhem sana iy nükde-dân
 Kalmamış çün nesne 'ilminden nihân
 Kim cihân ebnâsı'nâ- hûş-nûddur
 Şâh İsmâ'îl tâ-mevcûddur
 Olalar ol bî-sa'âdet Şark'a Şâh
 Şark mülki ser-be-ser oldı tebâh
 Zulm ile ol kişveri itdi harâb
 Ol vilâyet kahrile oldı Yebâb
 Her cihetden küfre virmişdür kemâl
 Dîn-i İslâm'ı idübdür pâ-y-i mâl
 Erdebîl-oğlı nedir bir bî-sebât
 Kim anundur şimdi nisf-ı kâyinât
 Sen Mısır Sultânı'sın men Şâh-ı Rûm
 Şâh örfinde bizimdir merz-i bûm
 Kimdir İsmâ'îl bin Hayder ki Şark
 Ola anun kılıcından kana gark
 Bizlerün ta'zîmin idrâk itmeye
 Menden ü senden ol er bâk itmeye
 Ol vilâyet ehli iy kişver-penâh
 Sizni vü bizni dutubdur dâd-hâh
 Men ana bir kerre vardım iy ferîd
 Mülkin aldum kendü oldı nâ-bedîd
 Eyledüm cem'in anun zîr u zeber
 Kalmamışdır şimdi anda bâl ü per

(vr. 144b)

Âl-i Osmân'un şükûhı iy zahîr
 Dîn-i İslâm'îçün olmuş dest-gîr
 Çün bu haşmet birle buldı zîb (ü)* zeyn
 Bizlere defî anundur farz-ı 'ayn
 Sen ki 'asr içinde rahmet kânısın
 Himmet it-gil kim Harem Sultânı'sın
 Hâzır itdüm uş anun-çün bir sipâh
 Himmet it iy Pâdişâh-ı nîk-hâh
 Zordurur itmen tama' iy dûr-bîn
 Bir du'âsından temennâdır hemîn
 İtmezem bundan garaz imlâk u genc
 Gayret-i İslâm içündür bunca renc
 Leşker ü esbâb u genci bî-hisâb
 Bizde bunlar çokdur iy 'âlî-cenâb
 Ger bana tevîk iderse reh-numûn
 Surh-ser'den gösterem deryâ-yı hûn
 Koymayam vaz'mda hayfın âdemün
 İntikâmı andan alam 'âlemün
 Ya anı Hak fazlile ma'dûm idem
 Yâ cihân mülkin ana mahkûm idem
 Nâmede bu sözleri derc itdi Şâh
 Didi hem kasıdlara gîtî-penâh
 Kim bu takrîri beyân eylen ana
 Niyyetim neyse 'iyân eylen ana
 Uş vezîrim birle geçdi leşkeri
 Himmet itsün ol erenler serveri
 Oldı kâsıdlar** revân ashâb ile
 Tuhfe-i Şâhî vü çok esbâb ile
 Şâm'dan geçmişdi hod Dârâ'yı Şâm
 Mısr'dib yürürdi elçiler müdâm

*) Topkapı (203a) "ve-ü"

**) Topkapı (2033b) "kâsıdla"

(vr. 145a)

Çün Haleb şehrinde gösterdi nüzûl
 Virdi tahtın öpdi ol iki resûl
 Sundılar kâsıdlar ol mestûrei
 Gördiler ol lü'lü-i mensûrei
 Hazrete i'lâm u takrîr itdiler
 Ahsen-i vechile ta'bîr itdiler
 Didiler ol Tâc-dâr-ı ser-firâz
 Hazret-i Sultân'a gösterdi niyâz
 Bir çerî derdi gazâ için Selîm
 Himmet ister sizden iy hâkim hakîm
 Çün bu i'lân* işitdi ol ferîd
 Elçiye meyl itmedi ol ehl-i dîd
 Ne icâzet virdi ne hod bir cevâb
 Ne telattuf zâhir itdi ne 'itâb

BÎRÛN ÂMEDEN-İ SİNAN PAŞA EZ DÂR-I İSTANBUL
 BE-KASD-I FETH-İ ÂZERBÂYCÂN**

Dinle bu destânı iy rûşen-zamîr
 Gör ne tavrile yürür Şâh u vezîr
 Biyle fikr itdi Selîm-i ser-firâz
 Ol firâset ma'deni ol genc-i râz
 Kim eğer deryâyı men geçsem revân
 Şâh-ı Rûm uş geldi dib olur 'iyân
 Vehm ider gelmez mesâfe Şâh-ı Şark
 Var vezîr u Şâh mâ-beyninde fark
 İmdi çıksun bir vezîrüm âşikâr
 Ol vezîrüm birle çok Rûmî-süvâr
 Yürüsün Bağdâd diyüb ol vezîr
 Erdebîl-oğlı olur bundan habîr
 Bî-tekellûf karşular sâlârı ol
 Dönmez andan germ ider bâzârı ol

*) Topkapı (204) "i'lâm"

**) Topkapı (204a) "DÂRU'L-İSLÂM İSTANBUL"

(vr. 145b)

Ser-haddimden* çıkmadan Rûmî sipâh

Men geçem deryâyı olam kîne-hâh

İrişem sür'atle Rûmî-leşkere

Karışam elden nihân ol 'askere

Mülkine giricek 'adûnun ehl-i Rûm

Ol vezîr üzre gelüb eyler hüçûm

Şâh İsmâ'îl dönmez âşikâr

Ger vezîr olursa hod sâmî-süvâr

Rûmî'ye eyler hüçûm ol nerre-şîr

Yok Selîm'i bunda dib olur dilîr

Benden ol gâfil yürür bir ceng ider

Başına lîkin cihânı teng ider

İşbu demde men çıkar-men âşikâr

Eylerem a'dâ-yı dîni târ u mâr

İşbu fikrile Sinan Paşa'yı Şâh

Eyledi Sâlâr virdi çok sipâh

Geçdi deryâdan vezîr-i nâm-dâr

Yürüdi Bağdâd deyü çâbuk süvâr

İşbu demlerde Selîm-i şîr-hû

Bir çerî cem' itdi cümle kîne-cû

** Çıkmadın memâlikden Rûmî-sipâh

Geçdi deryây-i Selîm-i dîn-penâh

İlgadı sür'atle ol bebr-i beyân

Geldi Elbistân'a çıkdı yek-'inân

İşbu menzilde hüner-ver pehlevân

Girdi leşker içre düşmenden nihân

İstimâ' itdi ki Sultân âşikâr

Hod haleb şehrinde dutmuşdur karâr

Mısr'dan gelmiş haleb şehrine ol

Leşkerîden yok Haleb ehline yol

*) Topkapı (204b) "serhadini"

**) Topkapı (205a) "çıkmadın Rûmî memâlikden sipâh"

(vr. 146a)

Bî-'aded leşker yığub itmiş hurûc
 Saltanat etvârına virmiş 'urûc
 Harb u darb esbâbını virmiş tamâm
 Ceng içün görmüş yarak ol fikr-i hâm
 Çün bunu Dârâ-yı Rûmî anladı
 Gavrî'nin tedbîr u fikrin tanladı
 Bildirdi tahkîk itdi kim Şâmî-sipâh
 Uş Haleb şehrinde bî-iştibâh
 Lîk Sultân bî-haber kim Şâh-ı Rûm
 Kendözi bi'z-zât gösterdi hücûm
 'Askeri Rûmât'a girmiş nâ-gehân
 Şâmî değil belki Rûmî'den nihân
 İşbu demde Mısır Sultânı meğr
 Vehme düşdi kim ne yüzdendir sefer
 Rûmî'nin kasdı nedir dîb ol ferîd
 Her taraf ahbâr içün salmış berîd
 Surh-ser üzre ne cânibden gider
 Kandadır 'asker ne yüzdendir sefer
 Geldi Sultân'a bu demde bir süvâr
 Ol Malâtiyye Beği'nden âşikâr
 Kim budur Rûmî sipâhi bî-girân
 Girdi Mülk-i Şâm'a döndürdi 'inân
 Uş gemiler düzmede yok ihtilâf
 Geçmek isterler Furât'ı bî-hilâf
 Köpri bağlarlar urub zencîr ile
 Geçmek ister suyu bu tedbîr ile
 Çün bu ahbâr irdi sultân Sem'ine
 İtdi ikdâm işbu mâni' men'ine
 İstedi kâsıdların Rûm'ın revân
 İhtirâm itdi ferîd-i hîle-dân

(vr. 146b)

Çok 'atâ gösterdi vü çok ihtirâm

Elçiler döndi revân temme'l-kelâm

RESÛL FİRİSTÂDEN-İ MISR BE-SİNAN PAŞA*

Dinle ger bu kıssa dil-hâhındurur

Hıssa al bundan ki söz Şâh'ındurur

Mısr Sultânı ki Kansu'dur 'iyân

Tünd bir elçi getürdi nükte-dân

Elçi bir kâdî vü râzî hizmete

Hizmetin Sultân'ın aldı minnete

Ana fermân** itdi Sultân ki hakîm

Uş vezîrin Şark'a gönderdi Selîm

Var ana sen bizden evvel it selâm

Sonra takrîr it bu cânibden peyâm

Söyle bizden ki vezîr-i hûş-mend

Mesned-i 'âlî makâmât-ı bülend

Bir tevakkuf it ki men oldum resûl

Şâh-ı Rûm'a isterem bulam vusûl

İltimâsım var meğer Rûmî-sipâh

Olmaya Şarkî-sipâha kîne-hâh

Döndürem Bağdâd 'azminden seni

Men' idem Şark ehli rezminden seni

Ola kim sulh ide Rûmî ser-bülend

Şâh-i İsmâ'il bula bî-gezend

Anı te'hîr itdüri-geç Rûm'a var

Gör ne fikr itmiş Selîm-i Tâc-dâr

Bizden it ol Şâh'a evvel âferîn

Sonra takrîr it kim iy Dârâ-yı dîn

Mısr sultânı ki Kansu'dur be-nâm

Şâh dergâhına 'arz itdi selâm

*) Topkapı (206a) "VE GÂFİL BUDEN EZ-SELİM HÂN

**) Topkapı (206a) "Sultân"

(vr. 147a)

Böyle takrîr itdi kim ol Pâdişâh
 Giru Şark etrâfına salmış sipâh
 İmdi men muhlis ki bir pîrem 'iyân
 Sâl-horde şeyhum u sâhib-kırân
 Şâh atam dirse mana zî iftihâr
 Var meni Lala'm okur zî i'tibâr
 Hazret-i 'ulyâya var-gıl iy resûl
 Ol mu'allâ dergehe bul-gıl vusûl
 Lutf (u) ihsân itsün ol devletlü Şâh
 Bizlerü saysun muhibb u nîk-hâh
 Böyle 'arz it muhlismdan k'iy ferîd
 K'iy zamâne ferd-i Şâh-ı ehl-i dîd
 Şâh İsmâ'îl bir nemrûd idi
 Din anun devrinde hod nâ-bûd idi
 Tâ bu dem anı gurûr itmişdi mest
 Hod-şinâs idi vü hod-bin hod-perest
 Târ u mâr itdün anun perkârını
 Bozdun ol bâzîçenin bâzârını
 Şehr-i Tebrîz içre iy ferhunde-fâl
 Sikke vü hutben okundı lâ-muhâl
 Vâcibince gûş-mâlden aldı ol
 'Ucb u da'vâ eylemekden kaldı ol
 Bildi tahkîk itdi kim Dârâ-yı Rûm
 Kûh-i pûlâdı ider bir demde mûm
 İmdi senden bir murâdum var hemîn
 Cürmini 'afv it anun iy Şâh-ı dîn
 Sürme Rûmî-leşkeri ol kişvere
 Havf itme Hayder-oğlu Hayder'e
 Ol diyârı kim atun basdı 'iyân
 Sana teslîm idelim iy Cem-nişân

(vr. 147b)

Giru fermân itki dönsün ehl-i Rûm
 Varmasun târâca mülk-i merz-i bûm
 Böyle fermân itdi Sultân kasıda
 Kim bu yolda düşme fikr-i fâside
 Uş anun kasıdların itdim devân
 Lîk sen cehd it iriş öndin revân
 Kadı kasıd oldu çıkdı bî-direng
 Geldi Paşa'ya şeff'-i sulh u ceng
 Çün vezîre kıssa takrîr itdi ol
 Didi kûtâh it ki kûtâh oldu yol
 Rûm'a varma uş Selîm-i ser-bülend
 Rîş-hand ider sizünle rîş-hand
 Şâh'a fi'l-hâl anı 'arz itdi vezîr
 Mâcerâdan Şâh-ı Rûm oldu habîr
 Nâmesi okundu Sultân'ın revân
 Tanladı anı Hüdâvend-i cihân
 Nâmenin virdi cevâbın kasıda
 Didi hey hey bak bu fikr-i fâside
 Mısr u Şâm'ın leşkerin cem' itmiş ol
 Kendü zu'munda cedel men' itmiş ol
 Böyle m'olur iltimâs iy hûş eri
 Kim gele Sultân u bî-pâyân çeri
 Çerkes'i cem' ide ol 'âlî-makâm
 Mısr şehrinden çıkar Dârâ-yı Şâm
 Yüriye âhir Haleb şehrinde tünd
 Cündiden kûh u beyâbân tola cünd
 Leşkerimle Rûm mâ-beynin ala
 Rûm'a geçe ol şeff'im dîb kala
 Kangı Sultân çıkdı Mısr'ından 'iyân
 Hod Haleb şehriyle itdi iktirân

(vr. 148a)

Mısr'dan sulh içün ol bîhûde-fâl
 Ger dilekçi salsa olmazdı muhâl
 İmdi ma'lûm oldu kim Dârâ'yı Şâm
 Erdebîl-oğlı'na hâmîdir tamâm
 Ehl-i Beyt'i itmiş ol bî-din ile
 Anun içün geldi bu âyîn ile
 Bundan öndin hod yakîn itdim ki Şâh
 Mısr'a elçi saldı Şâh ol nîg u hâh
 Mısr'dan dahî ana vardı resûl
 Gâyibâne itdiler anlar vusûl
 Kadı inkâr itdi ki Şâh-ı bülend
 Şâm-ı deryâ-dil ferîd-i ercümend
 Bî-haberdîr Kansu bundan yakîn
 Yok bu sûret anda iy Şâh-ı zemîn
 Pâdişâh emr itdi kadı-'askere
 Geldi kadı hazır oldu mahzara
 Durdı kasıd oldu Sultân'a vekîl
 İşbu töhmet-çün taleb kıldı delîl
 İtdi bir da'vâ bu meclisde resûl
 Didi Şâh'a süz bunı itmen kabûl
 Geldi bir kaç müslimîn ol mahzara
 Didiler meclisde kadı-'askere
 Kim Kızılbaş ile Sultân bî-hilâf
 İttifâk itdi ne lâzım ihtilâf
 'İlmümüz yetti yakîn itdik yakîn
 Bâkî emr u hükm-i şer'indir hemîn
 Tünd ü tîz oldu bu ma'nîden ferîd
 Böyle emr itdi Selîm ol ehl-i dîd
 Kim bu guft u gûden evvel men' 'iyân
 Fîl Çayırı'nda dur hem bir zamân

(vr. 148b)

Anda cem' oldı mevâlî bi't-tamâm
 Kadı vü müftî tamâm ol hâss u 'âmm
 Surh-ser-çün istedim fetvâ-yı katl
 İtdi ol remze besî da'vâ-yı katl
 'Âkıbet fetvâ virildi k'ol ferîk
 Küfr ü 'isyân içre olubdur garîk
 'Âlem ehli içre bu söz dinlenür
 Küfre bu sözden himâyet anlanur
 Mısr Sultânı ki Kansu'dır be-nâm
 Bî-teemmül eylemiş bir fikr-i hâm
 Gerçi haşmetle kirâmîdir ol er
 Erdebîl-oğlı'na hâmîdir ol er
 Kendi zu'm-i fâsidince ol ferîd
 Şâh İsmâ'îl'i olmuşdur mürîd
 Ya başından devleti gitmişdurur
 Ya hakîkat nevbeti gitmiş-durur
 Hâmi-yi küfrile kâfir birdurur
 Bu hod ânun birle zâhir burdurur
 Men gazâ kasdına olmuşdum süvâr
 Kansu Gavrî yoluma dökdi hâr
 Yürümüşken kâfire men germ-rû
 Mâni' oldı âşikâre Kansu
 Kâfire çünkim himâyet itdi ol
 Döndi ol dîni ri'âyet itdi ol
 Bana farz oldı ki Rûmî-leşkeri
 Yürüdem Şâm'a yıkam ol kişveri
 Ol diyâra fitne vü gavgâ salam
 Mısr'a girem Yûsuf'un tahtın alam
 Bundan akdem kim mukîm idi sipâh
 Girdi Rûmî-'askere ol dîn-penâh

(vr. 149a)

Hod Malâtiyye hâkimi aldı haber
 Kim bu leşker içredir ol şîr-i ner
 Vardı Sultân'ı habîr itdi ki hân
 Vâkıf ol iy server-i mülk-i cihân
 Kim Selîm-i şîr-hû-yi yüzi rev
 Geldi gözükdî besânî mâh-i nev
 Girdi uş Rûmî-sipâh içre nihân
 Sanmasun Sultân bu tahkîki gümân
 Çün bu söz Sultân'a irdi âşikâr
 Bî-karâr oldı ferîd-i rûzigâr
 Kakıdı bâ-sah-güzâra ol ferîd
 Tünd ü tîz oldı revân ol ehl-i dîd
 Kim bu bir emr-i muhâl irür 'iyân
 Zâyil olmaz bunda nasbilen gümân
 Çün hakîkat geldi ol ferhunde-fâl
 Sen kaçub niçün getürdin infî'âl
 Çıkmadun 'aczile istikbâline
 Olmadın pâ-mâl anun pâ-mâline
 Bi'z-zarûret düşman itdin sen beni
 'Örfile hakdır ger öldürsem seni
 Şâh-ı Rûm'un elçisin sordı revân
 Ilgadı ardınca çok Şâmî-revân
 İrmedi kasıdlar ardından ulak
 Ceng için Şâmî hemân gördi yarak
 Geldiler der-gâha ol iki resûl
 Her bir ânun hâmil-i redd u kabûl
 Didiler kim iy Şeh-i Cem-iktidâr
 Tâ-cihân var bahtın olsun üstüvâr
 Düşmanın kahrîle bolsun ser-nigûn
 Sen ser-efrâz ol müdâm iy zû-funûn

(vr. 149b)

Mısr Sultânı ki Gavrî'dir 'iyân
 Erdebîl-oğlı'na dönmüş bî-gümân
 Ger du'â ver himmet itdün iltimâs
 İltifâtı itmedi ol bî-hirâs
 Kıssa el-hâsıl budur kim âşikâr
 Küfre mâyildir bugün ol Şehriyâr
 Dinle-geç kasıd sözün Sultân Selîm
 Kakıdı kopdı yerinden Hân Selîm
 Kansu kimdir didi ol Tâc-dâr
 Kim fuzûl olur nihân u aşikâr
 Sad-hezârân böyle 'abde mâlikem
 Din tarîkında dilâver sâlikem
 Anları biz sâhib-îmân itmişüz
 Darb-i tîğ ile Müselmân itmişüz
 Kendü mikdârını bilmezdir ol er
 Bâyi' ile müşterî virsün haber
 Çün bahâsın kendü göre arada
 Pes ne kudret vardır ol bî-çârede
 Kendü sultansa fakîrimdir benim
 Leşkeri-cümle esîrümdür benim
 Çün bu tezvîrile gelmiş ehl-i Şâm
 Kıssa hatm oldu hemân temme'l-kelâm

BÎRÛN ÂMEDENİ SULTÂN-I MISR EZ-HALEB*

Çünki tahkîk itdi Sultân kıssai
 Kıssalardan aldı Sultan hıssai
 Çıkdı ol Server Haleb'den tünd ü tîz
 Çerkesin bindirdi kopdı rustahîz
 Geldi kondı Şâh-Mercan deştini
 İtdi Sultân deştü sahra keştini

*) Topkapı (210b) "VE ÂHENG-İ MUHÂREBE KERDEN BÂ-RÛMİYÂN BİLÂ SEBEB"

(vr. 150a)

Dutdı Sultân kulları sahrâ yüzün
 Göge savurdı sabâ sahrâ tozın
 Geldi bî-pâyân bedû atlu 'Arab
 Hem haseb da'vâsın itmiş hem neseb
 Haymeler sahrâyı dutdı yek-sere
 Geldi dirildi sipâhî ol ere
 Çün Haleb'den çıkduğın anun Selîm
 Bildî tahkîk itdi ol bî-havf u bîm
 Bozdı köprisin Furât'un ol neheng
 Fâriğ oldı geçdi köprüden peleng
 Arzu itdi Haleb şehrin ferîd
 Surh-ser'den fâriğ oldı ehl-i dîd
 Düşdi Mısır u Şâm sevdâsına Şâh
 Şâm'a 'azm itdi hemân Rûmî-sipâh
 Kânsu diyü Şehî firûz-baht
 'Azm u rezm itdi revân bağlandı raht
 Çün 'adâvetden gazenfer urdı dem
 Aldı bir şehrin anun evvel-kadem
 Kim Malâtiyye dinür nâmile ol
 Müttahiddür milket-i Şâm'ile ol
 Bir Hasan Beğ nâma virdi anı Şâh
 Girdi zabt itdi anı ol nîk-hâh
 Çün bu şehri lutfile dutdı ferîd
 Kal'alardan ser-be-ser geldi kilîd
 Tâbî' oldı şehriyâra çok hisâr
 Her hisâra girdi Rûmî'den süvâr
 El-amân dib Şâh'a yüz döndürdi 'âmm
 Şâmî'den çok kal'a oldı Rûm'a râm
 'Ayntâb'un hâkimi geldi bedîd
 Şehri teslîm itdi vü sundı kilîd

(vr. 150b)

Virdi Nasûh Beğ'e Şâh-ı nâm-dâr
 Geçe andan da Şeh-i çâbuk-süvâr
 Şâh'dan öndin iki menzil tamâm
 Bursa'nın sancak beğisi Koçi nâm
 Biri de Ferhâd Beğ'idi bî-şeke
 Ki ana mensûb id'ol demler Teke
 Oldılar bunlar karavul bî-gümân
 Dahve-i kübrâ çü geçdi nâ-gehân
 Şâmî-'askerden bular leşker görür
 Bir birinden bahâdır söz sorur
 Çarhacılar buluşub bir ceng olur
 İki cânibden neberd-âheng olur
 Koçi Beğ âdemlerinden bir süvâr
 Ceng ider bir dil dutar merdâne-vâr
 Koçi Bey sorar bu erden k'iy esîr
 İşbu leşkerden meni it-gil habîr
 Bunların sâlân kimdir söyle gil
 Bizleri bundan haber-dâr eyle-gil
 Böyle takrîr itdi ol şûrîde-hâl
 K'iy karavul başı vü merd-i hisâl
 Hayr Beğ-vâr söyleyem aslınca heb
 Kim anun hükmindedir şimdi Haleb
 Dahi Şâm'ın hâkimi Sîbî be-nâm
 Tirbalus Hâmisi vû Hamâ halkı tamâm
 'Abdu'r-Rezzâk u Melik Arslan dahi
 Ya'ni cem'-i ehl-i Türkistân dahi
 Gelmedi Sultân u Sultân kulları
 Yoksa heb işbunda Şâm'ın 'askeri
 Lîk bir fikr itdi dün-gün Şâh-ı Şâm
 Kim sipâhın cem' ide ol er tamâm

(vr. 151a)

Yüriye şeb-hûn idüb pür-hûn ide
 Hûnile bir cûyi ol Ceyhûn ide
 Ol dili der-gâha gönderdi revân
 Şâh'a 'arz itdi dilinden tercümân
 Muştuladı k'iy sipeh-sâlâr-ı dehr
 Ezrak-ı şeb-reng elinden çekme kahr
 Uş buluşduk düşmana aldık zebân
 Bir haber sorsun Hudâvend-i cihân
 Pâdişâh dilden bu takrîri tamâm
 İstimâ' itdi dilinden aldı kâm
 Koçi Beğ'e bir ulak saldı ferîd
 Kim çekişme Şâh'ile iy ehl-i dîd
 Varma düşman üzre çek senden yana
 Ola kim ğâfil gele mendin yana
 Varmadın fermânı Şâh'ın ol ere
 Er ere göründi gönder göndere
 Yürüdi Ferhâd u Koçi bî-direng
 Cenge ikdâm itdiler sahrâda teng
 Şâmî geh ceng itdi ve geh döndi fâş
 Vardılar Sultân'a men' oldu savaş
 Koçi'ye tahsîn irişdirdi mezîd
 Dahî temkîn itdi kim iy ehl-i dîd
 Vâkîf ol Sultân'a gör meyli nedir
 Çerkes ü A'râb ser-hayli nedir
 Giru âdem saldı merd-i horde-bîn
 K'iy ferîd-i 'asr u Dârâ-yi zemîn
 Düşmanın ordusu uş peydâdurur
 Bende yok kuhsârı heb beydâdurur
 Gavri'ye çün vardı irdi 'askeri
 Bindi bindirdi tamâm ol leşkери

(vr. 151b)

Uş müheyyâ oldı Gavri âşikâr
 Çıkdı sahrâya nihâyetsüz süvâr
 Lîk Şâmî şâm ceng itmek diler
 Subha kalmaz vakt-i teng itmek diler
 Böyle demde ceng ü bîdâr olmasa
 Bir güneş toğsa şeb-i târ olmasa
 Çün bu sözden behre aldı Tâc-dâr
 Kondı Rûmî ol gice dutdı kenâr
 Giru çıkdı çok karavul dâv idüb
 Güz ü tîğ alub ele heyhâv idüb
 Ol gice tâ-subh-dem leşker tamâm
 Hâzır oldı durdı ehl-i Rûm u Şâm

DÂSTÂN-I SELÎM HÂN BÂ-MISRİYÂN*

Subh-ı sâdık kim sipihr-i lâciverd
 Kubbe-i mînâdan asdı câm-ı zerd
 Künbet-i şeb-rengi rûşen itdi mihr
 Tîrelikden çehre gösterdi sipihr
 Açdı yüz âyine-i İskenderî
 Döndi devrân itdi câm-ı hâverî
 Hayme-i hadrâda gezdi âfitâb
 Bâğ u râğa sâye bân oldı sehâb
 Zulmeti ref' itdi gerdûn bir dahî
 Rûşen oldı bu diger-gûn bir dahî
 Ata çıkdı Şâh-ı Rûmî subh-gâh
 Dutdı yek-ser yeryüzin Rûmî-sipâh
 Na're atdı kûs u zurnâ vu nefîr
 Çarha çıkdı hây u hûy u dârû-gîr
 Merc sahrâsına dutdı yek-sere
 Meymene kalb u cenâh u meysere

*) Topkapı (213a) "VE 'ARAB VE ZAFER YÂFTEN BER-İŞÂN"

(vr. 152a)

Zenberek top u tüfeng itdi hurûş
 Koymadı düşmende fıkır u 'akl u hûş
 Şâmi'nun ordusu görün-geç 'iyân
 Paşalar gelsün didi ol Cem-nişân
 Hâzır oldı paşalar emr itdi Şâh
 Kim neberd için yaraklansun sipâh
 Heb bu alaylar düzülsün bi't-tamâm
 Rutbesiyle 'âmil olsun hâss u 'âmm
 Saf saf eylen işbu Rûmî leşkeri
 Ger sipâhîdir vü ger yeniçeri
 Paşalar heb bende-fermân oldılar
 Top-tek meydânda ğaltân oldılar
 Pâdişâh'ın saĝın u solın be-nâm
 Düzdî kanûn üzre çavuşlar tamâm
 Kırmızı bayraklu bî-pâyan süvâr
 Dutdı şâh'ın saĝ yanında karâr
 İsmile ispâhi oĝlanı bu cem'
 Heb bular pervâne Şâh-ı Rûm şem'
 Ak kızıl bayraklu bir bî-had ferîk
 Cümle âhen içre ser-tâ-pâ ğarîk
 Anların saĝında durdı âşikâr
 Heb dilâver kîne-cû ceng-i süvâr
 'Ulfeci dirlêr bu cem' nâmile
 Nice urdı tünd ehl-i Şâm'ile
 Bir alay dahî yeşil bayraklu heb
 Cümle ehl-i sîret ü sâhib-neseb
 Bunların saĝında durdı ceng için
 Cân-fedâ-yi barça nâm u neng için
 İşbular cümle ğarîb yiĝitleri
 Tîĝ u cür'etdir buların fenleri

(vr. 152b)

Düzdi solun Pâdişâh'ın hem-çünân

Saru bayraklu silâh-dârı 'îyân

Sol 'ulfecisi durdı solına

Hem ğarîb yiğitler anun kolına

Anların bayrakları ağ u kızıl

Bunların bayrağı ser-te-ser yeşil

Anatolî Beğleriyle bi't-temâm

Geldi Zeynel Paşa ol ferhunde-fâm

Turdı sağında ferîdin ceng içün

Cenge âheng itdi nâm u neng içün

Dahî Hüsrev Paşa ol bebr-i beyân

Durdğ sağında ol a'lâmın 'îyân

Karaman leşkerleriyle ol hizebr

Girdi meydâna besânî hayra-bebr

Durdı sağından anun iy hûş-vâr

Dulkadirlû'le 'Ali Beğ Şehsüvâr

Meysere oldı Sinân Pâşa be-nâm

Urum-ili leşkeriyle bi't-tamâm

Rûm anun solına durdı âşikâr

Kim Muhammed Pâşa ol çâbuk-süvâr

Milket-i Rûm'ile ol ğurrende-şîr

Ol mesâfa girdi bî-bâk u dilîr

Solına durdı anun bir pehlevân

Bir dilâver merdi bir şîr-i jiyân

Ol Bıyıklı kim Muhammed Paşa'dır

Her zamanda gön'anun pür-hâşedir

Âmid u Mardîn u Kürdistân ile

Bahs iderdi Rüstem-i destânile

Aldı sağ u solı yek-ser leşkeri

Şâh önünde durdı hem yeniçeri

(vr. 153a)

Bunlar ol sağında vu solında fâş
 Toplar durdı vu başlandı savaş
 Bundan öndin iki paşa bî-hilâf
 İtdiler cür'et yüzinden ihtilâf
 Pâdişâh önünde ol iki dilîr
 Birbiriyle idişüb bâlâ vu zîr
 Birisi anun Sinân Paşa-yi Kürd
 Biri Yûnus Paşa ol menzil-süpürd
 Sağa tarh oldı Sinân Paşa bu dem
 Sola Yûnus tarh olub çekdi 'alem
 Bahs idüb turdı bu iki pehlevân
 Koydular ğayret yolunda bâş u cân
 Sağ u sol çün her taraftan buldı had
 Geldi ağrık leşkere sedd oldı sed
 İki sancak ağrık üzre dûdmân
 Ağrığı zabt itdi iki pehlevân
 'İsi Beğ Ferhâd Beğ bunlar be-nâm
 Düzdi Rûmî cem'in el-hâsıl tamâm
 Ôl taraftan dahî Sultân bî-hılâf
 Girdi meydân içre teng oldı mesâf
 Kapısı halkı ki cündîdür 'iyân
 Her biri zâtında bir bebr-i beyân
 Dahî Mısr'un tâbî'inden hâss u 'âmm
 İşbu cem'ile devîdârın tamâm
 Kendü Sultân üste dirdi bunları
 Koydı sağ u sola bâkî 'askeri
 Sibi vü Cânberdî vü etbâ'-ı Şâm
 Ol vilâyet beğleri heb bi't-tamâm
 Saf saf oldı girdi Sultân sağına
 Döndi bayraklar hazân yapağına

(vr. 153b)

Bundan evvel Mısır Sultânı meğer
 Al u efsûn u hiyelden behre-ver
 Bir Urum'lu tâze oğlanı 'iyân
 Saklar imiş halk çeşminden nihân
 Rûm evzâ' u libâsında tamâm
 Âl-i 'Osmân dib idermiş ihtirâm
 İşbu demde zâhir itdi ol eri
 Halka gösterdi tena"um-perveri
 İbn-i 'Osmân birle buldı iştiâh
 Ana tâbi' oldı çok Şâmî-süvâr
 Didi Sultân Ahmed oğlıdır bu fâş
 Küssadan Rûmî haber-dâr olsa kâş
 Virdi ol oğlana bir Rûmî-'alem
 Ol 'alem üzre gülûv itdi haşem
 Çok çerî virdi ana Gavrî be-nâm
 İbn-i 'Osmân'a dirildi ehl-i Şâm
 Anı dahî sağa sürdi Kansu
 Öyle tedbîr itdi pîr-i pîş-rû
 Hayr Beğ de turdı Sultân solına
 Her mübâriz girdi kullar kolına
 Abdu Rezzâk u Melik Arslan hemân
 Hayr Beğ'le sola durdılar 'iyân
 Bunda cem' oldı Haleb etbâ'ı heb
 Çerkes ü Türk ile Ekrâd u 'Arab
 Alay alay oldı bunlar yek-sere
 Bunlarınlan kâmil oldı meysere
 Çün sufûfın Rûm u Şâmî düzdi fâş
 Çarhacı deprendi germ oldı savaş
 Girdi meydân içre Rûmî pehlevân
 Ehl-i Şâm üstine doğrudı 'inân

(vr. 154a)

Al yeşil bayrâğile toldı zemîn
 Mahzen-i tîğ u kemân oldu kemîn
 Tîğ-i Mısrî vü hadeng-i dîde-dûz
 Nîze-i nâyî vu zer'i-yî sîne-sûz
 Her 'alem oldu hevâda bir güneş
 Her güneş peygâr için bir nîze-keş
 Top atıldı vu tûfeng itdi sitîz
 Gövde düşdi yire kopdı rustehîz
 İki cânibden mübâriz çekdi tîğ
 Er ere tîğ urdı kopdı vâ-dirîğ
 Pârelendi başlar üstünde siper
 Ra'd u berk aldı dem-i tîğ u teber
 İki deryâ cûşa geldi bî-dirîğ
 Seyle virdi 'âlemi deryâ-yı tîğ
 Sîbi vu Şâmî tamâm at saldı fâş
 İtdi Şâh'ın sağ yanından savaş
 Kana ğark oldu o sahrâ ser-be-ser
 Toz u toprağa bulandı at u er
 Ma'reke kânile oldu lâle-gûn
 Gizledi sahrâ yüzün deryâ-yı hûn
 Şehsüvâr-oğlı'nı mağlûb itdi Şâm
 Rûmî'nin sağında ceng oldu müdâm
 Sonra fırsat buldı ol çâbuk-süvâr
 Ya'nî meydânda 'Alî bin Şehsüvâr
 Gürz-i şimşîr oldu âlât-ı cedel
 Araya peygâr için girdi ecel
 Virmedi anda aman ol nev-civân
 Kesdi Sîbî başını ner-pehlevân
 Döndi vü aldı Melik Arslan'ı fâş
 Kesdi başın itdi bir 'âlî savaş

(vr. 154b)

Hayr Beğ yürüdi Rûm'ın solına
 Ya'nî şîr-efken Selîm'ün kolına
 İtdi Bıyıklı ile ol bir neberd
 K'âbinosî oldu çarh-i lâciverd
 Bir siyâset kopdı kim devrân-ı dûn
 Düzdi ol sahrâda bir deryâ-yı hûn
 'Âlemi teng itdi gavgâ-yi esîr
 Âdemi deng itdi âvâz-ı nefîr
 İşbu dem ol bahs iden iki vezîr
 Tarhdan çıkdı vu itdi dâr u-gîr
 Biri Şâm'un sağına at saldı fâş
 Biri solundan anın itdi savaş
 Bir neberd itdi bu iki dâv-dâr
 K'âferîn didi bu devr-i rûzigâr
 Şâmi'ye tığ urdı Rûm'un leşkeri
 Çerkes'i dökdi yire yeniçeri
 'Âkıbet Rûmî-sipâh itdi hücûm
 Oldı Şâmî-'askerin ikbâli şûm
 Döndi Mısr'ın leşkeri itdi firâr
 Ğâlib oldu anlara Rûmî-süvâr
 Bî-'aded er düşdi Şâmî'den yere
 İndi bî-'add Hâss u 'âmmîden yere
 Nice server düşdi ol gün Şâmî'den
 Katl olundu halk u hâss u 'âmmîden
 Kesdiler 'Allân Sîbî başını
 Gördi Şâmî Rûmî'nin pür-hâşını
 Çok 'alem ol gün nîgûn-ser itdi Rûm
 Rûmî'den ğark oldu kana merz-i bûm
 Bahtı döndi ehl-i Şâm'ın âşikâr
 Kırdı Çerkes cem'ini çâbuk-süvâr

(vr. 155a)

Girmedî Sultân-ı Mısr ol gün ele
 Anı cem'inden ayırdı zelzele
 Ğâret oldu ehl-i Şâm'ın leşkeri
 Ordısın yağmaladı yeniçeri
 Tâzî atlar besirekler mâyeler
 Aldı Rûmî her cihetden vâyeler
 Genc-i gûnâ-gûn u esbâb u esîr
 Her ğanîmetden ğanî oldu fakîr
 Sîm u zer la'l u güher girdi ele
 Mahzen oldu sîm u zerden merhale
 Mısr u Şâm'ın her metâ'in bi't-tamâm
 Rûmî'ye erzânî gördi ehl-i Şâm
 Çün 'adû üzre muzaffer oldu Şâh
 Göçdi vu kondı Haleb şehrin sipâh
 Girdi ol ma'mûreye Sultân Selîm
 Ma'delet bünyâdın itdi Hân Selîm
 Bir 'adâlet itdi onda şehriyâr
 Kim senâ didi ana şehr u diyâr
 Hayr Beğ genci vu Sultân mahzeni
 İtdi şehr içinde Rûm ehlin ğanî
 İki günden sonra geldi bir civân
 Didi k'ey Dârâ-yi İskender-nişân
 Merc sahrâsına çıkdum dün süvâr
 Eyledüm bir cûy-bâr üzre güzâr
 Bir mu'azzez lâşe gördüm bî-hayât
 Tîğ-zahmin görmedin itmiş memât
 İşbu mak'ad üzre yatırdı firâz
 Vaz'-i cisminden yağardı 'izz u nâz
 Mak'adın altından aldım uş nişân
 Başını kesdüm getirdim bî-gümân

(vr. 155b)

Şâh'a 'arz oldı heman mak'adle bâş
 Gavrî'nindir didiler bu kelle fâş
 İşbu mak'ad dahî anundur 'iyân
 Lâşesi geldikde kât' olur gümân
 Gövdesin emr itdi kim gelsün ferîd
 Bir 'imânı saldı Şâh ol ehl-i dîd
 Geldi girdi şehre Sultân böyle hâr
 Hora rahm itdi ferîd-i tâc-dâr
 Düzdî techîzin anun Cemşîd-fer
 Gavrî'yi i'zâz ile defn itdiler
 Kabri üzre Gavrî'nin bî-iştibâh
 Bir mu'allâ kubbe bünyâd itdi Şâh
 İşbudur hâli bu fânî 'âlemün
 Yok bakâsı bunda miskîn âdemün
 Ger gedâdurur ğanî er pâdişâh
 Dehr-i dîn ider ser-encâm tebâh
 Böyle döndi işbu gerdûn tâ bu dem
 Böyle gezdi bu diger-gûn tâ bu dem
 Sonra ma'lûm oldı kim ol hoş-sıfât
 Cûy-bâr üzre neden itmiş vefât
 Gûyiyâ kopdukda rûz-i rustehîz
 Bulmaz ol bî-çâre imkân-ı girîz
 Ceng içinde halkdan eyler kenâr
 Ol kenâr ehli bulur bir cûy-bâr
 Altına mak'ad döşerler ol erün
 Her ümîdi kat' olur ol serverün
 Tîğ ile cellâda virmez ol rızâ
 Özge vechile irer ana kaza
 Mührinün ol hâtemin bozar revân
 Budur elması virür bî-çâre cân

(vr. 156a)

Hem-celîsinden bu ma'nî oldu fâş
 Şâh ol da'vâya başile firâş
 Turdı bir kaç gün Haleb şehrinde Şâh
 'İyşe meşğûl oldu ol gîtî-penâh
 Çün Haleb şehrine girdi Tâc-dâr
 Geldi Yûnus Pâşa ol çâbuk-süvâr
 Ehl-i Şâm'ın singının komuş ol er
 Tâ Hamâ şehrine irmiş behre-ver
 Hayr Beğ ardından irdikde vezîr
 İtmedi ânunla ceng u dâr u-gîr
 İstimâlet virdi vu dönderdi tîz
 Dergehe yüz dutdı ol sâhib-gürîz
 Geldi yüz sürdi Şeh'in dergâhına
 'Aczi ızhâr itdi nîgû-hâhına
 'Ahd u peymân ile öpdî Şâh elin
 Dutdı andan sonra nîgû-hâh elin
 Lutf-i Şâhî itdi ol ğam-kîni şâd
 İstimâlet aldı oldu ber-murâd
 İtmedin Şâm'a Haleb'den Şâh 'azm
 Ol diyârı bekledi tâ Gazze'ye cezm
 Bahş bahş itdi o mülki şehriyâr
 Kullarına tâc bahş-i rûzigâr
 Beğlere ol mülki in'âm itdi heb
 Karca Pâşâ'ya nasîb oldu Haleb
 Tırbalus şehrini virdi âşikâr
 Mustafâ Beğ nâme ol Düldül-süvâr
 Kim Sikender Pâşa-oğlı'dur be-nâm
 Ol vilâyet yek-ser oldu ana râm
 Virdi ol server Hamâ'yı bî-gümân
 Şol Güzelce Kâsım'a zî Cem-nişân

(vr. 156b)

Hâmisi de İhtimân-oğlı'na Şâh
 Virdi ihsân itdi Şâh-ı dâd-hâh
 Şâm'ı Yahş-oğlı'na in'âm itdi ol
 Ahmed'e ol kişveri râm itdi ol
 Lutfile Mustansır-oğlı'n itdi şâd
 Ol sıfâtı aldı oldu ber-murâd
 Evranos-oğlı'na virdi Kuds'i Şâh
 Ser-firâz itdi gedâsın Pâdişâh
 Gazze'ye 'İsî Beğ-oğlı vardı tîz
 Ol Muhammed Beğ kim oldur şîr-hîz
 Hoş-dil oldu cümle 'âmm u hâssagî
 Vardı her bir şehre bir sancak beği
 İstimâletlen Şeh-i 'âlî-cenâb
 Eyledi Rûmî-şîpâhı kâm-yâb
 Şâm'ı râm itdi tamâm ol ser-firâz
 Kâmın aldı Şâm'dan düşmen-güdâz
 İşbu menzil-gehde bir kaç beğleri
 Giru dönderdi erenler serveri
 Böyle fermân itdi server beğlere
 Kim siz İstanbul'a yürün yek-sere
 Rûy-i deryâdan gemiler sâz idün
 Ol gemilerle sefer âğâz idün
 Çevrilin andan Frengistân-ı Hân
 Mısır'ın İskenderye'sin olun revân
 Şâh'ın emri mücebince lâ-muhâl
 İtdi İstanbul'a beğler irtihâl

BÎRÛN ÂMEDEN-İ SELÎM HÂN EZ*-HALEB VE TEVECCÛH

NÛMÛDEN EZ-FETH-İ ŞÂM

Çün bu me'mûrât heb oldu tamâm

Gezdi gönlünde Selîm'in Mısır u şâm

(vr. 157a)

İstimâlet virdi Rûm ehline Şâh
 Hoş-dil oldu Şâh'dan Rûmî-sipâh
 Söyledi Rûm ehline k'iy ehl-i Rûm
 Yüriyalum kim bizümdür merz-i bûm
 Alalum Mısr'ile Şâm'ı bendeden
 Dolduralım Mısr'ı şeker-handeden
 Çıkdı şevketle Haleb'den ol ferîd
 Şâm'a 'azm itdi revân ol ehl-i dîd
 Girmedin şehr-i Dımışk'a şehriyâr
 Dutmadın bir hefte Şâh anda karâr
 Düşdi Rûm efvâhına işbu kelâm
 Kim budur alındı Şâm u oldu râm
 Feth ise yüz virdi vü bulduk zafer
 Şâm'ı râm itdük tamâm oldu sefer
 Leşkeri hem 'âciz u bî-çâredür
 Çok zamân oldu ki halk âvâredür
 Olalı devletle Şâh-ı dîn-süvâr
 Dutmadı bir yerde bu leşker karâr
 Gâh Rûm u gâh şark u gâh Şâm
 Gezdi bu leşker yasâk çekdi müdâm
 Rahmet itse dönse devlet birle Şâh
 Râhat olsa bir zamân işbu sipâh
 Şâh'a bir dahî gerekdür ehl-i Rûm
 Şâh pür-sevdâ vü çokdur merz-i bûm
 Çukur-Ova nâm bir kışlak imiş
 Gül fezâ rû-yi cihânda tâk imiş
 Kışlayalum ol makâmı tâ-bahâr
 Görelüm âhir nider Perverdigâr
 Çün Hamâ'dan göçdi Dârâ-yı cihân
 Şâh'a Yûnus Pâşa oldu hem-'inân

(vr. 157b)

Pîş ü pesden vardı halk itdi kenâr
 Şâh kaldı ancak ol çâbuk-süvâr
 Böyle takrîr itdi Şâh-ı kâm-yâb
 K'iy sadâkatlu kulum fî külli bâb
 Girdün uş şehr-i Dîmişk'a lâ-muhâl
 Kış budur geldi teng oldu mecâl
 Kanda kışlarsız nedir tedbîr u rây
 Sen ne fikr itmişsin iy müşkil-güşây
 Virdi ol pâşa cevâbın k'iy zahîr
 Tanrı'dır her işde Şâh'a dest-gîr
 Şâh 'ilminden nihânî nesne yok
 Bu yakîndir kim gümânî nesne yok
 Dâniş iy Hüsrev senündür bî-gümân
 Lîk bunda Şâh'a sözüm var nihân
 İşbu râzı iy ferîd-i ser-firâz
 Bende vu âzâde izhâr itme bâz
 Rûm'ı râm itdüm eyâ Şâh-ı bülend
 Devletinden Rûmî oldu behre-mend
 Erdebîl-oğlı ki bir bî-bâk idi
 Zulmi elinden yakalar çâk idi
 Târ u mâr itdün sipâhın lâ-muhâl
 Tahtın aldın tâcın itdün pâyi-mâl
 Sikke vü hutben okundu âşikâr
 Şehr-i Tebrîz içre iy Düldül-süvâr
 Beğ 'Aliyyüsd-Devlei itdün zebûn
 Kılıcından oldu eşyâ ğark-ı hûn
 Şark'a 'azm idüb gidersin sen revân
 Erdebîl-oğlı'nı isterken 'iyân
 Kansu çıkdı vü çekdi bir sipâh
 Ana hâmî oldu iy haşmetlü Şâh

(vr. 158a)

Himmet isteb Şâh'dan vardı rasûl
 İtmedi ol Bu'l-fudûl anı kabûl
 Nice kim pend itdünüz gûş itmedi
 Eski da'vâyı ferâmûş itmedi
 Anı dahi iy Şeh-i Cem-iktidâr
 İtdünüz bir sâ'at içre târ-mâr
 Aldunuz âhir Haleb şehrin be-nâm
 Rûmî'ye râm oldu nısf-ı şark u Şâm
 Şâm milkin bahş bahş itdin 'iyân
 Tahtun öpdi her yire bir pehlevân
 Bu kamu sa'y u hüner iy kâm-kâr
 Mısr'a varmakça değidür âşikâr
 Ne Timur varmış ne İskender ana
 Sa'bdin yol virmemişdür her yana
 Bundan öndin Hüsrev-i rûy-i zemîn
 Rûm u Şâm'ın kıssasın itmiş yakîn
 Ço k hakâret eylemişdür Rûm'a Şâm
 Varماسunuz Mısr'a lınmaz intikâm
 Sen ki dutdm şevket ile 'âlemi
 Almasan âhir sevâd-ı a'zamı
 Zâyi' olur sa'y kalur bahta hâm
 'Âkıbet elden çıkar hayfile Şâm
 Devletile sen ki döndürsen 'inân
 Kul yürür bil işbu mülke bî-gümân
 Mısr'dır ser-çeşme-i Şâmî-sipâh
 Almayınca dönme iy devletlü Şâh
 Kim bu dönmekden hakâret var bize
 Hem hakâret hem hasâret var bize
 Erdebîl-oğlı ki gösterdi firâr
 Çok teessüf çekdi andan Tâc-dâr

(vr. 158b)

Sabrile ger ânı def itseydi Şâh
 Bir dahî dönmezdi şarka din-penâh
 Bundan alur bir nedâmet lâ-muhâl
 Kim gönülden tâ ebed çıkmaz melâl
 Şâh suâl itdi menâzil hâlini
 Hoşk u terde ol diyâr ahvâlini
 Didi Mısır'a nice varsun bu sipâh
 Kim bu yollarda akar yok gayri çâh
 Böyle 'arz idüb cevâbın ol vezîr
 K'iy ferîd-i 'asr u Dârâ-ı Kebîr
 Leşkeri Mısır'ın buna kerrât ile
 Bî-şümâr âdem 'adûsuz atile
 Geldi itdi Rûm u şarkile nizâ'
 Şâh anı tekrâr itmiş istimâ'
 Hibret ehli bendenüz yanındadır
 Bu sülûki ol erün şânındadır
 Emrûn olursa menâziller be-nâm
 Yazilub dergâha 'arz olsun tamâm
 Çün bu sözden hissa aldı Pâdişâh
 Didi tahsîn râyune iy nîgu-hâh
 Behre-mend ol Rûmî şâdımdan menüm
 Kim haber virdin murâdımdan menüm
 Men seni zâhir iderdim imtihân
 İşbu takrîründe ref' oldı gümân
 Hemdem'i sandum ferâmûş eyledün
 Yüri kim kahr meni hâmûş eyledün
 Yazdurub gönder anı dergâhıma
 Gizlü teslîm eyle nîgû-hâhıma
 Böyle tedbîr itdi Yûnus birle Şâh
 Kim Dımışk'a gire çün Rûmî- sipâh

(vr. 159a)

Söylene a'yân-ı Rûm'a bi't-tamâm
 Kim budur geldi yakîn mâh-ı sıyâm
 Ol mübârek âyî âhir idelüm
 Kandadır kışlağî zâhir idelüm
 İdelüm bayrâm ehl-i Şâm ile
 Dânişâlum sonra hâss u 'âmm ile
 Maslahat niyse anı hâs idelüm
 Maslahat bâbmda ihlâs idelüm
 Çün gele bayrâm ref' ola sıyâm
 Söyleyâlum Rûmî'ye ki hâss u 'âmm
 Uş Dımışk u Mısır mâ-beyni hemân
 Ol Çukur-ova'ca yoldur bî-gümân
 Bunda hod vardır gümânsız mâl u genc
 Anda yokdur cüz tereddûd birle renc
 Çün berâberdir menâzil âşikâr
 Yürüyâlum Mısır'a kim hatm oldu kâr
 Şâm tahtın almadın dönmek tamâm
 Rûmî'ye 'ayb u hakâretdür müdâm
 Çok tereddûd çekdünüz iy ehl-i Rûm
 Rûm'a râm olsun serâ-ser merz-i bûm
 Emr Şâh'undur dirler ol zamân
 Yürüyâlum Mısır'a iy Şâh-ı cihân
 Söz buna kat' oldu kim çün ola 'îyd
 İde bayrâmı vü göçe ol ferîd

**CEM' ÂMEDEN-İ ÇERKEZ DER-MISR VE
 MEŞVERET KERDEN (-İ O)**

İy hikâyet-gû hikâyet it yine
 Şâmî Rûmî'den rivâyet it yine
 Bir hikâyet it ki şûr-engîz ola
 Dinle-geç kündânı tünd ü tîz ola

(vr. 159b)

Söyle bir zîbâ vü ter dâstân bize
 Kıssa-gûluk çün nasîb olmuş size
 Çün Dımişk'a girdi ol 'âlem-penâh
 Râhat oldu Şâh dinlendi sipâh
 Gördi bir kaç gün o şehri şehriyâr
 Şâh ile oldu müşerref ol diyâr
 Gâh 'işret itdi gâh sayd ol ferîd
 Gördi kâminca Dımişk'ı ehl-i dîd

İTTİFÂK NÜMÛDEN-İ EHL-İ MISR VE PÂDİŞÂH ŞÜDEN-İ TOMAN BEĞ

Çün bu hâl irdi felekden âşikâr
 Ehl-i Şâm'ı gayret itdi bî-karâr
 Vardı Mısır'ı bende cem' oldı tamâm
 İttifâk itdi tamâm-ı ehl-i Şâm
 Bir Toman Bay nâmı sultân itdiler
 Yenile 'isyân u tuğyân itdiler
 Didiler kim Mısır'a gelmez Şâh-ı Rûm
 Benzemezdir Mısır'a bâkî merz-i bûm
 Mısır hem-serdür tamâm-ı 'âleme
 Kim girür böyle sevâd-ı a'zama
 Bu mülakkab söylemez ümmü'l-kurâ
 Görmemiş her-giz 'adûdan mâ-cerâ
 Bu mutabbak bâma irmezdir kemend
 'Âlem almaz Mısır'ı olsa kûçe-bend
 Fi'l-mesel deryâya benzer işbu şehir
 Kim bunun sûdında tâcir ola kahr
 Girmemişdir Mısır'a düşman iy hakîm
 Zâhir İskender değildir hod Selîm
 Geldi İskender bu mülke lâ-muhâl
 Lîk deryâdan ki berden yok mecâl

(vr. 160a)

Çıkdı ferr ile Horâsân'dan Timur
 Dıtdı yirni göğ'e püfkürdi temur
 'Âlemin nısfını aldı bî-gümân
 Mısr'a fırsat bulmadı ol pehlevân
 Geldi vü aldı Dımışk'ı bî-hirâs
 İtdi menzil menzil ol Mısr'ı kıyâs
 Gördi kim mümkün değül berden sefer
 Girü döndi ol emîr-i bahr u ber
 Mısr'a berden nice 'azm itsün sipâh
 Kim harâretten görünmez mihr u mâh
 Oldı beyâbânlar susuz olmuş harâb
 Âb cinsi yokdur anda cüz-serâb
 Ger sehâb olsa tamâm-ı âsumân
 Katre-i bârân ana itmez 'iyân
 Yol görünmez nice itsen iltifât
 Rîgden çıkmaz eğer fîl olsa at
 Nice alsunlar kevâkibden nişân
 Çün berâberdir zemîn u âsumân
 Ol zafer bulmaz bu mülke âşikâr
 Bir sülûkin idemez Rûmî-süvâr
 Döner ol yarın gümânsuz Rûm'ına
 Hâkim olur kendü merz-i bûmına
 Biz cıkalum Mısr şehrinden revân
 Alalum Şâm'ın diyârın yek-'inân
 Rûmî'den ger mülkümüzde kalsa er
 İlğayıb bâşın keselüm bî-haber
 İşbu fikrile sipâh-ı ehl-i Şâm
 Mısr içinde durdılar zî fikr-i hâm

MÜHEYYÂ ŞÜDEN-İ ŞÂH-I RÛM BE-CÂNİB-İ MISR*

*) Topkapı (225b) "VE FETH-İ 'AN VİLÂYET"

(vr. 160b)

İy gönül bir kıssa bünyâd it yine
 Şâh-ı Rûm'ı hayr ile yâd it yine
 Çün Dımaşk'ı aldı a'dâ oldu kahr
 Mısır'a 'azîmet itdi sipeh-sâlâr-ı dehr
 Mısır içün düzdi sefer esbâbını
 Ol heves men' itdi hordu hâbını
 Didi kim almış Sikender 'âlemi
 Mende hod vardır Süleymân hâtemi
 Rub'-ı meskûnı niçün men almayam
 Def' idüb a'dâyı yalguz kalmayam
 Mısır'a vardım men budur bî-imtihan
 Rûzigâr içre menem sâhib-kırân
 Din yolında sâlikem Hayder-sıfât
 Men dahî bir merdem İskender-sıfât
 Bahrdan varmışdır İskender ana
 Men varam ger müşkil idi ber ana
 Şâm'ı râm itsem gerekdür bi't-tamâm
 Himmet itsün evliyâ-i mülk-i Şâm
 Çok zamanidi ki sakkâ-yi sehâb
 Dökmemişdi ol yire bir katre âb
 Çün Selîm-i ter-kadem basdı kadem
 Bahre döndürdi yeri ebr-i kerem
 Saklar imiş ebr anı bî-iştibâh
 K'ola ol yollarda âb-efşân Şâh
 Feyz-bahş irdi çü feyyâz-ı ezel
 İtdi ol sahrâları bârân vahal
 Ol seferde anca yağmur dökdi ebr
 K'itmedi bir lahza ebr-i hayra sabr
 Eyledi âhir ta'accüb ehl-i Şâm
 Kim bu mülke vireli gerdûn nizâm

(vr. 161a)

Böyle yağmur yağmamışdı bî-gümân
Hayra-makdem iy Şeh-i sâhib-kırân

ÂGÂH YÂFTEN-İ SELÎM HÂN EZ-ÂMEDEN-İ GAZÂLÎ*

Dinle iy destân-sarây-ı bûstân
Gör ne söz söyler bu zîbâ dâstân
Şâm içinden çıkmadın ol Tâc-dâr
Devlet erkânına geldi bir süvâr
Aldı pâşalar anın ahbârını
Hazret'e 'arz itdiler esrârını
Didiler iy Pâdişâh-ı bahr u berr
Gazye beğinden irişdi bir haber
Kim hezîmet eyleyen Şâmî-sipâh
Eylemişler Mısır'a Toman Beğ'ni şâh
Mısır'a sultân eylemişler ol eri
Vâkîf ol-gıl iy erenler serveri
Kim dimişler giru döndi Şâh-ı Rûm
Giru bizümdür tamâm ol merz-ı bûm
Alalum Rûmî'den ol mülki tamâm
Bâkiye koy kala bâkî intikâm
Dâv idüb çıkmış Gazâl iy ferîd
Kadye'ye gelmekdedir didi berîd
Çerkes'in kani dimişdir gayreti
Mısır'ilendir ehl-i Şâm'ın şöhreti
Mısır'a hod yokdur 'adûdan havf u bîm
İşbu denlü fethile neyler Selîm
Çün bu güftârı işitdi zû-fünûn
Bir temevvüc itdi ol deryâ-yı hûn
Bir vezîri var idi Şâh'ın Sinân
Hem firâset ehli vü hem pehlevân

*) Topkapı (226a) "-İ BED-GÜMÂN"

(vr. 161b)

Virdi ana her vilâyetden çerî
 Didi kim var ata bindür leşkeri
 Gazye'nin kurbına gelmiş ehl-i Şâm
 Gazye Beğ'in basmak istirmiş tamâm
 Dâv idüb gelmiş Gazâl-i bî-hirâs
 Sen dahî var andan it cür'et kıyâs
 Var anunla uğraş iy dânen de merd
 Merd ile meydân ara hoşdur neberd
 Sen yüri biz dahî uç çıkdık revân
 Görelüm tedbîrünü iy pehlevân
 Dirdi Rûm ehlin Sinân-ı feylesûf
 Sulh u ceng etvâridın sâhib-vukûf
 Didi fermân Pâdişâh'mdır hemân
 Yüriyalum iy Hudâvend-i cihân
 Gazye'ye yüz dutdı vu yürüdi germ
 Hikmetile gâh germ u gâh nerm
 Çün irişdi ol diyâra pehlevân
 Anda ârâm itdi bir kaç gün Sinân
 Saldı bir câsûs bildi k'ehl-i Şâm
 Kangı sahrâ içre itmişdür makâm
 Geldügin tahkîk itdi pür-şitâb
 İtmedi bir sâ'at ol ârâm u hâb
 Rûz-i rûşen çün ğurûb itdi 'iyân
 Şâm farkın virdi zulmetden nişân
 Bâl u per gösterdi zâğ-ı tîr-gün
 Teng u târîk oldı bu dünyâ-yı dîn
 Dün karanusunda ol rûşen-zamîr
 Ol firâset kânı dânâ-dil vezîr
 Gazye'den döndi Dımışk'a itdi 'azm
 Eylemen didi Gazâlî birle rezm

(vr. 162a)

Âşîkâre gitdi ol bir nice mîl
 Gıtdüğine nice mil oldu delîl
 Gazye halkından nihân ol pehlevân
 Giru Mısr ehline döndürdi 'inân
 Yürüdi bir gayri yoldan Çerkes'e
 Subh-dem minnetler itdi herkese
 Gazye ehli didü kim Rûmî-sipâh
 Kaçdı ol ceng itmedin bî-iştibâh
 Kırdılar Rûm'ın za'îf u hastasın
 Şehr içinde 'âciz u pâ-bestesin
 Subh-dem Cânberdî'ye irdi berîd
 Kim hezîmet itdi Rûm iy ehl-i dîd
 Yürü sür'atle ki kaçdı ehl-i Rûm
 Çerkes'ündür giru mülk ü merz-i bûm

MUHÂREBE-İ SİNÂN PAŞA BÂ-GAZÂLÎ*

Çün seher vaktinde hurşîd-i bülend
 Atdı kâh-ı âsumân üzre kemend
 Çıkdı eyvân-ı sipihr üzre güneş
 'Adle âgâz itdi Şâh-ı Rûm-veş
 Mihr boldı çehre-güster bir dahî
 'Âlemi itdi münevver bir dahî
 Alay alay oldu Rûmî subh-gâh
 Çıkdı busudan mehâbetlü sipâh
 Yürüdi Mısrî-sipâh üzre Sinân
 Vâkıf oldu düşman-ı nâ-mihribân
 Karşu durdı cenge bünyâd itdi Şâm
 Basdı ol sahrâyı yek-ser izdihâm
 Kûs u zurnâ durdı feryâd eyledi
 Gürz u tîğın Rüstem'in yâd eyledi

*) Topkapı (227b) "VE MUZAFFER ŞUDEN"

(vr. 162b)

Kerre-nây u borudan kopdı nefîr
 Ya'nî uş meydan u gürz u dâru-gîr
 Her direfş oldı hevâda bir bulut
 Gâh serv oldı 'alemler gâh sükût
 İrdi meydân içre rûmî-pehlevân
 Kana kandı gürz u şimşîr u sinân
 Göklere ağdı nevâ-yı kerre-nây
 Çarhı ker itdi sadâ-yı hûy u hây
 Açdı tîr u nîze cûşından girih
 Çeşme-i hûn oldı her çeşm-i zirih
 Tîğ-zen kendü işinde bî-direng
 Ma'reke kanile oldı lâle-reng
 At u erden kopdı âşûb u figân
 Susadı er kanına tîğ u sinân
 Kat! u kin gösterdi zulmile sipihr
 Çıkdı ol dâyireden şafakla mihr
 Bir siyâset itdi devrân-ı değâl
 Kim olun hâline rahm itdi ecel
 Âhiru'l-emr itdi Rûm ehli hücûm
 Şâmi'nün ikbâli bahtı oldı şûm
 Çarh virdi 'asker-i Rûmâta dest
 Bi'z-zarûret boldı Şâm ehli şikest
 Münhezim boldı vü döndi ehl-i Şâm
 Beğler alındı vü sancaklar tamâm
 Kesdi serverler başın ol pehlevân
 Sâhib-i seyf-i kalem ya'nî Sinân
 Bî-'aded Çerkes katîl oldı yine
 Su yirine kan sebîl oldı yine
 Kaçdı Rûmî'den Gazâlî çün gazâl
 Şâmî bir de bunda oldı pâ-yi mâl

(vr. 163a)

Rûmî'le Şâh varmadın bî-iştibâh
 Mûjde geldi kim zafer buldı sipâh
 Bî-'adede ahtarma vu bâş u esîr
 Karşu gönderdi zahîre ol vezîr
 Beğlerin sancakların ma'kûs u hâr
 Şâh'a 'arz itdi vezîr-i nâm-dâr
 Bir dahî târâc oldı ehl-i Şâm
 Virdi Rûm'a Şâmi'nin yağması kâm
 Mısır'a vardı ol hezîmet yek-'inân
 Gazye'de bir böyle ceng itdi Sinân
 Pâdişâh'dan âferîn aldı vezîr
 Lutf u ihsân itdi Şâh-ı dest-gîr
 Şâh'a bu menzilde 'arz itdi vezîr
 K'iy ferîd-i dehr Dârâ-yı serîr
 Gazye birle Remle ehli yek-sere
 Çok muhâlif itdi Rûmî 'askere
 Zu'm-i fâsid birle çıkdı ehl-i şeh'r
 Rûmî'nin zâr u za'îfîn itdi kahr
 Farz-ı 'ayn oldı bulardan intikâm
 İntikâm-ı hâs ya'nî katl-i 'âm
 Böyle emr itdi Selîm-i ser-firâz
 Kim çeke tîğ u teber Rûmî-güdâz
 Gazye birle Remle ehlin bi't-tamâm
 Katl ide Rûmî ne varsa hâss u 'âmm
 Şâh emri mûcebince ehl-i Rûm
 Ol iki şeh'r üzre gösterdi hücûm
 Erkeğın küllî helâk itdi sipâh
 İntikâm aldı sipâh-ı kîne-hâh
 İşbu menzilde Selîm-i nâm-dâr
 Tavâf kasdın itdi vu oldı süvâr

(vr. 163b)

Çün muzaffer oldu a'dâ üzre Şâh
 Kuds'e 'azm itdi Selîm-i dîn-penâh
 Ol mukaddes beyti itdi arzû
 Vardı âhir Kuds'i gördi kû-be-kû
 Zâyir oldu Kubbe-i Sahrâ'da ol
 Secde itdi Mescid-i Aksâ'da ol
 Maksad-ı aksâya boldı dest-res
 Ser-bülend oldu şeh-i 'Îsî-nefes
 Ol makâmâtı tavâf itdi Selîm
 Halkın ol şehrin mu'âf itdi Selîm
 Hayr u ıdrâr itdi min vechi'l-halâl
 Kuds şehrinde Şeh-i ferhunde-fâl
 Kuds'den vardı Halîlu'llâh'a Şâh
 Ol makâmı dahîf gördi pâdişâh
 Enbiyâ vü evliyâ kabrin tamâm
 Gördi vu itdi ziyâret ve's-selâm
 Gazye'ye döndi ziyâretten revân
 Ol ferîd-i 'asr Dârâ-yı cihân
 Leşkere kavuşdı göşdi bî-direng
 Mısır'a 'azm itdi peleng-i tîz-ceng
 İşbu menzilde Hüseyin Pâşa meğer
 Şâh'a dir kim iy ferîd-i behre-ver
 Gazye'den geçmen ki kumdur yok mecâl
 Çok zarar var şâh'a 'âyiddir vebâl
 Bu seferde halka çok noksân ider
 Leşkери bu yolda ser-gerdân ider
 Rûmi çıkmaz kum içinde bî-gümân
 Heb helâk olur sipâh iy Cem-nişân
 Kanına girme bu cem'in Şâm'a dön
 Göçdüğün yurda sa'âdet birle kon

(vr. 164a)

Çün vezîrinden bu sözi itdi gûş
 Şâh-ı deryâ-dil revân oldı hamûş
 Ol gice menzilde Şâh-ı pür-şitâb
 İşbu sözden itdi Pâşa'ya 'ıkâb
 Kapucılar kethudâsm şehriyâr
 İstedüb emr itdi ki hidmet-güzâr
 Var Hüseyin'i kim vezîrumdur be-nâm
 Bir nice kapucılarla it tamâm
 Çadırı içinde defn idin dönün
 Kalsun ol siz kavme sür'atle konun
 Ol vezîri işbu etvâr ile Şâh
 Katl idüb göçdi Şeh-i gîtî-penâh
 Bî-'aded leşkerle Şâh-ı zû-fünûn
 İtmedi bir lahza ârâm u sükûn
 İki menzilni bir itdi şehriyâr
 Sürdi sür'atle Şeh-i Düldül-süvâr
 Gazye şehrinden Salâhiyye 'iyân
 Hibret ehlinden değıl şeksüz nihân
 Ol iki ma'mûre mâ-beyninde fâş
 Sa'bdın ağlar müsâfir kanlu yâş
 Kumı yol virmez ki müşkildir güzer
 Ol fezâ şânındadır eyne'l-mefer
 Ol fezâ fevkında sabr itmez sehâb
 Âbdân virmez haber illâ serâb
 Yıl eser kum savrulur yol bend ider
 Yer garîbini şekâvet-mend ider
 Bu menâzil müşkilâtundan sipâh
 Böyle vehm itdi sipâh belki Şâh
 Kim bizi Mısr'ın sipâhı bî-hilâf
 Karşular bugün yarın bağlar mesâf

(vr. 164b)

Bizde renc anlarda râhat var bugün
 At u âdemden cerâhat var bugün
 N'olur anlardan bugün bâk itseler
 Yahşi fırsattır ger idrâk itseler
 Buldı bir vehmile ol leşker necât
 Vartadan kurtuldı hem âdem hem at
 Gelmedi karşı sipâh-ı ehl-i Şâm
 Almadılar böyle demde intikâm
 Fırsatın fevt itdi Şâmî âşikâr
 Görelüm âhir nider Perverdigâr
 Çün zuhûr oldı Salâhiyye be-nâm
 Geldi a'râbî ol etrâfın tamâm
 Sağ u soldân her taraftan kopdı ceng
 Rûmi'ye sahrâyı A'râb itdi teng
 Bir nice menzil bu nev'ilen 'Arab
 İtdi Rûm ehliyle gavgâ rûz u şeb

CENG KERDEN-İ A'RÂB DER-BİRKETİ'L-HACC*

İy suhan-vâr dinle bir destân yine
 Kim gül-efşân oldı bûstân yine
 Birketü'l-Hacc'ı çü menzil itdi Şâh
 Menziline olmadın râhat sipâh
 Çıkdı bir bölük bedev atlu 'Arab
 Bir de beslenmiş gürûh-i huşk-leb
 Böyle tedbîr eylemiş A'râb-ı berr
 Kim bizümdür işbu gayret hayr u şerr
 Şâm evi ma'mûr olalı biz 'Arab
 İşbu mülk içinde gezdük teşne-leb
 Her gürûha hissa olalı zemîn
 Tahtumuzdur Mısır u biz sahrâ-nişîn

*) Topkapı (231a) "BÂ-EHL-İ RÛM"

(vr. 165a)

Şâm evine girdi çün Rûmî-sipâh
 Bizde bir sa'y idelüm viren İlâh
 İşbu da'vâyile geldi çok 'Arab
 Hem haseb da'vâsın itmiş hem neseb
 Geldi at oynatdı çok tâzî-süvâr
 Hem sünü ehli vü hem hançer-güzâr
 Her tarafdan çıkdı ceng itdi 'Arab
 Yile binmişler Süleymân-vâr heb
 Canlara söyler Sinânî merhabâ
 Her birinün atı bir bâd-ı sabâ
 Hadden aşdı şûriş ü gavgâları
 Rûmî'ye teng itdiler sahrâları
 Kargu gönder at u er ebterledi
 At u er çalışmadan kan terledi
 Nîze-i nâyîler itdi kasd-i cân
 Her biri bir efî erkâmdır hemân
 Subhdan tâ-şâm peykâr itdi Rûm
 Döndürişme ehl-i Rûm'ı itdi mûm
 Böyle insâf itdi Rûmî kim 'Arab
 Çerkes'e ger gâlib olsa yok 'aceb
 Zâhir ol-geç Rûmî'ye Hindû-yi Şâm
 Ol 'Arab dağıldı ceng oldı tamâm
 İşbu gavgâlan Sinân Pâşa meğer
 Tâc-dârını dimiş binmiş ol er
 Şâh zann itmiş ki Çerkes bî-tamâm
 Belki A'râb u tamâm-ı ehl-i Şâm
 Geldi uş meydâna ceng olur bugün
 Her mübâriz bir peleng olur bugün
 Sonra tahkîk itdi kim ol kîne-hâh
 Heb 'Arab'dır bunda yok Şâmî-sipâh

(vr. 165b)

Pâşa'ya tünd oldu kim kimdür 'Arab
 Kim meni sen bindürürsin bî-sebeb
 Birketi'l-Hacc'dan revânî geçdi Şâh
 Mısır'a doğruldi Şeh-i 'Alem-penâh
 İşbu demde iki A'râbî revân
 Geldiler iy Hüsrev-i mülk-i cihân
 Mısır şehrinden biri bir buk'a-vâr
 Anda cem' olmuş bugün Şâh-vâr
 İsmi Zeydânî'yle meşhûrdur
 Şehr-i halvet ol bugün ma'mûrdur
 Önine bir handak itmiş ehl-i Şâm
 Mısır'a virmiş arkasın Şâmî tamâm
 Çerkes u Mısırî tamâmı ol diyâr
 Handak içre dolmuş handak hisâr
 Top düzmüşler serâ-ser handaka
 Eylemişler tûpı halka bedraka
 Toldurubdur handakı âlât-i ceng
 Tîğ-i Mısırî nîze vü tîr u tûfeng
 Geçi Dârâ-yı cihân pür-dildürür
 Târ u mâr itmek anı müşkildürür
 Böyle muhkem handak u müşkil hisâr
 Görmemişdir âdem iy tâc-dâr

MEŞVERET KERDEN-İ SELİM HÂN BÂ-ERKÂN-I DEVLET DER-KÂR-I CENG-İ MISRİYÂN*

Çün bu sözden behre-mend oldu ferîd
 Paşalarla meşveret itdi saîd
 Kim nedür bu 'ukdeye tedbîr u rây
 Kanı bir hikmet bilür müşkil-küşây
 Söyledi erkân-ı devlet k'iy zahîr
 Tanrı'dır her işde Şâh'a dest-gîr

*) Topkapı (233a) "BÂ"

(vr. 166a)

Dâniş u tedbîr Şâh'ındır bu dem
 Rây sen devlet-penâhmdır bu dem
 Emr Şâh'ındır velî iy Tâc-dâr
 Doğru varalum ne sûd eyler hisâr
 Bozalum tedbîrin anun darbile
 İdelüm Mısr'ı müsahhar harbile
 Şehsüvâr-oğlı'ndan itdi Şeh suâl
 Kim senün râyin nedir fî külli hâl
 Pehlevân virdi cevâbın bî-hirâs
 Kim bunun def'ine men buldum kıyâs
 Varmayalum bî-tekellüf tûpına
 Düşmeyalum düşmanun ser-kûbına
 Bozmayalum bu sufûfî sol u sâğ
 Yan virelüm kim bizüm-çündür ferâğ
 Tobunun bir yanı dönsün bizlere
 Bunda fırsat var gümansuz bizlere
 Karşu tedbîrin görübdür ehl-i Şâm
 Cümle tob ağzını gözler hâss u 'âmm
 Onların sağına dön-geç bu şükûh
 Cem' iken olur perîşân ol gürûh
 Top handak ceng men' olur müdâm
 Bozultur perkârı Şâmî'nün tamâm
 Topa varmakdan ne ıssı var size
 Çok neberd olur gerekdir er size
 Ol kulinun işbu tedbîrini Şâh
 Dinledi itdi pesend ol din-penâh
 Didi söz sen pehlevânundur bu dem
 Rây ehl-i imtihânundur bu dem
 Er bunun-tek bende bul-geç hûş-yâr
 Ref' ider hikmetle hâtırdan ğubâr

(vr. 166b)

Bozdı tedbîrin bu dâniş bendenin
 'Aklı şaşdı bende-i pergendenin
 Döndi sağından 'adûnun düzdi ceng
 Ceng içün tîz itdi çengâlin peleng
 Bi'z-zarûret handakın tark itdi Şâh
 Münhezim boldı ol âyîn u nizâm
 Girdi meydâna Toman-bay bî-hirâs
 Düzdi meydân içre ceng içün esâs

CENG KERDEN-İ SULTAN SELİM HÂN

BÂ-SULTÂN-I MISR*

Çün güneş müş'il-fürûz oldu yine
 Gayret odı sîne-sûz oldu yine
 Kopdı ehl-i Rûmî u Şâmî'den hurûş
 İki deryâ itdi bir sahrâda cûş
 Giru kânûn üzre ehl-i Rûm u Şâm
 Saf saf oldu turdı yek-ser hâss u 'âmm
 Tâc-dâr-ı rûm gösterdi şükûh
 Turdı ol sahrâda Rûmî kûh kûh
 Anatol'iyle Sinân'ı nâm-dâr
 Yaptı sağından Selîm'ün bir hisâr
 Rûm-ili Yunus'la oldu meysere
 Ya'nî turdı sola bunlar yek-sere
 Dutdı kûh u deşti ser-te-ser sipâh
 Seyr iderken gerd girde mihr u mâh
 Tîğ-i Mısırî çıkdı kından urdı dem
 Kan husûsiy-çün kadem basdı sitem
 Bağladı bilin siyâset rezm içün
 Oldı hizmet-kâr ecel ol bezm içün
 Saf safa karışdı er düşdi yire
 Gitdi tîğ elden siper düşdi yire

*) Topkapı (235b) "DÂSTÂN-I SULTÂN SELİM BÂ-SULTÂN-I DOVVOM DER-MISR

(vr. 167a)

Dil çıkardı nîze-i nâyî çü-mâr
 Mârdan zehr aldı tığ-i âb-dâr
 Kânile kandı hadeng-i cân-sitân
 Rezm içün geldi neyistândan sinân
 Er düşürdi toprağa şımşır-i tîz
 Tîrelendi dehr kopdı rustahîz
 İki cânibden siyâset urdı dem
 Saf safa girdi vü raks itdi 'alem
 Cevşen oldı çâk u bağlandı zırîh
 Aştı peykân ol zırîhlardan girîh
 Kerre-nây âvâzı dutdı 'âlemi
 Çarha çıkdı boru zûrnânın demi
 Al yeşil bayrak u gûnâ-gûn 'alem
 Erguvân u serde benzerdi behem
 Mancinik u top savtından zemîn
 Lerze dutdı düşdi kûh-i âhenîn
 Kerre-nây u boru savtı bî-gümân
 Virdi İsrâfîl sûrından nişân
 Dönderişme at u erden aldı zôr
 Kan mübâh oldı vu ağzın açdı gûr
 Püşte püşte küşte virdi ol gürûh
 Kana boyandı serâ-ser deşt u kûh
 Tığ baş kesdi ışıklar oldı hord
 Düşdi atından Sinân Pâşâ-yi Kürd
 Anda maktûl oldı Şâh'ın paşası
 Dutdı sahrâlar yüzün er lâşesi
 'Âkıbet Rûm'ın hücûmı buldı dest
 Dest virdi Şâmî'ye âhir şikest
 Münhezîm boldı sipâh-ı ehl-i Şâm
 Düşdi ekser katle vardı hâss u 'âmm

(vr. 167b)

Baht dön-geç bende döndürdi 'inân
 Çerkes'e tığ urdı Rûmî pehlevân
 Yılğadı ardınca Rûm'un leşkeri
 Harbe urdı Çerkes'e Yeniçeri
 Ekserin ğark itdi anda âb-ı Nîl
 Nîl-tek Mısır içre kan oldu sebîl
 Çıkdı Mısır'ından tamâm-ı ehl-i Şâm
 Mısır u Mağrib yek-ser oldu Rûm'a râm
 Çerkes'ün esbâbın aldı leşkeri
 Mısır'ı târâc eyledi yeniçeri
 Beğler alındı vü sancaklar be-nâm
 Giru kahr oldu sipâh-ı ehl-i Şâm
 Lîk Toman-bay firâr itdi 'iyân
 Kesmedi başını Rûmî pehlevân
 Şâh kondı ol hisâr u handaka
 Rûmî hayrân kaldı Şâmî-revnaka
 Giru târâc oldu Şâmî bir dahî
 Kâmın aldı hâss u 'âmmı bir dahî
 Mahzen oldu sîm ü zerden merhale
 Anca nâdir tuhfeler girdi ele
 Nice sultân genci aldı tâc-dâr
 Şâh'a teslîm oldu deyyâr u diyâr
 Göçdi andan dahî Şâh'ı feylesûf
 Ol felek esrârından sâhib-vukûf
 Kondı Mısır u Nîl mâ-beynine şâd
 Aldı Mısır'ı Şâh-ı İskender-murâd
 Çıkdı Çerkes mülk içinde âşikâr
 Dutdı ol kişverde Rûm ehli karâr
 Altı gün bunda karâr itdi ferîd
 'İyşe meşğûl oldu dün-gün ehl-i dîd

(vr. 168a)

BÂZ-GEŞTEN-İ TOMAN-BAY* SULTAN-I MISR

Bir karangû gice kim gerdân-ı sipihr

Tîrelikdin halka göstermezdi mihr

Yoğ idi eşyâda kat'â rûşenî

Teng u târîk oldı dünyâ-yı denî

Fâriğul-bâl ol hüner-ver pehlevân

Otururken nâ-gehân kopdı fiğân

Kim Toman-bay Mısır'a girdi iy ferîd

Nâ-bedîd olmuşken irdi uş bedîd

Geldi çıkdı lâ-tekellüf tahtına

İ'timâd itdi diger-gûn bahtına

Ehl-i beytin buldı ekser ehl-i Şâm

Mısır ilinde giru bozuldı nizâm

Bindi vu şehr ehli çekdi tîr u tîğ

Katl olundı hayli Rûmî bî-dirîğ

Kırdı Rûm ehlini Şâmî bî-gümân

Kal'a içre kaldı dizdârı hemân

Aldılar İsfendiyâr-oğlı'n be-nâm

Kesdiler başını iy pür-ihtişâm

Çün bu takrîr irdi Şâh'ın sem'inc

Dünle tenbîh oldı Rûm'ın cem'ine

Tîre-gûn ahşâm varub subh urdı dem

Düşdi encüm mihr kaldırdı 'alem

Vardı gözden nâ-bedîd oldı gurâb

Çıkdı busudan humâ-yı âfitâb

Leşkeri Hind'in çü gösterdi firâr

Ata bindi subh-dem Rûmî-süvâr

Eyledi fermân Şeh-i 'âlem-penâh

Kim hücûmet ide Mısır üzre sipâh

*) Topkapı (236b) "VE ÂGÂH-YÂFTEN-İ SULTÂN SELÎM"

(vr. 168b)

Böyle emr itdi ferîd-i ser-firâz
 Kim Muhammed Pâşa vü Ferhâd Ayas
 Şehsüvâr-oğlı olub bî-iştibâh
 Mısra gire bir mehâbetlü sipâh
 İde ol şehrün içinde bir neberd
 Böyle kim yirden ire eflâke gerd
 Şâh emri mücebince subh-dem
 Yiri 'asker dutdı vü göğni 'alem
 Harbe vü top u tûfeng u gîru-dâr
 Şehre girdi girmedin Rûmî-süvâr
 Çıkdı Mısır'ın ehli vu itdi girîv
 Aldı bâm u kûçei kesretle dîv
 Kûçeler bağlandı 'âmm itdi hücûm
 Tîrelendi gün hevâ itdi semûm
 Çıkdı Mısırî tamâm-ı hâss u 'âmm
 Bâm u revzenlerden itdi izdihâm
 Tîğ u Mısırî çıkdı vü tîr u teber
 Nîzeden oldı neyistân bâm u der
 Her tarafdı tîre-bârân oldı fâş
 Er ere karışdı germ oldı savaş
 Çıkdı rengâ-reng bayrâğ u 'alem
 Turdı feryâd itdi zurnâ zîr u bem
 Bir 'arûs itdi gürûh-i bî-hirâs
 Şehri rengîn itdi gûnâ-gûn libâs
 Kûçelerden çıkdı halk itdi hücûm
 Gâlib oldı Şâm yüz döndürdi Rûm
 Harbeler kaldı süvâr oldı revân
 Giru Rûmî bir de döndürdi 'inân
 Rûm çün gösterdi bir dahî hücûm
 Döndi mağlûb oldı ol ikbâl-i şûm

(vr. 169a)

Şâm girdi şehre geldi vakt-i şâm
 Döndi Rûmî yurda rezm oldu tamâm
 Subh-ı sâdık kâm-yâb-ı hâverî
 Doğdı mağlûb oldu encüm leşkeri
 Gözden oldu mevkib-i kevkeb nihân
 Çıkdı busudan peleng-i âsumân
 Sındı ahter cem'i vü subh urdı dem
 Nîze-i a'zam 'iyân itdi 'alem
 Ata binde Tâc-dâr-ı rûzigâr
 Çarha çıkdı at ayağından ğubâr
 Na're urdı boru zurnâ vü nefîr
 Çıkdı eflâke sadâ-yı dâru-gîr
 Giru baş kaldırdı kan için 'alem
 Her 'alem başında rahşân câm-ı Cem
 Kerre-nây âvâzından dehr oldu ker
 Şehre gavgâ düşdü mahşerden beten
 Ceng için çıkdı tamâm alay-ı ceng
 Hem siper hem tîğ u hem tîr u tûfeng
 Harbeler yürüdi anlardan beri
 Ye'cûc u Me'cûc-tek yeniçeri
 İşbu âyîn ile Şâh-ı zû-fünûn
 Şehre girdi Şehrimâs deryâ-yı hûn
 Böyle ta'bîr eylemişdi mülheme
 Kim gire Rûmî sevâd-ı a'zama
 Kal'ası tahtında vardır bir fezâ
 Kim anı meydân için düzmüş kazâ
 Söylenür Remliyye ol Beydâ be-nâm
 Anda Mısırî cem' olur her subh u şâm
 Çıkmadın bîdâd için Şâmî-sipâh
 Vardı ol meydânı aldı kîne-hâh

(vr. 169b)

Çıkdı Mısır'ın hâss u 'âmmı lâ-muhâl
 Cenge ikdâm itdi germ oldı kıtâl
 İki cânibden kıyâmet kopdı fâş
 Çıkdı Çerkes itdi yüz yirden savaş
 Atdı Rûmî bâm (u) revzenden kemend
 İtdi Şâmî Mısır'ı yek-ser kûçe-bend
 Gökden ok yağdı vü yirden çıkdı er
 Şeh-per okdan perlenüb uçdı siper
 Kûçelerden küşteden kan çağladı
 Küşteye dîvâr u der kan ağladı
 Zâhir itdi düşman-ı nâ-mihribân
 Geh zebân-ı tîğ u gâh tîğ-i zebân
 Püşte püşte küşte toldı bâm u der
 Geldi her başa kazadan hayr u şer
 Her taraftan çıkdı Mısırî itdi ceng
 Rûmî'ye oldı der u dîvâr teng
 Gövdeler düşdi vü kan oldı sebîl
 Kan olub Mısır içre gûyâ akdı Nîl
 Anca düşdi kûçelerde at u er
 Kim süvâra lâşe virmezdi güzer
 Böyle takrîr itdi râvî bî- hilâf
 Kim düzülmüşdi mahabbetlen mesâff
 Atlu varmaz yerde cem' oldı 'adû
 Oldı Ferhâd ol 'adûye rû-be-rû
 İndi atından Dilâver Paşa tîz
 Kalkanın yapundı vardı şîr-hîz
 Er varır menzil değildi iy hakîm
 Ol bahâdır vardı bî-pervâ vü bîm
 Şehsüvâr-oğlı dahî oldı yayan
 Ol iki merdân da Rûmî'den hemân

(vr. 170a)

Tîr u şîmşîr ile bir ceng itdiler
 Kim 'adûye kûçei teng itdiler
 İşbu envâ' ile ol gün dahî Şâm
 Rûm ile ceng u neberd itdi müdâm
 Yatsu geşti belki günden bir ülüş
 Dahî germâ-germ iken katl-i küşîş
 Hüsrev-i Hindî gelüb itdi hücûm
 Döndi vardı yurdma Dârâ-yı Rûm
 Subha-dek anda esîr oldu katîl
 Çağlayub kan akdı yek-ser âb-ı Nîl
 Er elinden gitmedi âlât u ceng
 At u er savtından oldu dehr deng

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM BÂR-I DUVVUM

BÂ*- SULTÂN-I MISR

Çün seher ki toğdı encüm a'zamı
 Rûşen itdi tîrelikden 'âlemi
 Giru ol âyînile Dârâ-yı Rûm
 Girdi Rûmî itdi Mısır üzre hücûm
 Dutdı şehr u kûçei rûmî-sipâh
 Katle ikdâm itdi ol haşmetlü Şâh
 Çıkıdı Şâmî subhdan tâ vakt-i şâm
 Ehl-i Rûm ile neberd itdi müdâm
 Küşteden şehr içre toldı püşteler
 Püşteden bend itdi şehri küşteler
 Nice gün şehr içre ceng itdi müdâm
 Rûm ile Şâmî besân subh u şâm
 Kalmadı çalışmadan Şâmî'de zor
 Ardı er altıda cünbüşden sûtûr
 Kanile kandı tamâm âlât u ceng
 Olmaz oldu kâr-ger tîr u hadeng

*) Topkapı (239b) "BÂ-EHL-I MISR DER-MISR VE MUZAFFER ŞUDEN BER-İŞÂN"

(vr. 170b)

Kaçdı efî-tek sipâhîden Sinân
 Kesmez oldu tîğ-i Misrî bî-gümân
 Kûşe-gîr oldu kemân dutdı kemîn
 Hem siyâset kaçdı hem ref' oldu kîn
 'Acz ızhâr itdi Şâmî 'âkıbet
 Cem' iken dağıldı 'âmî 'âkıbet
 Bende mağlûb oldu çağırdı amân
 Çıkdı ol dâyireden tîğ u sinân
 Şehre yüz dönderdi vü kopdı gırîv
 Bâm u revzenden hezîmet itdi dîv
 Tîğden geçdi 'adûsuz hâss u 'âmm
 Mısır hâlî kaldı Şâmî'den tamâm
 Çün bu envâ' ile oldu kâr u zâr
 İtdi ol esnâda Toman-bay firâr
 Şâm halkından nihânî kendü ferd
 Gâyib olmuş germe-germ iken neberd
 Ilgadı ardınca Rûmî-pehlevân
 Almadılar âhir a'dâdan nişân
 Böyle katl oldu esîr-i mülk-i Şâm
 Kim büründi lâşeden sahrâ tamâm
 Mısır'ı zabt itdi ferîd-i kâm-yâb
 Yurda döndi Hüsrev-i 'âlî-cenâb
 Her taraftan geldi kayd ile esîr
 Her esîr öz şehr u şânında emîr
 Çarha çıkdı lâşe bûyından buhâr
 Nefret itdi ol 'ukûnetden diyâr
 'Âkıbet ol lâşei bî-iştibâh
 Nîl'e dökdürdi vü göçdi şehre Şâh
 Çıkdı Yûsuf tahtı üzre Tâc-dâr
 Rûmî'ye râm oldu ol şehr u diyâr

(vr. 171a)

Mısır'a girdi 'asker-i nusret-şî'âr
 Şehr içinde dutdı Rûm ehli karâr
 Eyledi Rûm'a itâ'at ehl-i Şâm
 Dutdı Şâh'ı Rûm ile kişver nizâm
 'Adl ile ma'mûr boldı memleket
 Aldı Mısır'ı Şâh-ı İskender-sıfat
 Bahş bahş itdi diyâr-ı Şâm'ı Şâh
 Kâmın aldı Şâm'dan Rûmî-sipâh
 Her kulun bir şehre gönderdi revân
 Kendü kaldı Mısır içinde bir zamân
 Gâh 'îyş u nûşe meşğûl oldu Şâh
 Gâh sayd itdi sa'âdet dest-gâh
 Hoş-dil oldu leşkerîden ehl-i Şâm
 Şâm bu envâ' ile buldı nizâm

RESÛL FİRİSTÂDEN-İ TOMAN-BAY*

'ÖZR TALEBÎDEN EZ-ŞÂH

Geçdi bir kaç gün bu nev'a rûzigâr
 Mürtefi' oldu gönüllerden ğubâr
 Otururdu taht-ı Yûsuf üzre Şâh
 Mısır sultânı ferîd-i dîn-penâh
 Geldi bir ferhunde-i tâzî-süvâr
 Renc-i rehden peykerin basmış ğubâr
 Öpdi dergâhı vü 'arz itdi niyâz
 Dîd-i iy sâhib-kırân-ı ser-firâz
 Baht u devlet reh-nümûn olsun sana
 Düşmanın dâyim zebûn olsun sana
 Uş Toman-bay bir çerfı dirdi yine
 Ana Şâmî bir heves virdi yine
 Geldi kondı uş Sa'îd iklîmini
 Kesmez ol senden ümîd ü bîmini

*) Topkapı (241a) "BE-DERGÂH VE"

(vr. 171b)

Çün bu sözi istimâ' itdi ferîd
 Didi kani şimdi iklîm-i Sa'îd
 Ol süvârın geldi ardından revân
 Hod Toman-bay'dan bir elçi hem devân
 K'iy ferîd-i dehr Dârâ-yı cihân
 V'ey mürüvvet şehriyânı el-amân
 Çok tazarru' itmiş ü olmuş mürîd
 Söylemiş cürmimi 'afv itsün ferîd
 Tökmesün kanını ol Hân-ı kerem
 Bir mürüvvet itse Sultân-ı kerem
 Varsam ol der-gâh-ı 'âlî-şâna men
 Hayr Beğ-tek lutf ile ihsân men
 Çün Gazâlî cürmüni 'afv itdi Şâh
 Men dahî bir bende-em bî-iştibâh
 Lutfile gam-gînleri şâd eylesün
 Bende-em bir bende âzâd eylesün
 'Ahd ü peymân itsün ol Şâh-ı Bülemd
 Kim tigürmeye bize âhir güzend
 Çerkes'ilendir bu mülkin şöhreti
 Çekmez olmazidi işbu gayreti
 Gam degül kerrâtile itdün ceng
 Bizde dahî var idi nâmûs-ı neng
 Gel getir kâsıd senünlen bir rasûl
 Bizni kandursun ki Şâh itdi kabûl
 Yüz sürem dergâhına ihlâsile
 Bende olam i'tikâd-ı hâss ile
 Cün bu sözni kâsıd itdi Şâh'a 'arz
 Da'vet itmek dîne anı oldu farz
 Göçdi cürminden Toman-bay'ın ferîd
 Gitdi andan mihr gösterdi bedîd

(vr. 172a)

Kâsıdına koşdı Rûmî'den resûl
 Söyledi 'özrin anun itdim kabûl
 Bî-tevehhüm gelsün ol dergâhıma
 Hem-dem olsun yâr-ı devlet-hâhıma
 Hayr Beğ birlen Gazâlî âşikâr
 Buldılar âhir benimle iftihâr
 Anlara virdüm şükûh-i serveri
 Sen dahî 'isyânı terk it gel beri
 Vardı işbu istimâletlen rasûl
 Tâ gele dergâha ol merdûd kul
 Geçdi bir eyyâm kasıd gelmedi
 Şâh kasıddan cevâbın almadı
 Âhir âgâh oldu Şâh-ı zû-fünûn
 K'olmuş ol kâsıd bu yolda ğark-ı hûn
 Ol rasûli bunda hoş-nûd itdiler
 Bu resûli anda nâ-bûd itdiler

MEŞVERET-İ SULTÂN SELÎM HÂN BÂ-A'YÂN*

Devlet erkânın didi kâm-yâb
 Kâm-yâb ol Hüsrev-i devlet-meâb
 Didi Çerkes katl idübdür kasıdı
 Başladılar giru fikr-i fâsidi
 Şâmîi Rûm ehli itmiş imtuhân
 Eski düşman dost olmaz bî-gümân
 İşbunun def'ine bir tedbîr idün
 İttifâkile bu râyı bir idün
 Siz mi varmak maslahatdır yoksa biz
 Dâniş ile bir eyü fikreyleniz
 Paşalar didiler iy Dârâ-yı dehr
 Tâ cihân var dehr elinden çekme kahr

*) Topkapı (242b) "VE EZ-MISR BİRËN ÂMEDEN-İ ÂN BEBR-BEYÂN"

(vr. 172b)

Devlet u ikbâl râm olsun sana

Baht-ı sa'd-ahter ğulâm olsun sana

Çün mükemmeldir sipâh-ı zûr senc

Bendeler varsun ne hâcet Şâh'a renc

Rûm-ili Beğlerbeğisi Mustafâ

Kim anun şânında geldi "**Kul kefâ**"

Bendeni gönder didi iy Tâc-dâr

Böyle fermân it ne hâcet intizâr

Rûm-ili'nün serverin dirdi tamâm

Erse görünsün mana Dârâ-yı Şâm

Şehsüvâr-oğlı'na çün bakdı ferîd

Bu cevâbı şeyhine virdi mürîd

K'iy firâset genci Şâh-ı pîş-bîn

Yâver olsun Şâh'a Rabbü'l-'âlemîn

İşbu bir kaç rûzigâr içinde Şâh

Çok hüner gösterdi Şâh-ı dîn-penâh

Aldı Rûm u Şark'ı Şâh'ı şehriyâr

Şâh'a tâ'at itdi deyyâr u diyâr

İşbu cümle ğîru-dârı ey nîk-nâm

Hazretün ikdâmile oldı tamâm

İtmedin bir yerde fikr-i hâm sen

Âhir itdün Şâm'ı Rûm'a râm sen

Mısr Sultânı'dır ol şûrîde-baht

Kemterîn nîrûyile koymaz diraht

Sen sa'âdetle ana göster hücûm

Tâ gümansız def' ola ol baht- şûm

Çün bu sözden hissa aldı şehriyâr

Leşkerin dirdi revân oldı süvâr

Kondı devletlen kenâr-ı Nîl'e Şâh

Böyle fermân itdi ol 'âlem-penâh

(vr. 173a)

Kim giçe Rûm-ili evvel bâmdâd
 Mustafâ Paşa'nın ola bunda âd
 Şâh emri mûcebince Mustafâ
 Dirdi Rûm ehlini gösterdi vefâ
 Geşti Nil'i ol vezîr-i muhteşem
 Kaldı bunda Şâh u esbâb u haşcm
 İki bölün-geç sipâh-ı ehl-i Rûm
 Geldi Çerkes'len 'Arab itdi hücûm
 Çıkıdı Rûm-ili'ylen itdi bir neberd
 Kim hevâ yüzini dutdı tîre gerd
 Çerkes ü A'râb derhem itdi ceng
 Rûmî'ye deşt u beyâbân oldu teng
 Düşdi mâ-beynine Rûm-ili'nin âb
 Varmadı yardımcı Nîl oldu hicâb
 Bir siyâset âşikâr itdi sipihr
 Kim sitem koydı kadem ref' oldu mihr
 Döndürişme aldı atludan zimâm
 Er düşürdi toprağa A'râb u Şâm
 İki cânibden dem urdı tîğ-i tîz
 Çarha çıkıdı gerd kopdı rustahîz
 Nîze-i nâyi su virdi nîşine
 Merhem oldu hâk erenler rîşine
 Subhdan tâ-şâm ceng oldu müdâm
 Kargu gönder erden aldı intikâm
 Çün irişdi leşker-i Hindû'ye şeb
 Âhir oldu ceng dağıldı 'Arab

ILGAR NUMÛDEN-İ MUSTAFÂ PAŞA BÂ-LEŞKER-İ NUSRET-Şİ'ÂR

EZ-PEY-İ TOMAN-BAY*

Çün 'alem çekdi Şeh-i Hâver-zemîn
 Gün şu'â'ından bozuldı nakş-i Çîn

*) Topkapı (244a)'da bu başlık yok.

(vr. 173b)

Çıkdı gerdûn üzre gezdi âfitâb
 Geçdi Nîl'i Hüsrev-i 'âlî-cenâb
 Geldi göründi Toman-bay âşikâr
 Saf saf olmuş leşker-i Şâmî-süvâr
 Çün şükûh-ı Hüsrevî çekdi 'alem
 Urdı zurnacı nefir u bora dem
 Mancınık u top âvâzı hemân
 Virdi her sâ'at kıyâmetden nişân
 Bende çün gördi bu ferr-i şevketi
 Savlet u zor u hücum u heybeti
 Garbiye arzına döndürdi 'inân
 Başına teng oldu Şâmî'nin cihân
 Böyle emr itdi ferîd-i rûzigâr
 Mustafâ Paşa'ya ol Düldül-süvâr
 Çün hezîmet itdi şâmî bî-sitîz
 Gelmedin meydâna yüz döndürdi tîz
 K'iy firâsetlü vezîr-i kâr-dân
 Rüstem-i sâî bahâdır pehlevân
 Kulle-i heycâ peleng-i Mustafâ
 Lücce-i deryâ nereng-i Mustafâ
 Uş firâr itdi Toman-bay âşikâr
 Ilga-gil ardınca iy çâbuk-süvâr
 Yit 'akbîden revân iy pür-sitîz
 Âl başın kes virme imkân-ı gürîz
 Aldı ol dâî-dil-i rûşen-revân
 Rûm-ili'nin 'askerin oldu revân
 Mustafâ kovdı vü kaçdı ol gürûh
 Gitdi subh u şâm gösterdi şükûh
 Ğâyib oldu şems geldi vakt-i şâm
 Kondı bir sahrâya Şâm ehli tamâm

(vr. 174a)

Şâh'a geldi Mustafâ'dan bir haber
 K'iy sipeh-sâlâr-ı dîn, Cemşîd-fer
 Subhdan tâ şâm kovduk bendei
 'Âciz itdük bende-i per-kendei
 Dün çü yüz gösterdi kondı ol gürûh
 Biz dahî konduk budur mânend-i kûh
 Şeyhine 'arz itdi girdi ol mürîd
 K'iy zamâne Şâh'ı ferd-i ehl-i dîd
 Bende yürürse yürür Rûmî-sipâh
 Kon-geç ol konar bular iy dîn-penâh
 Deşt bî-haddu bidâyetsüzdurur
 Uş bu sahrâlar nihâyetsüzdurur
 Bunda iş pâyâna yetmez âşikâr
 Zâyi' eyler sa'yini Rûmî-süvâr
 Şâh didi pes nedir tedbîr u rây
 İy her işde âgeh-i müşkil-güşây
 Dîdi iy 'asr içre Şâh-ı ser-bülend
 Görme-gil âsîb-i devrândan güzend
 Çerkes'e yitmek gerekdir tünd u hîz
 İşbu menzilde ne hâcet hoft u hîz
 Dün eyu kaçdın gerek iy ehl-i Şâm
 Dön-geç onlar ceng olur iy nîk-nâm
 Hak ne takdîr eylemişse bî-direng
 Zâhir olur bi'z-zarûret sulh (u) ceng
 Şâh emr itdi ki var iy pehlevân
 Mustafa Pâşa'ya yit-gil yek-'inân
 Döndürün hükmile ol bî-çârei
 Da'vet eylen katle ol âvârei
 Böyle emr it-geç Şeh-i 'âlem-penâh
 Ilgadı ol pehlevân-i nîk-hâh

(vr. 174b)

Mustafa Paşa'ya mülhak oldu merd
 Yitdiler a'dâya başlandı neberd
 Düzmedin meydân esâsın kâr-zâr
 Bende yüz dönderdi vü itdi firâr
 Seyl akartek akdı Rûmî bî-hirâs
 Men dimen ol katli siz eylen kıyâs
 Vardı birden çıkdı Toman-bay çü bâd
 Ğâyib oldu bâd-tek ol nâ-murâd
 Evvel-âhir itdi vu Rûmî-sipâh
 Eyledi bir lahza def-i renc-i râh
 Hayr-Beğ'le Mustafâ-yı zû-fünûn
 Dutdılar bir yerde ârâm u sükûn
 Hayr-beğ ol pür-firâset behre-mend
 Böyle virdi Mustafa Paşa'ya pend
 Kim budur mağlûb oldu ehl-i Şâm
 Kaçdı Toman-bay neberd oldu tamâm
 Kalmadı âsârı her-giz Çerkes'in
 Viridinüz Şâm içre kâmin kerkesin
 Uş bu sahrâlar ki biz koyduk kadem
 Hem belâdur hem beyâbân-ı 'adem
 Bunda A'râb 'adedsüzdür bugün
 Ol vefâsuz kavm hadsüzdür bugün
 Sad-hezârân hâne-i sahrâ-nişîn
 Bu berru bûm içredir iy dûr-bîn
 Vâkıf olur nâ-gâhan ol kavm-i şûm
 Kim budur sahrâya girdi ehl-i Rûm
 Mısır u Şâm'ın 'izzetin gözler 'Arab
 Nâ-gehân bir fi'l iderler bî-sebeb
 Bizleri A'râb fehm eyler be-nâm
 Cündi hem döner alurlar intikâm

(vr. 175a)

Cem' olurlar bir yire bî-iştibâh
 Bizde kuvvet koymamış hod gerd-i râh
 Her taraf sahrâyı bend eyler 'Arab
 Çevremiz alur gürûh-ı hoşk-leb
 Çalıya düşdü bu kuş dirler bize
 Nâ-hak u hak virmeziz anı size
 Gayrete noksân gümânı bunda var
 Dönelüm var iken elde ihtiyâr
 Şehsüvâr-oğlı'na didi Mustafâ
 K'iy sadâkat bahri vü kân-ı safâ
 Sen ne dirsın Hayr-Beg tedbîrine
 Gûş dutun hod bu erin takrîrine
 Pehlevân Paşa'ya redd itdi cevâb
 K'iy firâset menbe'ı fî külli bâb
 Şâh-ı deryâ-dil Selîm-i ser-firâz
 Şark u Şâm'ı aldı oldı bî-niyâz
 Heybetimden 'âlem-i âdem tamâm
 Havfile lerzân u tersândır müdâm
 Rûm Şark u Şâm'ı aldı âşikâr
 Nîl'i geşti uş gelür ol Tâc-dâr
 Böyle Şâh'ın hâss hizmet-kârıyız
 İşbu demde leşker u ılgârıyız
 Kimdir A'râb iy vezîr-i hûş-mend
 K'ola Rûm ehline onlardan güzend
 Ne vücûdı vardır A'râbın bu dem
 Belki onlar şimdi bizden itdi rem
 Ilgalayalım kim Toman-bay âşikâr
 Vardı ol A'râb er dutdı karâr
 Çün bu sûretten dem urdı pehlevân
 Râyine tahsîn didi Paşa revân

(vr. 175b)

**NÂME FİRİSTÂDEN-İ MUSTAFA PAŞA BÂ-A'RÂB*
BE-GİRİFTÂR ŞÜDEN-İ SULTÂN**

Nâmeler yazdılar A'râba be-nâm

Kim budur vardı size Dârâ-yı Şâm

Sizlere ger hâcet ise mâl u bâş

Ol beyâbânlarda menzil yâ ma'âş

Kayd u bend eylen Toman-bay'ı revân

Bizlere alun gelün tünd u revân

Yoksa anun kahrını sizden yakîn

Aluruz iy cümle-i sahrâ-nişîn

İlgadı A'râba toğrı yek-'inân

Üç gün u üç gice Rûmî-pehlevân

Çünkü irdi ehl-i Rûm ol vâdiye

Gördiler tolmuş 'Arab'dan bâdiye

Çıkdı istikbâle cem'-i teşne-leb

Kayd ü-bend itmiş Toman-bay'ı 'Arab

Çokdur A'râb u hasendir kayd iden

Ol yorulmuş saydı anda sayd iden

Geldi Rûmî pâyine bî-'özru kayd

Mustafâ Paşa'ya teslîm oldu sayd

Bende-i A'râb u Rûmî bi't-tamâm

Onda kırdı kalmadı Çerkes be-nâm

Ol şecâ'at merdi ol kân-ı safâ

Aldı a'dâyı vü dündi Mustafa

Geldi dergâha Toman-bay iy hakîm

Gitdi Çerkes Şâm'a Şâh oldu Selîm

'Âkıbet cânını âzâd itdiler

Mısır içinde anı ber-dâr itdiler

TEVECCÜH NÜMÜDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-MISR**

*) Topkapı (247a)'da yok

**) Topkapı (247b) "VE ŞÂD U MÜREF-ŞÜDEN-İ ŞÂH DER AN DIYÂR"

(vr. 176a)

Yine bir ter kıssa bünyâd it gönül
 Şâh-ı Rûm'ı bir dahî yâd it gönül
 Çün 'adû kahr oldu Dârâ-yı cihân
 Mısır'a dönderdi sa'âdetle 'inân
 Girmedin Mısır'a ferîd-i hûş-mend
 Âb-ı Nîl'ün çevresin itdi pesend
 Mısır'a Yûnus Paşa'yı emr itdi Şâh
 Şehre girdi emr ile ol nîk-hâh
 Girdi ol gül-zâra Şâh-ı ser-firâz
 Şâh'a serv u bîd gösterdi niyâz
 Bağ içinde 'îyş u nûş itdi müdâm
 Mutrib u meyden demâ-dem aldı kâm
 Gâh sayd u gâh gül-geşt itdi Şâh
 İnmedi atından ol 'âlem-penâh
 Ol diyârı gezdi seyr itdi müdâm
 Gördi Mısır'ı ser-be-ser Dârâ-yı Şâm
 Hem 'acâyib hem ğarâyibden ferîd
 Gördi vu itidi temâşâ ehl-i dîd
 'Adlile Şâm'ı hemân Rûm itdi ol
 Şâm'ı yek-ser hükmile mûm itdi ol

FETİH-NÂME FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-HER DİYÂR*

Çün müsahhar oldu Şâh'a mülk-i Şâm
 Ya'ni Yûsuf tahtı oldu Rûm'a râm
 Ber-murâd itdi Şeh-i 'âlî-cenâb
 Her yana saldı kitâb-i müstetâb
 Feth içün çok nâmeler yazdı debîr
 İtdi tahrîrinde eşyâyı habîr
 Nâme-i fethini inşâ itdiler
 Mülk-i Şâm'ın fethin ifsâ itdiler

*) Topkapı (248a) "HUSÛSÂ BE-SULTÂN SÜLEYMÂN"

(vr. 176b)

Vardı ol nâmesi Şeh-zâdeye

Şâh-ı gâzî server-i âzâdeye

K'iy Süleymân Şâh âgâh ol ki men

Şâm'ı feth itdüm bi 'avn-i Zü'l-minen

İtdüm evvel Kansu ile bir neberd

K'âferîn didi bu çarh-ı sâl-hord

Ânı arâm itdüm eyâ ferhunde-fâl

Bana tahsîn itdi çarh-i deyr-sâl

Gürki Çerkes'i yidirdüm bir zamân

Kaçdı tîğum heybetinden bed-gümân

Şâm'ı bir yağmâladı Rûmî-sipâh

Rûmî'ye tahsînler itdi mihr u mâh

Kansu'dan sonra alındı Haleb

Âferîn didi mana her nûş-leb

'Adlile virdim revâc ol şehre men

'Adl u dâdınla bular-men behremen

Rûmî'ye bahş itdüm ol mülki tamâm

Rûmî'ye râm oldu tâ ser-hadd-i Şâm

'Âkıbet girdüm Dımışk'a iy halef

Aldum ol etrâfı tâ Gazye selef

Bir Tomon-bay nâmı giru ehl-i Şâm

Mısır'a Sultân itdiler iy nîk-nâm

Çerkes u A'râb yek-ser ol diyâr

İtdiler ânunla âhir iftihâr

Dâv idüb geldi Gazâlî nâ-gehân

Ana karşı vardı Rûmî'den Sinân

Ol vezîr anunla bir ceng eyledi

Cündiye Şâm'ı yine teng eyledi

Bî-'aded baş kesdi vü virdi şikest

Şâmî'ye bir dahî Rûmî buldı dest

(vr. 177a)

Mısr'a 'azm itdüm revân iy hûş-mend
 Cür'et u râyumnı çarh itdi pesend
 Dem-be-dem A'râb ile Rûmî sipâh
 Ceng (u) gavgâ itdi iy kişver-penâh
 Nice bin A'râb katl oldı 'iyân
 Böyle girdi Şâm'a rûmî-pehlevân
 Bu berr u bûm içre girdi ehl-i Rûm
 Kim harâret âhenî eylerdi mûm
 Bunda ni hord u ne hâb oldı bize
 Âb her yerden serâb oldı bize
 Kuma girdi kahrile Rûmî-sipâh
 Yıl eser ol kumda koymaz resm-i râh
 Yürüdi Mısr üzre âhir bî-direng
 İdem ol Sultân ile bir nice ceng
 Kûçe vu kûyinde ceng itdüm müdâm
 'Âkıbet perkende oldı ehl-i Şâm
 Bir kıtâl itdüm ki çarh-ı deyr-sâl
 Didi kim cür'et sana olsun helâl
 Püşte püşte küşte düşdi nice mîl
 Kılıcımdan 'âkıbet kan akdı Nîl
 Âhiru'l-emr itdi ol Sultân firâr
 İrmedi Sultân'a Rûmî'den süvâr
 Geçdüm âhir Nîl'i iy ferzend-i pâk
 Âferîn didi semâyile simâk
 Mustafa Paşa'ya emr itdim revân
 Kim revân ol iy hüner-ver pehlevân
 Yit-gil ol sultâna it-gil târ u mâr
 Uş sen u uş tığ u uş Rûmî-süvâr
 Ilgadı âhir vezîrum iy halef
 Dıtdı ol Sultân'ı bend itdi selef

(vr. 177b)

Giru Rûmî Çerkes'i itdi katîl
 Çerkes'in kanından akdı yerde Nîl
 'Âkıbet Sultân'a âzâr itdiler
 Mısır içinde anı ber-dâr itdiler
 Şâm'ı Rûm'a munzamm itdüm 'âkıbet
 Aldum uş âfâkı İskender-sıfat
 Lîk anı Rûm'a ser-heng eyledi
 Ne Sikender ne Timur-leng eyledi
 Müjde bolsun iy halef-ferzend-i Hân
 Kim senin-çündür bu sa'y-i bî-girân
 İşbu ta'bîr ile tâ devr itdi mâh
 Her diyâra nâmeler gönderdi Şâh
 Rûm u Şâm u Şark'a irdi işbu nâm
 Feth-nâme virdi eşyâya nizâm
 Fetihdin itdi Tatar Hân'ın habîr
 Yazdı tâ "**fethun mina'llâh**"'ı debîr
 Ungurûs birle Frengistân u Rûs
 Oldı i'zâzile bir ber-nâme bûs
 Çerkes'ile Çâh-ı küffâra tamâm
 Nâmeler gönderdi Şâh-ı dost-kâm
 'Âlem âgâh oldı fethinden anun
 Âdem erdi vasf u medhinden anun

KEŞTÎ TALEBÎDEN-İ EMÎR SULTÂN SELÎM EZ-İSTANBUL

BE-İSKENDERİYYE-İ MISR

Ravza'da bir gün Selîm-i ser-firâz
 Meclis itdi vu mey-i mahbûb u sâz
 Bâğ-ı hoş-bûy u gülistân hoş-nesîm
 Nîl u dem-sâz u hevâ 'anber-şemîm
 Sâkî gül-reng u surâhî serv-kad
 Bâde lâ'l-âsâ vu dilber lâle-had

(vr. 178a)

İşbu meclisde Süleymân Şâh'a Şâh
 Bir ulak gönderdi Şâh-ı dîn-penâh
 Böyle îrâd oldu hükm-i Hüsrevî
 Nâme-i nâmî vü emr-i ma'nevî
 Kim gemiler donadın âyînile
 Ya'nî zîb u zînet u tezyînile
 Âlet-i harbile tolsun her gemi
 İtme te'hîr u ta'allül bir demi
 Bir nice sancak beğiylen kapudân
 Mısır diyib deryâya olsun revân
 Çün bu fermân irdi ol şeh-zâdeye
 Hüsrev-i 'âdil-dil-i âzâdeye
 Hükm u emr itdi bu hükmilen ferîd
 Beğlere gelsün didi ol ehl-i dîd
 Şeh-zâd'ın emri vardı Lâ-muhâl
 Beğler emr itdi ol ferhunde-fâl
 Kim budur atam Selîm-i nâm-dâr
 Bizlere sür'atle salmış bir süvâr
 Hükm-i Şâhî gönderüb itmiş beyân
 Kim kapudânîle ol beğler be-nâm
 Rûy-i deryâdan gemilerlen revân
 Mısır'a gelsünler tevakkufsuz bir an
 İmdi sen kim Koçi vu Mahmûd'sın
 Mustafâ vu Hüsrev-i mev'ûdsın
 V'ey Sinân Beğ nâm heb âgâh olun
 Pâdişâh emriyle rû-be-râh olun
 Kapudânile mülâkât idünüz
 Her gemiyi tolu âlât idünüz
 Ceyş u cûş esbâbile âlât-ı ceng
 Çok gemi tolsun tonatsun bî-direng

(vr. 178b)

İşbu fermân u bu emrile revân
 Geldi İslâmbol'a ol beğler devân
 Kapudanile mülâkât itdiler
 Ol sefer rencîn mükâfât itdiler
 Girdiler kadırgalar içre tamâm
 Kapudan u cümle ol beğler be-nâm
 Ser-be-ser tonandı keştîler 'iyân
 Düzdiler kaydın mühimmâtın revân
 Her reisliğ üzre çıkdı bir 'alem
 Başları rahşende misl-i câm-ı Cem
 Oturaklar üzre gönderler müdâm
 Sancılub durdı mehâbetlen tamâm
 Harbeler gölgeler üzre çıkdı fâş
 Yây u kalkanlar asıldı kaş kaş
 Ser-be-ser asıldı şimşîr u teber
 Kûşe-gîr oldu kemân ilen siper
 Elllerinde ceng içün hâzır tûfeng
 Yaylara gizlendi heb tîr u hadeng
 Neft ilen terkîb olunmuş kunbara
 Ol gemiler içre toldı yek-sere
 Paça ulaşka şaykalar toldı tamâm
 Âteşilendi pırangılar müdâm
 Âdemîsi ğark-ı pûlâd oldu heb
 Toldı âdemle gemiler leb-be-leb
 Turdı reîsler gemiler üzre fâş
 Her gemi yek-ser tonandı içü tâş
 Dumanın dumancı aldı çengine
 Düşdi görgeç gurk-i neyyir nengine
 Pusulasın pusulacı pür-hüner
 Hartası üzre koyub itdi nazar

(vr. 179a)

Sâ'atın yanına koydı ol delîl
 Önüne alub yolın buldı sebîl
 Noktalar hizmetlerin gördi tamâm
 Tûrda turdı seren serv-i müdâm
 Yaprağın yırtub kopardı demrini
 Noktalar dinlerdi anun emrini
 Göncüğü babacığa bağlardı pîr
 Abliyle kelim eylerdi bîr
 Turdı tartak itdi top ile tûfeng
 Heybet aldı ka'r-ı deryâda neheng
 Çözdiler sancakların beğler be-nâm
 Tabl u borular figân itdi müdâm
 Yürüdi yetmiş kadirge âşikâr
 Kırk pâre mâvna pür-gîru-dâr
 Göge otuz u yigirmi parça nâm
 On altı top geştîsi tamâm
 Kırk pâre at gemisi bî-kusûr
 İtdi ol deryâ-ı jef üzre süyûr
 On pâre bâsterde altmış kayık
 Âlet-i harbile tonandı bayık
 İki yüz dört pâre bunlardan ziyâd
 gayri rîh birle gemisin sürdi bâd
 Cümlesi beş yüz gemi oldu tamâm
 Elli bin er girdi deryâya be-nâm
 Keştibânlar hâzır itdiler nuhust
 Mürselile pâçe düresin dürüst
 Ûrçe vü pûjâ diyü bir kaç zamân
 Rûy-i deryâ üzre oldılar revân
 Çün Frengistân'a yitdi ol gemi
 Bir hisâra mülhâk oldu âdemî

(vr. 179b)

Kim Sakız dimeyle ol ma'rûfdur

Âdemîsi küfr ile mevsûfdur

Cenviz'e tâbi'dir ol muhkem hisâr

Burcu müstahkem esâsı üstüvâr

Çün gözükdü burc u bârûsı 'iyân

Top u tablı mü'minün itdi figân

Her gemiden çıkdı yüz dürlü nidâ

Bahr u berre ol nedâ saldı sadâ

Şenlik itdi ehl-i keştî bi't-tamâm

Top atıldı tabl çalındı müdâm

Çün bu ferr u şevketi gördi Freng

Çok gemiler çıkdı istikbâle teng

Heb nüzûl u ni'met u esbâbile

Şâhid u şem' u şarâb-ı nâbile

Rûzigâr el virmedi on altı gün

Ol gemiler bunda itdiler sükûn

Rûmi'ye her gün ziyâfet itdiler

Boryaz esdi Sakız'dan gitdiler

Her gemi yelkenlenüb oldu revân

Yürüdü dün-gün revân bir kaç zaman

Tâ irişdi Susam adlu adaya

Rûmî rağbet itdi nakl-i bâdeye

Âdemî ol adada ma'dûm idi

Ada tenhâ kûh u deşt bûm idi

Âdemî-zâde anda her-giz olmamış

Güllerinün reng u bûyı solmamış

Canavardan gayri bir zî-rûh yok

Kebk vâfir âhû-yi müşkîn çok

Sâhile çıkdı gemiler bi't-tamâm

Heb demirler atdı keştî oldu râm

(vr. 180a)

Tündesin çekdi hemân üstâd-ı kâr
 Dutdı keştîler kenârında karâr
 Adanın nahcîri âdem görmemiş
 Kendüsin bîhûde bir gün yormamış
 Tağlarından indi âhû âdeme
 Geldi müşkîn âhû hayru'l-makdeme
 Vehmsiz insâna yüz dutdı şikâr
 Âdemîdin itmedi her-giz firâr
 Çıkdı Rûmî adaya kaldı gemi
 Âhusın sayd itdi anun âdemi
 Ekserin dutdı bu âhûnın yayan
 Geçri kan itdi kemînlerden kemân
 Bir şikâr oldu ki âhû çekdi âh
 Âhû-yı müşkîni katl itdi sipâh
 Döndi deryâya gemilerde şarâb
 Âteşe çevrildi âhûdan kebâb
 'Îyş u nûş itdi bu nev'a bir zamân
 Ol gemiler içre Rûmî-pehlevân
 Yürüdü girdi Frengistân'a şâd
 Ol gemiler böyle şâd u ber-murâd
 Rodos'a çün irdiler bir körpe-nâm
 Ada vardır anda çekdiler zimâm
 Kerpe'den yelkeni pür-bâd itdiler
 Mısır İskenderye'sin yâd itdiler
 Saldılar ingine hep keştîleri
 Keştîler içindeki deştîleri
 Bir gün u bir gice yürüdi gemi
 Be-murâd u şâd içinde âdemi
 Nâ-gehân çıkdı muhâlif rûzigâr
 İtdi ol keştîleri hep târ u mâr

(vr. 180b)

Birbirine urmak itdi keştî
 Garka-i hecr itmek ister deştî
 'Âleme şâ' oldı deryânın gamı
 Cem' iken âhir dağıldı ol gemi
 Kimi Mağrib'den yana oldı revân
 Kimi Meşrik tarafına düşdi 'iyân
 Çok size hord oldı bî-hadd-i sûtûn
 Cünbüş itdi cûş idib deryâ-yı hûn
 Nicesinün kanadın sındırdı bâd
 Bâd ol deryâda itdi çok fesâd
 Gâh çıkardı göğe mevcinden gemi
 Gâh inerdi ka'ra mahzûn âdemi
 Böyle bir kaç gün hevâ vu rûzigâr
 Göklere savurdu deryâdan ğubâr
 Gezdi ser-gerdân bu deryâda gemi
 Nâ-ümîd oldı geminün âdemi
 Bahr u kûh deşte olmuşdı hicâb
 Bahrde toğub batardı âfitâb
 Kûh u sahrâdan eser ma'dûm idi
 Şiş cihet deryâda nâ-ma'lûm idi
 Tanrı'ya yalvardı heb keştî-süvâr
 K'iy mücîbü'd-da've-i Perverdigâr
 Sen bize bu vartadan vir-gil necât
 Rahm it iy Hallâl-i cümle müşkilât
 Çok tazarru' itdi gam-gîn âdemî
 Çıkdı tâ deryâ-yi mihnetden gemi
 Dîde bânlar çıkdılar küleklere
 Müjde virdiler hevâdan beğlere
 Virdiler Mısır'ın korusından haber
 Bahr ka'rından nümâyân oldı berr

(vr. 181a)

Geldi İskenderye etrâfı bedîd
 Gördi tahkîk eyledi her ehl-i dîd
 Toplar atıldı boru urdı dem
 Zurna âvâziyle raks itdi 'âlem
 Şenlik itdi cümle-i keşfî-süvâr
 Keşfîye dür dökdi ebr-i nev-bahâr
 Şâdlık tablı çalındı çok zamân
 Vartadan kurtuldu Rûmî-pehlevân
 Turdı İskenderye kurbmda gemi
 İrdi şehr ehline zurnanın demi
 Ol hisâr üzre gözükdü çok 'alem
 Tabl u nây âvâzı geldi zîr u bem
 Pâdişâh sancakların gördi sipâh
 Bildi Rûmî kıssayı bî-iştibâh
 Kim Sikenderye alınmış bî-gümân
 Rûmî'ye râm olmuş ol kişver 'iyân
 Gıru bir şâdîlik itdi ehl-i Rûm
 Kim serâ-ser cûşe geldi merz-ı bûm
 Ol perâkende gemiler nâ-gehân
 Geldi etrâf u cevânibden revân
 Mülhak oldu ol gemiler bunlara
 Bir hadîsin itdi bunlar anlara
 Cum'anın ol gün namâzın kıldı 'âmm
 Çıkdı mescidden namâz ehli tamâm
 Pâdişâh'ın kullariyle ol gürûh
 Çıkdı istikbâle turdı kûh kûh
 Şâzlıklar itdi ehl-i Rûm u Şâm
 Bâde çekdi bâd-peymâlar müdâm
 Her gemi limâna girdi lâ-muhâl
 Şâdlık elvirdi def' oldu melâl

(vr. 181b)

Her gemi bir top atub itdi hurûş
 Cûşa geldi giru deryâ-yı hamûş
 Lengerin saldı vü çekdi tündesin
 Dirdi neftîler revân per-kendesin
 Kıçların sahrâya virdi her gemi
 Yönlerin deryâya döndürdi demi
 Çıkdı Rûmî bey' u bâzâr eyledi
 Bağa girdi seyr-i gül-zâr eyledi
 'İyş u 'işret itdi her keştî-süvâr
 Cem'i mest itdi şarab-ı hoş-güvâr
 İşbu demde geldi hükm-i Hüsrevî
 Böyle takrîr itdi emr-i ma'nevî
 Kim kapudanım gelüb yitsün revân
 İtmesün ol er ta'allül bir zamân
 Bursa şehri hâkimi Koçi be-nâm
 Ol gemiler hıfzın itsün bi't-tamâm
 Vâkıf olsun kim Frengistân-ı dîn
 İtmeye keştîlere nâ-gâh füsûn
 Kapudan bir kaç kayıklarla revân
 Mısr'a vardı Koçi kaldı kapudan
 Nîl'e girdi heb Reşîdî'den kayak
 Mısr'a çıkdı ol kayıklar heb bayık
 Pîş-keş çekdi el öpdî kapudan
 Sordı deryâ recîn ol Şâh-ı cihân
 İşbu esnâda ferîd-i nâm-dâr
 Tünd İskenderye dib oldı süvâr
 Ârzû itdi temâşâsın anun
 Gördi ednâsın vu a'lâsın anun
 Çün kadem ol şehre basdı şehriyâr
 Şâh'a pâmâl oldı heb şeh'r u diyâr

(vr. 182a)

Ser-be-ser tonandı keştîler yine
 Bahre zînet virdi deştîler yine
 Câmi'a girdi Selîm-i ser-firâz
 Hem namaz itdi vü hem 'acz u niyâz
 Yûsuf'ın gencini gördi ol ferîd
 Ol hazâyin içre girdi ehl-i dîd
 Nice Sultân'dan kalan esbâb u mâl
 Şâh-ı Rûm'a urdı ol gün pâye-i mâl
 Âlet-i harbin şümârı yok idi
 Cümlesinden tîğ u cevşen çok idi
 Kapudan u Koçi'ye emr itdi Şâh
 Kim bu esbâbi tamâm iy nîk-hâh
 Heb binâlardan çıkardın bi't-tamâm
 Tâşısun bir müddet anı hâss u 'âmm
 Bu gemiler tolsun ol esbâb ile
 Rûm'a varsun tuhfe-i A'râb ile
 İşbu esnâlarda bir makbûl kul
 Geldi Mağrib Pâdişâh'ından rasûl
 Saldılar Koçi ol rasûl-i servere
 Kanher'i irşâd itdi Hayder'e
 Mısr'dan dahî gelür çok nâdire
 Ol metâ'-ı görmemiş her bâsıra
 Anları dahî alun heb bi't-tamâm
 Yürin İstânbûl'a şâd u dost-kâm
 Döndi andan sonra Mısr'a şâh-ı Rûm
 Şâh'a teslîm oldu yek-ser merz-i bûm
 Ol metâ'ı Hüsrev-i mülk-i cihân
 Keştîye gönderdi sür'atlen revân
 Toldı yek-ser ol gemiler gencile
 Genci dirdi Şâh-ı Rûmî rencile

(vr. 182b)

Giru İslambol'a 'azm itdi gemi
 Arzu kıldı sevâd-ı a'zamı
 Rodos'a çün irdi keştîler revân
 Geldi Rodos'dan bu cem'a armağan
 İrdi İslambol'a el-hâsıl gemi
 Şâd u hurrem hem gemi hem âdemi
 İşbu esbâb u bu genci bi't-tamâm
 Anda teslîm itdiler temme'l-kelâm

NASB ŞÜDEN-İ HAYR BEĞ DER-MISR

Söyle iy mürğ-i sühan-ver bir dahî
 Kim açıldı verd-i ahmer bir dahî
 Mısır'ı çün 'adlile ma'mûr itdi Şâh
 Kalmadı Mısır içre Şâmî'den sipâh
 Çerkes'in def itdi ol mülkin tamâm
 Hayr Beğ kaldı Gazâlî ve's-selâm
 Çün sadâkat zâhir itdi Hayr Bek
 Şâh dergâhında ol bî-rayb u şekk
 Cân u dilden bende oldu Şâh'a ol
 Tâ'at itdi dem-be-dem dergâha ol
 Lâ-cerem oldu sezâvâr-ı 'atâ
 Gelmedi fikrinden el-hâsıl hatâ
 Mısır'ı Şâh-ı Rûm virdi ol ere
 İltifât itdi Selîm ol servere
 Ana tefvîz oldu Mısır u mülk-i Şâm
 Gitdi Sultân kaldı ol kâyim-makâm
 İltifât-ı Hüsrevî'den behre-mend
 Oldı ol hayr u keremle ercümend
 Hayr ile söylendi çün nâmı anın
 'Âkıbet hayr oldu encâmı anın

(vr. 183a)

Çün firâsetden değıldi ol tehî
 Buldı âhir mesned-i şâhenşehî
 Rûzigâr ıslâhıyçün ol tâc-dâr
 Mısr'ı ana virdi vu oldı süvâr

NASB ŞÜDEN-İ GAZÂLÎ DER-DİMAŞK

Geldi güz faslı vu bâğ oldı hazân
 Dökdi bâğ etrâfına bergin rezân
 Sebze-zâr itdi zemîni rûzigâr
 Kış bahâr olur serâ-ser ol diyâr
 Bâde-i gül-fâm hamda urdı cûş
 Kumrı ötdi bülbül oldıysa hamûş
 Uş bunun-tek fasl içinde tâc-dâr
 Mısr'dan vardı Dimaşk'a kâm-kâr
 Bir bihiş oldı kudûmından Dimaşk
 Geldi kûy kûçesinden bûy-ı 'ışk
 Tâ bahâr hurremi ol şehriyâr
 Gâh 'îyş u nûş gâh itdi şikâr
 Nazm-ı 'âlem-çün ferîd-i kâr-dân
 Şehr-i Şâm'ı kim Dimaşk irer ayrur 'iyân
 Hod Gazâlî 'abdine virdi ferîd
 Ol mürüvvet mazharı ol ehl-i dîd
 Şefkat u Şâhî bile 'âlem-penâh
 Virdi ol merdûde rutbet-birle câh
 Şâm mülkinden ferîd-i rûzigâr
 Ana in'âm itdi çok şehr u diyâr
 Geçdi cürminden mürüvvet mazharı
 Gördi erzânî ana ol kişveri
 Didi ger sıdkile pür-ihlâs ola
 Hazretimde Lâ-cerem ol hâs ola

(vr. 183b)

V'er hıyânet zâhir itse lâ-muhâl
Giru Rûmî'den irer ana zevâl

'AZM-İ SULTÂN SELÎM BÂR-I DÜVVÜM BE-TEBRÎZ VE MÂNÎ

ŞÜDEN-İ EHL-İ RÛM

Çün bahâr oldu vü bülbül çekdi âh
Şarka 'azm itdi Şeh-i 'âlem-penâh
Ârzû itdi Horâsân'ı Selîm
Devr ide İskender-i sâni Selîm
Söyledi Rûm ehline k'iy ehl-i Rûm
Az zamanda aldunuz çok merz-i bûm
Rûm u Şark u Şâm'ı yek-ser aldunuz
Düşmeni def' itdünüz siz kaldunuz
Erde himmet olıcağ u cür'et be-hem
Şark'dan tâ garb aymasdır ber-kadem
Şâm'i çün itdün müsahhar bî-gümân
Döndürelüm şarka şevketle 'inân
Erdebîl-oğlı ki bir perkendedir
Ânı tahkîk idelüm kim kandedir
Alalum o tîre-bahtun başını
Tîğa teslîm idelüm yoldâşını
Rûmî'ye râm olıgeç Âzerbâyçân
Surh-serden var-geç âsâr u nişân
Varalum mülk-i Herât'a bî-hilâf
İdelüm Şâh-ı Horâsân'i tavâf
Belki Hind u Sind olubdur arzûm
Himmet eylen varalum iy ehl-i Rûm
Bir nişân u nâmdır bundan garaz
Maksad-ı zâtî budur bâkî 'araz
Çün bu irşâdı şî'âr itdi Selîm
'Aczi ızhâr eyledi Rûm iy hakîm

(vr. 184a)

Didiler iy kâm-kâr-ı rûzigâr
 Müstedâm itsün seni Perverdigâr
 Garbdan tâ Şark bolsun sana râm
 'Âleme hükm it çe cây-i Şark u Şâm
 Emr Şâh'ındır velî iy zû-fünûn
 Ehl-i Rûm irdi tereddüdden zebûn
 Râhat olsa işbu leşker bir zamân
 Şâh'a râm olurdu ser-tâ-ser cihân
 İşbu sözden hışm-nâk oldu Selîm
 Bir temevvüc itdi ol deryâ-yı bîm
 Yüridi devletle Rûm'a Tâc-dâr
 Girdi İslambol'a vu dutdı karâr

HURÛC-I CELÂÎ*

Döndi çarh-ı lâciverdî bir zamân
 'İyşe meşğûl oldu Dârâ-yı cihân
 Yoğ iken 'âlemde a'dâdan eser
 Virmez ardı kimse düşmandan haber
 Emn idi âfâk u enfüs hoş-nizâm
 Fârîgu'l-bâlüz deminde hâss u 'âmm
 Taht-ı Şâhî üzre ol ferhunde-baht
 Çıkıdı Boz-ok'dan bir er bî-bâk saht
 Mehdi'yem dib eyledi da'vâ-yı hâm
 Kendüye tapdurdı Etrâk'i tamâm
 Mürşid oldu halka itdirdi sücûd
 Erdebîl-oğlı'nı itdi bî-vücûd
 'Âlemin kutbı menem dîb urdı lâf
 Mehdi'yem irşâda geldüm bî-hilâf
 Gelmişem men bende vu âzâd için
 Uş hurûc itdim bugün irşâd için

*) Topkapı (259b) "VE MAHKÛR ŞUDEN-I Û BE-DEŞT-I 'ALİ BİN ŞEHSÛVÂR"

(vr. 184b)

Müddetim gözlerdüm olmuşdum nihân
 Çıkdım âhir iktizâ it-geç zamân
 Men burunsuz nesliyem dib urdı lâf
 Mendedir sırr-ı velâyet bî-hilâf
 'Âlemi men ser-be-ser alsam gerek
 Cümle münkir gitse men kalsam gerek
 Men Celâl'em söyledi ol bu'l-fudûl
 Uş mana mevkûfdur redd u kabûl
 Kimki itse secde vu tâ'at mana
 Men anı irşâd idem Hak'dan yana
 Halvetinden çıkdı ol evvel kadem
 Çekdiler at bindi kaldırdı 'alem
 Yüridi Boz-ok ile ceng eyledi
 Başlarına 'âlemi teng eyledi
 Geldi basdı Veys'ün ordusun revân
 Kendü zannında Şeh-i sâhib-zaman
 Ğâret oldı urdı vardı siyle mâl
 Nice başlar kesdi zulmilen Celâl
 Memleket zulmünden oldı târ u mâr
 Cem' iken oldı perîşân ol diyâr
 Geldi bu nev'ile yetgirdi güzend
 Giru döndi ol gürûh-ı nâ-pesend
 Ėulğule düşdi ol etrâfa tamâm
 Fitne kopdı 'ibret aldı hâss u 'âmm
 Didiler bu fitne-i âhir zamân
 Bir 'alâmetdir kıyâmetden hemân
 Hüsrev-i Rûy-i zemîn Sultân Selîm
 Atınun üstündedir bî-havf u bîm
 Heybetinden ol Ferîdin murğ u mûr
 İdemezler yerden u gökden 'ubûr

(vr. 185a)

Ger kıyâmet olmasaydı âşikâr
 Böyle demde düşman olmazdı süvâr
 Ata bindi Mehdî'yem dîb urdı ad
 Kendüye uydurdu çok ehl-i fesâd
 Tâbi' oldu müfsid u tâğî ana
 İ'tikâd itdi besî bâğî ana
 Halk cem' oldu ana dutdı şükûh
 Rûm içinde gezdi bî-bâk ol gürûh
 Anadolu mülkini dutdı fesâd
 Kışver oldu ser-be-ser süst-i'tikâd
 Mu'tekid bir nev'a oldu hâss u 'âmm
 Kim ana külfetle geldiler tamâm
 Leşkerin cem' itdi Veysî bin 'Ali
 Vardı ardınca kelâmın hâsılı
 Ne anunla idebildi bir sitîz
 Ne tasavvur oldu gönlünde gürîz
 Kaldı bir sahrâda hâmî gözleyi
 Gayret idüb neng u nâmî gözleyi
 Her taraf gönderdi bir tâzî süvâr
 Kendü ol sahrâda çekdi intizâr
 Oldı bir yirde mukîm ol bî-makâm
 Dem-be-dem tavrına geldi hâss u 'âmm
 Dirdi bir leşker velî cümle mürîd
 Öldüren gâzî ölen adı şehîd
 Şöhre oldu kim hurûc itdi Celâl
 Mehdî'lik da'vâsın ider lâ-muhâl
 Göçdi andan eyledi yurdın cedîd
 Şöyle kim şehr-i Sivâs oldu be-dîd
 Çıkdı şehrinden revân beğlerbeği
 Geldi cem' oldu yed-i tahtındaki

(vr. 185b)

Şâdî Paşa ol emîr-i muhteşem
 Dâniş ehli sâhib-i hayl u haşem
 Dirdi sancak beğlerin ol hûş-mend
 Düzdi saf saf bir sipâh-i dil-pesend
 Lâ-tekellûf koydı meydâna kadem
 Bayrağın turgırdı kaldırdı 'alem
 Geldi ol müfsidle bir ceng eyledi
 Yer yüzün kanîle gül-reng eyledi
 Leşkeri mağlûb oldu Pâşâ'nın
 Bî-şümâr irdi hisâbı lâşenin
 Er düşürdi yer yüzine tûğ-ı tîz
 Nice başlar kesdi ol ceng ü sitîz
 Paşa birle leşkeri itdi firâr
 Dutdı müfsid rezm-gâhında karâr
 Çün bu sûret oldu gerdûndan zuhûr
 Ol fesâd ehline el-virdi sürûr
 İstimâ' iden ırakdan kıssai
 Çok safâ sürdi vu aldı hissai
 Didiler şeksüz velîdir bu ferîd
 Her taraftan geldi cem' oldu mürîd
 İçlerinden vardı ref' oldu 'inâd
 İtdiler ana ziyâret i'tikâd
 Sancakına secde itdi ol gürûh
 Geldi cem' oldu havâric kûh kûh
 Didiler bu Mehdî-yi Yezdân-perest
 Münkire virür velâyetlen şikest
 Göçdi yurddan revân ol baht-ı şûm
 Vardı Tokat üzre gösterdi hücûm
 Kondı bir menzilde ol sâhib-lecâc
 İstedi Tokat şehrinden harâc

(vr. 186a)

Çün fesâda vardı bundan merz-i bûm

Kıssadan âgâh oldu Şâh-ı Rûm

Hem hurûcın hem fesâdın bi't-tamâm

Bildi ma'lûm itdi Şâh-ı nîk-nâm

Kakıdı tünd oldu Şâh-ı zû-fünûn

Kahre geldi mevc urub deryâ-yı hûn

Didi bunden ol cihân-ı dâru-gîr

Olmadı mı Şehsüvâr-oğlı habîr

Didiler iy Şâh-ı gerdûn-iktidâr

Kim senünle buldı 'âlem iftihâr

Kendünün taht-ı yedinden lâ-muhâl

Uş bugünlerde hurûc itdi Celâl

Nice bilmez mâ-cerâ meşhûrdur

Bildi lîk ol bendenüz ma'zûrdur

Çarh-ı dûn ser-gücdin pâ-mâl imiş

Ol mübâriz haste vu bed-hâl imiş

Anda ger 'özü olmasaydı bî-gümân

İlgamışdı şimdi ana yek-'inân

Hastalıktan kalmamışdır kuvveti

İsteyüb bulmaz bunun-tek fursatı

Gelmedin fermân-ı Şâh-ı pehlevân

Dulkadırlu leşkerin dirdi revân

Olmadın hükm-i hümayûn âşikâr

Çıkıdı fi'l-hâl ol ferîd-i rûzigâr

Böyle takrîr itdi ol 'âlî-cenâb

Kim ne hâcetdir bize Şeh'den hitâb

Biz Hudâ'nun bende-i fermânı-uz

Böyle dem-çün saklanan kurbânı-uz

Olmadın ol hâricî sâhib-sipâh

İdelüm cem'in perîşân u tebâh

(vr. 186b)

Leşkerine her taraf vardı berîd
 Dirdi Etrâk'ün sipâhın ol ferîd
 Za'flıĝ cismiyle ol ner pehlevân
 Dulkadırlu cem'ini virdi revân
 Geldi dirildi sipâhı ol erün
 Gönli gözi rûşen oldu saf-derün
 Didi ğussam bî-müdâvâdır benim
 Derdime dermân bu sevdâdır benim
 Bindi bindirdi mübâriz leşkerin
 Aldı çıkdı Dulkadırlu'nın erin
 Zemherî kalbinde kim çokdur fesâd
 Berf u bârân oldu esdi tünd-bâd
 Dulkadırlu taĝlarm bend itdi berf
 Her girîve oldu bir kûh-ı şükûf
 Berfdin kuş uçmaz oldu yilleri
 Ol su'ûbet vakti girdi illeri
 Bir tedârük itdi ol düşmen tebâh
 Kim serâ-ser oldu yollar şâh-râh
 İşbu tavrile yüridi ol ferîd
 Böyle me'mûr olsa şeyhine mürîd
 Çok tereddüd birle çekdi bâr u bürd
 Vardı Şahruh köprüsini itdi yurd
 Çünkim âgâh oldu bundan ol gürûh
 Cünbüş itdi menzilinden canlu kûh
 Karşu geldi ol sa'âdetsüz ferîk
 Kaldı mâ-beyninde bir fersah tarîk
 Bunda bunlar anda ol dutdı karâr
 Geldi Hüsrev Pâşa ol câbuk-süvâr
 Bir yire dirildi Türk u Ehl-i Rûm
 Vâkıf oldu bundan ol akvâm-ı şûm

(vr. 187a)

Menzilinden göçmedin ol rây-i süst
 Böyle gördi rây u tedbîrin nuhust
 Kim Dadar ocağımızdır bî-gümân
 Ceddimüz me'vâsıdır ol âsitân
 Varalum tarafına ol menzil-gehin
 Nîse olsun anda emr-i Allâh'ın
 İdelüm himmet taleb bî-dâd için
 Yüz sürelüm anda istimdâd için
 Ger gelür bolsa 'Alî bin Şehsüvâr
 İdelüm anda anunla kâr u zâr
 Hâricî itdi Dadar'dın yana 'azm
 Olur ol 'azm itdüği menzilde rezm
 Andan anlar göçdi bundan bu sipâh
 Görelüm n'olur be-fermân-ı İlâh
 Müfsidin cem'inden öndin pehlevân
 Vardı vu aldı Dadar deştin revân
 Sâf sâf itdi leşkerin nîren için
 Düzdî aslınca sipâhın ceng için
 Bir zamandan sonra çıkdı ol gürûh
 Atlusu bî-had yayarı kûh kûh
 Hâss u 'âmm itmiş tamâmet izdihâm
 'Avret u er cümle ceng ehli müdâm
 Yüridi ol müfsid-i şûrîde-hâl
 Bî-tekellûf girdi meydâna Celâl
 Pehlevân at saldı anun cem'ine
 Er sesi girdi Havâric sem'ine
 Er ere karışdı germ oldı savaş
 Gâh ok yağdırdı müfsid gâh tâş
 İki cânibden siyâset urdı lâf
 Gövde düşdi kana ğark oldı mesâf

(vr. 187b)

Tîr bârân oldu düşmandan bedîd

At helâk oldu vu er düşdi şehîd

Duhâ-i kübrâdan ol tâ vakt-i şâm

Turdı meydân içre ceng itdi müdâm

Döndürişme halka râhat koymadı

At u erde bî-cerâhat koymadı

Gâh hücûm itdi erenler serveri

Gâh Hüsrev birle sancak beğleri

Çün kovuşma hadden aşdı iy hakîm

Nâ-gâh esdi kible tarafından nesîm

'Âkıbet tevîk-ı Bârî oldu yâr

Bir hücûm itdi 'Ali bin Şehsüvâr

Müfsid-i bî-çâre döndürdi 'inân

Girdi tîğ urdı hüner-ver pehlevân

Er mübâriz at bedev şîmşîr-i tîz

Kalmadı a'dâyâ imkân-ı gürîz

Nâ-gürîz ol müfsid u bî-dîn ferîk

Düşdi kan deryâsına oldu ğarîk

Tîğdan geçdi er u 'avret tamâm

Kalmadı kimse 'adûdan ve's-selâm

Çün sipâh-ı Hüsrevî buldı zafer

Kendü müfsid kaçdı kim "eyne'l-meferr"

Ilgadı ardınca Veysî bin 'Ali

Dutdı vu bend itdi ol bî-hâsılı

Hâricî mecrûh u zâr oldu esîr

Başına yağdırdılar şîmşîr u tîr

Müfsidin bâşın kesdi pehlevân

Dergeh-i a'lâya gönderdi revân

Vâkîf ol-geç Hüsrev-i gîtî-penâh

Söyledi kim âferîn iy nîk-hâh

(vr. 188a)

Şefkat-i Şâhî vu lutf-i Hüsrevî
 Şehsüvâr-oğlı'na geldi ez-nevî
 Rûzigâr ehline rûşendir bu hâl
 Kim bu tevcîh ile def' oldu Celâl

VEFÂT YÂFTEN-İ SULTÂN * SELÎM

Çün Celâlî âhir oldu iy hakîm
 Kâm-yâb oldu yine Sultân Selîm
 Kâm-yâb olmaz cihandan âdemi
 Ger müsahhar itse yek-ser 'âlemi
 Döndi bir kaç gün dahî çarh-ı kebûd
 Gezdi bu bed mihr devrân-ı hasûd
 İşbu tavrilen dönerken çarh-ı dûn
 Gör ne gösterdi nigûn-i bî-sütûn
 Bağ u râğın rengi döndi nâ-gehân
 Oldı bağ evrâkı ser-tâ-ser hazân
 Lâle vu gül defterin düzdi sipihr
 Kalmadı kat'â felek gönlinde mihr
 Sûsenî ton giydi Şâh-ı erguvân
 Çekmez oldu bağ-ârâ sûsen rûbân
 Nârven itdi libâsın lâciverd
 Bağ içinde serv çekdi bâd-ı serd
 Sünbülün zülfini kesdi nârven
 Yâsa batdı mâtemî-tek yâsemen
 Ser-nigûn oldu benefşe bağ-ârâ
 İtdi sevdâ lâlenin bağrın karâ
 Zevrakın nîlüferin ğark itdi âb
 Âb ider âhir bu gül-zârı harâb
 Nergisün aldı 'asâsın çarh-ı pîr
 Kalmadı gülşende ana dest-gîr

*) Topkapı (265b) "ENÂRALLAHU BURHÂNEH"

(vr. 188b)

Bûlbûlün bostanda lâl oldu dili
 Böyle giryân gördi tâ handân güli
 Gitdi bâğ u bostânun revnakî
 Kaldı revnaksuz şakâyıklar şakî
 Tîre-gûn boldı hevâ vü rûzigâr
 Tûtdı eşyâ hâtırın yek-ser ğubâr
 Gitdi 'âlemden nizâm u i'tidâl
 'Ârız oldu bâğ-ı gülzâra melâl
 Bir melâlet 'ârız oldu 'âleme
 Kim benî âdem ğarîk oldu ğama
 İşbu ahvâl içre bir gün Hân Selîm
 Hüsrev-i bîdâr-dil Sultân Selîm
 Hâb-gâhından seher-geh hasta-hâl
 Göz açub uyandı İskender-misâl
 Münharif buldı mizâcın Şâh-ı Rûm
 Tâb-ı tebden gördi polâdını mûm
 Tab'ına irmiş hevâdan dest-res
 Bî-mezâk olmuş buhârından nefes
 Erguvânın di demi itmiş hazân
 'Ârızı bâğında bitmiş za'ferân
 Servine irmiş hevâdan ser-zeniş
 Gülşenin pej-mürde itmiş perveriş
 Cismine efsürde gördi nâ-gehân
 Âbile virdi hârâretten nişân
 Çün mizâcın muhtelif gördi Selîm
 Bâtının bîmâr u endâmın sakîm
 İstedi hâzık etubbâi ferîd
 Anlara dutdurdı nabzın ehl-i dîd
 Kimi sandal didi kimi zencebîl
 Sabr u şerbet irdi nef' içün necîl

(vr. 189a)

Çün ke-mâ hiy kimse teşhîs itmedi
 Sa'yile Şâh'ın sudâ'ı gitmedi
 Didi tebdîl-i hevâ vu âb idem
 Edrine tahuna hikmetlen gidem
 İ'tibâr itmez etubbâya lebîb
 İş kazanundur ne sûd eyler tabîb
 Çün tabî'atde zıll buldı sakîm
 Nef virmez ne etubbâ ne hakîm
 Nâ-tuvân ol Şâh-ı İskender-misâl
 Çıkdı İstanbûl içinden haste-hâl
 Çorlu'ya çün irdi ol mahmil-nişîn
 Derdı efzûn oldu vu canı hazîn
 Za'fdın boldı vücûdı nâ-tuvân
 Lâle-zârı yirin aldı za'ferân
 Bakdı Kânûna şifâ için hakîm
 Münharif gördi mizâcın çekdi bîm
 Dem-be-dem vaz'ında sıhhat görmedi
 Âciz oldu hastadan söz sürmedi
 Çün maraz müstevlî oldu iy hakîm
 Vâsıl oldu Hakk'ına Sultân Selîm
 Dıtdı nâ-gâhî girîbânını kazâ
 Câm teslîm itdi vu virdi rızâ
 Bağladı esbâb u râhtın Hân Selîm
 Gıtdı bu vîrânedi Sultân Selîm
 Dâr-ı dünyâdan göçüb oldu revân
 Bir sefer itdi yine ol pehlevân
 Çün bu mülki görmedi ol pâ-y-dâr
 Câvidânî mülke vardı şehriyâr
 Çün değildir 'âlem-i fânî kadîm
 Ol muhalled mülke 'azm itdi Selîm

(vr. 189b)

Ahdine itmen zamânın i'ibâr

Kim gülerken girye eyler âşikâr

Bî-vefâdır çarh u keç-rûdur felek

Pür-firîb irdi felek bî rey b u şekk

Bir karâr üzre değıldir çarh-ı dîn

Bî-karâr olur sükûn u bî-sütûn

Zehrîne değımez anun nûsi yakîn

Nûş virse nîşi var ender kemîn

Pür-firîb-i bî-vefâdır işbu dehr

Hâsıl olmaz dehrden cüz-zehr u kahr

Seyr iderken işbu çarh-ı bî-vefâ

Bî-vefâ oldu vu gösterdi cefâ

Server-i 'âlem Selîm-i dehr-i dîn

Pâdişâh-ı dehr iken itdi zebûn

'Âlemin sultânı iken ol ser-bülend

Çarh pâ-mâl itdi yit-gördi güzend

Çün Selîm'i Hakk'a teslîm itdi cân

Kopdı eşyâdan Selîm içün fiğân

Ah u feryâd itdi Rûm ehli tamâm

Mûyeden bir mûye döndi hâss (u) 'âmm

Ağladı Rûm ehli kim iy ser-firâz

Hüsrev-i 'âdil Şeh-i düşmen-güdâz

Pâdişâh-ı 'asr u ferd-i rûzigâr

Rub'-ı meskûn içre Şâh-ı nâm-dâr

Rûm u Şark u Şâm'ı feth iden ferîd

Hân bin Hân nakd-i Sultân Bâyezîd

İy dirîğ ol tîğ ile ol cür'ete

İy dirîğ ol Hüsrevânî haşmete

Kanı ol âyîn u ol tâc u nigîn

Kanı ol âzâde-i düyâ vu dîn

(vr. 190a)

Kanı ol şîrâne zor u şekl u bürz
 Kanı ol cür'etle ol şimşîr u gürz
 Âh u hasret kanı ol zihn-i Selîm
 Hayf gitdi böyle tab'-ı müstakîm
 İşbu endûh u bu mâtemlen tamâm
 Ağladı dünyâda ana hâss u 'âmm
 Telh-kâm oldı bu ğamdan ehl-i Rûm
 Mâteme batdı serâ-ser merz-i bûm
 Geldi îstanbul'a tâbûtı revân
 Kopdı şehr u kûçeden yek-ser fiğân
 Bir musîbet kopdı kim çarh-ı kebûd
 Mihr u şefkat itdi dilden çekdi dûd
 Nâle döndi nâleden a'yân-ı şehr
 Döndi bu gerdân sipihr u itdi kahr
 'Avret u er nevhasından çarh-ı dûn
 Giydi eĝnine libâs-ı nîl-gûn
 Ehl-i şehr oldı serâ-ser mâtemi
 Acı sular dökdi etrâfın yemi
 Murğ u mâhî nâlesinden dem-be-dem
 Gâh hevâ kan ağladı vu gâh yem
 Bozdılar Mirzâ sarâyın iy hakîm
 Tâ anı ma'mûr ide Sultân Selîm
 Bir 'imâret itdiler ol meskeni
 Kim ana reşk itdi cennet gülşeni
 Ol 'imâret içre girdi Tâc-dâr
 Dutdı ol Firdevs Bağında karâr
 Şâh kabri birle meşhûr oldı ol
 Ehl-i Kur'ân ile ma'mûr oldı ol
 Hayr u idrârı hemânâ irdi 'âmm
 Günde ta'yîn oldı gûnâ-gûn tâ 'âmm

(vr. 190b)

İrdi idrârı za'îfe dest-gîr
 Kâmın aldı her cihâtından fakîr
 Eyledi ihsân gedây-yı bî-niyâz
 Hayrile zikr oldu dün-gün ser-firâz
 Tanrı Şâh'ın rûhını şâd eylesün
 Ravza-i rıdvâna irşâd eylesün
 Nûrile olsun münevver ravzası
 Nîce kim oldu Sikender ravzası
 Nevvera'llâhu kabrahû 'înde'l-âmâl
 Kaddesa'llâh sirrahû fî külli hâl
 Merkadi bolsun münevver nûrile
 Hem-dem olsun rûh-ı pâki hûr ile
 Şâh'a hem târîh boldı hem mekân
 "Âşiyân-ı gülşen-i kûds" îy civân
 Rahmet irsün Tanrı'dan her subh u şâm
 Rûh-ı pâkine Selîm'ün ve's-selâm
 İy felek feryâd kim bî-bâksin
 Bî- vefâlık resmide çâlâksin
 İy diger -gûn keç-rûy-i bîhûde-seyr
 V'ey ribât-ı kühne-i vîrâne deyr
 Bî-sebât u tîr vu hod râysın
 Ser-nigûn ol gerçi pâ-ber-câysın
 Görmedi lezzât senden âdemî
 Âdeme zindân idübsün 'âlemi
 Olmadı hoşnûd senden bir kişi
 Kahr irdi sen cefâ-kârın işi
 Kime kim sen nûş virsen nîş olur
 Anı kim Şâh eyledün dervîş olur

(vr. 191a)

Olmadı devrinde bâri mu'teber
 Ne kerem ne zor ne hüsn u hüner
 Gonca-leb gülruhları hâk eyledin
 Gül-misâl lek sîneler çâk eyledin
 Dehr bağında gül-i handân olur
 Sâ'ati handân iymâs giryân olur
 Sen bu nev'a döneli iy çarh-ı pîr
 Kalmadı Şâh u selâtîn u vezîr
 Kanı İskender kanı Behrâm-gûr
 Cümle senden gördi bunlar dest-i zûr
 Keykubâd u Behmen u İsfendiyâr
 Rüstem u Efrâsiyâb-ı nâm-dâr
 Senden oldu iy felek bunlar zebûn
 Bî-vefâsın ser-nigûn ol ser-nigûn
 Şevket ile kim ki urdı başa tâc
 Tâcın urdın toprağa iy bî-revâc
 İy felek âdem deminden tâ bu dem
 Belki ol demden ki sen koydun kadem
 Nice Şâh'ın tâcın urdun hâke sen
 İtmedin rahmet yakasın çâke sen
 Nice tahtı tahta-i şûm eyledün
 Tahtile Şâh'ını ma'dûm eyledün
 Eyledin evvel sitem İskender'e
 Nevbet ile tâ-irişdi Hayder'e
 Lîk âhir bu zamân içinde sen
 Bir hata itdün cihân içinde sen
 Kim unutuldu o serverler tamâm
 Dünye mâtem dutdı bozuldu nizâm
 Kani İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

(vr. 191b)

İy felek âdem murâdın virmedün
 Dâd senden kimse dâdın virmedün
 Kanı ol haşmetle hükm u gîru-dâr
 Ol selâtîn-i zamandan yâdigâr
 'Akl-i evvel gibi her işden habîr
 Fikr içinde tığ ile tedbîr bir
 "Min ledün" 'ilminden olan nükte-dân
 Dâniş-i takvîm ile Sâhib-kırân
 Hikmet-i Yûnân'a ta'n iden hakîm
 Yer yüzünün Hüsrev-i Sultân Selîm
 Dîn emîri vu şerî'at Hüsrev'i
 Hâmi'yi İslâm u Ahmed pey-revi
 İy felek nitdün cihân sultânına
 Neyledin sen yedi kişver hânına
 Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm
 Berr u bahrin Pâdişâh'ın neyledün
 Evc-i rahmet mihr u mâhın neyledün
 Ol mühendis kani kim cev-cev cihân
 Münkasim olmuşdı ana bî-gümân
 Kanı ol hikmet hudâvend-i hakîm
 Yedi kişver Pâdişâh'ı Hân Selîm
 Neyledin ol şehriyârı noldı hâl
 Kani ol Dârâ-yı İskender-misâl
 Nitdin ol Şâh-ı Süleymân-haşmete
 Noldı ol Lokmân u Âsâf-hikmete

(vr. 192a)

'Akl-ı evvel-tek rumûz-i kün fekân
 Olmaz irdi ol mühendisden nihân
 Kani ol 'irfân u dâniş Hüsrevî
 Ol kemâlât ehli Şâh-ı ma'nevî
 Ol belâğat gülşeninün bülbülü
 Ol melâhat bağınun ra'nâ güli
 Seyr itdükçe diğér-gûn ol felek
 Merhamet yok sende mağbûn ol felek
 Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm
 Ol kerem-genci felek kanı bugün
 Kande vardı ol kerem kanı bugün
 Genc alub dünyâyı vîrân eyledün
 Günc-i vîrân içre pinhân eyledün
 Mü'minün dünyâda ğam-hârı Selîm
 Ehl-i İslâm'ın hevâ-dârı Selîm
 Kanı ol Ahmed-rûy(i) 'İsa-nefes
 Derd-mend olanlara feryâd-res
 Dûtalı encümle bu rûşen sipihr
 Burku'ın ref' itdi andan gördi mihr
 'Adli âsâriyle ma'mûr oldu dehr
 Belki eyyâmında tiryâk oldu zehr
 Kâfiri hayf u dirîğ ile alan
 Şâm u Şark'ı darb-ı tîğ ile alan
 Âh kim bed-mihr u kec-revsen felek
 Düşman olursun kimi sevsen felek
 Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

(vr. 192b)

Ol Ebu'l-Gâzî ki devr-i rûzigâr
 Görmemişdi bir ana benzer süvâr
 Ol kerâmet mülkinün şehzâdesi
 Ol veğâ meydânının âzâdesi
 Arsa-i 'âlem süvârı Hân Selîm
 'Âleme hükm eyleyen Sultân Selîm
 Heybetinde yerde gökde murğ u mûr
 Eylemezlerdi icâzetsiz 'ubûr
 Kılıcından kana ğark oldu cihân
 Kani şimdi ol mübâriz pehlevân
 Ya niye zih zih diriken çarh-ı pîr
 Çarh ucundan şimdi oldu kûşe-gîr
 'Âleme 'arz eyleyen rengîn bahâr
 Yer yüzün tâciyle iden lâle-zâr
 Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

BER-TAHT NİŞESTEN-İ SULTÂN SÜLEYMÂN**HALLEDA'LLÂHÜ MİLKETEHU**

Çün Selîm'i Hakk'a teslîm itdi cân
 Rûm'a şâh oldu Süleymân-ı zamân
 Gitdise dünyâdan ol Şâh-ı bülend
 Çıkdı Şâh'ın tahtına bir ercümend
 Ercümendi kim budurur rûzigâr
 Görmemişdir bir ana benzer süvâr
 Fikrider misin ki devrân-ı zamân
 "el-Veledü sırru ebîh" itdi 'iyân
 Tâc-bahş-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Server-i devrân u mağfûr (u) şehîd

(vr. 193a)

'Âlem içre gerçi sâhib-câh idi
 Bir halîmü'n-nefs ğâzî Şâh idi
 Böyle hilm ehlinde ânın-tek ferîd
 Rûzigâr ıslâhiçün oldu bedîd
 Bu hod ol şîr-i jiyân ferzendidir
 Ol şecâ'at-pîşenin dil-bendidir.
 Kim cihân ehline gösterdi hirâs
 Cür'et-i tîğın ana eylen kıyâs
 Ol şükûh-ı Hüsrevî oldu füzûn
 Bir kerem-güster zuhûr oldu künûn
 Memleket ol merd-i meydânındurur
 Mülk ezelden hod Süleymân'ındurur
 Bî-niyâz oldu gününde hâss u 'âmm
 Duttı mülk-i Rûm'ı 'adlile nizâm
 Bir 'adâlet itdi ol hikmet-sirişt
 Kim memâlik oldu 'adlinden bihişt
 'Adl anun devrinde buldı i'tibâr
 Hurrem oldu emniyetlen rûzigâr
 Bahşış-i deryâ yüzine urdı kef
 Öldü dür-pâş u tehî kaldı sade f
 Cûd u ihsân birle Şâh-ı ser-firâz
 İtdi Rûm ehlin 'atâda bî-niyâz
 Bir kerem gösterdi Rûm ehline Şâh
 K'âferîn didi felekden mihr u mâh
 Takvîyet virdi demâ-dem dîne ol
 Ta'ziyet gösterdi ehl-i kîne ol
 Din 'adûsın târ u mâr iden süvâr
 Ğâzî-yi devrân u ferîd-i rûzigâr
 Tîğ u cür'etle ferîd-i 'asr olan
 Kancarû 'zm itse sâhib-nasr olan

(vr. 193b)

Kâyinâtu dutdı Şâh'ın şevketi
 Hâssa Rûm oldı Süleymân milketi
 Tâ sipihr-i hoş-hırâm eyler hırâm
 Tâ mu'allakdur bu çarh-ı Nîl-fâm
 Tâ bu merkezde mukarrerdür medâr
 Tâ ki bâkîdir zamân u rûzigâr
 Devletün hurşîd bolsun nûr-bâş
 Dergehün hâkine yüz sürsün kur yâş
 Bahtun efzûn olsun iy devletlü Şâh
 Tapuna tursun dün u gün mihr u mâh
 Çarh çevrilsün murâdınca müdâm
 Kâyinât olsun serâ-ser sana râm
 Şâh'a her yüzden yönelsün feth u bâb
 Yâ mücîbe'd-da've sen it müstecâb

DER-TAKSÎR-İ EDÂ-YI HİZMET*

Muhtasar olduysa nazm-ı dil-keşem
 İşbu nazm-ı dil-keş u lü'lû'ü şem
 İhtisârına budur nazmun sebeb
 Oldur iy 'ârif ki bu manzûme heb
 Şâh-ı şîr-efken Selîm'in medhidür
 Cümle ânun gîru-dâr u fethidür
 Ne hikâyet var bu sözde ne mesel
 Ne yalan efsânenen bulmuş haleb
 Ger kitâbım intihâsı temmedir
 Lîk medhinden anun bir şemmedir
 Heb beyân vâkı' oldı bî-hilâf
 Zerrece yokdur bu sözde ihtilâf
 Kendi nakdimlen el urdum harcıma
 'Âriyet yok bunda ya'nî terceme

*) Topkapı (273a) "VE 'ÖZR-İ HATA-YI FİKRET"

(vr. 194a)

İltimâs-ı bende-i dâî hemân
 Ehl-i 'irfândan budur kim nükte-dân
 Çün bu nazma ide gâhî iltifât
 İltifâtundan zuhûr ola sıfât
 Ger hatâyı görse nazmımda revân
 Ol hatâyı 'afv ide bî in u ân
 Âdemî olmaz maâ'yibden berî
 'Aybumı sen gizle iy ma'nî eri
 Sakla-gel mestûr-ı nazmı 'aybını
 Çâk çâk itme bu kisvet ceybini
 Sehv u ğafletden degil hâlî bu nazm
 Gerçi bu nazm içre kıldım kesr-i 'azm
 Zâhir olsa ger hatâ-cûdan hatâ
 Kim hatâ-pûş ise 'arz eyler hatâ
 Bende Şükrî'nin bu nazmından murâd
 Bir du'âdurur ki rûhun ide şâd
 Hak ta'âlâ ânı dil-şâd eyleye
 Kim du'âlen dâ'iyi yâd eyleye
 Koçi Beğ'den şâkir olsun Girdigâr
 Rahmet itsün ceddine Perverdigâr
 Andan oldu bunca irşâd u küşâd
 Dünye vü 'ukbâda bolsun ber-murâd
 Kim meni ol Şâh'a meddâh eyledi
 Her şikestim bulsa ıslâh eyledi
 Nazmıma virdi şeref Şeh medhile
 Ser-bülend itdi bu medhin fethile
 Çü Selîmî-nâme'i itdüm tamâm
 Bana ilhâh itdi ol ferhunde-nâm
 K'iy belâğat gülşeninün bülbülü
 V'ey bu dergâh-ı mu'allânun kulı

(vr. 194b)

Ger Selîmî-nâme'ye ma'mûrsun
 Lîk hayli fazlile ma'mûrsun
 Şi'r-i Türk-gûlûk itmezsin hemîn
 Sende çokdur ma'rifet iy horde-bîn
 Gam değil bir kaç kemâlin söyle-gil
 Vâkı'ından vasf-ı hâlin söyle-gil
 Tâ seni fazl ehli ma'lûm eyleye
 Bir bir ahvâlini mefhûm eyleye
 Didim iy rûşen-zamîr-i ercümend
 Eyleme men derd-mende rîş-hand
 Men ne mûrem kim Süleymân âsafı
 Dinleye hâlimi yâ ânun safı
 Târik u bî-şuğl u bî- çâreyem
 Nâ-tuvân u bî-kes u âvâreyem
 Hâssa Kürd'üm Kürd'den fazl u kemâl
 Ehli yânında irer emr-i muhâl
 Giri teklîf eyledi k'iy derd-mend
 Sen seni bildir nedir bu çûn u çend
 Nazm ile hâlini 'arz it gam degül
 Çayr gayrin hâline mahrem degül
 Cehd idüb kurtulmadım iy nûkte-dân
 Uş bu bir kaç beyti nazm itdüm revân

DER-SIFAT-I KEMÂL-İ ŞÜKRÎ

Dinle iy Şâh-bâz-ı sidre-nişîn
 Bu sözümni ki çarh ider tahsîn
 Bir hüner olsa bir kişide hemân
 Âferîn eyler ana halk-ı cihân
 Bende Şükrî ki şimdi ma'zûlem
 Pâdişâh'a kemîne bir kulem

(vr. 195a)

Bende vardır kemâl u fazl u hüner
 Bir kaç er pâdişâh-ı gûş-hüner
 Görmüşem men hadîs u tefsîri
 Bilmişem 'ilm-i fikh u ta'bîri
 Ger ma'ânî vü eğer bedî' u beyân
 Tab'-ı pâkim yanındadır yeksân
 'İlm-i hikmetle hey'et oldı fenim
 Bir zamân zikr u fikrim idi benim
 Nahv ilen sarf u mantuk ile kelâm
 Oldılar zihnim için bâr-çe gulâm
 Şeyhden ıstılâh-ı nakş-i Fusûs
 Buldı ifnâ-yı kalbim içre husûs
 'İlm-i ma'kûl görmişem ma'kûl
 'İlm-i menkûle olmuşam men kûl
 Görmüşem men Sihâh Cevherîni
 Gûşe aldım dürr ile gevherîni
 Mâhirem men 'arûz u kâfiyede
 Nice kim Kâfî ile Şâfiye'de
 Ger mu'ammâ vu eğer lügaz zâhir
 Ver lüğat cümlesinde-em mâhir
 Fenn-i inşâda dahl-i tâmmm var
 'İlm-i edvârda kelâmım var
 Şâ'irim üşde ortalukda sözüm
 Altı dilde gâzel dirdim men özüm
 Türkî dir-men revân Nevâyî gibi
 Fârisî'de hemân Nebâyî gibi
 'Arabî söylerim velî Kürd'üm
 'Ayıb söz Tanrı'dur budur hordum
 İrmeni dilini kemâlince
 Bilürem Hindî dahî hâlince

(vr. 195b)

Gezmişem men Herât u Gîlân'ı

Tâ bulup-men bu nev'a 'irfânı

Men meni cüz'ıyyâta yormamışam

Az kalıpdur kütüb ki görmemişem

Fârisîde ne nazm u nesr ki var

Ekser oldur ki görmüşem tekrâr

Oldum idi müderris u kâdî

Hem haûb-i zamâne-i mâzî

Va'zımı ehl-i fazla dinledirem

Vecd u hâletle halkı inledirem

Çekmezem men riây-yı serd-i nefes

Kim semâ' ehli âciz ola ki bes

Bahs-i 'ilm u riâyâzı iderdüm

Hasmı nutkumla râzî iderdüm

Çünkü âdâb-ı bahsi gördüm idi

Bahisde hasm olanı yordum idi

Okurdum her ne dilde olsa sevâd

Yüzerem suları ger olursa murâd

Bilürem ât u it kemâli nedür

Anlarım bâz u yoz hâli nedür

Çarh u şâhîn u bahrî vu şînkâr

Uzadubdur kamû manâ minkâr

Bu kamûnın mîzâcını bilürem

Kuşculukda bu da'vâyı kıluram

Âtamız ile bu yolda at yorduk

Bâz-nâme dahî besî gördük

Ururam ağı oluram sayyâd

İderem bunları kim itdim yâd

Ağ ile suda avlarım balık

Balık er bilmese bilür Hâlik

(vr. 196a)

Çekerem eğri yâd düz ok ataram
 Doğru der men meni değil sataram
 Düşse kulluk mecâl-i firâşım
 Gördi nâmûsa n'oldı yoldaşım
 Türk ilen Türk ü Kürd ilen Kürdem
 Evde koyun u yabanda kurdem
 Başa iş düşse dime kim şâtır
 Yürimez bendene şâtır-ı kâtır
 Kime k'olsam harîf u yâhud yâr
 Bilürem zât u cevherinde ne vâr
 Beğlerün hâssa meclis-i edebin
 Bilürem hüsn u lutfilen gadabın
 Sohbetini ekâbirin gördüm
 Ol çemenden bu gülleri dirdim
 Olmazam men leîm-i tab' ile yâr
 Ger olur ise meselde Sâm-süvâr
 Çalaram gönlüm olsa tanbün
 Sevrem hüb yüzlü manzarı
 Men meni hem nedîm bildürirem
 Ağlar iken herîfi güldürirem
 Yokdur ammâ herîf-i hem-derdim
 Bu tefekkürle ortadır derdim
 Bu kamu fazl u 'ilm u dâniş ile
 Fehm u idrâk u derk u bîniş ile
 Sonra yirimni itdi kûy-i muğân
 Meni kıldı esîr-i hüsn-i civân
 Bulmadum 'ilimden bugün behre
 Olmuşam şimdi şi'rilen şöhre
 Yokdur ammâ bu şi're hem mâil
 Neylesün şi'ri söyleyüb kâil

(vr. 196b)

Kalmadı rağbet ehli sözlerüme
 Kan dolubdur bu gamla gözlerime
 Yokdurur bende zevk (u) şevk bugün
 Vardır ammâ ciğerden hayli düğün
 İltifât eylese zamâne şehî
 Bendenin sözlerine gâh gehî
 Ol Süleymân ki murğ u mâhî mûr
 Rûzigârında oldı heb mesrûr
 Ger nazar eylese men-i hâke
 Yete tab'ım külâhı eflâke
 Her ne emr itse nazm bâbında
 Hâtır eğlenmeye cevâbında
 V'er mana iltifât olmasa yâr
 Kaluram bî-nevâ vu 'âciz u zâr
 'Ömrün iy pâdişâh-ı 'âdil-dil
 Devlet ile baka ide yüz yıl
 Çarh gezsün hemîşe kâm ile
 Şöhre bol-gıl cihânda nâmun ile
 Bu du'amı iste-geç iy şeh-i dîn
 Cebrâîl Âmîn disün Âmîn
 Her ki diler rahmet-i Hakk kazana
 Fâtiha okuya bunı yazana*

Ketebehû İbrâhîm bin Abdullâh sene 972

*) Topkapı (277) Bu beyt tabiki yok.

İNDEKS (İSİMLER)

-A-

Abdur-Rezzâk : 150b, 153b.

Ahmed (Hz. Muhammed, Mustafâ) : 4a-b, 8b, 13a, 14a-b, 61b, 64b, 69a, 101b, 110b, 191b.

Ahmed Beğ : 73b, 104a.

'Alâü'd-Devle : 28a, 115a, 118b.

Ali : 118b.

'Ali Beğ (Malkoç-oğlu) : 47a, 48a, 90a, 92a.

'Ali Beğ (Şehsüvar-oğlu, 'Al bin Şehsüvâr) : 9b, 77b, 78b, 79b, 90a, 96a, 108a-b, 152b, 154a, 184a, 187a-b.

'Ali Paşa : 21a, 28b, 33a.

'Ali-Şir : 107b.

'Aliyyid-Devle (Oğlu) : 68b, 71b, 77a, 108b, 115a, 116a, 117b, 128a, 157b.

Ailân Bey : 128a.

Ayâs (Ağa) : 86b, 90a, 91b, 93b.

-B-

Bâlî Beğ (Ağa) : 109b, 133b, 135b.

Başıbüyük Bey : 137b.

Bâyezîd : 105a, 141b.

Bâyındır : 65a, 67a.

Behmen : 191a.

Behrâm (Behrâm-gür) : 131b, 191a.

Bıyıklı : 106b, 123a, 124a, 129b, 130a-b, 131 a, 132a, 152b, 154b, 168b.

Burunsuz : 184b.

-C Ç-

Cânberdî : 153a, 162a.

Câvındır : 65a.

Çavuş Balı : 78a.

Çavuş Sinan : 118a.

Cem : 24b, 25b, 47a, 88b, 103b, 104b, 156a.

Cemşîd : 47a, 155b, 174a.

Çin : 65a.

Çiyân : 89a.

-D-

Dilâver Paşa : 169b.

Dukakin-Oğlu (Dukakin-zâde) : 59a, 60a-b, 70a, 72a, 96a, 107a, 111a, 122b.

Durmuş Han : 137b.

Düldül : 97a, 156a, 164a, 173b.

-E-

Ebu'l-Gâzî : 7a, 192b.

Efrâsiyâb : 191a.

Erdebîl-oğlu : 15b, 21a, 70b, 73a, 79a, 95b, 96a, 98b, 110b, 111a, 114a, 123b, 124a, 140a, 142a-b, 144a, 145a, 148a-b, 149b, 157b, 158a, 183b, 184a.

Ervam : 80b.

Eski Osman : 82a.

Evranos-oğlu : 156b.

Eymürz : 77a.

-F-

Ferhâd Beğ (Ayas) : 151a, 153a, 168b, 169b.

Ferîdûn : 56a, 64a.

Firdevs : 63a.

-G-

Gavrî : 112a, 113b, 128a, 141a, 146a, 146b, 148b, 149b, 151a, 153b, 155b, 157b, 176b.

Gazâlî : 161a-b, 162a-b, 171b, 172a, 176b, 182b, 183a.

Güzelce Kâsım : 156a.

Gûr Emîr : 89a.

-H-

Hâce Beğ : 126a.

Hacı Beğ : 110a.

Hacı Rüstem : 96a-b, 97a, 109a.

Hâlid Beğ : 97a.

Hân Muhammed : 10a, 51a, 67a, 74a, 85b.

Hasan : 10a.

Hasan Beğ : 150a.

Hasan Pâşa : 25a, 67b, 70a, 85a, 90a, 92a-b, 93a, 105a.

Hasan Sultân : 12a, 67a, 74b, 98b.

Hasan Ya'kûb : 12b.

Hayder (İsmâ'il b.) : 78a, 106a, 128a, 160b, 182a, 191a.

Haydarî (Haydar Oğlu) : 86a, 123b.

Hayr Beğ : 153b, 154b, 155a, 156a, 171b, 172a, 175a, 182b.

Hemdem Paşa : 56b, 68a, 74a-b.

Hersek-oğlu : 63a-b, 107a.

Hızır Ağa : 10a.

Hızır : 67a.

Hoca Reşîd : 102b.

Hüseyn : 134b, 135a.

Hüseyn Ağa : 134a.

Hüseyn Beğ : 109a.

Hüseynî : 109a.

Hüseyn-i Baykara : 97b.

Hüseyn (Pâşa) : 163b, 164a.

Hüsrev (Beğ) : 8a, 54b, 55b, 56a-b, 62b, 63a, 67a, 70b, 71b, 90a, 91a, 93b, 94a, 99a, 103b, 158a, 165b, 170a-b, 172a, 173b, 178a, 187b, 191b.

Hüsrev Paşa : 134a, 137a, 152b, 186b.

-İ-

İbrahim b. Abdullah : 196b.

İhtimân-oğlu : 156b.

İsa (İsi) b. Meryem : 7a, 53b, 163b, 192a.

İsfendiyâr : 82b, 88b, 191a.

İsfendiyaroğlu : 168a.

İsî Beğ (oğlu) : 153a, 156b.

İskender : 21b, 40b, 47a, 48b, 59a, 62a-b, 65b, 70b, 102a, 151b, 155a, 158a, 159b, 167b, 171a, 177b, 183b, 191a-b.

İskender Paşa : 121a.

İskender-i Rûmî : 111b.

İsrâfîl : 24a, 59a, 80b, 167a.

-K-

Kanber : 182a.

- Kansu (Gavrî) :** 112a, 113b, 128a, 141a, 146b, 148b, 149b, 151a, 153b, 155b, 157b, 176b.
Karâçîn-oğlı : 53b, 54a.
Karca Pâşa : 72a, 143b, 156a.
Kâsım Beğ : 53a, 90b.
Kâsım Pâşa : 68a, 84b.
Keçeyutî Bey : 137b.
Keykubâd : 63b, 191a.
Koçi : 178a, 181b, 182a.
Koçi Ağa : 93b.
Koçi Beğ : 151a, 194a.
Koçi bin Halil : 9b.
Konralar : 137b.
Korkud (Sultân) : 37a, 39b, 40a-b, 41a, 50b, 51b, 52a, 53a, 53b, 54a, 55a.
Kürd Muhammed Beğ : 137b.

-L-

- Laçîn-oğlı :** 53b, 54a.
Lokmân (A.S.) : 143b, 191b.
Lütfî Ağa : 87a.

-M-

- Mâçîn :** 6b.
Mahmûd : 178a.
Mahmûd Sultân : 51a, 93b
Malâtiyye Beği : 146a.
Malkoç-oğlı : 47a, 48a, 90a, 92a.
Mama Hâtûn : 75b.
Mehdî : 72a.
Mehmed : 57a.
Melik Arslan : 150b, 153b, 154a.
Meysere : 92a.
Mihâl-oğlı : 75a.
Mirza (Beğ) : 77b, 82b.
Muhammed (Mihâl-oğlı) : 78a, 82a, 94a, 134b, 135a.
Muhammed Ağa : 57a, 134a.
Muhammed Beğ : 72a, 91b, 132b, 156b.
Muhammed Pâşa (Beğ, Bıyıklı) : 106b, 123a, 124a, 129b, 130a-b, 131a, 132a, 152b, 154b, 168b.
Mûsî : 51a.
Mustafâ : 47b, 48a, 49b, 50a.

Mustafâ Ahmed (Hersek-oğlu) : 63a.

Mustafâ Beğ : 156a.

Mustafâ Beğ (Hal-oğlu) : 92b.

Mustafâ Beğ (Palak) : 59b, 73b, 75a.

Mustafâ Pâşa (Beğlerbeği) : 49a, 57a, 58b, 103b, 104a, 172b, 173a-b, 174a-b, 175a-b, 177a, 178a.

Mustansır-oğlu : 156b.

-N-

Nasûh Beğ : 138b, 150b.

Nebâyî : 195a.

Nemrûd : 65a.

Nevâyî : 195a.

Nûşîrvân : 6b, 7a.

-O-

Orhân : 51a, 55a.

‘Osmân : 51a, 88b.

-P R-

Pehlevân Pâşa : 175a.

Pîrî Pâşa : 120b, 122a.

Piyâle : 52a-b, 53b, 54a-b, 55a.

Rüstem : 6b, 90b, 131b, 152b, 162a, 191a.

-S-

Sa‘âdet-girây : 23a, 60b.

Selîm (Sultân Selîm Hân) : 8b, 9a-b, 10a, 11a-b, 12a-b, 13b, 14b, 15b, 16a-b, 17a-b, 18a, 19a-b, 20a, 21a-b, 22a-b, 23a, 25a-b, 26a, 27a-b, 29a-b, 30a-b, 31b, 32a-b, 34a-b, 35a-b, 36b, 38a-b, 40a-b, 41b, 42a-b, 43a, 44b, 45a, 47a-b, 48a, 51b, 52a, 53b, 55a-b, 56a-b, 57b, 58a-b, 59a, 60b, 61b, 62a-b, 63b, 67b, 68b, 69a, 69b, 72a-b, 73b, 76a, 77a-b, 80b, 83b, 84a, 86a, 87b, 89a, 90b, 91a, 93a-b, 95a, 97b, 98a, 99a-b, 100a-b, 101b, 102a-b, 104a-b, 105a, 106b, 108b, 109a, 111a-b, 112a, 114b, 116b, 119a, 122b, 128b, 129b, 131b, 140a, 141a, 142a, 143a-b, 145a-b, 146b, 148a, 150a, 151b, 154b, 155a, 156b, 159b, 160b, 161a, 163a-b, 165b, 166b, 168a, 170a, 172a, 175a-b, 176a, 177b, 178a, 182a-b, 183b, 184a-b, 188a-b, 189a-b, 190a, 191a-b, 192a-b, 194a-b.

Selmân (Beg) : 137b.

Sikender : 7b, 9a, 91b, 103b, 160b, 190b.

Sikender Pâşa-oğlu : 74a, 121a, 156a.

Sinân : 90a, 161a-b, 162b, 163a, 165a, 166b, 170b, 176b.

Sinân Ağa : 60b, 135b.

Sinân Beğ (Karl-oğlu) : 51a, 53b, 54a, 61a, 91b, 178a.

Sinân Pâşa (Kürd) : 33a, 83b, 91a-b, 94b, 105b, 107b, 116a-b, 118a, 133b, 145a, 146b, 152b, 153a, 162a, 165a, 167a.

Sultân Ahmed (b. Bâyezîd) : 18b, 19a-b, 30b, 32a-b, 45a, 46a, 47a-b, 48a, 49a, 55a, 56a-b, 58a-b, 59a-b, 60a-b, 61a-b, 84b, 87a, 153b, 156b.

Sultân 'Ali : 46a-b.

Sultân Bâyezîd : 10a, 11a, 12a-b, 13b, 14a, 18a, 21a-b, 26a-b, 27a, 28a, 29b, 31b, 32a-b, 33a, 34a, 35a-b, 36a, 38b, 40a, 42b, 43a-b, 44b, 45a, 47b, 50a, 55b, 56a, 189b, 192b.

Sultân Hasan : 12a, 67a, 74b, 98b.

Sultân Muhammed (Hân) : 10a, 51a, 67a, 74a, 85b.

Sultân Murâd : 10a.

Sultân Süleymân : 6a, 7a, 16a, 18a-b, 19a-b, 21b, 35b, 62a, 71a, 73b, 74a, 87b, 120a, 176a-b, 178a, 192b, 193a-b, 194b.

Süleymân (Peygamber) : 5b, 6a, 7b, 88b, 93b, 160b, 165a.

Süleymân Beğ : 92b.

-Ş-

Şadi (Paşa) : 77b, 185b

Şah İsmail (b. Haydar) : 15b, 64b, 68b, 72b, 75a, 76a, 81a, 92a, 110b, 122b, 129b, 131a-b, 133a, 140a, 142a, 144a, 145b, 146b, 148b.

Şahlumenkû : 75b.

Şehrimâs : 169a.

Şehsüvâr-oğlu : 8b, 108a, 113a, 116a, 118b, 166a, 168b, 169b, 172b, 175a, 186a, 188a.

Şeref Beğ : 105a.

Şeyh Ahmed : 79a.

Şirvan-ı Adil : 6b, 7a.

Sükrullâh Beğ : 132b.

-T-

Taclu Hâtun : 92a, 95a

Tatar Hân : 177b.

Timur-leng : 10a, 158a, 160a, 177b.

Tekeltu Han : 137b.

Toman-bay (Beğ) : 159b, 161a, 166b, 167b, 168a, 170b, 171a-b, 173a-b, 174b, 175a-b, 176b.

Tur Ali-b. : 47a-b, 48a, 49a, 50a, 89a, 90a, 92b, 124a-b, 125a, 126a-b, 130a, 131b.

-U-

Ustacalu-oğlu : 78a, 79a, 81a, 89a-b, 91a, 94b, 131b.

-V-

Veys Beğ (b. Ali) : 91b, 184b, 185a, 187b.

Voyvoda : 75a.

-Y-

Yahş-oğlu : 156b.

Yahyâ : 77b, 78a.

Yahyâ Paşa : 25a.

Ya'kûb Cân : 12b.

Ya'kûb Hân : 100b, 102a.

Ya'kûb (Peygamber) : 53a.

Ye'cüc ve Me'cüc : 65b, 86a, 90b, 169a.

Yörgüç-oğlu : 91b.

Yûnus Paşa : 43a, 153a, 156a, 157a, 158b, 166a, 176a.

Yûsuf (Peygamber) : 127a, 144a, 148b, 170b, 171a, 176a, 182a.

-Z-

Zengî : 70b.

Zeydânî : 165b.

Zeynel Paşa : 84a, 90a, 152b.

Zeyrek-zâde : 143b.

Zü'lkadir-oğlu : 79b.

İNDEKS (YER VE TOPLULUK ADLARI)

-A-

'Acem : 65a, 74a, 99a, 165a.

Âd : 86b.

Adana : 33a, 112b.

Ada-Tepe : 75a.

Ahta-hâne : 96a.

Akbıyğ : 70a.

Akçaşehir : 71b.

Aksaray : 68a.

Akşehir : 68a, 70a, 72b.

Akviran : 70a.

Alacalar : 75b.

Aladağ : 78b.

Alagöz Köyü : 77a.

Âl-i 'Osman ('Osman Oğlu. 'Osman mülki) : 12b. 20a-b. 27b. 28a-b. 35a, 50a-b, 51a, 55b, 82a-b, 83a, 84a, 94a, 96b, 101b, 153b.

Âmâsiyye : 47a, 68b, 103b, 107b, 108a, 110a, 112a, 120b.

Âmid : 76b, 78a, 130a, 131b, 132a, 133a-b, 134a, 135a-b, 142a, 152b

Anatoli (Anadolu) : 46a, 47a, 48b, 71b, 83b, 90a, 91a, 111b, 119b, 132a-b, 137a, 152b, 166b, 185a.

Ani Suyu : 104a.

'Arab ('Arabî) : 153b, 164b, 165a, 173a, 174b, 175a-b, 176b, 177a, 182a, 195a.

Araz : 77a.

Arugar : 113b.

Av Ağlı : 96a.

Aydın : 68a.

Aydın Bey Köyü : 78a.

Âzerbâyecân : 67a, 68b, 76b, 98a, 102a, 103b, 106b, 111a, 113b, 126b, 132b, 137b, 140b, 142a, 145a, 183b.

-B-

Bağdad : 65a, 131b, 133a, 137a, 139b, 145a-b.

- Balçık Hisarı** : 107b.
Bardız : 105a.
Bayat : 70a.
Bayburd : 16a, 75a, 105b, 106b, 113b, 123a-b, 124a, 126b.
Bayındır : 65a.
Baykalu : 109b.
Bazirgan Suyu : 79b.
Beğ-şehri (Beyşehir) : 68a, 91b.
Bedir : 72b.
Beşiktaş : 69b.
Beyda : 169a.
Bilağrad : 7b.
Biğ İli : 68a.
Bircetük : 142a.
Birketi'l-Hacc : 164b, 165b.
Biryecik : 139b.
Bitlis : 109a-b.
Bolu : 68a.
Bozdire : 107b.
Boz-ok : 108a-b, 184a-b.
Bozöyük : 70a.
Budaş : 107b.
Bursa : 48a-b, 51a-b, 52a, 57b, 61b, 68a, 181b.

-C Ç-

- Canik** : 68a, 106b, 124b.
Cavındır : 65a.
Celâl(î) : 184a-b, 185a, 186a, 188a.
Ceneviz : 179b.
Cevşak : 136a.
Ceyhun : 31b, 93b.
Cins (Cınıs = Hınıs) : 75b.
Çağalğan : 107b.
Çaldıran-Çalduran (Ovası) : 80a, 89b, 93a, 94a, 95b, 110b.
Çerkes (Çerkez) : 112b, 147b, 153b, 154b, 159a, 161a, 162a-b, 165a, 167b, 171b, 172a, 173a, 174a-b, 175b, 176b, 177b.
Çermen Hisarı : 30a.
Çermük : 75b.
Çınarlu : 69b.
Çinçin : 116b.
Çinoğlu : 106b.
Çin : 6a-b, 65a, 66a, 81a, 100b, 173a.
Çoban Köprüsi : 77a, 105a.

Çorum : 68b.

Çörmik : 139b.

Çubuk Sahrâsı (Çubuk) : 71b, 72a, 75a.

Çukur-Ova : 157a, 159a.

Çukur Hisarı : 70a.

-D-

Dadar : 187a.

Dalbasan : 71b.

Dana Sazı : 79b.

Danışmendlü : 72a.

Darbozan : 16a.

Dayı Şeyh : 107a.

Dımaşk (Dımışk) : 142b, 143b, 157a-b, 158b, 159a-b, 160a-b, 161b, 176b, 183a.

Dicle : 31b.

Dikilütaş : 69b.

Dimedoka : 42b, 43a.

Diyar-ı Bekr : 109b, 129b, 130a.

Dulkadir (lu) : 15b, 108a, 112b, 116a, 117b, 118b, 152b, 186a-b.

Düşkaya : 104b.

-E-

Edirne (Edrine) : 21b, 22a, 25a, 33a, 62b, 63a, 68b, 69a, 132a, 189a.

Eğriboz : 67b.

Ekrâd : 79a, 96a.

Elmalu : 114b.

Elbistan : 116a, 145b.

Engür Gölü : 71b.

Engüri : 48a, 68a, 107b, 108a, 111b.

Ercilavun : 107b.

Erdeklü : 116a-b.

Ergani : 139b.

Eristân : 65a.

Ermeni Bâzârı : 70a.

Erzincân : 15a-b, 16a-b, 17b, 36b, 72a-b, 73a, 74b, 75a, 109b, 124b.

Erzurûm : 77a, 105b.

Eskişehir : 70a.

Evgümi Çayırı : 77a.

Ev-Oğlu : 96a.

-F-

Fars (Farîsî) : 132b, 195a-b.

Fil Çayırı : 69a-b, 148a.

Fırât (Furât) : 16b, 65a, 76b, 146a, 150a.

Firdevs Bağı : 190a.

Frengistan (Freng) : 52b, 53b, 156b, 177b, 179a-b, 180a, 181b.

-G-

Gâkîvize (Gebze) : 69b.

Gayb Işık Köyü : 78a.

Gazye : 161a, 162a, 163a-b, 164a, 176b.

Gazze : 156a-b.

Gerger : 103a.

Geldinlen Ovası : 112a.

Gîlân : 195b.

Gökseki : 72b.

Göksu : 116b.

Göksun : 116b, 119a, 125b.

Göle : 77b.

Göster : 108b.

Gülgülü : 116b.

Güllü Yurd : 77b.

Gürce : 11a, 12b, 13a, 14a, 77a.

Gürcistân : 12a-b, 13a-b, 14a, 26b, 36b, 104b.

-H-

Hacılı : 107b.

Haleb : 142b, 145b, 146a, 147b, 149b, 150a, 153b, 155a, 156a, 157a, 158a, 176b.

Halilullah (Camii) : 163b.

Halkapınar : 70a.

Hama : 150b, 157a.

Hamid : 68a.

Hân : 75a.

Hârân : 65a.

Harburt : 139b.

Havâric : 187a.

Hayber : 13b, 106a, 113b.

Heft Çeşme : 97a.

Herât : 65a, 97b, 100a, 183b, 195b.

Herreke (Hereke) : 69b.

Hıms (Hâmis) : 150b, 156b.

Hindistân (Hind, Hindî, Hindû) : 41b, 54b, 64b, 76b, 77a, 89a, 165a, 168a, 170a, 173a, 195a.

Hind u Sind : 64b, 100a, 183b.

Hisarcuk : 107b.

Horâsân : 65a, 76b, 97b, 99a, 102b, 111b, 160a, 183b.

Hoy : 78a, 79b, 96a.

-I İ-

İğün : 70b.

İrâk : 65a, 76b, 126b, 132b, 137b.

İraz Suyu : 103a-b.

İssı Çermik : 113b.

İlbasan : 67b.

İnegöl : 57b.

İrdebil (Erdebîl) : 64b.

İrem Bağı : 88b.

İskenderiye : 156b, 177b, 180a, 181a-b.

İspir : 124b.

İstanbul (İslambol) : 30b, 31a, 32a, 33a, 34b, 39b, 40b, 41a, 43a, 44a-b, 60b, 61b, 62a-b, 69a, 99a, 119a-b, 120a, 145a, 156b, 177b, 178b, 182a-b, 184a, 189a, 190a.

İznik (İznikmid) : 58b, 69b.

İzürnük : 110a.

-K-

Ka'be : 7b.

Kadye : 161a.

Kangırı : 68a.

Karagu Köpri : 71b.

Karahan : 131b, 133a, 136a-b, 139a.

Karahass : 106b.

Karahısn : 71b, 107b.

Karabağ : 103a-b.

Karakang : 77a.

Karaman : 56a-b, 68a, 71b, 84a, 90a, 152b.

Karapınar : 80a.

Karatay : 107b.

Karahisar : 124b.

Karesi : 68a.

Karcıger : 107a.

Karkun Çayırı : 75a.

- Kars :** 104a.
Karver : 106a.
Kastamonu : 68a.
Kayseri : 20b, 68a, 71b, 91b, 108a-b, 113a.
Kazan Köyü : 30a.
Kazıklu-Bili : 69b.
Kazlu Göl : 72b, 112a.
Keçeyuti : 137b.
Keffe (Kefe) : 19b, 21a, 32a.
Kellemçi Beli : 71a.
Kemâh : 96b, 97a, 114a-b, 124a-b.
Kercenes : 114b.
Kerpe : 180a.
Keylân : 76b.
Kıpçak : 23a.
Kırkpınar : 71b.
Kızılbaş : 62b, 63b, 75a, 77b, 78b, 80a, 93a, 94a, 98a.
Kiliköy : 107b.
Kirmân : 65a.
Koca-ili : 68a.
Koçhisar : 72b, 114b, 136a.
Konra : 137b.
Konya : 68a, 71a-b.
Köpri Başı : 97a.
Köstendil : 67b.
Kubbe-i Sahra : 163b.
Kuds : 156b, 163b.
Kulupa : 70a.
Kul ili : 68a.
Kum : 177a.
Kuşçı Çayırı : 96a.
Kürd : 153a, 194b, 195a, 196a.
Kürdistân : 76b, 109a, 130a-b, 131a, 152b.
Kütâhiyye : 57a, 68a.
Küzmen : 137b.

-L-

Lârende : 20b, 68a.

-M-

Malâtiyye : 48a, 149a, 150a.

Maltepe : 69b.

Ma'nîsâ = Münise : 51b, 62b, 69a.

Maraş : 108b.

Mardîn : 76b, 78a, 131b, 132a, 133a-b, 139a-b, 142a, 152b.

Matrahac : 77a, 105b.

Mastar : 104a.

Mâzenderân : 65a.

Mekke : 127a, 143a-b.

Mengücek : 76a.

Menteşe : 68a, 132b, 137b.

Mercan Deşti : 149b.

Merend : 102b.

Merzifon : 114b.

Mescid-i Aksa : 163b.

Mısır (Mısırî) : 112b, 113a, 118b, 141a, 142b, 143b, 146b, 147b, 153a-b, 154a-b, 155a, 156b, 157a, 158a-b, 159a-b, 160a-b, 161a, 162a, 163a-b, 164a-b, 166a-b, 167b, 168a-b, 169a-b, 170a-b, 171a, 172a-b, 174b, 175b, 1756a-b, 177a-b, 178a, 180a-b, 181b, 182a-b, 183a.

Mirzâ Sarâyı : 190a.

Monla Kâsım Köyü : 77a.

Mora : 68a, 92b.

Musul : 65a, 131b, 132a, 133a, 139b.

-N-

Nahcivan : 103b

Nağre-zen Çayırı : 71b.

Niğebolı : 25a, 67b, 82a.

Niğde : 20b, 68a, 71b

Niksar : 107b.

Nîl : 86a, 167b, 169b, 170a-b, 172b, 173a-b, 176a, 177a-b, 181b, 193b.

-O-

Ohri : 67b.

Osmanlı : 109a.

Ovacuk Sahrası : 80a.

-P-

Palu : 139b.

Pamukcibili : 69b.

Pınarbaşı : 71b.

-R-**Râhat** : 72b.**Remle** : 163a.**Remliyye** : 169a.**Reşîdî** : 181b.**Rodos** : 7b, 180a, 182b.

Rûm (Rûmî) : 11a, 14b, 15a, 16a-b, 17b, 19b, 20a-b, 21a, 22b, 24a, 25a, 26b, 27a, 28a, 29a, 30a-b, 31a, 32a-b, 33a, 35a, 36a, 37a, 38b, 41a-b, 43b, 45a, 47b, 49b, 50b, 55b, 56a-b, 58a, 59a, 61b, 62a, 64b, 67a-b, 68a, 69a, 70a-b, 71a, 72a, 74a-b, 76b, 78a, 79a-b, 80a, 82a, 83a-b, 84b, 85a, 87b, 88a, 89b, 92a, 94a-b, 95b, 96a, 99a, 100a, 103b, 109a, 111b, 112a-b, 115b, 152b, 153a-b, 154a-b, 155a, 156b, 157a-b, 158a-b, 159a-b, 160a-b, 161a-b, 162a-b, 163a-b, 164b, 165a, 166b, 167a-b, 168a-b, 169a-b, 170a-b, 171a, 172a-b, 173a-b, 173a-b, 174a-b, 175a-b, 176a-b, 177a-b, 180a, 181a-b, 182a-b, 183b, 184a, 185a, 186a-b, 188b, 189b, 190a, 193a-b.

Rûmât : 39a.**Rûs** : 177b.**-S-****Sakallu** : 78b.**Sakız** : 179b.**Salmân** : 108b.**Saruhan (Sarhân)** : 68a.**Seğmen** : 96a.**Sehlân** : 97a, 102b.**Salahiyye** : 164a.**Selâm'aleyk Çayırı** : 70a.**Seydi Gâzî** : 70a.**Sîb (Sîbî)** : 153a, 154a-b.**Sidrek** : 104a.**Silisre** : 34b, 35a-b, 67b.**Siroz** : 67b.**Sivâs** : 48a, 49a, 68b, 70a, 72a, 113b, 114a, 116a, 185a.**Söğütli** : 70a.**Sökmen Köy** : 77a, 73b.**Sultânhanı** : 71b.**Sultânöni** : 68a.**Suşehri** : 72b.**Susam** : 179b.

-Ş-

Şâh 'Ali Beğ : 97a.**Şahne Çayırı** : 72b.**Şahruh Köprüsü** : 186b.**Şâmî Kazan** : 96b, 97b.**Şam** (Şâmî) : 11a, 20b, 33a, 37a, 47b, 76b, 96b, 112b, 115b, 128b, 129b, 140b, 142a, 144b, 148b, 150a-b, 153a-b, 154a-b, 155a, 156a-b, 157a, 158a, 159a-b, 160a-b, 161a-b, 162b, 163a-b, 164b, 165a, 166a-b, 167a-b, 168a, 169a-b, 169a-b, 170a-b, 171a, 172a-b, 173a-b, 174a-b, 175a-b, 176a-b, 177a, 181a, 182b, 183b, 184a, 189b, 192a.**Şemâhi** : 65a.**Şîr-Işık** : 107b.**Şîrvân** : 65a.

-T-

Taclu Hân : 92a.**Tâş (İli)** : 114a.**Tatar** : 60b.**Tavağ** : 139b.**Tebrîz** : 15b, 65b, 68b, 71b, 74a, 78a, 87a, 94b, 95a, 96a, 97a-b, 99a, 100b, 101b, 102a, 103b, 113b, 114a, 116a, 120b, 124a, 126b, 127a, 129b, 133a, 142a, 143a, 147a, 157b, 183b**Teke** : 52b, 53a, 137b.**Tekir Çayırı** : 69b, 106a.**Teklitühan** : 137b**Tercân** : 67a, 73a-b, 74a, 75a.**Tırbalus** : 150b, 156a.**Tırhala** : 67b, 92b.**Tokat** : 68a, 185b.**Toprak Hisâr** : 78a.**Trabzon** (Tarbuzan, Tarabozân, Tırbazon) : 21a, 68b, 118b.**Tundalmca** : 103b.**Tur 'Ali** : 47a, 90a.**Turhal** : 112a.**Tuzla Suyu** : 78a.**Türk** (Türkî, Etrâk) : 52b, 53a, 153b, 184a, 195a, 196a.**Türkistan** : 117b.**Türkman** : 53a.

-U-

Ungurûs : 30a, 110a, 177b.

Urum İli : 67b, 68b, 70a-b, 71a, 90a, 109b, 152b, 153b.

Urus : 76b.

Uşekciler Kayası : 72b.

Uruc : 104a.

-Ü-

Üçkilisa : 79b, 104a, 106b.

Üskülec : 72a, 75b.

Üsküdar : 32a, 33b, 69b.

Üzürnik : 110a.

-V-

Varsak : 114a.

-Y-

Yamacı Gedüği : 97a.

Yanıyan (Yanya) : 68a.

Yassı Çimen : 72b.

Yaylacuk : 105a.

Yaylak : 69b.

Yenişehir : 58a, 69b, 70a.

Yûnân : 191b.

-Z-

Zağre : 30a.

Zengicani : 104a.

Zerîde : 49a.

Zernic : 106a.

Zincirli kuyu : 70a.

Zulûs : 102a.

